

İLKOKUL TÜRKÇE 4 DERS KİTABI

Abdullah ATAŞÇI

Bu kitap, Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun 18.04.2019 tarih ve 8 sayılı (Kodu: 9656, ekli listenin 133'üncü sırasında) Kurul Kararı ile 2019 - 2020 öğretim yılından itibaren 5 (beş) yıl süreyle ders kitabı olarak kabul edilmiştir.

KOZA Yayın Dağıtım Sanayi ve Ticaret AŞ
Cevat Dündar Cad. No.: 139 Ostim 06370 Ankara
tel.: (0312) 385 91 91 belgeç: (0312) 354 04 44
www.kozayayin.com.tr

İLKOKUL
TÜRKÇE 4. SINIF
DERS KİTABI

Görsel Uzmanı: Erdoğan ÜLKER

ISBN: 978 - 605 - 145 - 450 - 4

Yayıncı Sertifika No.: 12 385

© KOZA Yayın Dağıtım Sanayi ve Ticaret AŞ

Bu eserin bütün hakları saklıdır ve yayınevine aittir. Yayınevinin yazılı izni olmaksızın bu eserde yer alan resim, fotoğraf ve metinlerin tamamı ya da bir kısmı elektronik, mekanik, fotokopi ya da benzer başka bir sistemle kopyalanamaz ve ticari amaçla kullanılamaz.

KOZA Yayın Dağıtım Sanayi ve Ticaret AŞ
Cevat Dündar Cad. No.: 139 Ostim 06370 Ankara
tel.: (0312) 385 91 91 belgeç: (0312) 354 04 44
www.kozayayin.com.tr

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

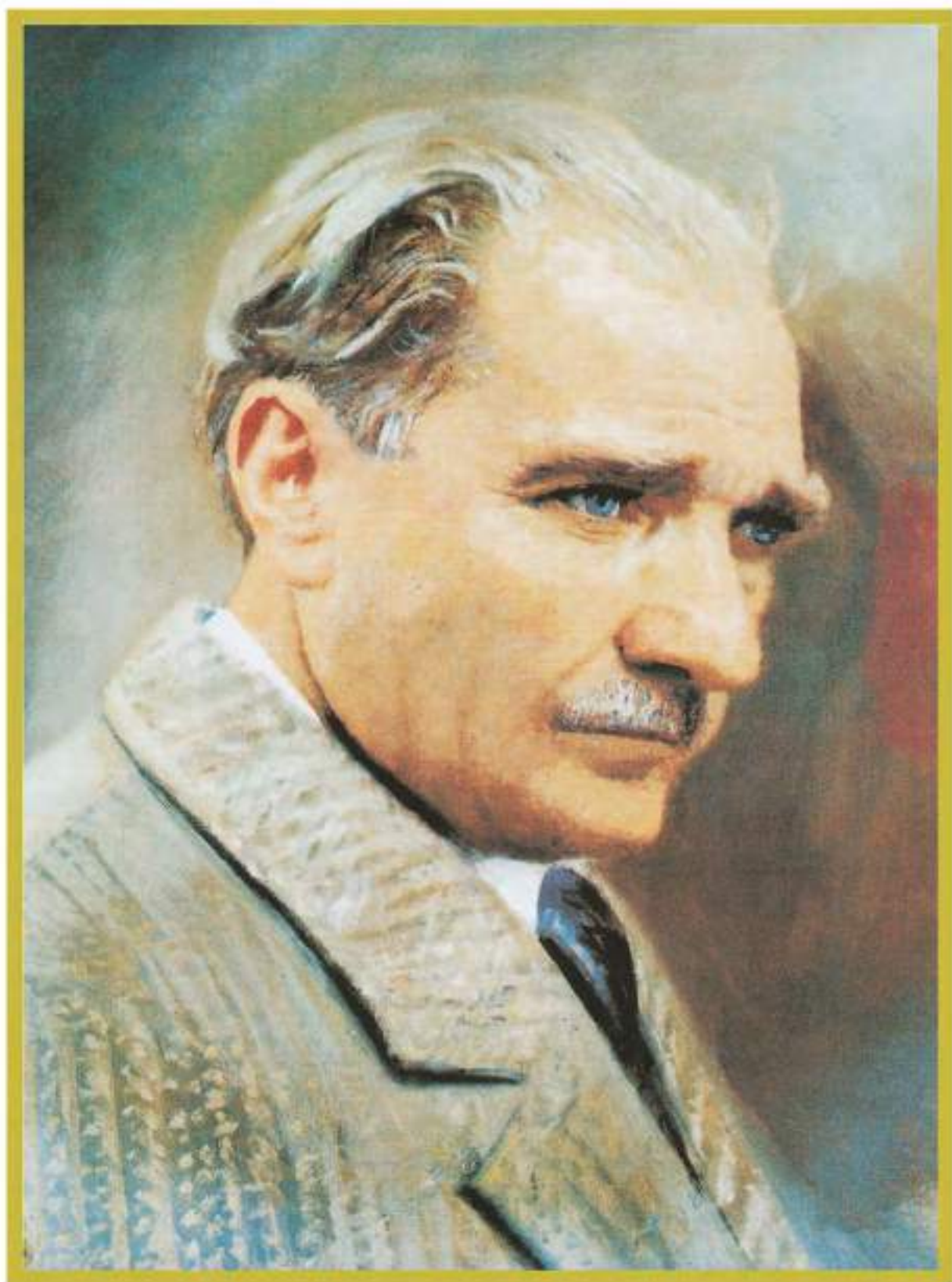
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyen dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

Mustafa Kemal ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

Kitabımızı Tanıyalım 9

1. Tema*

Çocuk Dünyası 11

SESLİ OKUMA	12
KUŞ ÇOCUK	13
ARKADAŞLIK	21
RAFADAN TAYFA İLE SOKAK OYUNLARI	29
Dinleme/İzleme: HALAY	36
Serbest Okuma: GÜL AĞACI ÇAY BAHÇESİ'NDEN HACİVAT KARAGÖZ'E ...	40
Tema Değerlendirme Çalışmaları	42

2. Tema*

Millî Mücadele ve Atatürk 45

SESSİZ OKUMA - MÜSTECİP ONBAŞI	46
BAŞKOMUTAN MUSTAFA KEMAL	54
BENİ DE TANIK OLARAK GÖSTER!	61
Dinleme/İzleme: ATATÜRK	67
Serbest Okuma: KURTULUŞ	72
Tema Değerlendirme Çalışmaları	74

3. Tema*

Erdemler 77

LEYLEK İLE TİLKİ	78
SİZE SAYGI DUYULMASINI İSTİYORSANIZ DÜRÜST OLUN	85
SEVGİ ÇELENGİ	91
Dinleme/İzleme: BEŞ KURUŞUN AĞIRLIĞI	96
Serbest Okuma: KÜÇÜK FARE İLE ASLAN	101
Tema Değerlendirme Çalışmaları	104

4. Tema*

Millî Kültürümüz 107

HEPSİ HAKLI	108
TARİHî ESERLERİ VE MUTFAĞIYLA ÜNLÜ KENTİMİZ HATAY	114
BAYRAK	120
Dinleme/İzleme: GENÇ OSMAN DESTANI	125
Serbest Okuma: SELİMİYE'NİN ÖYKÜSÜ	129
Tema Değerlendirme Çalışmaları	133

5. Tema*

Doğa ve Evren 137

YEŞİLYURT	138
KÜÇÜK MÜYÜZ, BÜYÜK MÜ?	148
YAĞMUR	155
Dinleme/İzleme: ATEŞ BÖCEĞİ	161
Serbest Okuma: DOĞANIN SESİ	166
Tema Değerlendirme Çalışmaları	168

6. Tema*

Sanat 171

ÇILGIN BÖCEKLER KOROSU	172
DÖRT BÜYÜK ŞAİR	180
SİNEMA	188
Dinleme/İzleme: FOTOĞRAFIN İCADI	194
Serbest Okuma: TİYATROYU DA KİM İCAT ETTİ?	198
Tema Değerlendirme Çalışmaları	199

7. Tema*

Birey ve Toplum 203

ESKİCİYLE PARA BABASI	204
AH HEİDİ NEREDESİN?	210
SÖZCÜKLER	216
Dinleme/İzleme: İPEK KELEBEĞİ	220
Serbest Okuma: GÜLER YÜZE VE GÜLMEME DİR	225
Tema Değerlendirme Çalışmaları	227

8. Tema*

Bilim ve Teknoloji 231

ÖĞRENME VE MARIE CURIE (Meri Kuri)	232
BEYİN NE İŞ YAPAR?	240
AKIL AYDINLIĞINDA	246
Dinleme/İzleme: İNTERNET	252
Serbest Okuma: İBNİ SİNA	257
Tema Değerlendirme Çalışmaları	261

Sözlük	264
Cevap Anahtarı	267
Kaynakça	268
İnternet Kaynakçası	269
Görsel Kaynakça	270

Etkinlik numarası

PEKİTİLEBİLİR

Aşağıdaki soruları doğru ya da yanlış olarak değerlendiriniz.

1. Kuvvetli rüzgar güldürdü. İçerideki duvarlar sallandı.
2. Kuvvetli rüzgarla birlikte duvarlar sallandı ve kırıldı.
3. Kuvvetli rüzgarla birlikte duvarlar sallandı ve kırıldı.
4. Kuvvetli rüzgarla birlikte duvarlar sallandı ve kırıldı.
5. Kuvvetli rüzgarla birlikte duvarlar sallandı ve kırıldı.
6. Kuvvetli rüzgarla birlikte duvarlar sallandı ve kırıldı.
7. Kuvvetli rüzgarla birlikte duvarlar sallandı ve kırıldı.
8. Kuvvetli rüzgarla birlikte duvarlar sallandı ve kırıldı.
9. Kuvvetli rüzgarla birlikte duvarlar sallandı ve kırıldı.
10. Kuvvetli rüzgarla birlikte duvarlar sallandı ve kırıldı.

Etkinliğin amacına uygun bilgi veya hatırlatma yönergesi

Etkinlik görselleri

Kazanım içeriğine uygun bilgi

PEKİTİLEBİLİR

Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

50

Etkinlik yazma alanı

Tema değerlendirme bölümü

Tema Değerlendirme Çalışmaları

1. TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.
2. Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.
3. Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.
4. Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.
5. Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.
6. Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.
7. Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.
8. Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.
9. Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.
10. Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Atatürk OKULU
(Okulunuzun Adı)

2. TEMA DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.
2. Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.
3. Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.
4. Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.
5. Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.
6. Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.
7. Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.
8. Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.
9. Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.
10. Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

42

Etkinlikteki çalışmaya uygun ek bilgi

PEKİTİLEBİLİR

Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

PEKİTİLEBİLİR

Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Okuduğunuz metni okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

50

Sonraki derse hazırlık yönergesi

1. TEMA

ÇOCUK DÜNYASI

Arkadaşlık

Halay (Dinleme/İzleme)

Kuş Çocuk

Rafadan Tayfa ile Sokak Oyunları

Gül Ağacı Çay Bahçesi'nden
Hacivat Karagöz'e (Serbest Okuma)

1. Çocuk olmak sizce nasıl bir duygudur?
2. Günlük hayatınızda neleri yapmaktan hoşlanıyor, neleri yapmaktan hoşlanmıyorsunuz?

Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

SESİLİ OKUMA

Sesli okumanın amacı, okuyanın metinde geçen kelimelerin nasıl telaffuz edildiğini ve hangi bağlamda kullanıldığını anlamasını sağlamaktır.

Sesli okuma, okuyanın okuma seviyesini belirleyerek düzgün konuşma yeteneğini geliştirir. Sesli ve güzel okuma sayesinde dinleyiciler metnin konusuna ilgi duyar ve bu, onlarda okuma zevki uyandırır.

Sesli okuma farklı şekillerde yapılabilir. Birinci yol, öğretmeninizin açık ve anlaşılır bir biçimde, herkesin duyacağı bir ses tonuyla örnek okuma yapmasından sonra, size metni kavramaya yönelik sorular sorması ve etkinlikler yaptırmasıdır. İkinci yol, öğretmeninizin örnek okumasından sonra bir öğrencinin metni sesli okumasıdır. Üçüncü yol ise yine öğretmenin örnek okumasından sonra sizi gruplara ayırarak her gruptan bir kişiye veya grubun tamamına sesli okuma yaptırmasıdır. Sesli okumanın en önemli şartı, kelimeleri doğru telaffuz etmek, vurgu ve tonlamaya dikkat ederek dinleyenlerin metni anlamasını ve metinden zevk almasını sağlamaktır. Sesli okumada hızlı okumaktan çok uygun yerlerde duraklama yapmak önemlidir. Ses tonu, metindeki duygu ve düşüncelere bağlı olarak ayarlanmalıdır.

Okunan metin dikkatle dinlenmeli, okuma süreci kesintiye uğratılmamalı, düzeltmeler ve açıklamalar okumanın sonuna bırakılmalıdır.

KUŞ ÇOCUK

Bazen içimde, aslında bir kuşun yaşadığını hayal ediyorum. Herkes yürür ya da koşar ama ben kalbimle uçmak istiyorum. Bazı büyükler buna yaramazlık diyor; bazıları anne babama kızıyor: "Çocuğunuza nasıl davranması gerektiğini öğretememişsiniz." gibi cümleler kuruyorlar. Aslında benim tek istediğim rahatça uçabilmek.

Sizin koşma sandıklarınız benim kanat çırpışlarıdır. Martılara, "Neden çığlık atıyorsun!" diye kızan birini hiç görmedim mesela şimdiye kadar. Ben kanatlarımı çırparken kendimden geçince hemen bir "Şışşıştıttt!" duyuyorum ama. Biliyorum annem aslında seviyor kuş dilimi. Yine de o da büyüklerin dünyasındaki kurallar yüzünden "Azıcık sessiz! Annecim n'olur utandırma!" gibi cümleler kuruyor. Kim bilir belki o da bir kuştur!

Büyümek zorunda kalan kuşlara böyle mi oluyor? İçlerinden gelen uçuş içgüdüğü yok mu oluyor? Mesela o sokakta, markette, çarşıda, iki insandan daha fazla kişinin bulunduğu her yerde kızan teyzeler, amcalar küçükken de hep böyleler miymiş? Yoksa bir zamanlar nasıl cıvı cıvı uçmak istediğini unutabilir mi insan?

Geçenlerde mutfakta anneme yardım ediyordum. Çok sevdiğim ‘anneanne kurabiyele-
rinden’ yapıyordu. Anneanne kurabiyesini bilir misin? Yapıldığı gün yedin, yedin! Ertesi gün
bayatladığını falan konuşuyorlardı teyzemle aralarında. Gerçi bizim evde bu kurabiye-
nin ertesi güne kalma ihtimali yok! Neyse, ne anlatacaktım? Hah! Annemin bana yaptırdığı ku-
rabiyele-lerin nereye gittiğini.

Annem kurabiye yaparken hep beni ve ablamı da masanın bir köşesine oturtur. "Oyun hamuru falan bahane, kurabiye hamuru şahane!" diye sloganımız bile var aramızda. Niye oyun hamuru dediğimi anlamışsınızdır herhâlde. Bizim yaptığımız kurabiyeler de oyun hamuru kadar oynanmış bir hâlde fırının yolunu tutuyor. Sonra da doğru mutfak camından

kokuyu alıp her seferinde ziyarete gelen minik kuşun midesine! İşte bu defa hazır ablamla annem de mutfakta yokken dayanamayıp sordum minik kuşa:

- Büyümek zorunda olan ama içi uçangillere ne oluyor biliyor musun minik kuş?
- İçi uçangiller mi? O da ne, diye garip garip baktı, bir yandan kalan kırıntıları gagasıyla toplarken.
- Canım daha önce hiç karşılaşmadın mı? Benim gibi yüreği koşmak, havalanmak isteyen, yerinde duramayan çocuklar.

- Ah kuş çocuklar desene! Karşılaşmaz olur muyum, hem de onlarca kez! Bazılarıyla hâlâ görüşüyorum hatta.
- Gerçekten mi? Hâlâ kuş çocuk olarak kalan, yüreği uçmayı unutmayanlar var mı yoksa?
- Az sayıdalar ama evet, hâlâ birkaç tane varlar.

– Ben de kuş çocuk kalmak istiyorum! Eğer bana sırrını söylersen ablamın kurabiyelerini bile veririm sana.

– Sen benim midemi unuttun galiba akıllı bıdık! İstesem de o kadar yiyemem. Ama sana şunu söyleyebilirim: Kulaklarını gerçekten uçmandan mutluluk duyanlara aç. Sen cıvılda-dıkça sesi en yüksek çıkanlar bir zamanlar, kanatları en çok kırılmış olan yaralı kuşlardır. Onların kalbi gerçek cıvıltıyı duyamayacak kadar kendi üzüntüleri ile dolu. Gerçek değil sesleri.

Yüreğindeki sevgiyi yitirmemiş olanları dinle sen. İşte o zaman yüzlerce kuş çocuk çıkacak karşına ve ne kadar büyürsen büyü hep sevgiyle uçup yol göstereceksin peşinden gelenlere.

Hatice ÖZDEMİR TÜLÜN

**Yazarın
Hakkında Bilgi**

Hatice ÖZDEMİR TÜLÜN (1980 -)

İstanbul doğumlu yazar, Boğaziçi Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi mezunudur. 2012 yılında TRT Çocuk dergisinde çalışmaya başladı. 2013 yılında Portakal Ağacı dergisi, 2014 yılında da Portakal Ağacı'ndan Lokma dergilerini yayıma hazırladı. Hâlen bu dergilerde yazmaya devam ediyor.

1. Etkinlik

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimelerin anlamlarını tahmin edip yazınız. Bunun için cümlenin anlamından hareket ediniz.

- Martılara, "Neden çılgık atıyorsun?" diye kızan birini hiç görmedim mesela şimdiye kadar.

martı: _____

- İçlerinden gelen uçma içgüdüğü yok mu oluyor?

içgüdü: _____

- Sen benim midemi unuttun galiba akıllı bıdık!

bıdık: _____

Türkçe sözlüklerinizi inceleyiniz. Siz de her metinde anlamını yeni öğrendiğiniz kelimeleri anlamlarıyla birlikte bir deftere yazarak kendinize özel bir sözlük oluşturunuz. Bunun için orta kalınlıkta bir defter edininiz. Alfabemizdeki harflerin sayısını dikkate alarak defterinizin sayfalarını harflere göre ayırınız. Bunu yaparken dilimizde bazı harflerle başlayan kelimelerin sayısının daha çok olduğunu göz önünde bulundurunuz. Örneğin, "A", "K", "M", "T", "N", "S" gibi bazı harflerle başlayan kelimelerin sayısı, diğer harflerle başlayan kelimelerden daha fazladır (Harflere ayrılan sayfalar için Türk Dil Kurumu'nun hazırladığı Türkçe Sözlük'ü inceleyebilirsiniz.).

Kitaplarımızda "Sözlük" gibi "İçindekiler" bölümü de vardır. Kitabınızın başında yer alan bu bölümü inceleyiniz. "Halay" adlı dinleme metninin olduğu sayfayı söyleyiniz. Basılı eserlerde bir metnin veya konunun olduğu sayfayı bulmak için "İçindekiler" bölümünden yararlanınız.

Bu çalışmayı bilgisayarınızda bir dosya açarak da yapabilirsiniz.

2. Etkinlik

Bütün metinlerin bir konusu vardır. Konu, metinde ele alınan düşünce, durum, olay ya da sorundur.

a. Bu açıklamaya göre aşağıdaki ifadelerden hangisi metnin konusudur? İşaretleyiniz.

Ailemizle geçirilen zamanın güzelliği ☐

Hayvan sevgisi ☐

Kuşların özellikleri ☐

Bir çocuğun hayalleri ☐

Bütün metinlerin bir konusu olduğu gibi ana fikri de vardır. Ana fikir, yazarın metnini yazarken okuyucuya vermek istediği mesajdır. Metnin ana fikri bir cümleyle ifade edilebilir.

b. Yukarıdaki açıklamaya göre metnin ana fikri olan ifadeyi işaretleyiniz.

İnsan her yaşta kendini nasıl hissediyorsa öyle yaşamalıdır. ☐

Çocukların her zaman her istedikleri olmaz. ☐

Bazı yetişkinler çocukluklarını yaşamamışlardır. ☐

Büyüklerle karşı her zaman saygılı olmalıyız. ☐

3. Etkinlik

Metnin görsellerini inceleyiniz. Görselleri, metnin içeriğini yansıtmakta başarılı bulup bulmadığınızı nedenleriyle yanlarına yazınız.

4. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

- Çocuğu üzen davranışlar nelerdir?
- Çocuk, ne olmak istiyor?
- Çocuk, annesinin diğer büyüklerle benzerlik ve farklılığı hakkında neler diyor?
- Çocuk ve ablası, annesiyle kurabiye yaparken ne yapıyorlar?
- Çocuk, minik kuşa hangi konularda sorular yöneltiyor?
- Minik kuş, çocuğa "Kuş Çocuk" olarak kalması için hangi tavsiyelerde bulunuyor?
- Siz de kendinizi bir kuş çocuk olarak görüyor musunuz? Neden?

5. Etkinlik

Aşağıdaki yazma alanına metindeki çocuğun ve kendinizin özelliklerini yazınız. Ardından metindeki çocuğa hayatını istediği gibi yaşaması için hangi tavsiyelerde bulunacağınızı sözlü olarak söyleyiniz.

Kuş çocuğun özellikleri

Benim özelliklerim

6. Etkinlik

Yazılışları farklı, anlamları aynı olan kelimelere eş anlamlı kelimeler dediğimizi hatırlayınız. Türkçemizde çok sayıda eş anlamlı kelime bulunmaktadır. Bu da dilimizin ne kadar zengin olduğunu gösterir.

a. Metinden alınan aşağıdaki cümlelerde yer alan altı çizili kelimeleri yanda verilen eş anlamlılarıyla eşleştiriniz.

1. Herkes yürür ya da koşar ama ben kalbimle uçmak istiyorum.
2. Yine de o da büyüklerin dünyasındaki kurallar yüzünden.
3. Mesela o sokakta, markette, çarşıda, iki insandan daha fazla kişinin bulunduğu her yerde kızan teyzeler, amcalar küçükken de hep böyleler miymiş?
4. Yoksa bir zamanlar nasıl cıvı cıvı uçmak istediğini unutabilir mi insan?

kaide

yürek

vakit

şahıs

b. Metinde geçen diğer eş anlamlı kelimeleri belirleyiniz. Bu kelimelerin eş anlamlılarını birer cümlede sözlü olarak kullanınız.

Aşağıda bu sözleşmede yer alan bazı maddelere yer verilmiştir. Bu maddelerden hareketle günümüzde çocukların haklarını yeterince kullanıp kullanmadıkları hakkında bir konuşma yapınız. Konuşmanızda çevrenizden örnekler vererek yetişkinlerin bu konuda duyarlı olup olmadığına vurgu yapınız.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilen Çocuk Hakları Sözleşmesi 2 Eylül 1990 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ülkemiz de dâhil olmak üzere yaklaşık 142 ülke bu sözleşmeyi imzalamıştır.

Sözleşmenin amacı çocuk haklarının korunmasıdır.

- Madde 13:** Çocuk, düşüncesini özgürce açıklama hakkına sahiptir.
- Madde 14:** Taraf devletler, ana-babanın ve gerekiyorsa yasal vasilerin; çocuğun yeteneklerinin gelişmesiyle bağdaşır biçimde haklarının kullanılmasında çocuğa yol gösterme konusundaki hak ve ödevlerine saygı gösterirler.
- Madde 27:** Taraf devletler, her çocuğun bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlaksal ve toplumsal gelişmesini sağlayacak yeterli bir hayat seviyesine hakkı olduğunu kabul ederler.

Konuşmanızı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Ölçütler	Evet	Hayır
Konuşmaya başlamadan önce söylemek istediklerimi zihnimde tasarladım.		
Çocukların haklarını yeterince bilip bilmedikleri üzerinde durdum.		
Konuşmamda çocuk hakları konusunun dışına çıkmadım.		
Konuşurken gereksiz hareketlerden kaçınarak beden dilimi etkili bir şekilde kullandım.		
Konuşurken tekrar ifadelerden kaçındım.		
Dinleyici arkadaşlarımla göz teması kurdum.		
İşitilebilir bir ses tonuyla konuştum.		
Konuşma esnasında anlamını yeni öğrendiğim kelimeleri kullandım.		
Düşüncelerimi etkili bir şekilde açıkladım.		
Örnekleri doğru yerde verdim.		
Çevremdeki insanlarla ilgili örnekler verirken onlar hakkında kırıcı olmamaya özen gösterdim.		

Evet sayınız: _____

Hayır sayınız: _____

"Hayır" olarak işaretlediğiniz ölçütleri düzeltmek için yapabileceklerinizi açıklayınız.

8. Etkinlik

Sevdiğiniz özelliklerinizi kaybetmemek için yapmanız gerekenler hakkında bir yazı yazınız.

Yazınıza başlamadan önce okuyucuya nasıl bir mesaj vereceğinizi düşününüz. Bu mesajın yazacağınız metnin ana fikri olduğunu unutmayınız.

Yazıların giriş, gelişme ve sonuç bölümleri vardır. Giriş bölümünde ele almak istediğiniz konu hakkında okuyucuda merak uyandıracak bir giriş yapmalısınız. Gelişme bölümünde okuyucuya hangi bilgileri vermek istiyorsanız bunları örneklerle açıklamalısınız. Sonuç bölümünde ise düşüncelerinizi bir sonuca bağlamanız gerekir. Metinlerin giriş ve sonuç bölümleri kısa, gelişme bölümü ise daha uzundur. Yazınızda giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinde hangi bilgilere ve düşüncelere yer vermek istiyorsanız bunları öncelikle tasarlayınız.

Yazınızda anlamını yeni öğrendiğiniz kelimeleri kullanmaya özen gösteriniz. Yazınıza başlık koymayı unutmayınız. Yazınızı bitirdikten sonra tekrar okuyarak noktalama ve yazım yanlışlarınız varsa bunları düzeltiniz.

Sonraki Derse Hazırlık

Arkadaşlık konulu sözler araştırıp bunları defterinize yazınız.

Hazırlık

1. En sevdiğiniz arkadaşlarınız kimlerdir? Onlarla birlikteyken neleri yapmaktan hoşlanırsınız?
2. Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Görsellerde arkadaşlığın nasıl anlatıldığını açıklayınız.

Aşağıdaki bilgileri okuyunuz. 22. sayfada yer alan "Arkadaşlık" şiirini vurgu tonlama ve telaffuza dikkat ederek okuyunuz.

Vurgu, bir dizede söylenmek istenen sözün diğerlerine göre daha belirgin bir biçimde söylenmesidir. Örneğin; "Bahar gelsin, sen beni o zaman gör." dizesinde özellikle vurgulanan bahar gelince kişideki değişiktir. Bu yüzden dizedeki "o zaman gör" ifadesi, diğerlerine göre daha belirgin bir biçimde söylenmelidir.

Tonlama; dizeler okunurken tüm seslerin farklı yükseklikte telaffuz edilmesidir. Bir şiiri okurken uyulması gereken en önemli kurallardan biri budur. İyi bir tonlama ile şiir kulağa daha hoş gelecek ve dikkat çekici olacaktır.

Şiir, sadece yazım yönünden değil, okunması açısından da diğer türlere göre farklı okunmalıdır. Hatta şöyle diyebiliriz: Şiir tür olarak müziğe en yakın türdür. Şiiri okurken sesinizi doğru yerde alçaltmalı, doğru yerde yükseltmelisiniz.

ARKADAŞLIK

Ne varsa koyduk ortaya
Üçer beşer paylaştık harfleri.
Yaylısı, kurmalısı, tekerlekli,
Oyuncak yaptık tüm sözcükleri...

Renkleri seçtik aramızda
Maviyi o istedi;
Ona verdim gökyüzünü, denizi
Gözlerin en güzelini...

O, güneşi verdi bana
Ağaçları, çiçekleri,
Gülümseyen aydedeyi,
Çocukluğun en güzelini...

Görünmeyeni aldık,
Kestik biçtik boyadık,
Sözcüklerle sarıp bağladık,
Bir de kocaman fiyonk taktık.
Şiirli bir günde
Herkesin kapısına bıraktık!

Biz iki arkadaş
Ne yaramazlıklar yaptık!

Aytül AKAL

**Şair
Hakkında Bilgi**

Aytül AKAL (1952 -)

İzmir'de doğdu. Çeşitli dergilerde şiir ve yazıları yayımlandı. Çocuk edebiyatının en üretken yazar ve şairlerden biri olan Aygül Akal'ın eserlerinden bazıları şunlardır. Geceyi Sevmeyen Çocuk, Soru Balonları, Kitap Perisi, Sihirbazın Kuyruğu...

1. Etkinlik

Şiirde anlamını bilmediğiniz kelimeleri belirleyip aşağıdaki yazma alanına yazınız. Bu kelimelerin anlamlarını içinde yer aldığı dizelerden hareketle tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu sözlükten kontrol ediniz.

Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri anlamlarıyla birlikte sözlüğünüze yazdıktan sonra bunları birer cümlede kullanınız.

Kelimeler

Tahminlerim

Cümlelerim

2. Etkinlik

Metnin konusuna en uygun olduğunu düşündüğünüz görseli işaretleyiniz.

3. Etkinlik

Aşağıdaki soruları "Arkadaşlık" şiirine göre cevaplayınız.

- Arkadaşlar arasında önce ne paylaşıyor?
- Maviyi alan çocuğa neler veriliyor?
- Mavi rengi alan çocuk, diğerine neleri veriyor?
- İki arkadaş başka neler yapıyorlar?
- Şiirde vurgulanan paylaşmayla ilgili duygulara katılıyor musunuz? Neden?

4. Etkinlik

İYİ DİLEKLER GÜNÜ

Gözümü açtığımda,
Gördüğüm ilk güzelliğe,
"Günaydın" demek için,
Sabahı iple çekerim.

"Güle güle", "İyi dersler"
Günaydınlardan sonra ne güzel!
"Hoşça kal" biraz hüzünlü
Söylerken usulca titrerim.

Yastığa koyduğumda başımı,
Bir ses, "İyi geceler" der
Kapatır ışığı "İyi geceler"
Yarı uykulu yanıt veririm.

Düşümde bir çocuk, bir daha çocuk
Yataktaymış, yükselmiş ateşi,
"Geçmiş olsun."
Gözlerim kapalı, kalbim uzakta
Tüm insanlara "İyi dünyalar" dilerim.

Salih MERCANOĞLU

"İyi Dilekler Günü" şiirinin ana duygusu: Tüm insanlar için iyi şeyler dilemektir.

Siz de "Arkadaşlık" şiirinin ana duygusunu söyleyiniz.

5. Etkinlik

“Arkadaşlık” metni ile “Kuş Çocuk” metnini aşağıdaki özelliklere göre karşılaştırınız. Özellikleri ait olduğu metne göre işaretleyiniz.

Özellikler	Kuş Çocuk	Arkadaşlık
Paragraflar hâlinde yazılmıştır.		
Cümlelerden meydana gelmiştir.		
Her satırda bir dize vardır.		
Duygu ön plandadır.		
Düşünce ön plandadır.		
Kelimelerin bazıları gerçek anlamının dışında benzetmeli olarak kullanılmıştır.		

“Arkadaşlık” metninin türü şiirdir. “Kuş Çocuk” metni ise düzyazı olup bilgilendirici özelliği vardır. Şiir biçim olarak dizelerden meydana gelirken düzyazı metinler, cümlelerden oluşur. Bazı şiirler, dörtlükler hâlinde yazılır. Buna kıta denmektedir. İstiklâl Marşı’mızın son bölümü hariç ilk dokuz bölümü dörtlüklerden oluşur. Bazı şiirlerse farklı dize sayısından meydana gelen bölümlerden oluşmaktadır. Düzyazı metinlerde paragraflar, metnin bölümleridir. Bilgilendirici türdeki metinlerde paragraflar; giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini oluşturur. Giriş bölümü konuya giriş amacı taşıdığından kısa, gelişme bölümü konunun ayrıntısıyla verilmesi ve örnekler kullanılması açısından geniş, sonuç bölümü ise konuyu yargıya bağladığından kısadır.

6. Etkinlik

“Arkadaşlık” şiirine, farklı iki başlık belirleyiniz. Bu başlıkları ve bunları belirleme nedenlerinizi yazınız.

Birinci başlığım:

Bu başlığı seçme nedenim:

İkinci başlığım:

Bu başlığı seçme nedenim:

7. Etkinlik

Aşağıdaki kelimelerden birbirinin zıddı olanları eşleştiriniz.

1. alt

2. yaşlı

3. güzel

4. tatlı

5. yumuşak

6. kirli

7. dar

8. ince

☐ sert

☐ genç

☐ temiz

☐ çirkin

☐ acı

☐ kalın

☐ geniş

☐ üst

Anlamca birbirinin tersi (zıddı) olan kelimelere zıt (karşıt) anlamlı kelimeler denir.

8. Etkinlik

"Arkadaşlık" şiirinden alınan aşağıdaki kıtayı okuyunuz. Dizelerde kullanılan noktalama işaretlerine dikkat ediniz.

Ne varsa koyduk ortaya
Üçer beşer paylaştık harfleri.
Yaylısı, kurmalısı, tekerlekli,
Oyuncak yaptık tüm sözcükleri...

Yandaki dizelerde kullanılan noktalama işaretleri nokta (.), virgül (,) ve üç noktadır (...).

Nokta (.)

Dilimizde nokta, yaygın olarak şu durumlarda kullanılır:

- Cümlelerin sonuna konur: *Sabahtan bu yana durmadan çalıştım.*
- Bazı kısaltmaların sonuna konur: *Dr. (doktor), Cad. (cadde)*
- Sayılardan sonra sıra bildirmek için konur: *7. (yedinci), III. Selim*
- Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur: *23.07.2019*

Virgül (,)

Türkçemizde virgül, yaygın olarak şu durumlarda kullanılır:

- Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur: *Pazardan elma, karpuz, üzüm ve kavun aldım.*
- Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur: *Saatlerce bekledik, gelen olmadı.*
- Uzun cümlelerde işi yapan kişiyi belirginleştirmek için konur: *Hasan, ne bu sabah ne de başka bir sabah erkenden uyanıp da kimseyi rahatsız etmedi.*

Tarihlerde ay adları yazıyla da yazılabilir. Bu durumda ay adlarından önce ve sonra nokta konulmaz. *23 Temmuz 2019* gibi.

Üç Nokta (...)

Üç nokta yaygın olarak şu durumlarda kullanılır:

• Anlatım olarak tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur: *İnsan ister istemez bu konuda...*

• Alıntılarda başta, ortada ve sonda alınmayan kelime veya bölümlerin yerine konur: *....işte o an sanki bambaşka bir insan oldu...*

Üç nokta yerine iki veya daha çok nokta kullanılmaz.

Aşağıdaki paragrafta () içine uygun noktalama işaretlerini yazınız.

Babam() annem ve ben 14() 08() 2018 tarihinde İstanbul'a gittik. İstanbul() camileriyle() saraylarıyla() köprüleriyle kocaman bir şehir âdeta() Kanuni'ye() Yavuz'a() Fatih'e ev sahipliği yapmış() Baştan sona tarih() Baştan sona insan()

9. Etkinlik

"Sonraki Derse Hazırlık" aşamasında sizden istenen çalışma sonucunda, defterinize yazdığınızı arkadaşlarınıza okuyunuz. Bu sözleri ve aşağıda verilen atasözlerini de göz önünde bulundurarak arkadaşlığın ve dostluğun önemini anlatan bir konuşma yapınız.

Dost acı söyler.

Dost kara günde belli olur.

Dostun attığı taş baş yarmaz.

Konuşmanızı ve arkadaşlarınızı dinlemenizi aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Ölçütler	Evet	Hayır
Nezaket kurallarına uygun şekilde konuşmamı yaptım.		
Konuşmanın içeriğine uygun olacak şekilde beden dilimi etkili bir şekilde kullandım.		
Düşüncelerimi konuşmama yansıttım.		
Arkadaşlanma, konuşmalarının içeriğiyle ilgili sorular yönelttim.		
Arkadaşlarıma sorular yöneltirken uygun hitap ifadeleri kullandım.		
Arkadaşlarım konuşurken sözlerini kesmedim.		
Farklı bakış açısı geliştiren arkadaşlarımı ayırt ettim.		

Evet sayınız: _____

Hayır sayınız: _____

"Hayır" olarak cevapladığınız ölçütler için nasıl bir çalışma yapmanız gerektiği hakkında düşüncelerinizi açıklayınız. Bu konuda arkadaşlarınızın ve öğretmeninizin önerilerini dikkate alınız.

10. Efkiçlik*

Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Görselleri birbiriyle ilişkilendirerek yaşanan olayı yazınız.

Sonraki Derse Hazırlık

Eğitici ve öğretici oyunlardan biri hakkında araştırma yapınız. Araştırmanız sonucunda edindiğiniz bilgileri kullanarak bu oyun hakkında bir konuşma hazırlayınız. Konuşmanızı birkaç kez prova ediniz.

Soğuk havalarda evde veya sınıfta oynamaktan hoşlandığınız oyunlar nelerdir? Bu oyunları neden sevdiğinizi açıklayınız.

Sıra son cevaplarda,
S harfiyle hayvan isimleri..

Sakal

Sakal

Cevap yok!

Saksağan!

Arkadaş, yine mi beş puan?

Sanki cevapları birlikte yazdık.

Bir cevap eksik olsa da ben kırk puan aldım.

Ben otuz beş puan aldım.

Benim puanım otuz...

Benim de...

Acele edeceğinize biraz düşünüp farklı
cevaplar bulmaya çalışacaksınız.

Ağabey eşyadan bol ne var.
Saksı olur, sandık olur.

Havanın böyle soğuk olduğu günlerde sizde
evde isim-şehir oynayabilirsiniz.
Ama siz siz olun, aklınıza gelen ilk cevapları
yazmayın. Hepinize iyi eğlenceler!

"İsim-Şehir" oyunu en az iki oyuncuyla oynanır. Oyuna başlamadan önce isim, şehir, eşya, bitki ve hayvan türleri gibi konu başlıkları belirlenir. Oyuncular, alfabeden bir harf seçer ve tüm konu başlıklarına seçilen harfle başlayan cevaplar vermeye çalışır. Bu oyun, çocukların bir konuya odaklanma alışkanlığını geliştirmeyi, akıl yürütme ve mantığını etkili bir şekilde kullanmayı öğretir. Zihinsel gelişimine katkı sağlar.

1. Etkinlik

Metinden anlamını bilmediğiniz kelimeleri belirleyiniz. Bunları aşağıdaki yazma alanına yazınız. Bu kelimelerin anlamlarını, görsellerden ve içinde geçtiği cümlelerden hareketle tahmin edip yazınız. Tahminlerinizi kelimelerin sözlük anlamlarıyla karşılaştırınız. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri sözlüğünüze yazdıktan sonra bunları birer cümlede kullanınız.

Kelimeler

Tahminlerim

Cümlelerim

2. Etkinlik

Metnin konusunu ve ana fikrini yazınız.

Metnin konusu:

Metnin ana fikri:

3. Etkinlik

Metne farklı iki başlık belirleyiniz. Bu başlıkları belirleme nedenlerinizi sözlü olarak açıklayınız.

Birinci başlığım:

İkinci başlığım:

4. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

- Çocukların oynadıkları oyunun özellikleri nedir?
- Cevaplarına göre oyuncuların 10 ya da 5 puan almasının sebebi nedir?
- Oyunu hangi oyuncu kazanıyor?
- "İsim-Şehir" oyununda aklımıza ilk gelen kelimeyi yazmamak neden önemlidir?
- "İsim-Şehir" oyunu çocuklara hangi özellikleri kazandırmaktadır?
- Siz metindeki oyuncularla bu oyunu oynasaydınız, kazanır mıydınız? Neden?

5. Etkinlik

Metinde geçen oyuncuların fiziksel ve kişisel özelliklerini yanlarına yazınız.

Fiziksel özellikleri:

Kişilik özellikleri:

Fiziksel özellikleri:

Kişilik özellikleri:

Fiziksel özellikleri:

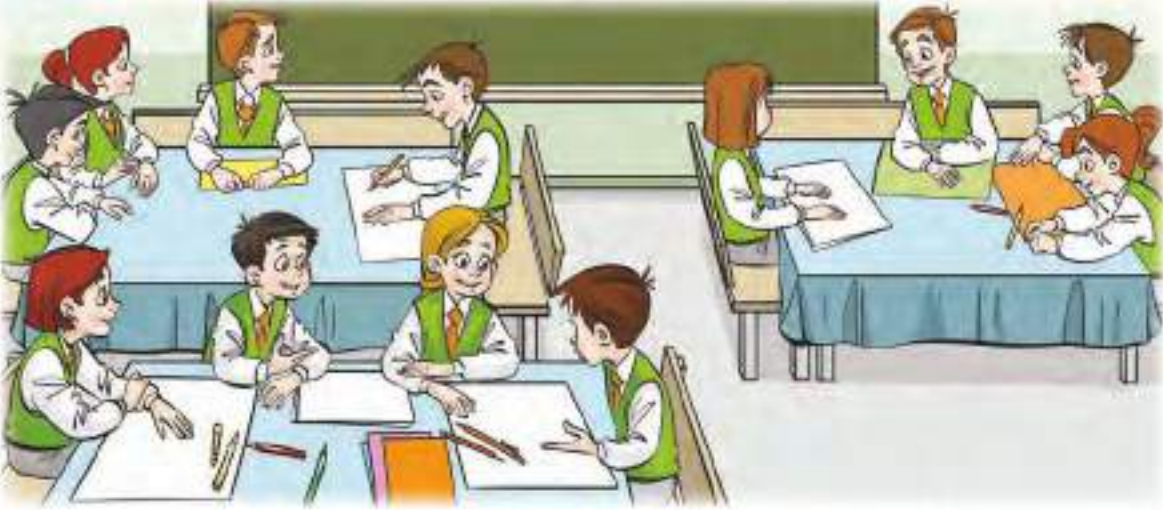
Kişilik özellikleri:

Fiziksel özellikleri:

Kişilik özellikleri:

6. Etkinlik

Sınıfta belirli sayıda gruplara ayrılınız. Grubunuza bir ad belirleyiniz. Ad belirlerken hayvan, çiçek veya farklı bir varlık adı tercih edebilirsiniz. Bunun ardından aranızda birer sözcü ve yazıcı seçiniz. A4 büyüklüğündeki bir kâğıdın üst kısmına "İsim, Şehir, Hayvan, Bitki, Eşya, Ülke" kelimelerini yazınız (Diğer gruplarla iş birliği yaparak başka adlar da ekleyebilirsiniz.). Kâğıdın en sonuna puanların yazılması için bir alan bırakınız.

Gruplar olarak sırasıyla bir harf belirleyiniz. Bu harfle başlayan adlar bulmaya çalışırken grup üyeleri olarak görüş alışverişinde bulununuz. Bunu yaparken diğer grupların düşüne-meyeceği adlar üzerinde yoğunlaşınız.

Belirlediğiniz adı yazıcılar yazdıktan sonra, sözcüler diğer gruplara bildirecektir.

Oyunu öğretmeninizin gözetiminde oynarken her harf için belirli bir süre belirleyiniz. Diğer gruplardan farklı bir kelime yazmış olan grup 10 puan, aynı kelimeleri yazan gruplar ise 5'er puan alacaktır.

En çok puan alarak oyunu kazanan grubu alkışlayınız. Bu oyunu sevip sevmediğinizi nedenleriyle birlikte defterinize yazınız.

7. Etkinlik

"Sonraki Derse Hazırlık" aşamasında sizden istenilen araştırma sonucunda edindiğiniz bilgilerden hareketle eğitici ve öğretici oyunlardan biri hakkındaki konuşmanızı yapınız. Oyunun ortaya çıkışı, özellikleri ve kuralları hakkında arkadaşlarınızın size yöneltecekleri soruları cevaplayınız. Aynı şekilde siz de onları dinlerken sorular yöneltebilirsiniz. Konuşmanızda konu dışına çıkmamaya özen gösteriniz.

Sonraki Derse Hazırlık

Ülkemizde oynanan bir halk oyununun ortaya çıkışını araştırınız. Edindiğiniz bilgileri defterinize yazınız.

"Sonraki Derse Hazırlık" aşamasında sizden istenilen araştırma sonucunda edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınıza okuyunuz.

Arkadaşlarınızın da araştırma sonuçlarını dinledikten sonra en çok hangi yöreye ait halk oyununun ilginizi çektiğini nedenleriyle açıklayınız.

Metnin başlığını okuyup aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Başlıktan ve görsellerden hareketle dinleyeceğiniz metnin konusunu tahmin edip söyleyiniz.

Şarkıyı sözlerine, ritmine ve vurgularına dikkat ederek dinleyiniz. Dinlerken şarkıda anlamını bilmediğiniz kelimeleri 1. etkinlikteki yazma alanına yazınız.

HALAY

1. Etkinlik

Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını şarkıda geçtiği dizeden hareketle tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu sözlükten kontrol ettikten sonra bunlarla birer cümle kurunuz.

horon

Tahminim: _____

Anlamı: _____

Cümlem: _____

halay

Tahminim: _____

Anlamı: _____

Cümlem: _____

tepmek

Tahminim: _____

Anlamı: _____

Cümlem: _____

2. Etkinlik

Metnin konusunu en iyi yansıtan görseli işaretleyiniz.

3. Etkinlik

a. Şarkıyı bir kez daha dinleyiniz. Şarkıda geçen duyguları belirten ifadeleri işaretleyiniz.

saygı

umut

neşe

sevgi

coşku

hüzün

özlem

dostluk

korku

b. Şarkıdan alınan aşağıdaki dizeleri okuyunuz. Şarkının ana duygusunu en iyi yansıtan dizeyi işaretleyiniz. Bu dizeyi işaretlemenizin nedenini açıklayınız.

El ele, yan yana, diz dize oyna

Kol kola dönerek şarkılar söyle

Baharı beklemek yaşamı sevmek demek

Davullar çalmalı, horonlar tepmeli

4. Etkinlik

Dinlediğiniz şarkıya iki farklı başlık belirleyiniz. Başlıkları ve bunları belirlemenizin nedenlerini yazınız.

Birinci başlığım:

Bu başlığı seçme nedenim:

İkinci başlığım:

Bu başlığı seçme nedenim:

5. Etkinlik

"Halay" şarkısını beğenip beğenmediğinizi nedenleriyle yazınız.

6. Etkinlik

Arkadaşlarınızla birlikte en sevdiğiniz şarkıları söyleyiniz. Ardından bu şarkıları neden sevdiğiniz konusunda konuşunuz.

Konuşmanızı yaparken arkadaşlarınızla göz teması kurmayı, işitilebilir bir ses tonu kullanmayı unutmayınız. Arkadaşlarınızı dinlerken nezaket kurallarına uyunuz. Onların sözlerini kesmeden sabırla dinleyiniz.

7. Etkinlik

“Kardeşlik, sevgi, paylaşma” kavramlarından hareketle kısa bir şiir yazınız. Şiirinize başlık koymayı unutmayınız. Şiirinizi bitirdikten sonra tekrar okuyarak yazım ve noktalama yanlışları varsa bunları düzeltiniz.

Şiirinizin içeriğine uygun bir resim yapınız.

GÜL AĞACI ÇAY BAHÇESİ'NDEN HACİVAT KARAGÖZE

7 Eylül 1962 tarihinde Edirne'nin Keşan ilçesinde doğduğumda, hayatımın Anadolu'nun çeşitli kentlerinde geçeceğini tahmin edemezdim elbette. Hem de karı bu kadar çok seveceğimi...

Daha önce kar görmüşlüğüm yoktu. İstanbul'da Fatih'te bir apartmanın dördüncü katında oturuyorduk. Buraya da babamın memuriyeti nedeniyle Edremit'ten gelmiştik. Orası başkaydı. Bahçeli bir evimiz vardı. Bahçeli ev oyun, toprağı koklamak demektir. Bunun da tadına orada varmıştık. Önü arkası bahçe olan evimizin havuzlu olması bize türlü imkânlar sağlıyordu. Bu, bazen oyuncak bebeklerin yüzdüğü bazen de pazardan alınan karpuzları soğutmaya yarayan bir havuz oluyordu. Havuz, karpuzlar, bebekler bir yana hayvan sevgisi bir başkaydı bizler için. Adı Bobi olan köpeğimiz, çocuk bilincimle tanıdığım ilk evcil hayvanımız oldu. Güvercinlerle Bobi aynı kaptan yemek yerlerdi. Bahçemiz düzenli değildi ama ön bahçede bulunan kasımpatılar boylanıp çiçek açtıkça hoşumuza gider, zaman zaman bahçedeki çiçeklerden öğretmenimize buket yapıp götürdüğümüz de olurdu. Özellikle karşı evin bahçe duvarından sarkan erikler ilğimizi çeker, bir türlü uzanıp o eriklerden yiye-
mezdik.

O sıralar henüz iki kardeştik. Birlikte evcilik oynardık, canımız hiç sıkılmazdı. Yazları bazen annem bizleri denize götürürdü. Bize eliyle diktığı mayoları pek sever ama erkenden eve döndüğümüzden olsa gerek yüzmenin tadına bir türlü varamazdık. Babamın tayinin İstanbul'a çıkması hayatımızı birden değiştirdi. Bahçeli ev, sokakta arkadaşlarımızla oynadığımız oyunlar bitti. Artık dört duvar arasındaydık. Evimizin çevresi apartmanlarla çevriliydi.

Balkondan baktığımızda Vatan Caddesi'ni ve uzakta kurulu olan lunaparkı görürdük. O lunaparka bir kez gidebildik. Akşamları uzak-
tan dönme dolabın yanan ışıklarına bakardık. Bir de birkaç kez Gül Ağacı Çay Bahçesi'ne... Orada Hacivat ile Karagöz oynatılır, elinde fotoğraf makinesi olan bir genç, fotoğraf çekmek için tahta sandalyeler arasında dolaşıp dururdu. Evde kız kardeşimle evcilik oynamaktan başka çaremiz yoktu. Camdan dışarıyı seyretmek en büyük eğlencemizdi. Sıkıntıydı o yıllar biraz da bizler için. Babaannemin Almanya'dan getirdiği saçlı bebekler de olmasa kim bilir nasıl zaman geçirirdik? Bir süre sonra babamın tayininin Bingöl'e çıkması hayatımızın akışını değiştirdi. Önceleri üzülsek de iki yıl kalacağımız bu kenti daha sonra çok sevdik. Bölgenin deprem bölgesi olması nedeniyle tek katlı prefabrik evlerde oturduk. Karı ilk kez orada gördük. Evimizin su boruları orada dondu. Annem borulara sıcak su dökerek, boruları orada açmaya çalıştı. Dizimize kadar kara orada saplandık. Çatıdan sarkan buzlar, kapanan yollar, babamızın getirdiği kayaklarla yaptığımız kayma deneyimlerimiz... Bir de küçük bir sinema vardı. Arkadaşlarımızla sinemaya gider, Türk filmleri izlerdik orada. (...) Askeri lojmanın geniş bahçesinde arkadaşlarımızla oyunlar oynardık. Oyunun biri biter ötekisi başlar, ertesi gün ya bir ağacın tepesinde ya da salıncakta soluğu alırdık. Öyle evimize pek gelen giden olmazdı. Gittiğimiz evlerde de farklı dünyalar karşıları çocukluğumuzu. Yeni kitaplar, yeni insanlar hep ilgimi çekerdi.

Yazları sıcak geçerdi Bingöl'de. Evimizin önündeki dut ağaçları, bahçemizde oradan oraya sıçrayan kurbağalar ilgimizi çeker, gökyüzü berrak görünür, neredeyse yıldızları elimizle tutacak gibi olurduk. (...) Babam bazen bizleri arabayla gezdirir, Yado çeşmesine götürür, ıhlamur ağaçlarının kokusunu içimize çekerdik.

Bingöl uzun sürmedi, diğer güzel şeyler gibi. Şimdi dönmek istesem de çocukluk sokağına bu mümkün değil. Sadece gözlerimi kapatarak anılar denizinde gezinebiliyorum. Bu bile güzel, geçmiş kucaklamak için.

Betül TARIMAN

(Kısaltılmıştır.)

Yazarın Hakkında Bilgi

Betül TARIMAN (1962 -)

Keşan/Edirne'de doğdu. İlkokulu Bingöl'de, ortaokul ve liseyi Konya'da tamamladı. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünden mezun oldu. Çeşitli dergilerde şiirleri yayımlandı. Eserlerinden bazıları şunlardır: Üzgündü Kırlar, Kardan Harfler, Güle Gece Yorumları, Yol İnsanları...

Tema Değerlendirme Çalışmaları

SESİNİ İSTEYEN KURBAĞA

Dış kapının kısa aralıklarla tıklatıldığını duyuyordum. Küçük bir topun çarpışına benziyordu ses. Çocuklardan biri sürekli şut mu çekiyordu ne?

Varıp kapıyı açtım. Kimsecikler yoktu. Evlerin ışıkları sönmüştü. Herkesin uykuda olduğu belliydi. Aşağıımızdaki yoldan, taşıtların birleşen sesi homurtu gibi duyuluyordu.

Ses duyduğum konusunda yanılmış olduğumu düşündüm. Geri dönecektim ki boğuk sesli birisi:

"Sesim sende mi?" dedi.

Soru şaşırtıcıydı. Bakındım... Sağımda, solumda, karşımda kimsecikler yoktu. Soru yineleni:

"Sesim sende mi?"

Önüme baktım o zaman. İki üç adım ötemde, yerde bir kurbağa duruyordu. Yüzü bana dönüktü. Elektrik ışığında, patlak gözleri uykulu görünüyordu.

"Konuşan sen misin?" dedim.

"Kim olacaktı ya?" dedi.

Onu güçlükle duyuyordum. Gözleri uykulu görünen kurbağanın sesi yorgundu. Ne söyleyeceğimi bilmez bir hâldeydim. Tek sözcük döküldü ağızımdan:

"Anlayamadım!"

"Sesimin sende olduğunu sanıyorum. Senin evin ışıktıydı ben öterken. Onu istemeye geldim. Sesimin bir insanın usunda yaşamasını istemiyorum. Bana sesimi verir misin?"

Yanıt veremedim. Şaşkın şaşkın gözlerine bakıp kaldım...

(...)

Abbas CILGA

(Kısaltılmıştır.)

1 - 7. soruları metne göre cevaplayınız.

1. Anlatıcının kapısını tıklatan kimdir?

- A. Kaplumbağa B. Kurbağa C. Çocuk D. Kedi

2. Kurbağa, anlatıcıdan ne istiyor?

- A. Yiyecek B. Su C. Sesini D. Para

3. Anlatıcı, kapıyı açıp karşısında kurbağayı görünce ne yapıyor?

- A. Korkuyor. B. Seviniyor. C. Heyecanlanıyor. D. Şaşıyor.

4. Kurbağanın, sesini anlatıcının aldığını düşünmesinin nedeni nedir?

- A. Öterken sadece onun evinin ışığının yandığını görmesidir.
B. Öterken sadece onun kendi sesini dinlediğini sanmasıdır.
C. Anlatıcının daha önce başka kurbağalarının sesini aldığını bilmesidir.
D. Sesini daha önce birkaç kez ona ödünç vermesidir.

5. Metinde, nokta, virgöl, üç nokta, soru işareti ve ünlem işaretinin kullanıldığı cümlelere birer örnek yazınız. Bu noktalama işaretlerinin cümlede hangi amaçla kullanıldığını altlarındaki yazma alanına yazınız.

Nokta (.)

Kullanım amacı

Virgöl (,)

Kullanım amacı

Üç nokta (...)

Kullanım amacı

Ünlem (!)

Kullanım amacı

6. "Uzun, büyük, ileri, cevap, arka, önce" kelimelerinin zıt anlamlılarını metinde bulunuz. Bunları metindekilerinden farklı birer cümlede kullanarak cümlelerinizi yazınız.

Kelimeler	Zıt anlamlıları	Cümlelerim
uzun		
büyük		
ileri		
cevap		
arka		
önce		

7. "Sesini Arayan Kurbağa" metninden eş anlamlısı olan kelimeler belirleyiniz. Bu kelimeleri aynı cümlede kullanınız. Cümlelerin anlamında değişme olup olmadığını açıklayınız.

Örnek

"Onu güçlkle duyuyordum."

Onu zor duyuyordum

8. "Çocuk Dünyası" temasındaki yazma çalışmalarınızdan birini seçiniz. Bu çalışmadaki süreçlerde neler yaptığınızı yazınız.

Hazırlık ve konu belirleme:

Metnin yazım süreci:

Metnin düzenlenmesi:

Metnin paylaşılması:

Okuyucuların tepkileri:

2. TEMA

MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK

Başkomutan Mustafa Kemal

Atatürk (Dinleme/İzleme)

Müstecip Onbaşı

Beni de Tanık Olarak Göster!

Kurtuluş (Serbest Okuma)

Çanakkale Savaşları sırasında büyük başarılar göstermiş kimleri biliyorsunuz? Bunlarla ilgili bilgileri nerelerden öğrendiniz?

Metnin başlığını okuyup görselleri inceleyiniz. Metnin konusunu tahmin edip söyleyiniz.

Metnin noktalama işaretlerine dikkat ederek önce sessiz sonra sesli okuyunuz.

SESSİZ OKUMA

Göz ve zihin ikiliyle yapılan bu okuma çeşidinde seslendirme olmadığından, dudaklar kıpırdamaz. Sessiz okuma sadece göz okumasıdır. Göz seslendirilen sözcüklerden daha fazla sözcük görür. Bu yüzden sessiz okuma, sesli okumaya göre hızlıdır.

Sessiz okumada amaç, akıcı ve hızlı okumadır. Metni öğretmeninizin belirlediği bir sürede sessiz okuyunuz. Okumanızı yaparken arkadaşlarınızın dikkatini dağıtmamaya çalışınız. Okuma sürecinin ardından metindeki olaylar, sorunlar ve durum hakkında tartışınız. Ardından metinde ilginizi çeken veya anlamadığınız bölümleri söyleyiniz. Metni okurken neler hissettiğinizi açıklayınız.

MÜSTECİP ONBAŞI

İtilaf Devletleri donanmaları, Boğaz'ı ve Marmara Denizi'ni kontrol etmek istiyordu.

Nara Burnu'nda topçu bataryasının başında nöbet tutmakta olan er Müstecip, Boğaz'dan soğuk soğuk esen rüzgârdan korunmak için ceketinin düğmelerini ilikledi. Gözleri koca bir nehir gibi akıp giden Boğaz'ın sularındaydı. Bir an olsun gözlerini sulardan ayıramıyordu. Aklında da komutanın söyledikleri vardı. Ne demişti komutanı, "Nöbet tutarken gözlerinizi dört açın. Denizaltılar, Marmara'ya geçip İstanbul'u bombalamak, gemilerimizi batırmak isteyebilirler. Bu yüzden de Boğaz'dan geçerken su yüzüne çıkmak zorunda kalabilirler. İşte o anda topla, tüfekte, neyle ateş ederseniz edin. Denizaltıyı vurma-
nın en kolay ve basit yolu, periskopuna ateş etmektir. Adeta gözleri kör olan denizaltı, mutlaka yüzeye çıkmak ister. Hatta teslim bile olur."

İşte bu sözler, Müstecip'in aklından çıkmıyordu. Gece derslerinde komutanları kendilerine çeşitli denizaltıları göstermiş, onların özelliklerini en ince ayrıntısına kadar anlatmışlardı. Kısacası denizaltı, koca bir balınaya benziyordu işte.

Müstecip, derslerde hafızasına kazıdığı denizaltının şeklini hep sularda görmek istiyordu ama nöbetlerde su yüzünde martılardan başka bir şey görmemişti. Bir de arada zıplayıp oynayan yunuslardan gayrisi gözlerine ilişmemişti.

Artık akşamın da çökmeye başlamasıyla iyice üşümeye başlamıştı.

– Arkadaşlar bir an önce gelip de şu nöbeti devralsalar iyi olacak. Zira onların nöbeti başladı da geçiyor bile.

Az sonra alaca karanlıkta gölgeler belirdi. Konuşmalar duydu. "Hah işte geliyorlar herhâlde."

– Nerede kaldınız kardeşim?

– Dersten geliyoruz.

– Dersten mi?

– Evet.

– Dersler gece oluyordu.

– Bu acil bir durummuş.

– Neymiş acil olan şey?

– Kardeşim, istihbarata göre bugünlerde Boğaz'dan denizaltıların geçeceği haberi alınmış. Dersler tekrar edildi. Biliyorsun, uzun zamandır Boğaz'dan Marmara'ya geçebilen olmamıştı.

– Bunlar ne istiyorlar ki? 18 Mart'ta kendilerini yendik. Nisandan ağustosa kadar da Yarımada'da ilerleyemediler.

– Herhâlde kış iyice bastırmadan tekrar saldırıya geçecekler.

– Geçsinler bakalım.

– Elbette ya, daha önce geçtiler de ne oldu?

– Haydi sözü uzatmayın da nöbeti devralın.

– Peki.

Müstecip hemen koşarak koğuşuna doğru gitti. Karnını doyurdu. Yatağına yatıp hem ısınmak hem de uyumak istiyordu.

Yatağında ısınır ısınmaz uykunun o tatlı ve güzel kollarına kendini bıraktı. Bir süre sonra da güzel bir rüya gördü.

Müstecip nöbetteydi. Boğaz'ı gözlüyordu. "Denizaltıları suyun üstüne ya çıkarsa?" diye dört gözle su yüzeyini inceliyordu. O gün dalga vardı Boğaz'da. Dalga olduğu zaman zorluk çekerdi. Tabyasının başında nöbeti bitmek üzereyken aniden ileride büyük siyah bir şeyin gittikçe su yüzüne doğru yaklaştığını gördü. Heyecanlandı. Hemen topun başına geçti.

Bir yandan da bağıırıyordu.

– Bu denizaltı olmalı! Denizaltı! Tıpkı balina gibi.

Sonra bataryadan ayrılıp hızla sahil kıyısına doğru tüfeğini alıp koşmaya başlamıştı. Arkasından bağıırı-yorlardı.

– O tüfekle denizaltıyı vuramazın.

– Ben vururum.

Sahile indiğinde ise denizaltı çoktan yüzeye çıkmış-tı. Şaşırmıştı. Denizaltının gövdesinde koca harflerle “Müstecip Onbaşı” yazıyordu.

Durdu. Neler oluyordu? Sonra denizaltının kapağı açılıp bir subay kendisini selamladı. Onu denizaltıya davet etti. O da hiçbir şey düşünmeden gitti. Denizaltının üstünde yürü-meye başladı. Çok mutluydu.

Az sonra ter içinde rüyadan uyanıverdi.

– Hay Allah rüyaymış. Rüya da olsa güzeldi ama. Keşke rüyalar gerçek olsaydı, dedi hayıflanarak. Döndü tekrar uyu-maya başladı.

(...)

Hikâye şöyle devam eder: Müstecip ertesi gün, atıcılık dersinde hedefi on ikiden vurur. Komutanı, ona ödül olarak kendi kolundaki saati çıkarıp verir. O gün çok sevinçli olan Müstecip’i bir türlü uyku tutmaz. Bunun üzerine top nöbeti tutan arkadaşını koğuşa gönderir, onun nöbeti-ni tutar.

Gecenin ilerleyen saatlerinde denizde bir kıpırtı olduğunu görür. Bu Fransızlara ait bir deni-zaltıdır. Müstecip hemen topun başına koşar ve denizaltının periskopuna nişan alır. Derin bir ne-fes aldıktan sonra atışını yapar, periskopu vurur. Denizaltının gözleri görevini gören periskopun vurulmasıyla Fransız askerleri hiçbir şey göremediğinden ne geri gidebilirler ne de ileri. Böylelikle tek bir torpil atamayan denizaltındaki askerler Türk askerlerine teslim olmak zorunda kalır.

Çanakkale’de Müstecip’e bu büyük başarısından dolayı onbaşı rütbesi verilir. Bu tarihten sonra da “Müstecip Onbaşı” olarak Osmanlı Donanmasında görev alır.

İsmail BİLGİN

(Kısaltılmıştır.)

**Yazarın
Hakkında Bilgi**

İsmail BİLGİN (1964 -)

Gelibolu’da doğdu. 2000’de Ömer Seyfettin Hikâye Yarışması’nda İstanbul depremini anlattığı “Ne Oluyor Dendiği Zaman” adlı hikâyesi ile birinci oldu. Daha çok yakın tarih konularını, özellikle de 1. Dünya Savaşı dönemini ele alan eserlerle çocuklarda tarih bilincinin oluşma-sına katkıda bulunmak için tarihi hikâyeler ve gençlik romanları yazdı ve yazmaya devam ediyor. Eserlerinden bazıları şunlardır: Kurtuluş Savaşı Hikâyeleri, Kuşçubaşı Eşref, İlk Diriliş, Ankara’nın Ateştir Yolu...

1. Etkinlik

Aşağıda, metinden alınan bazı kelimelerle bunların sözlük anlamları verilmiştir. Kelimelerin anlamlarını metinden hareketle tahmin ediniz. Kelimelerin başında bulunan numaraları uygun yerlere yazarak kelimelerle anlamlarını eşleştiriniz. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri birer cümlede kullanarak aşağıdaki bölüme yazınız.

1. itilaf	☐ Kışla, okul, tutukevi, hastane vb. kalabalık yerlerde, içinde birçok kimsenin yattığı veya barındığı büyük oda.
2. periskop	☐ Bilgi toplama, haber alma.
3. istihbarat	☐ İki kara arasındaki dar deniz.
4. koğuş	☐ Denizaltılarda, tanklarda, siperlerde kullanılan, gözlemcinin güvenli bir biçimde çevreyi araştırmasını sağlayan mercekli araç.
5. batarya	☐ On ere kumanda eden asker, erin üstündeki ilk rütbe.
6. boğaz	☐ En küçük topçu birliği.
7. onbaşı	☐ Anlaşma, uyuşma, uzlaşma.

Cümlelerim

2. Etkinlik

Metnin konusu olan ifadeyi işaretleyiniz.

3. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

- Müstecip neden gözlerini, boğazın sularından ayırmıyor?
- Müstecip denizaltılar hakkındaki bilgileri nasıl öğreniyor?
- Denizaltıyı batırmanın en kolay yolu nedir?
- Müstecip denizaltının hangi özelliğini aklına kazıyor?
- Müstecip rüyasında neler görüyor?
- Müstecip uyandığında rüyası hakkında ne düşünüyor?
- Müstecip Onbaşı ve onun gibi davranan askerlerimiz olmasaydı sizce Çanakkale Zaferi'ni kazanabilir miydik? Neden?

4. Etkinlik

Okuduğunuz metni, ana hatlarıyla anlatınız. Anlatımınızın ardından metinde geçen hayali öğeleri aşağıdaki yazma alanına yazınız.

Günlük hayatta karşılaşılabileceğimiz olaylar ya da durumlara gerçek; hayal gücüne dayanan, günlük hayatta gerçekleşmesi mümkün olmayan durumlara ise hayali öğeler denir. Metindeki anlatımı güçlendirmek, istenilen duyguyu vermek ya da farklı sebeplerden dolayı kimi zaman hayali öğelere başvurulabilir.

”

a. "Müstecip Onbaşı" metninden alınan aşağıdaki konuşmaları okuyunuz. Konuşmalarda kullanılan noktalama işaretlerine dikkat ediniz.

- Nerede kaldınız kardeşim?
- Dersten geliyoruz.
- Dersten mi?
- Evet.

- Dersler gece oluyordu.
- Bu acil bir durummuş.
- Neymiş acil olan şey?

Yukarıdaki konuşmalarda kullanılan noktalama işaretleri konuşma çizgisi (—), nokta (.) ve soru işaretidir (?). Noktanın nerelerde kullanıldığını söyleyiniz. Diğer noktalama işaretlerinin görevleri hakkındaki aşağıda verilen bilgileri okuyunuz.

Soru İşareti (?)

Dilimizde soru işareti, yaygın olarak şu durumlarda kullanılır:

1. Soru eki veya sözü içeren cümle veya sözlerin sonuna konur:

Bugün de mi gelmeyeceksin?

2. Soru bildiren ancak soru eki veya sözü içermeyen cümlelerin sonuna konur:

Müdür bey dikkatlice baktı:

— Adınız?

Soru Eki mi / mi / mu / mü'nün Yazılışı

Bu ek, kendisinden önce gelen kelimedenden ayrı yazılır ve o kelimeye bağlı olarak **mi / mi / mu / mü** olabilir: *Kaldı mı? Sen de mi geldin? Olur mu? İnsanlık öldü mü?*

Soru ekinden sonra gelen ekler, bu eke bitişik olarak yazılır: *Verecek misin? Okuyor muyuz? Çocuk muyum? Gelecek miydi? Güler misin, ağlar mısın?*

Uzun Çizgi (—)

Yazıda satır başına alınan konuşmaları göstermek için kullanılır. Buna **konuşma çizgisi** de denir.

— Üsküdar'ı da gezebildin mi?

Konuşmalar tımkak içinde verildiğinde uzun çizgi kullanılmaz.

Annem sabah erkenden uyandı:

"Bugün işimiz çok çocuklar, haydi uyanın!" dedi.

b. Aşağıdaki paragrafta () içine uygun noktalama işaretlerini koyunuz.

Başını kaldırıp masadaki saate baktı() Saat hâlâ ikiyi gösteriyordu() Yanındaki adama dönüp:

() Saatiniz var mı() diye sordu.

Adam masadaki saati göstererek:

() Bunu beğenmedin mi() diye karşılık verdi()

Adamın neden sinirlendiğini anlayamamıştı:

() Bozuk olduğunu düşünüyorum() dedi()

6. Etkinlik

Okuduğunuz metinde Müstecip Onbaşı'nın rüyası anlatılmaktadır. Daha önce içinde buna benzer hayali öğeler barındıran metinler okudunuz mu? Söyleyiniz. Siz de arkadaşlarınıza gördüğünüz ilginç bir rüyanızı anlatınız. Rüyanızı ilginç bulma nedenleriniz hakkında konuşunuz. Konuşmanızı yaparken işitilebilir bir ses tonu kullanmayı ve göz teması kurmayı unutmayınız. Arkadaşlarınızı dinlerken nezaket kurallarına uyunuz. Onları, sözlerini kesmeden sabırla dinleyiniz.

7. Etkinlik

a. Törenle ilgili aşağıda verilen gazete haberini okuyunuz.

Anzaklar, 1915'te Çanakkale'de ülkemize karşı savaştılar. Birçok kayıp verdikleri Çanakkale Savaşları sonrasında Türkleri düşman değil, dost olarak görmeyi tercih ettiler. Bu nedenle her sene 25 Nisan'da, Çanakkale'nin Anzak Koyu'nda ölen askerler için bir anma töreni yapılır.

ANZAK KOYU'NDA GELENEKSEL "ŞAFAK AYİNİ"

Çanakkale Kara Savaşları'nın 103. yılı anma törenleri kapsamında Gelibolu Yarımadası'ndaki Anzak Koyu'nda geleneksel "Şafak Ayini" yapıldı.

Avustralyalı ve Yeni Zelandalılardan oluşan yaklaşık bin 300 kişilik grup, gece Çanakkale kent merkezinden Gelibolu Yarımadası'na geçti.

Katılımcılar, uyku tulumları ve battaniyeler içinde, tören alanına kurulan dev ekrandan Çanakkale Savaşları'na ilişkin belgesel, film, röportaj ve bazı kentlerdeki Anzak Günü törenlerini izleyerek "Şafak Ayini"nin başlamasını bekledi.

Anzak Koyu'nda saat 05.30'da alana katafalkın konulmasıyla başlayan tören bir saat sürdü.

Basından

b. İhtiyaç duyduğumuz bir konu hakkında gazete, dergi, İnternet gibi birçok kaynaktan bilgi edinebiliriz. Fakat seçtiğimiz bilgi kaynaklarının zararlı içerikler barındırmamasına dikkat etmeliyiz. Yukarıda yer alan haber, devletimizin resmi televizyon kanalı olan TRT'nin haber sitesinden alınmıştır. Bir konuda bilgi toplamak için siz hangi kaynaklardan faydalaniyorsunuz? Bu bilgi kaynaklarının güvenilir olup olmadığını nasıl anlıyorsunuz? Açıklayınız.

Kurtuluş Savaşı sırasında milletimiz, yurdumuzu düşmanlardan korumak için canla başla mücadele etti. Yokluk ve yoksulluk içinde bağımsızlık mücadelesi veren Müstecip Onbaşı gibi birçok askerimiz, haklı oldukları bu savaşı kaybetmeyeceklerinden o kadar eminlerdi ki rüyalarında bile kazanacakları zaferleri görüyorlardı.

Kurtuluş Savaşı'nda ülkemizin özgürlüğü ve bağımsızlığı için savaşan askerlerimizi düşününüz. Savaşta neler yaptıklarını, neler hissettiklerini düşünerek aşağıdaki yazma alanına bir yazı yazınız. Yazınızı bitirdikten sonra gözden geçirerek yazım ya da noktalama yanlışlarınızı düzeltiniz. Ardından yazınızı arkadaşlarınıza okuyunuz.

Sonraki Derse Hazırlık

Güvenilir bilgi kaynaklarından yararlanarak 30 Ağustos Zafer Bayramı'nı kutlama nedenlerimiz hakkında araştırma yapınız. Sınıfa 30 Ağustos Zafer Bayramı törenine ait çeşitli görseller getiriniz.

1. Milli bayramlarımız denince aklınıza neler geliyor?
2. Okulunuzdaki milli bayram kutlamalarına nasıl katkıda bulunuyorsunuz? Açıklayınız.

Metnin başlığından ve görsellerinden hareketle metnin konusunu tahmin edip söyleyiniz. Şiiri vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek sesli okuyunuz.

BAŞKOMUTAN MUSTAFA KEMAL

Göğsümden kopan saatim
Siper oldu canıma
Kocatepe Afyon'da
Ölmek zamanı değil
İşim çoktu daha
26 Ağustos 1922
Umudumuz büyüktü
Kurtuluş çok yakın
30 Ağustos'ta
Altı yılda geçilemez
Sandıkları siperleri
Yel gibi geçtik oysa
Altı gün bile sürmemişti
Güneşi gördüğümüzde

Tepeden tırnağa sevinçtik
Zaferdik tepeden tırnağa
Dumlupınar'ı kazandığımızda
Adıyla geldi bu bayram
Zafer Bayramı
30 Ağustos'ta
Artık Akdeniz'di
İlk hedefimiz
Bastiğimiz toprak değildi
Yüreğimizi sanki
Yüreğimiz
Ben Mustafa
Baştan sona Zafer
Baştan sona Anadolu
Başkomutan Gazi Mustafa Kemal
Yeminli
Kurtuluşa kadar.

Ayşe YAMAÇ

Sair Hakkında Bilgi

Ayşe YAMAÇ (1960 -)

Emirdağ/Afyon'da doğdu. Diyarbakır, Afyon, Samsun, Kars ve Eskişehir'in ilçe ve köylerinde yirmi bir yıl öğretmenlik yaptı. Emekli olduktan sonra Eskişehir'de yaşamaktadır. Edebiyatın çeşitli alanlarında yayımlanmış çok sayıda kitabı olan yazarın eserlerinden bazıları şunlardır: Güneş'in Anahtarı, Dilbaz, Bir Destandır Mustafa Kemal, Gezegenler Arasında Yolculuk...

1. Etkinlik

a. Aşağıdaki kelimeleri sözlük anlamlarından faydalanarak bulmacada uygun yerlere yerleştiriniz.

BAYRAM

SİPER

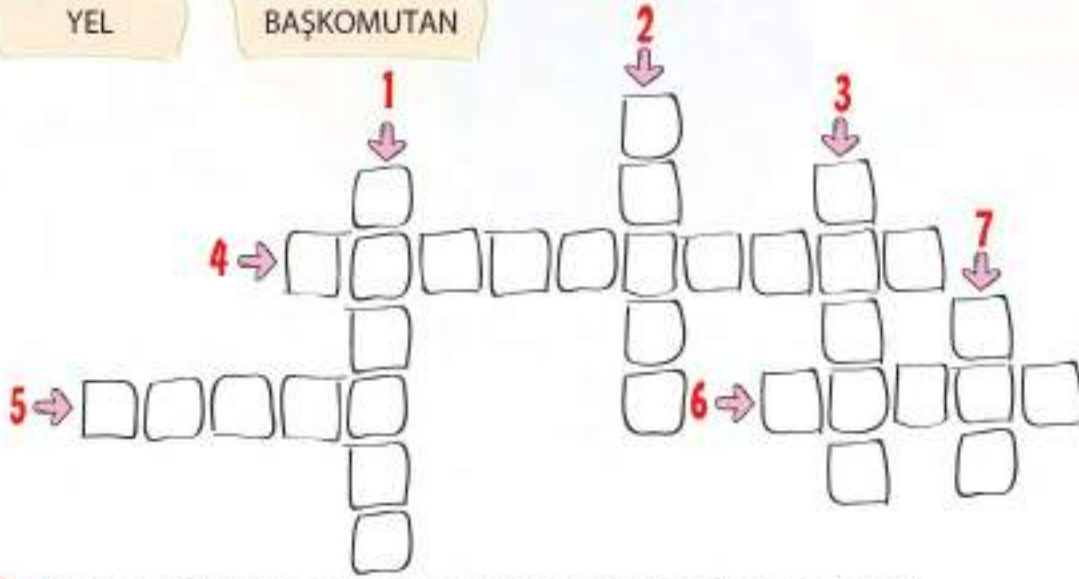
HEDEF

ZAFER

YEMİN

YEL

BAŞKOMUTAN

1. Millî veya dinî bakımdan önemi olan ve kutlanan gün veya günler.
2. Ant.
3. Savaşta kazanılan başarı.
4. Savaşta bir devletin bütün kara, deniz ve hava kuvvetlerini yöneten büyük komutan, serdar.
5. Askerlerin savaşta vurulmamaları ve rahat ateş edebilmeleri için kazılmış, üstü açık hendek.
6. Nişan alınacak yer, nişangâh.
7. Rüzgâr.

b. Bulmacada yer alan kelimelerin her birini cümle içerisinde kullanarak cümlelerinizi aşağıya yazınız.

2. Etkinlik

Şiirin ana duygusunu sözlü olarak açıklayınız. Ardından ana duygunun size çağrıştırdığı kelimeleri ülkemizin haritası üzerinde uygun yerlere yazınız.

3. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

- Geçilemez sanılan siperler nasıl ve ne kadar sürede geçilmiştir?
- Dumlupınar'ın kazanılmasıyla gelen bayram hangisidir?
- 30 Ağustos tarihinde hedef neresidir?
- Başkomutan olarak sözü edilen kişi kimdir?
- "Ben Mustafa/ Baştan sona Zafer/ Baştan sona Anadolu" dizelerinde Atatürk'ün hangi kişilik özelliğine vurgu yapılıyor?

4. Etkinlik

Okuduğunuz şiire iki farklı başlık belirleyiniz. Başlıkları ve bunları belirleme nedenlerinizi yazınız.

Birinci başlığım:

Bu başlığı seçme nedenim:

İkinci başlığım:

Bu başlığı seçme nedenim:

a. "Başkomutan Mustafa Kemal" şiirinden alınan aşağıdaki dizeleri okuyunuz. Dizelerdeki noktalama işaretlerine dikkat ediniz.

Dumlupınar'ı kazandığımızda
Adıyla geldi bu bayram
Zafer Bayramı
30 Ağustos'ta
Artık Akdeniz'di
İlk hedefimiz

Kesme İşareti (')

Dizelerde kullanılan noktalama işareti, kesme işareti-
dir (').

Kesme işareti dilimizde yaygın olarak şu şekillerde kul-
lanılır:

1. Özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme ekleri
kesme işaretiyle ayrılır: *Erdem'in, Hazal'a, İdil'den...*

2. Kişi adlarından sonra gelen saygı ve unvan sözlerine getirilen ekleri ayırmak için ko-
nur: *Nihat Bey'e, Ayşe Hanım'dan, Mahmut Efendi'ye...*
3. Kısaltmalara getirilen ekleri ayırmak için konur: *TBMM'nin, TDK'nin, BM'de...*
4. Sayılara getirilen ekleri ayırmak için konur: *1985'te, 8'inci madde, 2'nci kat...*
5. Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adlarına gelen ekleri ayırmak için konur: *Başvurular
17 Aralık'a kadar sürecektir.*

Virgüle benzerim, virgül değilim.
Harflerin üstünde yerim.
Sözcüklere gelen ekleri.
Keserek belirtirim.

Ayrımdır benim işim.
Özel adlara gelen ekleri
Kısaltmalardan
Ve rakamlardan sonra
Gelen ekleri de ben keserim.
Çünkü ben kesme işaretiyim.

Yukarıda kesme işaretinin kullanımıyla ilgili verilen tekerlemeyi okuyunuz. Öğrendiğiniz bilgileri daha kolay hatırlayabilmeniz için tekerlemeler ya da farklı metotlar kullanabilirsiniz.

b. Kesme işaretinin doğru kullanıldığı cümlelerin başındaki kutucuğu işaretleyi-
niz.

Çınar'lar yarın bize gelecekler.

Saat 2'de gidecekmış.

Urfa'yı çok sevdim.

8 Haziranda O'na güzel bir hediye alacağım.

TRT'nin Ankara'da bulunan stüdyosuna gittik.

Temmuzun 13'ünde orada olacağız.

C. Noktalama işaretlerinden bazılarıyla ilgili iki tekerleme yazınız.

6. Etkinlik

PANKART HAZIRLIYORUM

30 Ağustos Zafer Bayramı ile ilgili aşağıdaki pankartı inceleyiniz.

Dört kişilik gruplara ayrılarak daha önceden sınıfa getirdiğiniz 30 Ağustos Zafer Bayramı ile ilgili görselleri sıranızın üzerine uygun bir şekilde diziniz. Daha fazla görseli dizebilmek için birden fazla sırayı kullanabilirsiniz. Gruplar olarak 30 Ağustos Zafer Bayramı ile ilgili edindiğiniz bilgileri paylaşınız.

Grup arkadaşlarınızla birlikte 30 Ağustos Zafer Bayramı ile ilgili cümleler yazınız. Oylama yaparak en çok sevilen beş cümleyi seçiniz. Getirdiğiniz görsellerden en beğenilen beş tanesini yine oylama yaparak seçiniz. Seçilen görselleri karton kâğıda belirli bir düzence yapıştırınız. Görsellerin çeşitli yerlerine seçtiğiniz cümleleri renkli kalemle yazınız. Hazırladığınız pankartları okul içerisinde öğretmeninizin uygun gördüğü alanlarda sergileyiniz.

7. Etkinlik

Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Bu görsellerin ait oldukları milli bayramlarımızın adını yanlarına yazınız. Milli bayramlarımızdan birini seçerek bu bayram günü neler yaptığınızı, neler hissettiğinizi defterinize yazınız.

Sonraki Derse Hazırlık

Atatürk'ün kişilik özelliklerini araştırınız. Edindiğiniz bilgileri defterinize yazınız.

1. Size göre bir ülkeyi yöneten kişi hangi özelliklere sahip olmalıdır?
2. Tartışmalı bir konuda haklılığınızı kanıtlamak için hangi yollara başvurur, kimlerden yardım istersiniz?

Metni, noktalama işaretlerine dikkat ederek önce sessiz, sonra sesli okuyunuz.

BENİ DE TANIK OLARAK GÖSTER!

Atatürk, bir Balıkesir gezisinde Kurtuluş Savaşı'nda çok yardımını gördüğü bir arkadaşına rastlamıştı. Bu eski arkadaşının kişisel bir şikâyeti vardı. Yüzde yüz haklı olduğu bir davada mahkeme kendisini suçlu bulmuştu.

Atatürk, eski arkadaşını dinledikten sonra "Haklısın, konuyu ben iyi biliyorum." dedi. Geziye birlikte çıktığı görevliler arasında genç bir adliye müfettişi de vardı.

Onu yanına çağırdı, konuyu kısaca anlattıktan sonra, mahkemece verilen kararın düzeltilmesi için gerekenin yapılmasını istedi.

Genç müfettiş:

– Efendim, dedi, anladığım kadarıyla karar, yasal yöntem ve kurallara uygun olarak verilmiştir. Yapılacak başka bir şey yoktur.

– Ama bana göre ortada bir haksızlık vardır. Çünkü ben bu işin nasıl olduğunu çok iyi biliyorum.

Adliye müfettişi saygılı biçimde ama görüşünde direnerek konuşmasına devam etti:

– Efendim, sözleriniz yasal bir değişiklik sağlayamaz. Adalet Bakanlığı da bir şey yapamaz.

Bu konuşmayı dinleyenler, Atatürk'ün genç adliye müfettişine kızacağını, hatta onu sert bir biçimde tersleyeceğini sanıyorlardı. Hiç öyle olmadı. Aksine, genç adliye müfettişinin tutumu, bildiğini açıkça söylemesi çok hoşuna gitmişti. Sakin ve yumuşak bir sesle:

– Peki, dedi, yargısal bir yanlış yapılmışsa bu düzeltilemez mi?

– Düzeltilmesi yoluna gidilebilir efendim. Yeni bilgi ve kanıtlar ile mahkemenin yinelenmesi istenebilir.

Bu açıklama üzerine Atatürk, eski arkadaşına döndü, şöyle dedi:

– Mahkemeye başvurun, yeni kanıtlar bulduğun söyle! Beni de tanık olarak göster. Ben mahkemeye gelir, tanıklık ederim.

Karşısında duran genç adliye müfettişine teşekkür etti.

A. Ferhan OĞUZKAN

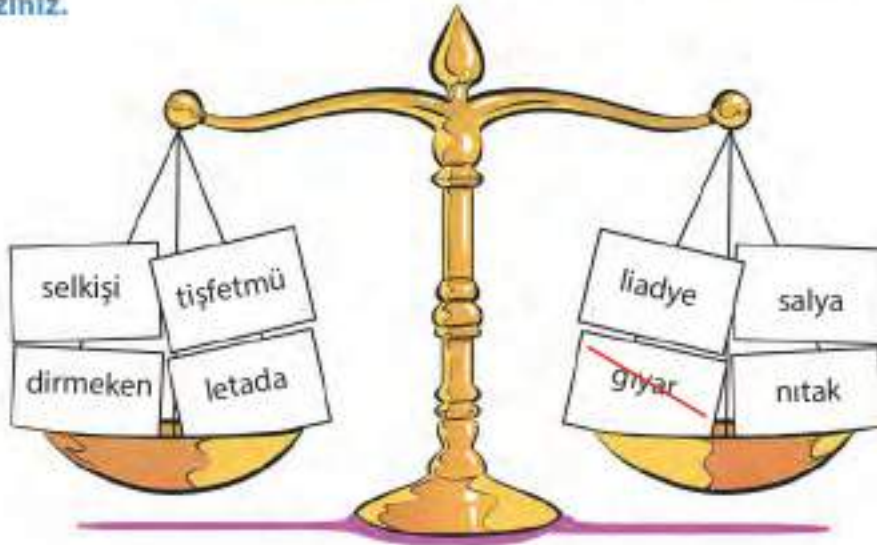
**Yazar
Hakkında Bilgi**

A. Ferhan OĞUZKAN (1921 - 1999)

İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesini ve Amerika'da Columbia (Kolumbiya) Üniversitesi Eğitim Fakültesini bitirdi. Yurda dönünce çeşitli yüksek okullarda eğitim ve öğretim metotları dersini okuttu. Dergilerde yayımlanan şiir ve yazılarıyla tanındı. Çocuk edebiyatı alanında önemli çalışmalar yaptı. Eserlerinden bazıları şunlardır: Türk Edebiyatı Tarihi, Devrimci Atatürk, İstanbul Şiirleri Antolojisi...

1. Etkinlik

Aşağıda karışık olarak verilen harflerden okuduğunuz metinde geçen anlamlı kelimeler oluşturunuz. Oluşturduğunuz kelimeleri ilgili anlamın altına örnekte olduğu gibi yazınız.

Yasalara göre mahkemece bir olay veya olgunun doğuşuna etken olan sebeplerin de göz önünde bulundurularak değerlendirilmesi sonucu verilen karar.

yargı

Yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanması.

Kişi ile ilgili, kişiye ilişkin, kişinin kendi malı olan, şahsi.

Herhangi bir düşüncede, bir istekte veya bir durumda ayak diremek, inat etmek, ısrar etmek.

Bir şeyin doğruluğu, gerçekliği konusunda kanaat verici belge, delil.

Denetmen.

Yasanın, dinin ve kamu vicdanının doğru bulduğu, yasalara uygun.

Hukuk ve adalet işlerini gören devlet kuruluşları.

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

- Atatürk arkadaşıyla nerede karşılaşıyor?
- Arkadaşı, Atatürk'e hangi sorunundan bahsediyor?
- Atatürk, kimden arkadaşının sorununun çözümü için yardımcı olmasını istiyor?
- Genç adliye müfettişi Atatürk'e nasıl bir cevap veriyor?
- Atatürk arkadaşının davasına nasıl katkıda bulunuyor?
- Metinden hareketle Atatürk'ün "adalet"e bakışı hakkında neler söyleyebilirsiniz?

3. Etkinlik

Okuduğunuz metinle ilgili üç soru yazıp bunları cevaplayınız.

Sorularım	Cevaplarım
1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
3. _____	3. _____

4. Etkinlik

Sizce Atatürk arkadaşına yardım ederken neler hissetmiş olabilir? Siz arkadaşlarınıza yardım ederken neler hissediyorsunuz? Aşağıdaki yazma alanına yazınız.

5. Etkinlik

a. "Beni de Tanık Olarak Göster!" metninden alınan aşağıdaki paragrafı okuyunuz. Paragraftaki noktalama işaretlerine dikkat ediniz.

Atatürk, eski arkadaşını dinledikten sonra "Haklısın, konuyu ben iyi biliyorum." dedi. Geziye birlikte çıktığı görevliler arasında genç bir adliye müfettişi de vardı. Onu yanına çağırdı, konuyu kısaca anlattıktan sonra, mahkemece verilen kararın düzeltilmesi için gerekenin yapılmasını istedi.

Paragrafta kullanılan noktalama işaretlerinden nokta ve virgölün kullanım yerlerini biliyorsunuz. Tırnak işareti (" ") ise dilimizde yaygın olarak şu görevlerde kullanılır:

1. Başka bir kimseden veya yazıdan olduğu gibi aktarılan sözler tırnak içine alınır:

Atatürk'ün "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir." sözü bilime verdiği önemi gösterir.

2. Özel olarak vurgulanmak istenen sözler tırnak içine alınır:

Bugünlerde okullarda "değerler eğitimi" üzerinde çalışmalar yapılıyor.

3. Cümle içerisinde eserlerin ve yazıların adları ile bölüm başlıkları tırnak içine alınır:

Sınıfta "Çalıkuşu" romanı üzerine iyi bir konuşma yaptım.

Tırnak içindeki alıntının sonunda bulunan işaret (nokta, soru işareti, ünlem işareti vb.) tırnak içinde kalır:

"Komşu, komşunun külüne muhtaçtır." der bir atasözümüz.

Tırnak içine alınan sözlerden sonra gelen ekleri ayırmak için kesme işareti kullanılmaz:

Nebih Nafile'nin "Bombili'nin Kedileri"ni okudunuz mu?

b. Aşağıdaki paragrafta () içine uygun noktalama işaretlerini yazınız.

Caner evden çıkarak okula doğru yürümeye başladı. Biraz gittikten sonra kolundaki saate baktı () Saat 7 () yi çeyrek geçiyordu () Kendi kendine () Biraz hızlansam iyi olacak. () diye söylendi () Adımlarını hızlandırdı () Okulun yanındaki kırtasiyeye varınca Ah () met () i gördü () Ahmet iyi bir çocuktu fakat sık sık okula geç kalıyordu. Acaba Ahmet () () Erken kalkan yol alır. () atasözünü biliyor muydu ()

6. Etkinlik

Okuduğunuz metnin başlığını aşağıdaki noktalı alana yazınız. Sizce, başlık metin için uygun mu? Siz yazarın yerinde olsaydınız metne hangi başlığı koyardınız? Seçtiğiniz başlığı ve bu başlığı seçme nedeninizi yazınız.

Metnin başlığı: _____

Seçtiğim başlık ve seçme nedenim: _____

7. Etkinlik

a. "Sonraki Derse Hazırlık" aşamasında sizden istenilen araştırmada aldığınız notlara bakarak Atatürk'ün kişilik özelliklerini uygun yerlere yazınız. Ardından kendi kişilik özelliklerinizi de yazınız.

Atatürk'ün kişilik
özellikleri

Benim kişilik
özelliklerim

Benzerliklerimiz ve
farklılıklarımız

b. Size göre iyi bir liderin taşıması gereken kişilik özelliklerini yazınız.

c. Atatürk'le benzeşen yönlerinizi, örnekler vererek arkadaşlarınıza açıklayınız.

Sonraki Derse Hazırlık

Güvenilir kaynaklardan yararlanarak Atatürk'ün öğrencilik hayatı hakkında araştırma yapınız. Bunun için <http://www.ata.tsk.tr> sitesinde yer alan bilgilerden de yararlanabilirsiniz.

Hazırlık

1. Atatürk'ün öğrencilik yaşamı hakkında neler biliyorsunuz?
2. Atatürk'ü büyük bir insan yapan koşullar nelerdir?

Metni izlemeye başlamadan önce aşağıda yer alan görselleri inceleyiniz. Görsellerden hareketle metinde Atatürk'le ilgili hangi bilgilerin verildiğini tahmin ediniz. Tahminlerinizi 1. etkinliğe yazınız. Metni, dikkatinizi iyice yoğunlaştırarak izleyiniz. Metni izlerken size ilginç gelen bilgileri 2. etkinliğe yazınız.

ATATÜRK

Mustafa Kemal'in doğduğu ev

Mustafa Kemal'in annesi
Zübeyde Hanım

Mustafa Kemal'in babası
Ali Rıza Efendi

Mustafa Kemal Harp Akademisinde arkadaşlarıyla
(en arada en sağda)

Derne Komutanı Kurmay Binbaşı Mustafa Kemal
emirlerini yazdırırken

23 Nisan 1920 günü Büyük Millet Meclisi açılış töreninden
sonra Mustafa Kemal Paşa, Meclis balkonundan Ankaralılara
selamlarken

Mustafa Kemal, Sivas'ta yeni Türk alfabesini
halka öğretirken

1. Etkinlik

Ön sayfadaki görsellerden hareketle dinleyip izleyeceğiniz metinde, Atatürk'le ilgili olarak yer alabilecek bilgileri tahmin ederek aşağıya yazınız.

2. Etkinlik

Metni izleyip dinlerken size ilginç gelen bilgileri aşağıya yazınız.

3. Etkinlik

Aşağıda bazı kelimeler ve bu kelimelerin anlamları verilmiştir. İzlediğiniz metinden hareketle kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Ardından anlamlarıyla kelimeleri eşleştiriniz.

☐

azametli

☐

cemiyet

☐

ideal

☐

bahtiyar

☐

karpit

☐

fırka

1 Parti

2 Dernek

3

Genellikle sanayide asetilen gazı çıkarmakta kullanılan, karbonla kalsiyum bileşiği madde

4

Amaç edinilen, ulaşılmak istenen şey

5

Mutlu

6

Ulu, çok büyük

4. Etkinlik

a. İzlediğiniz videoda Atatürk'ün hayatı ile milletimizin özgürlük ve bağımsızlık için verdiği Milli Mücadele anlatılmaktadır. Metinde Atatürk'le ilgili bilgilerin yeterli düzeyde ve ilgi çekici bir şekilde verildiğini düşünüyor musunuz? Nedenleriyle açıklayınız.

b. Siz olsaydınız metinde başka hangi bilgi ve görüntüleri kullanırdınız? Nedenleriyle yazınız.

c. Aşağıdaki fotoğrafları inceleyiniz. Bu fotoğraflar Atatürk'ün yaşamının farklı dönemlerine aittir. Bu fotoğraflardan hareketle Atatürk'ün hayatının çeşitli dönemlerindeki çalışmalarına örnekler veriniz.

Mustafa Kemal ATATÜRK' e ait
imza örneğini inceleyiniz.

Bir kimsenin herhangi bir belgeyi yazdığını veya onayladığını belirtmek için her zaman aynı biçimde kullandığı işarete imza denir. İmza, ismimizin baş harfi ile soy ismimizin tamamının el yazımız ile ve bize özgü bir şekilde yazılmış hâlidir. İmzalar kişiye ait olduğundan özeldir.

Mustafa ve Kemal olmak üzere iki ismi olan Atatürk kendi imzasında Kemal isminin baş harfini kullanmıştır. Eğer sizin de iki isminiz varsa bir tanesinin baş harfini imzanızda kullanmakta sakınca olmayacaktır. İmzanızı oluştururken birçok kez aynı şekilde yazmaya özen gösteriniz. Atatürk'e karşı duygu ve düşüncelerinizi dile getirdiğiniz kısa bir metin yazınız. Sayfanın sağ alt kısmında yer alan yere imzanızı öğretmeninizden de gerekli desteği alarak atınız.

Ad - soyad

İmza

a. “29 Ekim” konulu şiir, kompozisyon ve resim yarışmasına ait aşağıdaki gazete haberini okuyunuz.

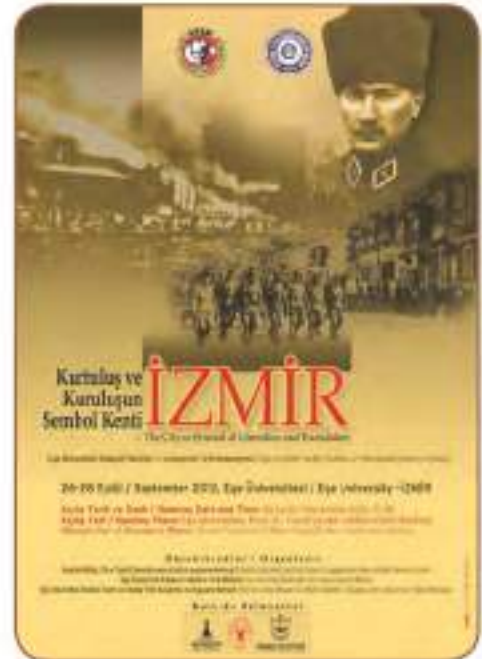
29 Ekim Konulu Yarışmada Dereceye Giren Öğrenciler Ödüllendirildi

Okulumuzda 29 Ekim konulu resim, şiir ve kompozisyon dallarında yarışma düzenlendi ve dereceye giren öğrencilerimiz başarılarından dolayı ödül töreninde takdir edildiler. İlgili branş öğretmenlerimizden belgelerini aldılar. Öğrencilerimize göstermiş oldukları gayretten dolayı teşekkür ediyoruz.

Basından

b. Siz de öğretmenlerinizin rehberliğinde okulunuzda “Atatürk ve Cumhuriyet” konulu bir şiir, resim ya da kompozisyon yarışması düzenleyiniz. Bunun için diğer sınıflardan, öğretmenlerinizden, okul idaresinden veya konuyla ilgili resmi kurumlardan yardım alabilirsiniz. Yarışmada ilk üçe giren yarışmacılar için çeşitli ödüller belirleyiniz. Ortaya çıkan ürünlerin değerlendirilmesi için öğretmenlerden ve öğrencilerden oluşan bir komisyon oluşturunuz. Yarışmanız için afişler hazırlayarak okulunuzun çeşitli yerlerine asabilirsiniz.

KURTULUŞ

İlk selam
Samsun limanında.
Parlıyor Mustafa Kemal'in yüzü,
Masmavi iki göz,
Sanki iki deniz,
Sanki iki gökyüzü...

Çıkılıyor yola,
Havza, Amasya.
Bir ses, bir ses daha
Kıvılcım bekleyen
Anadolu'ya...

Bir imece bu,
Kuşlar bile görev başında.
Haber götürüyor
Yağan yağmur,
Yürüyen güneş,
Erzurum'a, Sivas'a.
Her köşede
Yakılıyor bir ateş.

Kaldırıyor başını,
Gölgedeki karaltı.
Her yerde birden
Gökkuşağı...
Aydınlanıyor
Saçakların altı.

Sonrası destan,
Genç yaşlı, çoluk çocuk.
Ayaklanan kalpak,
Derin soluk.

Geçiyor üç yıl
Kan ve gözyaşıyla dolu.
Özgür halk,
Bağımsız toprak,
Anadolu!

Mehmet ATILLA

Şair Mekkinde Eşiği

Mehmet ATILLA (1959 -)

Muğla'da doğdu. İlkokul ve ortaokulu bu şehirde okudu. Liseyi İzmir'de tamamladı. Ankara Yüksek Teknik Öğretmen Okulundan mezun olduktan sonra Samsun, Yozgat ve İzmir gibi şehirlerde öğretmen olarak çalıştı. Eserlerinden bazıları şunlardır: İngiltere'den Gelen Konuk (roman), Benim Adım Zeybek (roman), Defterim Işık Saçıyor (şiir), Bir Bayram Günü (öykü)...

Tema Değerlendirme Çalışmaları

ATATÜRK'ÜN DOĞA SEVGİSİ

Atatürk'ün vatan ve millet sevgisi doğa sevgisiyle de özdeşleşmişti. O, bir doğa sevdalısıydı. Kalbi bu sevdıyla dolup taşıyordu. Kurak, ağaçsız, toz toprak ortasında kurulmuş olan Ankara'yı yeşertmek için çok çalışmıştı.

Bugün Ankara'nın oksijen deposu olan Orman Çiftliği'ni o kurdu. Ağaçların dikilişini, tutuşunu, büyümesini her an takip etti. Dikilen her fidanla tek tek ilgilendi. Bunlar büyüyüp geliştikçe çocuklar gibi seviniyordu. Çiftliğe giden yolun etrafındaki boz toprakları bile ağaçlandırmıştı. Yolun çevresi kısa zaman içerisinde yemyeşil olmuş, meyve ağaçlarıyla dolmuştu.

Güzel ve güneşli bir gündü. Atatürk yine otomobiliyle Orman Çiftliği'ne gidiyordu. Çok neşeliydi. Bir ara şoföre "Dur!" diye bağırdı. Arabadan inerek ağaçların arasına daldı. O esnada orada birkaç bahçıvan ağaçları suluyordu. Atatürk'ü görünce koşarak geldiler. Atatürk:

"Burada bir iğde ağacı vardı ne oldu?" diye sordu.

Hiç kimsenin böyle bir ağaçtan haberi yoktu. Atatürk'ün neşesi kaçmıştı. Yol boyunca gözleri iğde ağacını aradı durdu. Ama nafile.

"Küçük ve cılız bir iğde ağacıydı. Ama ilkbaharda çiçek açıyor, güzel kokuyordu o," diye üzüntüsünü dile getirdi.

O, ülkesini yemyeşil görmek istiyordu. Hem yeni ağaçların dikilmesi hem de eski ağaçların korunması için çaba harcıyordu.

(...)

Afet İNAN

(Kısaltılmıştır.)

1 - 6. soruları metne göre cevaplayınız.

1. Atatürk'ün yeşertmek için çok çalıştığı şehir metne göre aşağıdakilerden hangisidir?
A. İzmir B. İstanbul C. Ankara D. Bursa
2. Ankara'nın oksijen deposu neresidir?
A. Söğütözü B. Cebeci C. Orman Çiftliği D. İğde Çiftliği
3. Orman Çiftliği'ne doğru giderken Atatürk'ün gözleri yol boyunca neyi arıyor?
A. Kavak ağacını B. İğde ağacını
C. Söğüt ağacını D. Ormanlık alanı

4. Atatürk'ün neşesi neden kaçıyor?

- A. İğde ağacını göremediği için
- B. Bahçıvanlardan istediği cevabı alamadığı için
- C. Hasta olduğu için
- D. Emrinde çalışanlar ona itaat etmediği için

5. Aşağıdakilerden hangisi Atatürk'ün aradığı iğde ağacına ait bir özelliktir?

- A. Cılız
- B. Geniş yapraklı
- C. Büyük
- D. Kalın

6. Atatürk ülkesini nasıl görmek isteyen bir liderdir?

- A. Çok sayıda binayla
- B. Yeşillikler içinde
- C. Teknolojiyle iç içe
- D. Askeri tesislerle dolu

7. Aşağıda verilen noktalama işaretlerini kullanarak birer cümle yazınız.

virgül (,)

tırnak işareti (" ")

kesme işareti (')

nokta (.)

üç nokta (...)

8. "Milli Mücadele ve Atatürk" temasında en çok hangi metni ya da etkinliği beğendiniz? Nedenleriyle birlikte aşağıya yazınız.

9. Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları verilen ifadelerden en uygun olanları kullanarak tamamlayınız.

Şemsi Efendi

Ali Rıza

Selanik

1881

mahalle mektebi

doğa

Zübeyde

çocuk

Nutuk

Selanik Askeri
Rüştiyesi

- Atatürk'ün babasının adı _____ Efendi'dir.
- Atatürk'ün içinde büyük bir _____ ve _____ sevgisi bulunmaktaydı.
- Atatürk'ün eserlerinden biri de _____ 'tur.
- Atatürk _____ yılında _____ 'te doğdu.
- Mustafa Kemal önce _____ ne daha sonra _____ ilkokuluna gitti.
- Mustafa Kemal ortaokulu _____ nde bitirdi.

10. "Milli Mücadele ve Atatürk" temasında okuma ve yazma süreçleriyle ilgili yaptığınız çalışmalarda kendinizi nasıl değerlendiriyorsunuz? Eksik bulduğunuz yönlerinize ilgili yapmanız gereken çalışmaları açıklayınız.

11. Ali, Esra'ya severek oynadığı bir oyunun kurallarını anlatıyor. Ali'nin konuşurken dikkat etmesi gereken kuralların sonuna doğruysa "D", yanlışsa "Y" yazınız.

Konuşmasında seviyesine uygun cümleler kurmalıdır.

Konuşmasını olabildiğince uzatmalıdır.

Konuşurken Esra'yla göz teması kurmalıdır.

Esra'nın oyun hakkında yeterli bilgi sahibi olması için bağıracak konuşmalıdır.

Konu dışına çıkmadan konuşmalıdır.

Esra'yla konuşurken nezaket kurallarına uygun davranmalıdır.

Esra'nın oyunla ilgili sorularına cevap vermemelidir.

Konuşmasında kelimeleri doğru telaffuz etmelidir.

Oyunun kurallarını açık ve net şekilde açıklamalıdır.

Sonraki Derse Hazırlık

Ön yargının neden olabileceği sorunlar hakkında aile büyüklerinizle konuşunuz. Onların deneyimlerinden önemli bulduklarınızı not ediniz.

3. TEMA

ERDEMLER

Size Saygı Duyulmasını İstiyorsanız
Dürüst Olun

Baş Kuruşun Ağırlığı
(Dinleme/İzleme)

Leylek ile Tilki

Sevgi Çelengi

Küçük Fare ile Aslan
(Serbest Okuma)

1. Size göre ön yargı nedir? Ön yargılı olmak çevremizdeki insanlara hangi yönden zarar vermemize neden olabilir?
2. Sınıfınıza yeni gelen bir öğrencinin yanınıza oturmasını ister miydiniz? Neden?

Metinle ilgili görselleri inceleyiniz. Görsellerden ve başlıktan hareketle metnin konusunu tahmin edip söyleyiniz.

Metni vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek sesli okuyunuz.

LEYLEK İLE TILKI

Tilki, leyleği yemeğe çağırdı. "Uygun bir zamanda bana gel." dedi. "Sana hiç tatmadığın yemekler hazırlarım. Yeter ki bana bir gün öncesinden haber ver."

Tilki basit bir ormanda yaşar, dünyayı göremez, gezginlere imrenirdi. İsterdi ki bir gezgin arkadaşı olsun, o dünyayı anlatsın, tilki de ona yemek versin, mırıl mırıl sorular sorsun.

Tilki, uzun zaman leylekten haber bekledi. Leylek, tilkinin iyi biri olduğunu biliyordu ama annesinden tilkiler hakkında hep kötü şeyler işittiği için bu yemek çağrısını kabul etmekte zorlanıyordu. Leylek, annesine durumu anlatmak ve ona danışmak istedi.

Leylek anne, çocuğunu dinledikten sonra "Gözlerime inanamıyorum." der gibi baktı ve "Sakin gitme!" dedi. "Biz atalarımızdan böyle gördük, böyle işittik! Leylekler, tilkilerin yemeğine gitmez. Giderse de kabını yanında götürür."

O eski öyküye göre kurnaz ve cimri tilki, konuğuna bir şey yedirmek istemediği için geniş ve yayvan bir tabağa çorba koyarmış. Kendisi kırmızı dilini çıkara çıkara güzelce çorbayı yalayıp yutar, leylek ise uzun gagasıyla bu çorbayı nasıl içeceğini düşünür dururmuş.

Oysa bizim kızıl tilki, leylek hakkında çok güzel şeyler düşünüyordu. "Bir gelse..." diyordu, "Ona neler hazırlayacağım! Çünkü kuşlardan dostum olsun istiyorum. Kara karga dışında hiç kuş tanıdığım yok. Kuşlar, gökten gelip gökten gidiyor. Dalların en tepesine konuyor, suların en uzağında yaşıyorlar. Onlardan dost edinen kim bilir neler öğrenir? Yeryüzü yukarıdan nasıl görünür acaba? Gök daha mı sıcaktır? Bulutlar şekerli midir yoksa o beyaz pof pof kabaaran şeyler, kuşların yatağı mıdır? Uzun yolculuklarında kuşlar o yataklarda mı uyur?"

Aynı sıralarda leylek de şöyle düşünmekteydi:

"Daldaki karganın ağzından peynir kaptığı söylenen kurnaz biriyle hiç yemek yemedim. Diyelim ki tilki kırmızı dilini hüp ettirerek çorbasını karşımda içti ve ben onu seyrettim, ne olur ki? Elimi çorbaya bile sürmem utanır."

Kızıl tilki, artık ümidini kestiği bir sırada leylekten haber gelince sevinçle zıpladı. "Sonunda!" dedi, "Sonunda yemek davetimi kabul edebildi! Kim bilir, ne işleri vardı arkadaşımın."

Ellerini ovuşturarak mutfakta dolandı, çekmeceleri karıştırdı, dolaplara baktı.

"Evet! Şimdi sırasıdır. Bu sevimli kuşa unutamayacağı bir ziyafet verelim. Bakalım leylekler ne sever, şu yemek kitapları ne diyor..."

Tilki, leyleğe lahanalardan, marullardan ve zeytinlerden yemekler, çileklerden ve incirlerden tatlılar, geniş yapraklardan da börekler hazırladı. Neşe içinde çalıştı, müzisyen dostlarından yardım istedi, davet günü kapıda karşılama için bando takımını hazır etmelerini rica etti. Şair dostu karga, o gün için bir şiir yazdı tilkiye, annesiyle elbirliği edip öyle bir sofraya hazırladılar ki değil bir leylek, beş leylek gelse karnı doyardı.

"Şu davetlerde neden böyle bol bol yemek yaparız bilmem ki..." dedi anne tilki, "Boşuna harcıyoruz her şeyi, çöpe döneceğiz, yazık..."

Tilki, neşesini bozmak istemediği için olacakları iyi tarafından düşündü: "Artarsa dostlarımıza dağıtırız anneciğim. Bu yemeğe hiçbir şey olmaz. Yeter ki paylaşalım!" dedi.

Anne tilki de o eski masalı biliyordu. Tilkiyi süzdü:

"Bak!" dedi, "Eski masaldır. Tilki leyleği çağırdı mı ona bir ders verir. Çünkü leylek dediğin kibirlidir. Kafasını eğerek hep kendini seyreder. Madem öyle, ona yayvan tabakta çorba vermek gerekir. O zaman kafasını şöyle bükür, böyle eğer, diz çöker, çorbayı içmek istedikçe rezil olur. Kibirli kibirlidir ruşunun cezasını böyle çeker."

Tilki başını iki yana salladı. Annesinin sözlerini kabul edilemez buluyordu. Bunun üzerine anne tilki daha da ileri gitti:

"Bence tabağın içine yalnızca ayna koy ki tabakta o kibirlili yüzünü görsün."

Tilki bu sözlere aldırmadı, yemeklerin tadına bakmakla yetindi, her şeyi çok beğendi. Davet günü geldiğinde annesini amcasının evine yolladı ki leylek geldiğinde bir tatsızlık çıkmasın.

Davet günü leylek, elinde bir paketle kapıya dikildi. Paketin içinde leyleğin çorba içmek için getirdiği vazo vardı. Kapıdaki bando onu şaşırttı doğrusu, şiir okuyan karga ise aklını başından aldı.

Kapı açıldı, güzelce giyinmiş olan tilki, leyleği karşılarlarken paketi gördü ve mutlulukla haykırdı:

"Ooo, ne kadar naziksin... Niye zahmet ettin?"

Kibar tilki, doğal olarak, leyleğin davete eli boş gitmemek için hediye getirdiğini sanıyordu. Leylek bozulsaydı da belli etmedi. İçeri girdi ve çok utandı çünkü tilki görkemli bir ziyafet hazırlamıştı.

Tilki paketi açtı ve vazoyu o kadar beğendi ki gözleri dolu dolu oldu. Aldı onu çok değer verdiği bir yere yerleştirdi. Leyleğin içi cız etti çünkü annesi o vazoya çok değer verirdi. Yapacak bir şey yoktu artık.

Gülerek sofraya oturdular. Şerbetler içtiler, meyveler yediler ve büyük şölen boyunca ne kadar yemek yediklerini bilemeden çok eğlendiler. Leylek de neşelendi, dostunun her sorusuna yanıtlar verdi: "Bulutlar yatağımız değildir." dedi. "Sazlıklara iner orada uyuruz. Gökyüzü yükseldikçe ısınmaz, tam tersine soğur, bulutlar bildiğin su buharıdır. Göller aynamızdır bizim, orada kendimizi izler, tüylerimizi fırçalarız. Soğuk sevmeyiz, sıcak ülkelere gideriz hep..."

Leylekle dost olan tilki sevincinden o gece uyuyamadı. Ne kadar güzel şeyler öğrenmişti! Leyleklerin yaşamını, onların yolculuklarını, sazlıkları, dağları, leylek yuvasındaki şarkıları ve çocukların onlara olan sevgisini konuşmuşlar, zamanın nasıl geçtiğini anlamamışlardı.

(...)

Masalın devamında, leylek annesine, tilkilerin söylendiği gibi düzenbaz olmadığını söyler. Tilkiye bir mektup yazarak evine yemeğe davet eder. Tilki, bu daveti aldığı anda çok mutlu olur. Leyleğin davetine uyararak evine gider. Leyleğe bir ayna hediye eder. Bu hediyeyi vererek kendilerine daha iyi bakmalarını ister.

Gürsel KORAT

(Kısaltılmıştır.)

**Yaşar
Hakkında Bilgi**

Gürsel KORAT (1960 -)

Çocukluğu ve ilk gençliği Kayseri'de geçti. Yükseköğrenimini Ankara Üniversitesinde tamamladı. Çeşitli gazete ve dergilerde yazılar yayımladı. Bazı film projelerinde senarist olarak yer aldı. Hâlen Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesinde öğretim görevlisidir. Kitaplarından bazıları şunlardır: Kalenderiye, Zaman Yeli, Güvercine Ağıt, Rüya Körü...

1. Etkinlik

Aşağıda anlamları verilen kelimeler metinde geçmektedir. Bu kelimeler bulmacada gizlenmiştir. Kelimeleri bulunuz ve anlamlarının yanlarındaki alana yazınız.

Gezmek, tanımak, görmek, dinlenmek amacıyla geziye çıkan (kimse).

Türlü üflemeli ve vurgulu çalgılardan oluşan ve genellikle geçit törenlerinde kullanılan mızıkacılar topluluğu veya takımı.

Eğlenmek veya bir olayı kutlamak amacıyla birçok kimsenin bir araya gelerek yedikleri yemek.

Bir iş için bilgi veya yol sormak, görüş almak, istişare etmek, müracaat etmek.

Kendini büyük gören, büyüklenen, gururlu.

Eni boyundan ve derinliğinden çok olan, basık ve geniş.

Dedelerden ve büyükbabalardan her biri, baba.

Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri birer cümle içerisinde kullanıp yazınız.

2. Etkinlik

"Leylek ile Tilki" metninin konusunu ve ana fikrini yazınız.

Metnin konusu:

Metnin ana fikri:

3. Etkinlik

Metindeki olayların oluş sırasını dikkatle düşününüz. Aşağıdaki görselleri oluş sırasına göre numaralar vererek sıralayınız.

4. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

- Tilki, leyleği neden yemeğe davet ediyor?
- Leyleğin annesi, neden leyleğin yemeğe gitmesini istemiyor?
- Tilkinin annesi, tilkiye, leylekle ilgili neler söylüyor?
- Leylek, tilkiye hediye olarak ne götürüyor?
- Tilki, leyleği nasıl karşılıyor?
- Leylek ve tilki neler konuşuyorlar?
- Tilki, leyleğe hediye olarak ne götürüyor?
- Leyleğin, tilkinin kendisine yaklaşımını görünce utanmasının nedeni nedir?

Gerçek anlam: Bir kelimenin aklımıza ilk gelen anlamıdır. Kelimelerin, sözlükte yer alan ilk anlamları gerçek anlamlardır. Kelimelerin gerçek anlamlarına sözlük anlamı da denir: "Bugün hava soğuk." cümlesindeki tüm kelimeler gerçek anlamındadır.

Mecaz anlam: Bir ilgi veya benzetme sonucu kelimenin gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı anlamlarına mecaz denir. Mecaz anlamda kullanılan kelimeler, genellikle soyut anlam kazanır: "Bana neden soğuk davranıyorsunuz?" cümlesinde "soğuk" kelimesi mecaz anlamlıdır.

Terim anlamı: Bir kelimenin bilim, sanat, spor ya da meslek alanına özgü kavramları karşılığında kazandığı anlama terim anlamı adı verilir: "Okul, öğrenci, öğretmen, karne" kelimeleri eğitim öğretimle ilgili terimlerdir.

a. "Leylek ile Tilki" metninde geçen gerçek, mecaz ve terim anlamlı kelimeleri aşağıdaki tabloda uygun yerlere yazınız.

Gerçek anlamlı kelimeler	Mecaz anlamlı kelimeler	Terim anlamlı kelimeler

b. "Bozulmak" kelimesinin sözlükteki anlamlarını inceleyiniz. Kelimenin gerçek veya mecaz anlamlarını yanlarına yazınız.

Bozulmak

1. Bozma işine konu olmak.
2. Yiyeceğin kokması, yenilemeyecek duruma gelmesi, ekşimesi.
3. Dağılmak, bozguna uğramak.
4. Bir aracın arızalanması.
5. İyi ve değerli niteliğini yitirmek.
6. Bir şeye kızmak, içerlemek.
7. Sağlığını yitirip zayıflamak.

Metinden "bozulmak" kelimesini bulunuz. Kelimenin, metinde kaçınıcı anlamıyla kullanıldığını açıklayınız.

"Tilki ile Leylek" metninden alınan aşağıdaki paragrafı okuyunuz.

Şair dostu karga, o gün için bir şiir yazdı tilkiye, annesiyle elbirliği edip öyle bir sofraya hazırladılar ki değil bir leylek, beş leylek gelse karnı doyardı.

"Şu davetlerde neden böyle bol bol yemek yaparız bilmem ki..." dedi anne tilki, "Boşuna harcıyoruz her şeyi, çöpe döküyoruz, yazık..."

Tilki, neşesini bozmak istemediği için olabilecekleri iyi tarafından düşündü: "Artarsa dostlarımıza dağıtırız anneciğim. Bu yemeğe hiçbir şey olmaz. Yeter ki paylaşalım!" dedi.

a. Tilkinin sözlerinden hareketle yiyecekleri israf etmemenin önemi konusunda bir konuşma yapınız. Konuşmanızı yaparken kurallara uygun hareket etmeyi unutmayınız. Ayrıca konuşmanızı destekleyecek örnekleri doğru yerde kullanınız. Arkadaşlarınızı dinlerken nezaket kurallarına uyunuz.

b. Yiyeceklerinizi israf etmemek için evinizde neler yaptığınızı aşağıdaki yazma alanına yazınız.

Yazınızı bitirdikten sonra tekrar okuyarak tespit ettiğiniz yazım ve noktalama yanlışları varsa bunları düzeltiniz. Yazınızı arkadaşlarınıza okuyunuz.

Sonraki Derse Hazırlık

Dürüstlük ve doğrulukla ilgili karikatürler araştırınız. Bulduğunuz karikatürlerden birkaçını sınıfa getiriniz.

1. Size göre kendine karşı dürüst olmak ne demektir?
2. Hangi durumlarda başkalarının fikirlerinden etkilenirsiniz? Örnekler veriniz.

Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sessiz okuyunuz. Metni okurken önemli gördüğünüz ifadeleri 1. etkinlikteki yazma alanına yazınız.

SİZE SAYGI DUYULMASINI İSTİYORSANIZ DÜRÜST OLUN

Sıradan insan olmak istemiyorsanız, dürüst olun.

Yalnız burada anlatılmak istenen, "Büyüklerine yalan söyleme." türünde bir dürüstlük değil. Daha da güç olanı, kendine karşı dürüst olmaktır sözü edilen.

Bunu elde edebilmek için kendinizi olabildiğince tarafsız bir gözle incelemeniz gerek. İncelemenizi yaparak da yapabilirsiniz. Aslında bu daha da yararlı olur. Kendi portrenizi çizin. İyi ve kötü bulduğunuz yanlarınızı, yeteneklerinizi sıralayın. Sonra da sizi iyi tanıyan birine, örneğin bir arkadaşınıza bu yazıyı okutun ve onun samimi fikrini alın. Bakalım ne diyecek?

Bu yazıyı yazarken kendinizi çok sert biçimde eleştirme hatasına da düşmeyin. Olabildiğince tarafsız olun. Sonra da kendinize gülün yani çok da ciddiye almayın kendinizi. Unutmayın, kendisiyle barışık kişinin en önemli özelliklerinden biri kendine gülebilmesidir.

Bundan sonra sıra geliyor, fikrinde, sözünde ve davranışlarında da dürüst olmaya. Çevremizde sıkça gördüğümüz çifte standart uygulamasına siz asla kapılmayın. Bir insan bir şeye inanır ama başka türlü davranırsa bu onu çok hırpalır. İnancınızı kafanız ve gönlünüz desteklemiyorsa bir iç çatışmaya gireceksiniz demektir. Huzurlu ve tutarlı bir insan olmak istiyorsanız, bu konuda da dürüst olun, kafanız ve gönlünüzle inandıklarınızı savunun.

Diyelim ki bir konu tartışılıyor, size de fikriniz soruldu. Sakın düşünmeden, basmakalıp bir cümle fırlatıvermesin ağzınızdan. Çünkü bu, sıradanlıktır.

Durun! Düşünün ve ondan sonra kendi fikrinizi söyleyin. Ayşe'ninkine, Mehmet'in kine uymasa da fikrinizi söyleyin. Çünkü o sizin fikriniz.

(...)

Söz edilen konu hakkında bilginiz yoksa "Bilmiyorum." deyin, olsun bitsin. Kulaktan dolma bilgilerle ya da duyduklarınızla yola çıkmayın.

Kendiniz görmeden, kendiniz duymadan, kendiniz gözlemlemeden, bir konu, bir insan, bir ülke hakkında klişe sözcükler ve fikirlerle konuşmayın. Bildiğiniz, tanıdığınız konular ve kimseler hakkında konuşun. Kendi gözleminize dayalı olsun söyledikleriniz, anlattıklarınız ve eleştirileriniz. Bunlar klişe olmayacaktır, çünkü sizin görüş açınızı yansıtacaktır.

(...)

Kendinize karşı dürüst olmak sadece saygınlık değil, gelecekteki kararlarınızda isabet, başarı ve mutluluğu getirecektir.

Kendinize karşı dürüst olmayı bir yaşam biçimi olarak benimseyin.

İpek ONGUN
(Kısaltılmıştır.)

Yazarın Hakkında Bilgi

İpek ONGUN (1942 -)

Ankara'da doğdu. 1961 yılında Amerikan Kız Kolejinden mezun oldu. Yazı yaşamına 1980'de yayımlanan "Mektup Arkadaşları" kitabıyla başladı. Hâlen Mersin'de yaşamaktadır.

Eserlerinden bazıları şunlardır: Maya'nın Günlüğü, Bu Hayat Sizin, Yarım Elma Gönül Alma, Kamp Arkadaşları...

1. Etkinlik

Metni okurken önemli bulduğunuz ifadeleri kendi cümlelerinizle aşağıya not alınız. Belirlediğiniz bu ifadeleri arkadaşlarınıza okuyunuz. Onların belirlediği ifadeleri dinleyerek önemli bulduğunuz ifadelerin benzer olup olmadığı hakkında konuşunuz.

2. Etkinlik

1. Etkinlikte aldığınız notları tablodaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Bir konu hakkında ileride hatırlanması amacıyla tekrar bakmak için tutulan kısa yazılara not denir. İhtiyaç duyduğunuz birçok alanda not alabilirsiniz. Not alırken hatırlamanızı kolaylaştıracak anahtar kelimeler kullanabilirsiniz. Kullanılmayan defter ya da boş sayfaları kullanarak kendiniz de bir not defteri yapabilirsiniz.

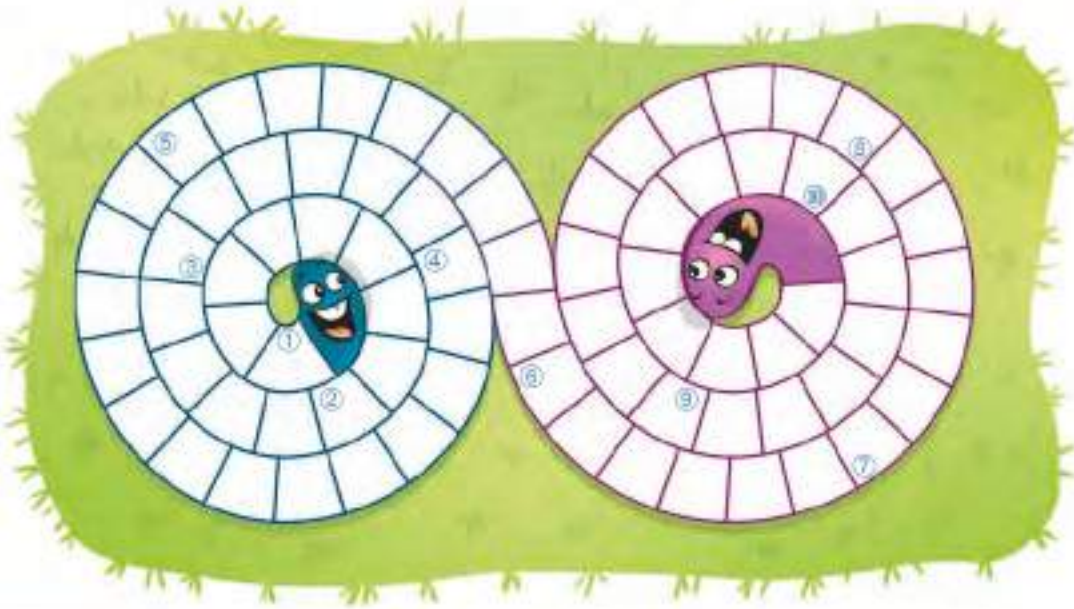
Ölçütler	Evet	Hayır
Not alırken kısa cümleler kullandım.		
Zamanı iyi değerlendirdim.		
Metni dikkatli bir şekilde okudum.		
Metnin ana fikrini notlarımda belirttim.		
Hatırlamamı kolaylaştıracak anahtar kelimeler kullandım.		
Aldığım notlar metni anlamamı kolaylaştırdı.		
Not alırken hızlı ama okunaklı yazdım.		

Evet sayınız: _____

Hayır sayınız: _____

"Hayır"larınızı "Evet"e çevirmek için yapmanız gerekenleri açıklayınız.

Aşağıda verilen kelimeleri ve kelime gruplarını, sözlük anlamlarından yararlanarak bulmaca içine yerleştiriniz.

çifte standart

iç çatışma

dürüstlük

portre

eleştiri

gözlem

samimi

klîşe

yansıtmak

tutarlı

1. Bir insanı, bir eseri, bir konuyu doğru ve yanlış yanlarını bulup göstermek amacıyla inceleme işi, tenkit.
2. Özgünlüğü olmayan, değişiklik göstermeyen, bilineni tekrarlayan.
3. Candan, açık yüreklilikle davranan.
4. Kişiyi veya duruma göre farklı davranışlarda bulunma, tutarlı olmama.
5. Doğruluk.
6. Bir kimsenin yağlı boya, sulu boya, kara kalem vb. bir yolla yapılmış resmi.
7. Bir olayın veya gerçeğin, dikkatlice ve planlı bir şekilde ele alınıp incelenmesi.
8. İnsanın bir kavram, konu ya da fikir konusunda çelişkiye düşmesi.
9. Aralarında çelişki bulunmayan, her bakımdan uyumlu.
10. Işık, ses, görüntü vb.ni geri göndermek, yansımasını sağlamak.

Anlamını öğrendiğiniz bu kelimelerden dördünü birer cümlede kullanınız.

4. Etkinlik

4. Metinden alınan aşağıdaki cümleleri okuyarak "-ki" ve "-de" ekleriyle "ki" ve "de" bağlaçlarının yazılışlarına dikkat ediniz. Bunlardan bazılarının kendinden önceki kelimeye bitişik yazıldığı hâlde bazılarının neden ayrı yazıldığı konusunda düşününüz.

"Ayşe'ninkine, Mehmet'inkine uymasa da fikrinizi söyleyin."

"Diyelim ki bir konu tartışılıyor, size de fikriniz soruldu."

"Sonra da kendinize gülün yani çok da ciddiye almayın kendinizi."

"Bundan sonra sıra geliyor, fikrinde, sözünde ve davranışlarında da dürüst olmaya."

Cümledeki eş görevli kelimeleri veya önermeleri birbirine bağlayan "ki" ve "de" bağlaçları, kendisinden önce gelen kelimeden her zaman ayrı yazılır. "-de" ve "-ki"nin ek olduğu durumlarda bu ekler kendilerinden önce gelen kelimelere bitişik yazılır.

"de" ve "ki"nin bağlaç mı yoksa ek mi olduğunu ayırt etmek için aşağıdaki yöntemleri kullanabiliriz:

Birinci Yöntem

- "ki"nin olduğu kelimeye -ler veya -lar ekini ekleyin. Eğer kelimenin anlamı bozulmazsa bu ek olan -ki'dir ve bitişik yazılır. Eğer kelimenin anlamı bozulursa bu bağlaç olan ki'dir ve ayrı yazılır.

İkinci Yöntem

- Cümle içerisinde cümleden "de" yi çıkarttığımızda cümlemin yapısında bir bozukluk olmuyorsa "de" bağlaçtır ve ayrı yazılır. Cümlemin yapısı bozuluyorsa "-de" burada ek olarak kullanılmaktadır. Bu nedenle kendisinden önceki kelimeye bitişik yazılır.

b. Aşağıdaki cümlelerde yanlış yazılan “de” ve “ki”leri tespit ediniz. Cümleleri doğru olacak şekilde altlarındaki yazma alanlarına yazınız.

● Ahmet’in ki pek güzel olmamış.

● İrem’lede seninlede bu iş olmayacak.

● Bu iş öyle bir işki başarmak çok zor.

● Kitabın biz de kalmış.

5. Etkinlik

Sınıfa getirdiğiniz karikatürleri arkadaşlarınıza göstererek bunlarda verilen mesajlar hakkında arkadaşlarınızla tartışınız. Karikatürlerden en beğendiklerinizi sınıf panosunda sergileyiniz. Bu karikatürleri beğenmenizin nedenleri üzerinde düşüncelerinizi açıklayınız.

6. Etkinlik

Serim, bir hikâyenin girişidir. Okurun okuyacağı metne merak duyması bu bölümde sağlanır. Düğüm, olayların geliştiği ve ayrıntılandırıldığı bölümdür. Bu bölümde okurun merakı en üst seviyeye çıkar. Çözüm bölümü ise adından anlaşılacağı gibi olayların sonlandığı, okurun merakının giderildiği bölümdür. Hikâye türü metinlerde serim ve çözüm bölümleri genellikle kısa, düğüm bölümü ise uzundur.

“Tilki ve Leylek” masalını hatırlayınız. Bu masalda tilkinin leyleği yemeğe çağırdığı bölüm, serim bölümüdür. Leylekle dost olan tilkinin sevincinden uyuyamadığının anlatıldığı paragraf, çözüm bölümüdür. Aradaki anlatımlar ise düğüm bölümünü oluşturmaktadır.

Defterinize hayalî unsurlara da yer vererek dürüstlüğün önemini anlatan bir hikâye yazınız. Yazınızda serim, düğüm ve çözüm bölümlerine dikkat ediniz.

Hikâyenizi yazarken “de” ve “ki”lerin yazımına dikkat ediniz.

Hikâyenizi bitirdikten sonra gözden geçirerek yazım ve noktalama yanlışlarınız varsa bunları düzeltiniz. Hikâyenizi arkadaşlarınıza okuyunuz.

Sonrakı Derse Hazırlık

Sınıfınıza sevdiğiniz 3 kişiye ait fotoğraf getiriniz.

En sevdiğiniz kişiler kimlerdir? Bu kişileri neden seviyorsunuz?

Şiiri vurgu ve tonlamaya dikkat ederek öğretmeninizin kontrolünde sesli okuyunuz.

SEVGİ ÇELENGİ

Kondum bilgi dalına
Nazlı kelebek gibi,
Mutluluğun rengine
Boyandım kelebek gibi.
Öğrendim alfabeyi,
Açıldım çiçek gibi.

Sınıftaki hâlimiz
Sanki tek yürek gibi.
Sen her zaman bizleri
Korudun melek gibi.
Biricik öğretmenim!
Biz de teşekkür için
Sevgini kalbimizde
Taşırız çelenk gibi.

Bestami YAZGAN

Sair Hakkında Bilgi

Bestami YAZGAN (1957 -)

Osmaniye'ye bağlı Toprakkale ilçesinde doğdu. İlk okulu burada, ortaokul ve liseyi Osmaniye'de tamamladı. Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesinden mezun oldu. Osmaniye'de yayımlanan Güneysu Sanat ve Edebiyat dergisinin genel yayın yönetmenliğini yaptı. Hâlen özel bir okulda eğitim danışmanlığı görevini üstlenmektedir. Eserlerinden bazıları şunlardır: Yıldızlara Astık Yüreğimizi, Gönül Fotoğrafı, Ay ile Güneş Duymasın, Gökkuşluğu Sevinci, Kalbim Çiçek Açıyor...

1. Etkinlik

Aşağıdaki bilmecelerin cevaplarını şirde geçen kelimelerden yararlanarak bulunuz. Bu kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizi bilmecelerin yanındaki noktalı yerlere yazınız. Tahminlerinizin doğruluğunu kontrol etmek için sözlükteki anlamlarıyla karşılaştırınız.

Ne zorum ne kolay
Belki yıldızım belki ay
Bazen uçar bazen koşar
Akıllarını birbirine katar
Derler bana bilmece
Hadı beni çözsene

Kutu kutu odalar
İçinde ne güzel
Oyuncaklar kitaplar
Oyun oynar
Şarkı söylerler
Öğretmenler çocuklar

Tahminim:

Başlatır o heceden
Çıkanr hep yüceden
Çok oğlu kızı var
Ne de tatlı sözü var

Tahminim:

Uçar dağ gezer
Uçar bağ gezer
Uçar iliksiz
Uçar kemiksiz

Tahminim:

İçinde kalırsa küçülür
Paylaştıkça büyür.

Tahminim:

2. Etkinlik

Şiirin içeriğiyle ilgili üç soru yazınız. Soruları arkadaşlarınıza yöneltiniz. Onların verdikleri doğru cevapları aşağıdaki yazma alanına yazınız.

Sorularım

1.

2.

3.

1.

2.

3.

Cevaplarım

3. Etkinlik

Şiirin ana duygusu nedir? Bu ana duyguyu en iyi yansıtan resmi işaretleyiniz. Belirlediğiniz resmin ana duyguyu en iyi şekilde yansıttığı düşüncesine varmanızın nedenini açıklayınız.

4. Etkinlik

Sınıfa getirdiğiniz fotoğrafları aşağıdaki bölümlere yapıştırınız. Bu kişiler hakkında neler düşündüğünüzü, onlara nasıl davrandığınızı ve sevginizi hangi davranışlarla gösterdiğinizi fotoğrafların yanlarındaki yazma alanlarına yazınız.

5. Etkinlik

Hayvanlar, konuşamamalarına rağmen sevgilerini beden dilleriyle ifade edebiliyorlar. Siz, sevdiklerinize karşı sevginizi gösterirken beden dilinden faydalaniyor musunuz? Beden dilinin anlatmak istediğimiz duyguya katkısı nelerdir? Konu hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz. Konuşmanız esnasında öğretmeninizin rehberliğinde tahtaya çıkarak canlandırma yapabilirsiniz.

6. Etkinlik

Annelerinize, babanıza ya da başka bir büyüğünüze duyduğunuz sevgiyi anlatan bir şiir yazınız.

Aşağıya yazdığınız şiirinizin içeriğine uygun bir resim yapınız.

Şiirinizi arkadaşlarınıza okuyunuz.

Sonraki Derse Hazırlık

Aile büyüklerinizden birinin pişmanlık yaşadığı bir anısını defterinize yazınız.

Hazırlık

Daha önce "Keşke öyle davranmasaydım." dediğiniz olaylar yaşadınız mı? Bu gibi olaylar karşısında kendinizi nasıl hissettiniz?

Metni dinlemeden önce 1. etkinliği yapınız. Etkinliği yaptıktan sonra metni dikkatli bir şekilde, vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek dinleyiniz. Dinleme sürecinizi 2. etkinlikteki ölçütlere göre değerlendiriniz.

BEŞ KURUŞUN AĞIRLIĞI

1. Etkinlik

Dinleyeceğiniz “Beş Kuruşun Ağırlığı” metninden alınan aşağıdaki paragrafı okuyarak metnin içeriği hakkında tahminlerde bulununuz. Tahminlerinizi aşağıdaki yazma alanına yazınız. Metni dinledikten sonra tahminlerinizin doğru olup olmadığını değerlendiriniz.

“Balaz Amca adında varlıklı bir akrabamız vardı. Altın cep saatinin bağlı olduğu uzun zincirin ucunda, artık iyice aşınmış, bakırdan beş kuruşluk bir metal para takılıydı. Zarif ve değerli altın saatinin ucunda bu sıradan parayı acaba neden taşırdı? Bunu hep merak ederdik. Bu, çocukluğumuzun en önemli ama bir türlü de yanıt bulamadığımız sorularından biriydi.”

Tahminlerim

2. Etkinlik

Metni dinleme sürecinizi aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Ölçütler	Evet	Hayır
Metni, uygun oturma pozisyonunda dinledim.		
Metni dinlerken başka şeylerle ilgilenmedim.		
Metni dinlerken arkadaşlarımdan dikkatimi dağıtmadım.		
Metni dinlerken görgü kurallarına uydum.		
Metni dinlerken ilgimi çeken yerlerle ilgili notlar aldım.		
Metni dinlerken arkadaşlarımla konuşmadım.		
Dinleme esnasında anlamını bilmediğim kelimeleri belirledim.		
Soru sormak için metnin bitmesini bekledim.		

Evet sayınız: _____

Hayır sayınız: _____

“Hayır” cevaplarınız için yapmanız gereken çalışmalar konusunda öğretmeninizin yönlendirmesine başvurunuz.

3. Etkinlik

Metnin konusu olan ifadeyi işaretleyiniz.

Balaz Amca'nın, çocukluğunda babasından habersiz aldığı beş kuruştan dolayı yaşadığı olay.

Balaz Amca'nın ailesinin eskiden çok yoksul olması.

Çocukları çok seven Balaz Amca'nın çocuklara, unutmadığı eğlenceli bir anısını anlatması.

Balaz Amca'nın çocukluğunda babasına söylediği yalanın başına açtığı olaylar.

4. Etkinlik

Atalarımızın uzun deneyimleri sonucunda, öğüt vermek, tecrübelerini aktarmak için söyledikleri özlü sözlere atasözü diyoruz. Atasözleri kalıplaşmış sözlerdir ve mutlaka bir olay sonucunda söylenmiştir. Atasözleri gerçek anlamda kullanılabileceği gibi mecaz anlamında da kullanılabilir.

“Beş Kuruşun Ağırlığı” metninin ana fikrini en iyi yansıtan atasözünü işaretleyiniz.

Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar. ☐

Doğru söz yemin istemez. ☐

Yalancının evi yanmış, kimse inanmamış. ☐

Doğru bilinmeyince eğri bilinmez. ☐

5. Etkinlik

Metni bir kez daha dikkatlice dinledikten sonra aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Metinde olayların oluş sırasını dikkate alarak ifadeleri numaralandırınız.

- ♥ “Bir gün babam, eve koca bir mendile sardığı bir sürü bozuk para getirdi.”
- ♥ “Bu beş kuruşu, yaşamım boyunca vicdanımı sızlatan bu parayı ben böyle elde ettim.”
- ♥ “Bir sürü insan bir şeyler almak için bakkalda kuyrukta bekliyordu.”
- ♥ “Elimdeki beş kuruşu, bu ağırlığı dayanılmaz hâle gelen parayı gözyaşları içinde ama hiçbir şey söylemeden, usulca babamın avucuna bıraktım.”
- ♥ “Balaz Amca, çok içten ve sıcak bir sesle biz çocukları yanına çağırdı.”
- ♥ “Hiç olmazsa bir kez, yaşamım boyunca yalnızca bir kez tek bir kuruşum olsun isterdim.”

6. Etkinlik

Aşağıda verilen kelimelerin anlamlarını görsellerden hareketle tahmin ederek noktalı yerlere yazınız. Tahminlerinizin doğru olup olmadığını sözlükten kontrol ediniz.

varlıklı

Tahminlerim

kese

Tahminlerim

çakı

Tahminlerim

7. Etkinlik

Okuduğunuz metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Balaz Amca'nın cep saatinin bağlı olduğu zincirin ucunda ne takılıdır?
2. Balaz Amca beş kuruşun hikâyesini ne zaman anlatmaya başlıyor?
3. Balaz Amca'nın çocukluğunda ailesinin ekonomik durumu nasıldır?
4. Balaz Amca, babasının getirdiği paralarla neler yapıyor?
5. Balaz Amca, son beş kuruşu neden torbaya koymuyor?
6. Balaz Amca, beş kuruşla ne yapmak istiyor?
7. Balaz Amca, beş kuruşu neden babasına geri veriyor?
8. Balaz Amca'nın beş kuruşu babasına geri vermekle doğru bir davranış sergilediğini söyleyebilir misiniz? Neden?

8. Etkinlik

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında hazırlamış olduğunuz çalışmanın yazılı olduğu kâğıtları, yazdıklarınızı arkadaşlarınıza göstermeden katlayarak öğretmen masasının üzerine koyunuz. Öğretmeninizin rehberliğinde tahtaya çıkarak kâğıtlardan birini rastgele seçip okuyunuz. Okumanızın ardından olay hakkındaki düşüncelerinizi, bu durum karşısındaki duygularınızı ve nasıl davranacağınızı söyleyiniz. Konuşmalarınız esnasında yaşanan olayın sınıftaki bir arkadaşınızın ailesinin başından geçtiğini unutmayınız. Bunun için konuşmalarınızda nezaket kurallarına dikkat ederek kendinizi olayı yaşayan kişinin yerine koyunuz.

9. Etkinlik

İçinde aşağıdaki atasözlerinden en az birinin geçtiği “yalan” konulu bir hikâye yazınız. Hikâyenizde hayali unsurlara da yer veriniz.

Yalancının mumu, yatsıya kadar yanar.
Yalancının evi yanmış, kimse inanmamış.
Ardıcın közü olmaz, yalancının sözü olmaz.

Yazınızı gözden geçirerek yazım ve noktalama yanlışlarınız varsa bunları düzeltiniz. Hikâyenizi arkadaşlarınıza okuyunuz. Öğretmeninizin yönlendirmesiyle hikâyenizi sınıf panosunda sergileyebilirsiniz.

KÜÇÜK FARE İLE ASLAN

Merhaba çocuklar,

Günlerden bir gün, bir küçük fare ağzında peynirle bir büyük tepenin üzerine çıktı ki orada yesin fakat o sırada tepenin üzerine çıkmasıyla birlikte tepe sallandı.

O zaman fare haykırdı:

– De-de-depremm!..

Bu bir deprem değildi. Fare o yana, bu yana bir baktı ama onun çıktığını sandığı tepe değilmiş, o bir aslanmış! Şişman aslan ayağa kalktı ve farenin kuyruğundan tuttu.

– Mmmm, dedi aslan, yemek için güzel bir lokma, akşam yemeğinden evvel bir yağlı lokma yemek yakışır.

Amma küçük fare yenilmeyi istemiyordu. O gece büyük bir peynir misafirliğine gitmek istiyordu ve kaç günden beri bunu bekliyordu.

Şişman aslan onu tam ağzına atacakken fare,

– Rica ediyorum beni yeme! Sen izin ver ben gideyim, bu iyiliğinin karşılığında ben de sana bir gün iyilik yaparım, dedi.

O sırada aslan, farenin sözünü işitti ve bir an durup iştahla bir kahkaha attı. Öyle gülünç geldi ki bu söz ona, ömründe hiç böyle gülmemişti.

– Yani senin gibi küçük bir fare mi benim gibi büyük bir aslana yardım edecek? Çok gülünç bir söz!

Aslan tekrar güldü, o kadar güldü ki gülmekten karnı ağrıdı. Sonra,

– Aaah! Çok güldüm, dedi.

Gülmesi bittikten sonra fareye,

– Baş üstüne. Şimdi de sen gülmelisin, onun için sana izin veriyorum, gidebilirsin. Amma bir daha sırtımın üzerinde yürüme, diyerek küçük fareyi yere bıraktı ve arkasından onun koşmasını seyretti.

Bir yıl sonra, bir gün aslan ormanda dolaşırken birden bir şey onu yukarı çekti ve ağaçta asılı kaldı. Bir avcının ağına düşmüştü. O durmadan derin derin bağıyordu:

– İmdat! İmdat! Biri bana çabuk yardım etsin!

Tesadüfen küçük fare oradan geçiyordu ki aslanın bağırmalarını işitti.

Fare kendi kendine,

– Herhâlde biri yardım istiyor, diyerek çabucak sesin geldiği noktaya koştu.

Gökyüzüne bir baktı ve... Sordu:

– Sen beni yemeyen aslan değil misin?

Çok zor durumdaydı ama gözünün kenarıyla bakınca küçük fareyi tanıdı.

O hırsla dedi ki:

– O benim, çabuk ol, şimdi bu senin için bir fırsat, sen de bana yardım etmelisin. Koş yardım getir.

Ama küçük fare avcılarının ayak seslerini işitti ve yaklaştıklarını hissetti. Artık yardım getirmeye vakit kalmamıştı. O, bir saniye düşündü, döndü, bir ısıklık çaldı:

– Buldum, seni ben kurtaracağım!

Aslan:

– Ne? Aklın nerde senin? Küçük bir fare beni koca ağaçtan nasıl kurtarır?

Ama aslanla konuşa konuşa fare ağacın üzerine çıktı ve başladı ağı dişlemeye. Fare ağı dişleye dişleye bitirdi. Avcıların da sesi git gide yakınlaşıyordu... Birden ağın ipleri koptu ve aslan hürriyetine kavuşup yere düştü.

Aslan ayağa kalktı, gök gürler gibi bir nara attı, avcılarının hepsi korkup kaçtılar. Avcılar gittikten sonra aslan ile fare el ele verdiler.

Fare:

- Gördün mü? Ben sana demiştim, ben de sana bir gün yardım ederim diye!

Aslan:

- Seni o gün yemediğim için şimdi çok sevinçliyim. O gün iyi ki bana o sözü söylemeyi düşündün.

O günden sonra, küçük fare ile aslan arkadaş oldular ve ne zaman aslanın sırtı kaşındıysa küçük fare onun sırtında dolandı.

Azerbaycan Masalları
Hazırlayan: R. Seyfi YURDAKUL

Tema Değerlendirme Çalışmaları

DOSTLUK

Yüz yüze dostluklar vardır; güneşle ayçiçeğinin dostluğu, böyle bir dostluktur mesela. Ayçiçeği sabahtan akşama kadar hiç ayıramaz yüzünü güneşten...

Uzak dostluklar vardır; denizlerin ortasındaki bir adayla dağların arasındaki bir göl, birbirlerinin uzak dostlarıdır. Dostluklarını, gündüz kuşlarla, gece yıldızlarla iletirler birbirlerine.

Sessiz dostluklar vardır; dilsiz bir adamla duymayan bir başka adamın elleri arasında sessiz bir dostluk oluşur. Her şeyden konuşur sessizce bu eller.

Zorunlu dostluklar vardır; pazar ile pazartesinin dostluğu gibi. Pazar ağır bir gündür, pazartesi hızlı bir gün. Ayak uyduramazlar birbirlerine. Ama dost olmak, yan yana durmak zorundadırlar.

Uzun dostluklar vardır; ikinci güneşinin altında uzayan gölgeler birbirlerine kavuşurlar ve uzun boylu bir dostluk oluşur aralarında.

Günün birinde ölen dostluklar vardır; bir bahçe içindeki ahşap ev ile yanı başında duran ceviz ağacının dostluğu gibi. Bir gün, kocaman elli adamlar ve kocaman gövdeli makineler o bahçeye girip de bir süre sonra evin ve ceviz ağacının yerinde asık suratlı binalar yükseldiği zaman ölen dostluklar...

Vakitsiz dostluklar vardır; bir peçete, bir kâğıt mendil vakitsizce dostu olur gözlerimizin. Ya da ayrılırken verilen bir dal karanfil, ellerimize o an gelen dostluktur.

Bakımsız dostluklar vardır bir de. Zaten var, zaten dostuz deyip yıllarca bir telefonun, birkaç cümlelik mektubun bile çok görüldüğü dostluklar...

Murat ÇİFTKAYA

1 - 7. soruları metne göre cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi metnin konusudur?

A. Dostluğun türleri	B. Dostluğun ömrü
C. Herkesle dost olmamak gerektiği	D. İyi dostlar, kötü dostlar

2. Yazar, insan dışında pek çok varlık arasında da bir dostluk olduğunu belirtiyor. Aşağıdaki hangi iki varlık metinde geçmemektedir?

A. Dağ ile göl	B. Güneş ve ayçiçeği
C. Ahşap ev ile ceviz ağacı	D. Deniz ile bulut

3. Aşağıdakilerden hangisi metinde geçen bir dostluk türü değildir?

- A. Maceralı dostluk
C. Vakitsiz dostluk

- B. Zorunlu dostluk
D. Bakımsız dostluk

4. Yazar, metinde en çok sözünü ettiği hangi dostluk türünü eleştiriyor?

- A. Yüz yüze dostluğu
C. Sessiz dostluğu

- B. Bakımsız dostluğu
D. Uzak dostluğu

5. Metinde geçen gerçek, terim ve mecaz anlamlı kelimelere üçer örnek yazınız.

Gerçek anlamlı kelimeler

Terim anlamlı kelimeler

Mecaz anlamlı kelimeler

6. Metinden aşağıdaki kelimelerin eş anlamlılarını yazarak bulduğunuz kelimeleri birer cümlede kullanınız.

Kelimeler	Eş anlamlıları	Cümlelerim
uzak		
zorunlu		
hızlı		
zaman		

7. Metinden alınan "Pazar ağır bir gündür, pazartesi hızlı bir gün." cümlesinde altı çizili kelimelerin zıt anlamlılarını yazınız. Bu kelimeleri birer cümlede kullanınız.

8. Aşağıda yanlış yazılan "de, da" ve "ki"leri belirleyiniz. Doğru yazılanların sonuna (D), yanlış yazılanların sonuna da (Y) yazınız.

Öğretmenim bana da hediye verdi.

Kitabımı ev de unuttum.

Pikniğe sen de gelecek misin?

Arkadaşını dinle ki o da seni dinlesin.

Bahçede ki ağacı babam dikti.

Tam da asansöre binmiştim ki telefon çaldı.

Silgim sende kalmış.

Ben de sınavdan 85 aldım.

Yatmadan önce dişlerini fırçalaki çürümesinler.

Elif bu akşam bizde kalacak.

9. "Erdemler" temasında en beğendiğiniz metin hangisidir? Bu metni neden beğendiğinizi aşağıya yazınız.

10. Hüseyin, sınıfta "sevginin önemi" konusunda bir konuşma yapacaktır. Hüseyin'e konuşmasında değinmesi gereken konular için önerilerde bulununuz. Bu önerilerde bulunma nedenlerinizi açıklayınız.

Sonraki Derse Hazırlık

Nasrettin Hoca fıkralarını araştırınız. Bu fıkralardan daha önce hiç duymadığınız birini defterinize yazınız.

4. TEMA

MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ

Tarihî Eserleri ve Mutfağıyla
Ünlü Kentimiz Hatay

Genç Osman Destanı
(Dinleme/İzleme)

Hepsi Haklı

Bayrak

Selimiye'nin Öyküsü
(Serbest Okuma)

Hazırlık

1. Defterinize yazdığınız Nasrettin Hoca fıkrasını arkadaşlarınıza okuyunuz.
2. Okuduğunuz ve dinlediğiniz fıkralardan hareketle Nasrettin Hoca'nın kişiliği hakkında neler diyebilirsiniz?

Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek önce sessiz, sonra sesli okuyunuz.
Okumanız esnasında anlamını bilmediğiniz kelimelerin altlarını çiziniz.

HEPSİ HAKLI

...
-İyi, kötü- hep konuşan haklıdır.
İşte bu hikâye bunu anlatır.
Bazen bir görüş bir anda nice bir aklı çeler,
Eskiler de boşuna dememişler
"Anlatılışa göre fetva verilir." diye...
Neyse, lafı bırakıp geçelim hikâyeye:

Bir gün iki adam gelir Hoca'ya.
İkisi de birbirinden davacı.
Başlar, birinci adam anlatmaya;
Söyler, yanar, yakınır, acı acı...
Hoca dikkatle dinler...

Sonunda da: "Doğru! Sen haklısın!" der.
Bunun üzerine fırlar öteki.
Meseleyi öyle bir anlatır ki
Hak vermemek elden gelmez duyunca.
Dinler: "Eh! Sen de haklısın!" der Hoca.
Hoca'nın karısı da o anda oradadır.
Kocasının hükmünü duyar duymaz atılır:
"Canım, Hoca!" der. "Böyle şey olur mu?
Ya o haklı ya da bu!"
O zaman Hoca karısına döner:
"Vallahi sen de haklısın!" der.

Orhan Veli KANIK

Yazar Hakkında Bilgi

Orhan Veli KANIK

1914 senesinde İstanbul'da doğdu. Galatasaray Lisesinin ilk kısmına geçti, beşinci sınıfı Ankara Gazi İlkokulunda bitirdi. Ortaokul ve liseyi de Ankara'da okuyan Orhan Veli, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümüne girdi. 1950 senesinde Ankara'da geçirdiği bir kaza sonrasında hayata gözlerini yumdu.

Orhan Veli Kanık, Türk şiirinde Melih Cevdet Anday ve Oktay Rıfat'la birlikte "Garip" akımını başlatmıştır. Yazdığı şiirlerle kendisinden sonra gelen pek çok Türk şairini etkilemiştir.

1. Etkinlik

Metinde anlamını bilmediğiniz kelimeleri aşağıya yazınız. Bu kelimelerin anlamlarını, metinle birlikte verilen görsellerden ve kelimenin içinde geçtiği dizelerden hareketle tahmin edip yazınız. Tahminlerinizin doğru olup olmadığını kontrol etmek için kelimelerin sözlük anlamlarına bakınız.

Kelimeler

Tahminlerim

2. Etkinlik

Aşağıdaki oyunu oynamak için uygun sayıda gruplara ayrılınız. Oyun sonrasında bu kelimelerin anlamları hakkında arkadaşlarınızla tartışınız. Her grup bulduğu kelimeyi anlamına uygun bir cümlede kullansın.

Oyun şu şekilde oynanır:

- Kelimeler küçük kâğıtlara yazılarak katlanır. Katlanan kâğıtlar öğretmen masasının üzerine konur.
- Her gruptan bir öğrenci seçilir. Bu öğrenciler sırayla masa üzerindeki kâğıtlardan bir tanesini alır. Öğrenci, gruptaki arkadaşlarına kâğıttaki kelimeyi söylemeden, çağrıştırdığı kelimelerden hareketle kelimeyi buldurmaya çalışır. Bunun için kelimenin eş ve zıt anlamlısı ile yakın anlamlı kelimelerden faydalanabilir.
- Kelimeyi bilen gruplara on puan verilir. Bilemeyen grup ise puan alamaz.
- En çok kelimeyi bilen grup yarışmayı kazanır.

3. Etkinlik

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- Nasrettin Hoca'ya kimler geliyor?
- Nasrettin Hoca, birinci adamı neden haklı buluyor?
- Nasrettin Hoca'yı, ikinci adam nasıl ikna ediyor?
- Nasrettin Hoca'nın hanımı neden ileriye atılıyor? Hoca, ona ne diyor?
- Metnin konusu ve ana fikri nedir?
- Nasrettin Hoca'nın bu fıkrasını sevdiniz mi? Neden?

4. Etkinlik

Nasrettin Hoca fıkraları gibi atasözlerimiz de insanlara hatalarını bir daha yapmamaları için öğütlerde bulunur.

Atasözlerinin birçoğu yazıldığı anlamda değil, mecaz anlamda kullanılmaktadır. Bu tür atasözlerinde kelimelerin anlamlarıyla iletmek istediği mesaj arasında farklılık vardır.

Aşağıdaki atasözlerini okuyunuz. Mecaz anlamdaki atasözlerinin yanlarına "Mecaz", gerçek anlamda kullanılan atasözlerinin yanlarına da "Gerçek" yazınız.

Acele işe şeytan karışır.

Dağ dağa kavuşmaz, insan insana kavuşur.

Allah gümüş kapıyı kaparsa altın kapıyı açar.

Hamama giren terler.

Ağaca dayanma kurur, insana dayanma ölür.

Arpa eken buğday biçmez.

Komşu komşunun külüne muhtaçtır.

Bir elin nesi var iki elin sesi.

Üzüm üzüme baka baka kararır.

Yuvarlanan taş yosun tutmaz.

Aşağıdaki resmi inceleyiniz. Resmin, Nasrettin Hoca'nın hangi fıkrasına ait olduğunu tahmin edip söyleyiniz.

Nasrettin Hoca ve komşusu arasında geçen aşağıdaki konuşmayı okuyunuz. Konuşmadaki noktalama işaretlerine dikkat ediniz.

"Nasrettin Hoca: Komşu, senin kazan doğurdu.

Komşu: Neee! Doğurdu mu?"

Ünlem İşareti

Konuşmada kullanılan noktalama işaretlerinden nokta, virgül ve soru işaretinin kullanım yerlerini biliyorsunuz. Ünlem işareti (!) ise dilimizde yaygın olarak şu görevlerde kullanılır:

1. Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümle veya ibarelerin sonuna konur:

Bana böyle hitap edemezsin!

Dikkat et!

Yaşasın!

2. Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra konur:

Hey sen! Burada ne işin var?

Nasrettin Hoca ile komşusu arasında geçen konuşmada ünlem işaretinin kullanıldığı "Neee! Doğurdu mu?" cümlesine dikkat ediniz. Bu cümlenin hangi duyguyu anlattığını söyleyiniz. Aşağıya ünlem işaretinin kullanıldığı beş cümle yazınız.

Ünlem işareti, seslenme ve hitap sözlerinden hemen sonra konulabileceği gibi cümlenin sonuna da konabilir:

Eyyvah, okul servisimi kaçırdım!

6. Etkinlik

Nasrettin Hoca ile ilgili olarak yanda verilen bilgileri okuyunuz.

Çoğunlukla hazırcı ve güldürürken düşündürülen bir mizah anlayışına sahiptir. Bir bilge olarak da tanınan Nasrettin Hoca, bazı belgelerden edinilen bilgilere göre 1208 yılında Sivrihisar'a bağlı Hortu köyünde doğmuştur.

Nasrettin Hoca, fıkralarında birçok özelliğiyle karşımıza çıkar. Özellikle karşısındakinin bulunduğu durumla ters düşme, fıkralarında temel öğedir. Nasrettin Hoca, kötüye karşı iyiyi, sertliğe karşı yumuşaklığı tercih eden bir bilgedir. Her zaman doğruluktan ve adaletten yanadır.

Halkın ağzından derlenen fıkralar birçok ülkede eğitim öğretimde de kullanılmaktadır.

İki kişilik gruplara ayrılınız. Grup arkadaşınızla fikir ayrılığına düştüğünüz bir olay hayal ediniz. Ardından öğretmeninizin kontrolünde gruplar halinde tahtaya çıkınız. Arkadaşınızla aranızdaki fikir ayrılığını Nasrettin Hoca'ninkine benzer bir yöntemle gidermeye çalışınız. Konuşmalarınızda nezaket ifadeleri kullanarak konuşma ve dinleme kurallarına uyunuz.

7. Etkinlik

Yazınıza başlık koymayı, noktalama ve yazım kurallarına uymayı unutmayınız.

Çevrenizde Nasrettin Hoca'ya benzettiğiniz kişiler var mıdır? Böyle bir kişinin özelliklerini aşağıya yazınız. Yazınızda bu kişinin kişilik özelliklerini, olaylara verdiği tepkileri örneklerle açıklayınız.

Yazınızı arkadaşlarınıza okuyarak beğenip beğenmedikleri hakkındaki düşüncelerini alınız.

Sonraki Derse Hazırlık

1. Merak ettiğiniz bir ilimizi araştırınız. Araştırma sonucunda o ilin önemli tarihî eserlerini, doğal güzelliklerini, yemeklerini, türkülerini vb. özelliklerini defterinize not ediniz.
2. Aile büyüklerinizden yardım alarak millî kültürümüzle ilgili bilgilerin yer aldığı internet sitelerini araştırınız.

"Sonraki Derse Hazırlık" çalışması olarak defterinize yazdığınız bilgileri arkadaşlarınıza okuyunuz.

Metni, noktalama işaretlerine dikkat ederek sessiz okuyunuz.

TARİHİ ESERLERİ VE MUTFAĞIYLA ÜNLÜ KENTİMİZ HATAY

Ülkemizin güney bölümünde, Akdeniz Bölgesi'nde bulunan bir kent Hatay. Bu bölgede çok eski zamanlardan beri farklı uygarlıklar yaşamış. (...)

Hatay'da bulunan Amanos Dağları, Akdeniz'e paralel olarak yükselir. Bu dağlarda ülkemizde bulunan bitki cinslerinin yaklaşık yarısı yetişir. Hatay'ın en verimli toprakları Amik Ovası'ndadır. Bu ovada yetişen buğday, endüstri bitkileri, sebzeler, zeytin, yağlı tohumlar, meyve önemli tarım ürünlerindendir. Ülkemizde tek bir bölgede görülen bitkilerin yüzde 10'u Hatay'da yetişir.

Amik Ovası

Ters akan nehir

Amik Ovası'nı sulayan ve bölgede güneyden kuzeye doğru akan tek nehir olduğu için "ters akan nehir" olarak adlandırılan Asi Nehri, Lübnan'da doğup ülkemizden geçerek Akdeniz'e dökülür. Bu nehrin kıyısında yetişen kargı adlı bitkinin gövdesi üflemleri bir saz olan ney yapımında kullanılır.

Afrika'da kışı geçiren göçmen kuşlar, ilkbahar göçü sırasında Hatay üzerinden ülkemize girer. Buradan Avrupa'ya ve Asya'nın batısına doğru giderler. Sonbaharda aynı yolu izleyerek geri dönerler. Kalabalık sürüler halinde Hatay'ın üstünden geçerler. Göçmen kuşları gözlemlemek için Hatay çok iyi bir yerdir.

Göç eden flamingolar

Hatay'ın Antakya Arkeoloji Müzesi, dünyanın en zengin ikinci mozaik koleksiyonuna sahiptir. Bölgede yapılan kazılar sonucunda ortaya çıkarılan mozaikler bu müzede sergilenmektedir. Bu mozaiklerde genellikle mitolojik ve dinî olaylara, gündelik yaşamdan kesitlere yer verilmiştir.

Roma Dönemi'nden,
4. yüzyıldan kalma bir mozaik

Habib-i Neccar Camii

Tarihi Habib-i Neccar Camii, Anadolu'da inşa edilen ilk cami olarak biliniyor. Antakya'da bulunan cami, 636 yılında yapılmıştır. Cami ilk yapıldığı hâliyle kalmamış, pek çok kere yeniden yapılmış ve onarım görmüştür.

Künefe

Hatay'ın geniş bir yemek kültürü var. Hatay mutfağı et yemekleri, dolmaları, sebze yemekleri, reçelleri, turşuları, pilavları, aşları ve salataları, doğadan toplanan bitkilerle yapılan yemekleri, tatlıları, pasta ve börekleri, süt ürünleri, kuru yiyecekleri ile Anadolu'nun en zengin mutfakları arasındadır.

Tepsi kebabı

Hatay'da zeytinden ve defne yapraklarından yağ üretilir, bu yağlardan sabun da yapılır.

İpekböceği yetiştiriciliği ve ondan elde edilen ipekten kumaş dokumacılığı Hatay'ın pek çok köyünde sürdürülmektedir.

Antakya'nın tarihi Uzun Çarşı'sı, Eski Antakya evlerinin arasındadır. İçinde camiler, hanlar ve hamamlar vardır. Çarşıda semerciler, demirciler, bakırcılar, sepetçiler, fırıncılar, künefeciler ve buğday pazarı da bulunmaktadır.

Gülnur GEÇMİŞ
(Kısaltılmıştır.)

Uzun Çarşı

Metinden alınan aşağıdaki kelimeleri ve kelime grubunu okuyunuz. İçlerinde anlamını bilmediğiniz kelimelerin anlamlarını, metinde içinde geçtiği cümleden hareketle tahmin ediniz.

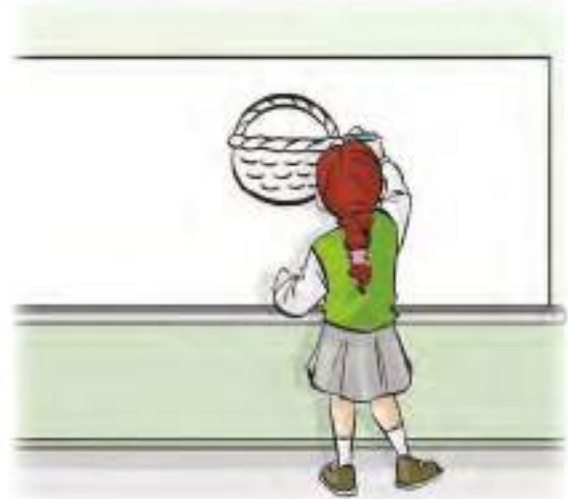
KELİME OYUNU

han	cins	kent	ova
verimli	bitki	endüstri	bölge
ters	nehir	göçmen	sürü
gözlem	mozaik	kazı	mitolojik
kesit	gündelik	müze	dini
tarihî	onarım	kültür	ipek
aş	salata	defne	pazar
sepet	bakır	künefe	

Yukarıdaki kelimelerden birini seçiniz. Seçtiğiniz kelimeyi arkadaşlarınızla paylaşmayınız. Öğretmeninizin kontrolünde tahtaya çıkarak seçtiğiniz kelimeyi konuşmadan, kelimenin yaptığı çağrışımları çizerek arkadaşlarınıza anlatmaya çalışınız.

Doğru tahminlerden sonra kelimenin anlamını sözlükten kontrol ediniz. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri birer cümlede kullanınız. Öğretmeninizin uygun gördüğü süre boyunca oyuna devam ediniz.

Cümlelerim

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

- Hatay, ülkemizin hangi bölümünde bulunmaktadır?
- Hatay'ın en verimli toprakları nerededir?
- Asi Nehri'ne neden "ters akan nehir" denilmektedir?
- Hatay üzerinden geçen göçmen kuşlar nereden gelip nereye giderler?
- Antakya Arkeoloji Müzesi nasıl bir özelliğe sahiptir?
- Hatay'da bulunan ve Anadolu'da inşa edilen ilk cami olarak bilinen caminin adı nedir?
- Hatay hangi yemekleriyle bilinmektedir?
- Antakya'daki Uzun Çarşı'nın içinde neler bulunmaktadır?

Hatay

3. Etkinlik

Metnin görsellerini inceleyiniz. Sizce bu görseller metinde anlatılan bilgiler için uygun ve yeterli midir? Açıklayınız. Aşağıdaki alana metnin içeriğine uygun bir resim de siz çiziniz.

4. Etkinlik

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığının resmi İnternet sitesine ait aŗaęıdaki görseli inceleyiniz ve verilen bilgileri okuyunuz.

Okuduğunuz metinde anlatılan Hatay'a özgü varlıklar, milli kültür  gelerimizdendir. Bir millete kimlik kazandıran, diğer milletlerle arasındaki farkı gösteren, milletin tarihi boyunca oluŗturulan madd  ve manevi değerlerin tümüne milli kültür denir. Milli kültür, bir toplumu ayakta tutan en önemli unsurdur.

Ülkemizdeki milli kültür ögelerinin korunmasında en büyük rolü, Kültür ve Turizm Bakanlığı  stlenmektedir. Bakanlığın sitesinden milli kültür  gelerimiz hakkında birçok bilgiye ulaŗabilirsiniz.

İnternette araŗtırma yaparken çok dikkatli olmalısınız. İçeriğini bilmediğiniz pek çok site, gerçek olmayan, yanlış haber ve bilgileri barındırabilir. Bu tür tehlikelerden korunmak için "gov" ve "edu" uzantılı İnternet sitelerini tercih etmelisiniz. "gov" uzantılı siteler resmi kurumlara, "edu" uzantılı siteler de üniversitelere aittir. İnternet sitelerinden araŗtırma yaparken güvenilir sitelerden bilgi edinmeniz oldukça önemlidir.

"Sonraki Derse Hazırlık" aŗamasında yaptığınız  alıŗmadan hareketle milli kültürümüz hakkında bilgi veren İnternet adreslerini aŗaęıdaki yazma alanına yazınız. Bu sitelerden hangilerinin güvenilir olduğunu nedenleriyle açıklayınız.

5. Etkinlik

Kültürümüz içinde yardımlaşma ve paylaşmanın önemli bir yeri olduğunu hatırlayınız. Suriye'den göç eden çok sayıdaki insana Hatay ilimiz ev sahipliği yapmaktadır. Aşağıdaki paragrafı okuyunuz. Ardından elinizde sihirli bir değnek olduğunu düşününüz. Yardıma ihtiyacı olan insanlar için neler yapabileceğiniz hakkında bir konuşma yapınız. Konuşmanızda, kurallara uygun hareket etmeyi unutmayınız.

"Ülkelerindeki iç savaş yüzünden evlerini terk etmek zorunda kalan Suriyeliler, canlarını kurtarmak için o kadar hızlı kaçtılar ki yanlarına sevdiklerinden başka hiçbir şey almadılar. Daha önce hiç bulunmadıkları bu topraklara, başka bir baharı görmek umuduyla geldiler. İstedikleri, uyuyacak bir yerden öte yaşayacak bir yerdi. Karınlarına girecek olanı değil yüreklerine girecek olanı düşünüyorlardı..."

6. Etkinlik

Yaşadığınız veya gezip gördüğünüz yerlerden birini anlatan bir yazı yazınız.

Yazınızı bitirdikten sonra kontrol ediniz. Yazım ve noktalama yanlışlarınız varsa bunları düzeltiniz. Ayrıca hoşunuza gitmeyen ifadeleri de düzeltebilirsiniz. Yazınızı arkadaşlarınıza okuyarak paylaşınız.

Sonrakı Derse Hazırlık

Toplumlar ve ülkeler için bayrağın önemini araştırınız. Araştırma sonucunda edindiğiniz bilgileri defterinize yazınız. Edindiğiniz bilgilerden hareketle "Bayrağın Bir Millet İçin Önemi" hakkında bir konuşma hazırlayınız. Konuşmanızda vurgulayacağınız bilgileri belirleyiniz. Konuşmanızı birkaç kez prova ediniz.

Hazırık

1. Bayrağımızın şekli ve renkleri nasıldır?
2. Bayrağımıza saygınızı nasıl gösteriyorsunuz?

Şiiri, vurgu ve tonlamaya dikkat ederek sesli okuyunuz.

BAYRAK

Bayrak

Bir ulusun kalbidir,
O kalp çarptıkça
Dalgalandıkça bayrak,
Ulus da yaşar
Sonsuza kadar.

Bayrak

Bir ulusun gözüdür,
Bakar yükseklerden
Her şeyi görür.
Gün gelir öfkelenir.
Bir dokunan olursa
Onuruna,
Göklerde şimşek çaktırır.
Gün gelir,
Geçmişi ve geleceği
Düşünür,
Sıcak bir gözyaşı süzülür
Yanaklarında.

Bayrak sevgidir,

Sevgiyle tutar vatanın nöbetini
Hudutlarda.

Melisa GÜRPINAR

Sair Hakkında Bilgi

Melisa GÜRPINAR (1941- 2014)

İstanbul'da doğdu. Çamlıca Kız ve Beyoğlu Ticaret liselerinde okuduktan sonra bir süre İktisadi ve Ticari İlimler Akademisinde öğrenim gördü. 2011'de Yunus Nadi Şiir Ödülü'nü kazandı. 2014 yılında İstanbul'da hayata gözlerini yumdu. Eserlerinden bazıları şunlardır: Yeni Bir Gün Şarkısı, Geceyarısı Notları, Yaz Mektupları, Okul Arkadaşım....

1. Etkinlik

Aşağıdaki tabloda okuduğunuz metinden alınan bazı kelimelerin ilk ve son harfleri verilmiştir. Çizgilerin üzerine uygun harfleri yazarak kelimeleri tamamlayınız. Tamamladığınız kelimelerin anlamlarını, şiirde geçtiği dizeden hareketle tahmin ederek yazınız. Tahminlerinizi sözlük anlamlarıyla karşılaştırdıktan sonra kelimeleri cümle içerisinde kullanınız.

b _ _ _ k	Tahminim: Sözlük anlamı:
u _ _ s	Tahminim: Sözlük anlamı:
o _ _ r	Tahminim: Sözlük anlamı:
v _ _ _ n	Tahminim: Sözlük anlamı:
h _ _ _ t	Tahminim: Sözlük anlamı:
n _ _ _ t	Tahminim: Sözlük anlamı:

Cümlelerim

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları şiirden hareketle cevaplayınız.

- Şair, şiirde bayrağı nelere benzetiyor?
- Şiire göre bir ulusun sonsuza kadar yaşayabilmesinin şartı nedir?
- Bayrak, hangi durumlarda öfkelenir?
- Şair, bayrağın öfkesini göstermesini nasıl anlatıyor?
- Bayrak, vatanın nöbetini nerede ve nasıl tutar?
- Şairin, bayrağı kişileştirerek şiirini daha etkileyici hâle getirdiğini söyleyebilir miyiz? Neden?

3. Etkinlik

Şiirin ana duygusunu en iyi yansıtan görseli işaretleyiniz.

4. Etkinlik

Şiiri okurken hissettiklerinizi aşağıdaki alana yazınız.

a. Aşağıdaki şiiri okuyunuz. Şiirde altı çizili kelimelere dikkat ediniz.

KIPKIRMIZI BAYRAĞIM

Masmavi gökyüzünün her yerinde Dümdüz ovalarıyla, yemyeşil ormanlarıyla
Dalgalarır kıpkırmızı bayrağım. Şapasağlam halkıyla
Ülkemin her köşesinden Sımsıkı sarılıp sana
Apaçık görülür kıpkırmızı bayrağım. Yüceltiriz seni kıpkırmızı bayrağım.

Çiğdem Zuhal KAVURMACI

b. Şiirde altı çizili kelimeler pekiştirmeli kelimelerdir. Kelimelerde pekiştirme, kelimelerin anlamını güçlendirmektir. Bu tür kelimeler aşağıdaki yöntemlerle oluşturulur:

1. YÖNTEM

Kelimenin ilk hecesine "m, p, r, s" pekiştirme harflerinden birisi getirilerek pekiştirme yapılır: sa-**p**-sarı, ye-**m**-yeşil, te-**r**-temiz, bü-**s**-bütün...

2. YÖNTEM

Kelimenin ilk hecesine "m, p, r, s" ile birlikte "a, e" pekiştirme harflerinden birisi getirilerek pekiştirme yapılır: ya-**p-a**-yalnız, kar-**m-a**-karışık, dü-**p-e**-düz...

Pekiştirmeli kelimeler her zaman bitişik yazılır.

c. "Kıpkırmızı Bayrağım" şiirinde geçen pekiştirmeli kelimeleri ve hangi yöntemle oluşturulduğunu yazınız. Ardından aşağıda verilen kelimeleri de siz pekiştiriniz.

Şiirdeki kelimeler	Kullanılan yöntem	Kelimeler	Pekiştirilmiş halleri
		çevre	
		gündüz	
		sağlam	
		kara	
		sivri	
		yeşil	

6. Etkinlik

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında yaptığınız araştırma sonucunda edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınıza sununuz. Sunumunuzu yaparken sınıfa getirdiğiniz görselleri uygun yerde kullanmayı unutmayınız. Sunumunuzun ardından kendinizi aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Ölçütler	Evet	Hayır
Sunumum için yeterli düzeyde araştırma yaptım.		
Sunumumda kullanmak için uygun görseller buldum.		
Sunumumu yapmadan önce yeterli düzeyde prova yaptım.		
Sunumumu yaparken arkadaşlarımla göz teması kurdum.		
Sunumumu yaparken kelimeleri doğru telaffuz ettim.		
Sunumumu yaparken konu dışına çıkmadım.		
Sunumumda, anlamını yeni öğrendiğim kelimeleri anlamına uygun ve doğru yerde kullandım.		

Evet sayınız: _____

Hayır sayınız: _____

“Hayır”larınızı “Evet”e çevirmek için yapmanız gerekenleri açıklayınız.

7. Etkinlik

Türk bayrağı konulu kısa bir şiir yazınız. Şiirinize başlık koymayı unutmayınız. Şiirinizi bitirdikten sonra gözden geçirerek varsa yazım ve noktalama yanlışlarınızı düzeltiniz. Şiirinizi arkadaşlarınıza okuyunuz.

Sonraki Derse Hazırlık

1. Geleneksel Türk müzik aletlerini araştırınız.
2. Sevdiğiniz türkülerinizi defterinize yazınız. Bu türkülerin, ülkemizde hangi bölgelere ait olduğunu araştırınız.

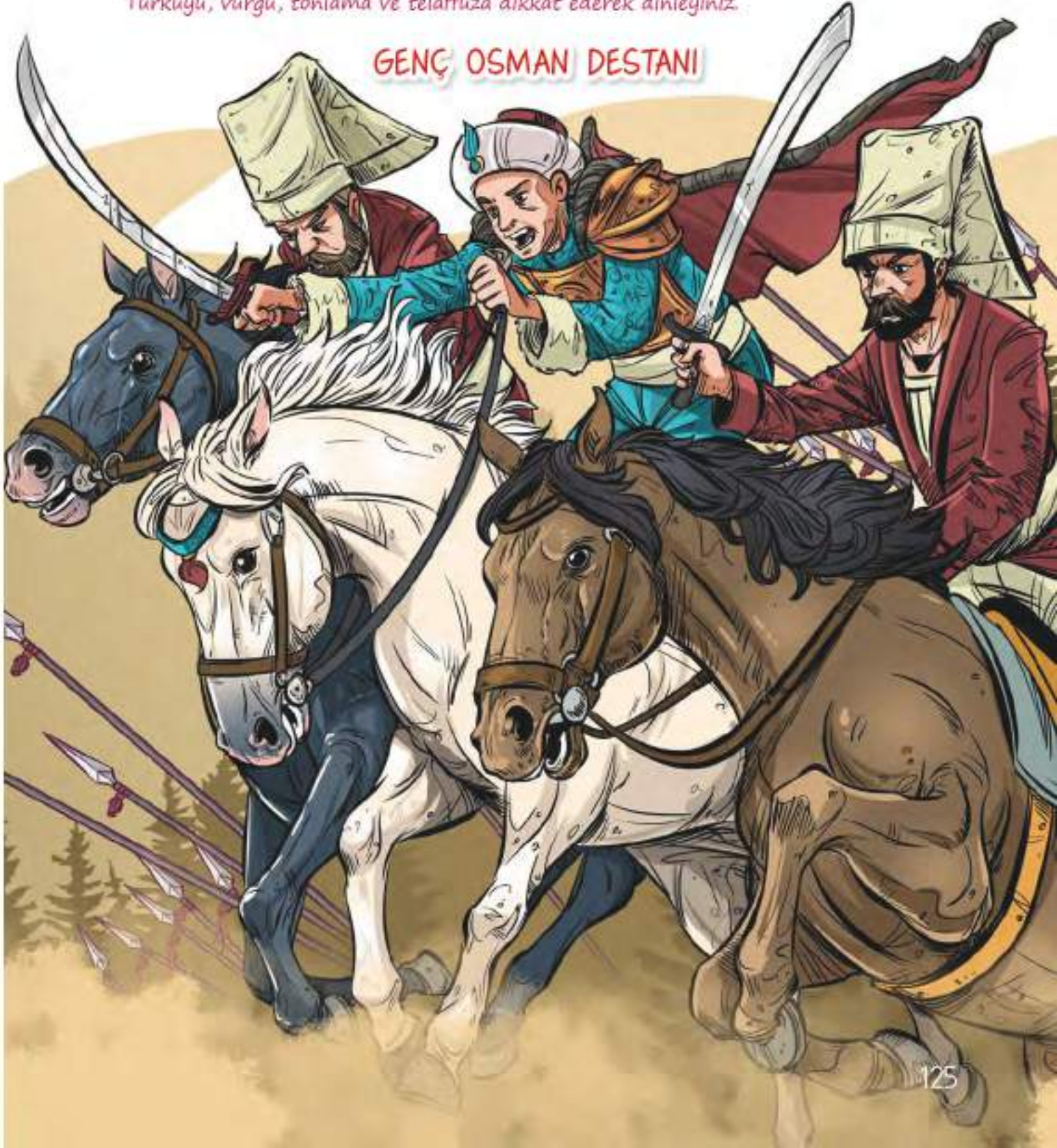
Hazırlık

1. Geleneksel Türk çalgıları denince aklınıza neler geliyor?
2. En sevdiğiniz türkülerin adını söyleyiniz. İsterseniz bunlardan birini sınıfta arkadaşlarınıza söyleyiniz.

Türküyü, vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek dinleyiniz.

GENÇ OSMAN DESTANI

1. Etkinlik

Dinlediğiniz metinden alınan aşağıdaki kelimelerin size çağrıştırdığı üç kelimeyi altlarındaki satırlara yazınız. Kelimelerin görsellerinden faydalanarak anlamlarını tahmin edip yazınız.

ibrişim

kuşak

uşak

Tahminim:

ibrişim

Tahminim:

kuşak

Tahminim:

uşak

Tahminlerinizi kelimelerin sözlük anlamlarıyla karşılaştırınız. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri cümle içerisinde kullanarak cümlelerinizi aşağıya yazınız.

2. Etkinlik

Metni bir daha dinleyiniz. Metinde seslerini duyduğunuz müzik aletlerini işaretleyiniz.

3. Etkinlik

Türkünün ana duygusunu yazınız.

4. Etkinlik

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında sizden istenilen araştırma sonucunda edindiğiniz bilgileri aşağıdaki yazma alanına yazınız. Bu aletlerden birinin resmini yapınız.

Geleneksel Türk müzik aletleri

5. Etkinlik

a. Sınıfınızdaki Türkiye haritasından faydalanarak sınıf tahtasına ana hatlarıyla bir Türkiye haritası çiziniz (Sınıfınızda Türkiye haritası yoksa öğretmeninizin yardımıyla bir harita getiriniz.). Sevdiğiniz türkülerin ait oldukları illeri harita üzerinde belirginleştiriniz. Aynı ilden birden fazla olması durumunda o ilin üzerine türkü sayısını yazınız.

b. Türküler, yazıldıkları dönemdeki olaylardan etkilenmiştir. Bu sebeple örf, âdet, gelenek kısacası kültürümüz için birer belge niteliği taşımaktadır. Sevdiğiniz türkülerin ait olduğu yöreye ait ne gibi bilgiler verdiği hakkında düşüncelerinizi açıklayınız.

6. Etkinlik

Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Görsellerdeki Türk ozanlarından biri veya tanıdığınız bir Türk büyüğü hakkındaki duygu ve düşüncelerinizi açıklayan bir yazı yazınız.

Karacaoğlu

Aşık Veysel

Muharrem Ertaş

Pir Sultan Abdal

Arif Sağ

Neşet Ertaş

Köroğlu

Yazınızı bitirdikten sonra gözden geçirerek yazım ya da noktalama yanlışlarınız varsa bunları düzeltiniz.

Kanuni Sultan Süleyman öldüğünde Osmanlı ülkesi en görkemli dönemini yaşıyordu. Devletin yönetimi Sokullu Mehmet Paşa gibi becerikli bir sadrazamın elindeydi. Onun için Kanuni'nin yerine başa geçen oğlu II. Selim, devlet işleriyle pek ilgilenmedi. Onun en çok hoşlandığı şey, sarayına bilginleri, şairleri toplayıp onlarla sohbet etmektir. En çok saygı duyduğu kişi de sarayın mimarbaşı olan ak sakallı Koca Sinan'dı. Padişah onu "Aksakal" diye çağırırdı. Dedesi gibi de severdi. Gerçekten de bu, gün görmüş mimar, dedesi Yavuz Sultan Selim'in de, babası Kanuni'nin de dönemini yaşamıştı. Padişah II. Selim'in çocukluğunu bilirdi. Onun elinde büyümüş sayılırdı.

II. Selim'in tahta çıkışının üçüncü yılıydı. Padişah bir sabah yatağından fırladı. (...) Lalasını çağırdı.

"Tez bana Aksakal'ı bulup getirin!" diye buyurdu.

Daha gün ağarmamıştı.

Koca Sinan, o günlerde, İstanbul yöresinde bir köprünün yapımı ile uğraşıyordu. Hemen yola atlılar çıkarıldı.

Sinan'ı karşısında görünce gülümseyerek, "Yaklaş bakalım Aksakal." dedi. "Sana diyeceklerim var. Ötekiler tez dışarı çıksın."

Taht odası boşalınca padişah, çoğu zaman yaptığı gibi mimara yanında yer gösterdi.

"Dinle mimarbaşı." dedi. "Ülkemizi baştan başa sayısız camiler, mescitler, medreseler, kemerler, köprüler, saraylar, kervansaraylar, aşevleri, hastaneler, hamamlarla donattın. Peki, padişahın için bir cami yapmayı düşündün mü hiç?"

Sinan, yerinden doğrulup padişahın önünde eğildi.

"Buyruğunuz başım üstüner, devletlim." dedi.

"Öyleyse iyi dinle! Ölen kardeşim Şehzade Mehmet'in anısına babamın yaptırdığı Şehzadebaşı Camisi'nin karşısına babam için ulu Süleymaniye'yi yaptın. İkisi de birbirinden güzel oldu. Şimdi senden isteğim şu: Süleymaniye'nin karşısına da benim adıma bir cami yapacaksın. Ama yaptıklarının en görkemlisi olmalı. Sultan Selim'in adıyla anılacak olan bu cami."

Sinan, padişahın önünde bir daha eğilerek:

"Devletlim!" dedi. "Şehzadebaşı benim çıraklık dönemimin yapısıydı, Süleymaniye'yi kalıf döneminde yaptım. Ustalık dönemimin yapısıysa Selimiye olacak. Bundan kuşkunuz olmasın."

Padişah yerinden kalktı. Sinan'ı elinden tutup yeniden yanında yer gösterdi.

"Ustalığına güvenimiz sonsuzdur Aksakal! Tez hazırlıklara başlansın."

Tam el çırpıp lalasını, sevinçli haberi vermek için içeriye çağıracağı sırada, Sinan, padişahı durdurdu. Padişah şaşırılmıştı.

"Ne var?"

"İstanbul'da cami yapılacak başka tepe kalmadı devletlim! Hele Süleymaniye ile boy ölçüşebilecek bir yer düşünemiyorum artık. Süleymaniye'nin yeri, seçtiğim en son ve en güzel tepeydi. Ona eş bir tane daha bulunmaz."

Padişahın sevinci bir anda uçup gitmişti.

"O hâlde nereye yapmayı düşünürsün?"

"Edirne'ye devletlim!"

"Edirne mi? Gerçi eski başkentlerimizdendir. Ama İstanbul'a uzaktır."

Sinan, bir an gözlerini yumdu. Önerisini yapmıştı. Bu öneriyi yaparken bir yandan da Edirne'yi düşünüyordu. Üstüne camiyi yapmayı düşündüğü tepeyi düşünüyordu. Edirne'deyken Meriç boyundan, dümdüz oavadan, hep o tepeye bakardı. Gözleriyle ölçüp

biçerdi orayı. Oraya kurulacak bir yapının görünümünü tasarlardı kafasında: Birden Selimiye, oraya konmuş gibi bütün görkemiyle canlandı gözünde. Gökyüzüne asılı parlak bir kandil gibiydi.

Bu düşün etkisinde Mimar Sinan'ın yüzü ışıdı.

"Daha uygun yer yoktur, devletlim!" dedi.

Padişah, mimarbaşının sevinçle yaptığı bu öneriye engel olmak istemedi. Camisinin Edirne'de yapılmasını buyurdu.

Hemen hazırlıklara başlandı.

İlk iş, caminin yapılacağı tepedeki evlerin, bahçelerin satın alınarak cami alanının hazırlanmasıydı. Bunun için evlerin yıkımına girişildi. Ama içlerinden biri, yaşlı bir bahçıvan toprağını vermemekte direndi.

Padişahın buyruğuna göre topraklarını vermemekte direnenlerin ne yapıp edilip razı edilmeleri gerekiyordu. Yalnız bütün bunlar güzellikle olacaktı. Ne olursa olsun zor kullanmak yoktu.

Ne kese kese altınlar, ne de yalvarıp yakarmalar bu yaşlı bahçıvanı ikna etmedi. Ama Mimar Sinan sonunda bu zorluğu da yenip adamı bahçesini vermeye razı etti.

Böylece uzun çalışmalardan sonra usta mimar, düşünüyü gerçekleştirmiş, yıllar önce gözüne kestirdiği tepeyi ulu bir yapıyla ölümsüzleştirmişti.

Caminin yapımının bittiği sabah Mimar Sinan, bütün ustalarını, işçilerini, ırgatlarını avluda topladı. Hepsini de elbirliğiyle gerçekleştirdikleri yapıyı övünçle seyre koyuldular.

O sırada, oradan, mahallenin çocuklarından biri geçiyordu. Birçok adamın meraklı meraklı camiye baktığını görünce, o da onlar gibi ellerini arkasına bağlayıp durdu. Aynı yere bakmaya başladı. Çocuğu gören Sinan, yanına yaklaştı.

"E, sen ne dersin bakalım küçük?" diye sordu. "Camimizi nasıl buldun, güzel olmuş mu?"

Çocuk, gözlerini kısarak baktığı minareyi parmağı ile gösterdi.

"Bak, o minare eğri olmuş dede." dedi Sinan'a.

O ana kadar sesi çıkmayan bütün ustalarla işçiler:

"Nasıl olur, parmak kadar çocuk nerden bilirmiş!" diye homurdanmaya başladılar. Sinan.

"Ustalar, çocuk doğru söyledi." dedi.

Hepsi Sinan'ın yüzüne şaşkınlıkla bakıyordu. Sinan aldırmadı. Kalfalardan birini yanına çağırdı. Kalfaya, palanganın kalın ipini alıp çocuğun gösterdiği minareye çıkmasını söyledi. İpi, üçüncü şerefeden üstünden minareye sıkıca bağlattı. Ucunu aşağı sarkıtmasını istedi. İpin ucu aşağı ulaşınca adamlarına tutturdu.

"Şimdi var gücünüzle ipe asılın." dedi.

Adamlar, bir anlam veremedikleri bu işi Sinan'ın buyruğu ile yaptılar. Sinan, adamları ipe asılırken küçük çocuğun saçlarını okşayarak sordu:

"Nasıl küçük, minarenin eğriliği düzeldi mi dersin?"

Çocuk, dikkatle minareye bakıyordu. Adamlar, var güçleriyle ipe asılıyordu. Neden sonra çocuk, "Tamam, şimdi düzeldi." dedi.

Sinan, adamlarına ipi bırakmalarını söyledi. Çocuk, minarenin düzeldiğinden emin olarak yanlarından uzaklaştı.

Çocuk gider gitmez kalfalarla ustalar Sinan'ın çevresini aldılar. Yaşlı mimara biraz da kızmışlardı.

"Bu ne mene iştir?" diye sordular. "Minarenin dümdüz olduğunu bizim kadar siz de biliyorsunuz. Kendi elinizle ölçüp biçtiğiniz minareyi ne diye ipe çektiniz bize? Böyle gülünç bir şey görmedik şimdiye dek. Ak sakallı koskoca bir mimar bir çocuğun sözüne uyar mı hiç?"

Sinan, gülümseyerek baktı yüzlerine.

"Minarenin doğru olduğundan ben de eminim. İple çekilerek düzeltilemeyeceğini ben de biliyorum. Ama bir çocuğun gözünde bile, Selimiye'nin özüllü sanılmasını istemem. Onun için yaptım bunu. Bundan böyle hiç kimse Selimiye'nin herhangi bir özrü olduğunu söyleyemeyecektir. Yüzyıllar boyunca eksiksiz bir yapı olarak anılacaktır."

Ustalar o zaman, Sinan'a hak verdiler. Bu bilgece davranışını hayatları boyunca unutmayacaklarını söyleyerek saygıyla elini öpüp kucaklaştılar ve hep birlikte oradan uzaklaştılar.

Adnan ÖZYALÇINER

**Yazarın
Hakkında Bilgi**

Adnan ÖZYALÇINER (1934 -)

İstanbul Erkek Lisesi'ni bitirdi. 1950'li yıllarda öyküleri pek çok dergide yayımlandı. 1960 yılından başlayarak pek çok türde ürün verdi.

Eserlerinden bazıları şunlardır: Panayır (öykü), Gözleri Bağlı Adam (öykü), IV. Murat (roman), Tarihin Işıldığı (edebiyat - inceleme) ...

Tema Değerlendirme Çalışmaları

ANADOLU SEVGİSİ

Sen bizim dağları bilmezsin gülüm,
Hele boz dumanlar çekilsin de gör.
Her haftası bayram, her günü düşün,
Hele yaylalara çıkılsın da gör.

Bilmezsin ovalar nasıldır bizde;
Kağnılar yollarda, yoncalar dizde...
Saydıklarım damla değil denizde,
Hele bir ekinler ekilsin de gör.

Görmedin sen bizim mavi suları,
Karlar eriyince kırar yuları...
Köpük olur beyaz, sel olur sarı;
Hele taştan taş dökülsün de gör.

Sen bizim köyleri görmedin ki hiç,
Yolları toz, çamur, evleri kerpiç.
O kirli kabukta, o en temiz iç;
Hele bir yakından bakılsın da gör.

Anlamaz, bilmezsin sen bizim halkı,
Sevgiyi bulasın, yakına gel ki...
Kalıplar gerçeği göstermez belki
Gönül perdeleri sökülsün de gör.

Abdürrahim KARAKOÇ

1 - 3. soruları metne göre cevaplayınız.

1. Şiirde ülkemizin hangi özelliğinden söz edilmemektedir?
A. Halkından
B. Derelerinden
C. Ovalarından
D. Yaylalarından
2. Şair, şiirin son dördlüğünde halkımızın hangi özelliğini vurgulamak istemiştir?
A. Geleneklerine bağlılığını
B. Misafirleri çok sevdiğini
C. Sevgi dolu bir halk olduğunu
D. Çok çalışkan olduğunu
3. Şiirin ana duygusunu en iyi yansıtan seçenek hangisidir?
A. Anadolu'nun coğrafi güzellikleri fark edilmelidir.
B. Anadolu sevgisi onu gören herkeste vardır.
C. Anadolu baştan başa güzellik doludur.
D. Anadolu tarihin en eski yerleşim yerlerindendir.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde pekiştirme yoktur?

- A. Ali, kardeşine sınırsız sarıldı.
- B. Anadolu'nun sapsarı ovaları uzanıyordu.
- C. O her zaman tertemiz giyinirdi.
- D. Ak sakallı dede, önümüze geçti.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünlem işareti (!) yanlış kullanılmıştır?

- A. Sonunda onu görebildiğime sevindim!
- B. Hayır! Bundan sonra asla böyle olmayacak!
- C. Koşun, sular iyice yükselmeye başladı!
- D. Derhâl bu işi bitir!

6. Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Geleneksel Türk müzik aletlerini işaretleyiniz.

7. Cümleleri, aşağıdaki kelimelere uygun ekleri getirerek tamamlayınız

türkü

fıkra

Hıdırellez

zurna

bayrak

- Nasrettin Hoca _____ bizi hem güldürür hem de düşündürür.
- Her yıl 6 Mayıs'ta _____ kutlarız.
- _____ kültürümüzün önemli değerlerindendir.
- _____, geleneksel müzik aletlerimizdendir.
- Bağımsızlık sembollerimizden biri de _____.

8. Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz. Bu cümlelerde "de", "ki" bağlaçları ya da "-de" "-ki" ekleri doğru yazılmışsa cümlelerin sonundaki kutucuğa "D" yazınız. Bu bağlaç ve eklerin yanlış yazıldığı cümlelerin sonundaki kutucuklara "Y" yazınız.

Bayrakki bir ülkenin en önemli bağımsızlık sembolüdür.

Yaşar Kemal de Ahmet Hamdi Tanpınar da büyük yazarlarımızdandır.

Sendeki bu yetenek bende olsaydı, neler yapardım, neler...

İstanbul'un tarihi yerleri de çok fazladır.

Benide yanında götürsen ne güzel olur.

Ahmet ki bağlamayı hepimizden iyi çalar, o bile konserde heyecanlandı.

9. "Milli Kültürümüz" temasında en sevdiğiniz metin hangisidir? Neden? Aşağıya açıklayarak yazınız.

10. "Milli Kültürümüz" temasındaki yazma sürecinde uyduğunuz kuralları maddeler hâlinde yazınız.

Konuşma ve dinleme etkinlikleri ile ilgili aşağıdaki ölçütleri okuyunuz. Uyduğunuz ölçütler için "Evet", uymadığınız ölçütler için "Hayır", bazen uyduğunuz ölçütler için de "Bazen"i işaretleyiniz. "Hayır" cevaplarınız için arkadaşlarınızla görüş alışverişinde bulunarak bunları olumluya çevirmek için yapmanız gereken çalışmaları açıklayınız.

Ölçütler	Evet	Bazen	Hayır
Her türlü konuşmamda dinleyicilerle göz teması kurarım.			
İşitilebilir bir sesle konuşurum.			
Okul içi ve dışındaki her türlü konuşma etkinliğinde, konuşmacı ve dinleyicilere uygun hitap ifadelerini kullanırım.			
Konuşmamda tonlama ve vurgulara dikkat ederim.			
Konuşurken akıcı ve anlaşılır bir dil kullanırım.			
Konuşmanın akışı içinde sorular sorar ve bana sorulan sorulara cevaplar veririm.			
Konuşmada veya tartışmada ifade edilen fikirleri toparlar, bunlardan ne anladığımı ve kendi düşüncelerimi ifade ederim.			
Bazı konuşmalarım için hazırlık yaparım.			
Konuşmamda bilgileri daha net bir şekilde aktarabilmek için grafikler, görseller veya çoklu medya araçlarını kullanırım.			
Konuşmamı konuya, ortama ve dinleyicilere göre ayarlarım.			

Aşağıdaki bilgileri "Millî Kültürümüz" temasında okuduğunuz bir metne göre tamamlayınız.

Metnin adı:

Yazarı:

Konusu:

Ana fikri ve ana duygusu:

Metinde geçen olay veya olaylar:

Varsa kahramanları:

Sonraki Derse Hazırlık

Ormanların ve toprağın korunmasında faaliyet gösteren kuruluşları ve bu konuda hazırlanmış afişleri araştırınız. Araştırma sonucunda edindiğiniz bilgileri özetleyerek defterinize yazınız.

5. TEMA

DOĞA VE EVREN

Küçük müyüz, Büyük mü?

Ateş Böceği (Dinleme/İzleme)

Yeşilyurt

Yağmur

Doğanın Sesi (Serbest Okuma)

1. Çevrenizdeki yeşil alanların ve ağaçların korunması için neler yapıyorsunuz?
2. Sizce ülkemiz yeterince yeşil midir? Neden?

Metni paylaşarak okuma yöntemiyle okuyunuz. Bunun için her karakteri bir öğrenci sesli olarak okuyacaktır.

(Okuyacağınız oyun bir perdeden oluşan bir tiyatro eseridir. Metnin ilk bölümünde, adı Yeşilyurt olan kasabanın zamanla nasıl çorak bir yere dönüştüğü üzerinde durulur. Öğretmen ve öğrenciler, ormanının faydaları hakkında konuşurlar. Çocuklar da ormanların bilinçsiz kullanımından dolayı kasabalarının çorak, kıraç bir yere dönüşmesine üzülmürler. Okuyacağınız bölümde, kasabanın geçmişteki durumu üzerinde durulur.)

YEŞİLYURT

ŞAHISLAR

Öğretmen	Çocuklar	Veli Dayı	Hasan
Ayla	Özgür	Ayhan	

(Bir köy okulunun bahçesi. Arkada "Boztepe Köyü İlkokulu" levhası asılı bir okul binası görülmektedir. Öğretmen bahçede çevresine topladığı öğrencilerle Orman Haftası konusunu işlemektedir.)

ÖĞRETMEN – Ormanların yararları sayılamayacak kadar çoktur çocuklar. Avrupa'da öyle ülkeler vardır ki ormanların sayesinde zengin olup kalkınmışlardır. Ormana verilen emek hiçbir zaman kaybolmaz. İnsana karşılığını en iyi şekilde verir. Ormana bakmayanlar, onu bilgisizce kesip yok edenler de cezasız kalmaz.

AYLA – Kalmaz tabii... İşte bizim köy... Vaktiyle büyüklerimiz ormanları korumuş olsalardı biz bugün Boztepe köyünün çocukları değil, eskisi gibi Yeşilyurt'un çocukları olacaktık...

ÖĞRETMEN – Çocuklar, isterseniz Veli Dayı'yı çağırıp Yeşilyurt'un öyküsünü ondan dinleyelim.

ÇOCUKLAR – (Hep birden) Çağıralım öğretmenim, çağıralım...

ÖZGÜR – (Parmağı ile işaret ederek) Öğretmenim, bakın! Veli Dayı. Bu yöne doğru geliyor. Çağıralım kendisini...

ÖĞRETMEN – Çağıralım çocuklar... Durun bakalım... Yaklaşıyor... Ben seslenirim kendisine...

ÖZGÜR - Veli Dayı, Boztepe'yi nasıl Yeşilyurt yapacağız onu da söylesin bize... (Öğrenciler gülerler.)

ÖĞRETMEN – (Gülümseyerek) Onu da öğreniriz... İşte yaklaştı... (Sesini yükselterek) Veli Dayı!.. Veli Dayı!...

VELİ DAYI – (Dışarıdan) Buyur öğretmen!

ÖĞRETMEN – Bir dakika yanımıza gelebilir misin?

VELİ DAYI – İmtihan edecekseniz gelemem... (Gülerler.)

ÖĞRETMEN – Belli olmaz...

VELİ DAYI – (Gülerek girer) Dersimi hazırlayamadım. Notumu verin de gideyim.

ÖĞRETMEN – Olur... Hoş geldiniz...

VELİ DAYI - Hoş bulduk öğretmen... Yoksa (Öğrencileri gösterir.) bunlar gene yaramazlık mı ediyorlar? Eğer öyle bir şey varsa söyle bana... (...)

ÖĞRETMEN – Yok. Yok... Hepsi çok uslu çocuklar. Hem derslerine de çalışıyorlar.

ÖZGÜR – Ayla bize sizin Yeşilyurt'u anlattı... Sizden onu dinlemek istiyoruz.

VELİ DAYI – (Yüzü karışır.) Yeşilyurt mu? Yeşilyurt ha... Bu Boztepe'nin öyküsüdür.

ÖĞRETMEN – Evet... Biz de onu rica edeceğiz senden... Dersimiz ormanlarımız... Orman konusunu işliyoruz. Yararlarını sayıyoruz. Boztepe'nin öyküsü bize çok şeylere öğretecek kanısındayız...

VELİ DAYI – Bu öyküyü Boztepe'nin tüm yaşlıları bilir. Yeşilyurt'tan hepsinin elinde birkaç dal kalmıştır.

AYHAN – Biz sizden dinlemek istiyoruz.

AYLA – Haydi anlat dedeciğim... Evde bize söylediklerini burada da söyle...

ÖĞRETMEN – Seni dinliyoruz Veli Dayı...

VELİ DAYI – Bu öyle bir yara ki bırakın açmayın üstünü... Hem söyleyip anlatmak ne yarar sağlayacak... Yeşilyurt'u bir daha geri getiremeyiz ki... O bir Tanrı vergisiymiş... Kıymetini bilemedik.

ÖĞRETMEN – Öyle sanıyorum ki her ne kadar öykü diyorsak da anlatacaklarınız bir gerçek... Gerçeği öğrenmekte yarar var.

VELİ DAYI – (Kendi kendine söylenir.) Gerçek... Gerçeği öğrenmekte yarar var... Olabilir... (Yüksek sesle) Peki öğretmen... Olur... Anlatayım...

ÇOCUKLAR – (Alkışlar) Sağ ol, yaşa Veli Dayı...

VELİ DAYI – Siz de yaşayın çocuklarım... Hem çok yaşayın... Biz size Yeşilyurt yerine bir Boztepe köyü bırakıyoruz... Kusurumuzu anladık... Utanıyoruz sizden... Siz çalışın, Yeşilyurt'u geri getirin...

HASAN – Yeşilyurt'u bize anlatmayacak mısınız?

VELİ DAYI – Anlatacağım, anlatacağım.

ÖĞRETMEN – Şöyle şu sandalyeye oturun da ayakta yorulmayın.

VELİ DAYI – (Gösterilen sandalyeye oturur. Öğretmen ve öğrenciler onun etrafında yarım ay şeklinde halka yaparlar.) Çok değil... Bundan 60 yıl öncesi şu gördüğünüz tepeler yemyeşildi. Hem öyle bir yeşil ki, yeşilin en tatlısından. Her nefes alışta ciğerlerimize çam kokuları dolardı... Sabahları kuş sesleri ile uyanır, geceleri kuş sesleri ile uyurduk... Buz gibi kaynaklarla doluydu köyümüzün her yanı... Yılın belli aylarında avlar düzenlenir, her yandan avcılar dolardı köye... Avcıların dönüşü de başka bir şenlik olurdu... Köy meydanında toplanılır, yakılan ateşte günün avları kızartılır, herkes doyaya av eti yerd. Ondan sonra gelsin horonlar, zeybek oyunları... Sel nedir bilmezdik... Yağmur yağar bereket yağıyor diye yüreklerimiz serinlerdi. Korkmazdık sel gelecek diye... Orman bir sünger gibi çeker emerdi yağmur sularını... Bağrında saklar... Yazın bize buzlu şerbetler gibi sunardı kaynaklardan...

ÖZGÜR – Demek bu anlattıklarınız Boztepe köyünde oluyordu, öyle mi?

VELİ DAYI – (Acı acı güler.) Evet yavrum... Şimdiki Boztepe'de o zamanın Yeşilyurt'unda oluyordu tüm bunlar...

HASAN – Peki sonra ne oldu?

ÖĞRETMEN – Sabırlı olun çocuklar... Kesmeyin Veli Dayı'nın sözlerini... Bırakın anlatıyor işte...

VELİ DAYI – Hakları var çocukların... İnanamazlar. Görmediler Yeşilyurt'u çünkü... Onlar Boztepe'de doğdu. Boztepe'de büyüyecekler... İnanmazlar ne kadar anlatsam... İmkânı

yok inanmazlar... 60 yılda koca bir orman nasıl yok edilir... Yeşil tepeler nasıl boz tepe olur... Akılları almaz bunu...

ÖĞRETMEN – Gerçekten çok garip bir şey... Nasıl oldu bu?

VELİ DAYI – Bir dev yedi bitirdi desem gene inanmaz mısınız?

ÇOCUKLAR – (Hayretten açılmış gözleriyle) Dev mi yedi?

ÖZGÜR – İnanmam vallahi... Dev ne gezer... Devler ancak masallarda olur.

VELİ DAYI – Bu masal devî değil... Gerçek bu dev çocuklar... Adını söylersem tanırırsınız... Bilgisizlik... Anladınız mı şimdi... Bilgisizlik... Bilgisizlikten daha büyük dev mi olur... Ondan fazla insanlara kötülüğü dokunan bir başka şey daha var mıdır? Söyleyin. İşte ormanlarımızı yok eden, Yeşilyurt'u bize yıktırıp yerine Boztepe'yi kurduran yedi başlı devin adı bu... Bilgisizlik... Kestik odun diye yaktık... Kestik odun diye sattık... Kimse başa çıkamadı bizimle... Bir yandan da savaş vardı. Köyün aklı başında olanları hep askardı... Kimse arayıp sormadı da. Bir taraftan da keçilere yedirdik... Bir yandan bilgisizlik, öte yandan keçiler yedi bitirdi ormanı... Kaynaklar kurudu... Kuşlar sustu... Sel suları öç alırcasına saldırmaya başladı köyümüzün üzerine... Hâlimizi gören devlet büyükleri Yeşilyurt adını da silip Boztepe koydular köyümüzün adını... İşte böyle...

AYHAN – Çok ağaç var mıydı ormanda?

VELİ DAYI – Hem ne kadar çok... Gürgen, ardıç, meşe, köknar, kestane, kayın ağaçlarının dalları bulutlara yükselirdi...

AYLA – Çiçekler olur muydu?

VELİ DAYI – Çiçeğin de sözü mü olur... Yamaçlarda nergis, menekşe, sümbül dolup taşardı... Genç kızlar kucak kucak çiçek taşırdı...

ÖZGÜR – Şimdi neden olmuyor çiçekler?

VELİ DAYI – Sel suları toprak mı bıraktı... Sıyırıp attı toprakları yamaçlardan... Ağaçsız toprak öksüz kalmış demektir. Toprağı ağaç korur... Kaptırmaz sulara...

AYHAN – Yeşilyurt geri gelemmez mi?

VELİ DAYI – Bilmem... Biz kovduk onu... Gelir mi bir daha...

ÖZGÜR – Yeşilyurt'u biz geri getireceğiz... Ağaç dikeceğiz yamaçlara...

VELİ DAYI – Ya dev... Bilgisizlik bizi rahat bırakır mı?..

ÖZGÜR – (Arkadaki okul levhasını göstererek) Onu şu çatı altında ezdik... Yendik... Şimdi hepimiz biliyoruz iyi olanı, yararlı olanı... Biz iyinin, güzelin, doğrunun yanında yürüyeceğiz.

(Konuşmalar bu şekilde devam eder. Çocuklar hep birden "Boztepe, Yeşilyurt olacak..." diye bağırarak köyü yeniden ağaçlandıracaklarına olan inancılarını belirtirler. Veli Dayı da sevincini "Yaşasın Yeşilyurt'un çocukları..." diye bağırarak gösterir ve perde kapanır.)

Hadi BESLEYİCİ

(Kısaltılmıştır.)

**Yazarın
Hakkında Bilgi**

Hadi BESLEYİCİ (1927 - 1986)

1927 yılında Sivas'ta doğdu. İlk ve ortaokul sıralarında şiir yazmaya başladı. Okul hayatında duvar gazetesi çıkararak edebiyata olan tutkusunu sürdüren yazar, öğretmenlik mesleğini seçtikten sonra çocuk piyesleri yazmaya başladı. Mesleği gereği çocukları çok seven yazar, eserlerinde onlara iyiyi, doğruyu, güzeli, yurt ve insan sevgisini olabildiğince anlatabilmeyi amaç edinmiştir. 1986 yılında geçirdiği ağır bir hastalık sonucu hayatını kaybetmiştir.

a. Aşağıdaki kelimeler ve kelime grubu metinde geçmektedir. Numaralandırılmış şekilde anlamları verilen bu kelimeleri bularak bulmacayı çözünüz.

ÖÇ

DEV

HORON

KANI

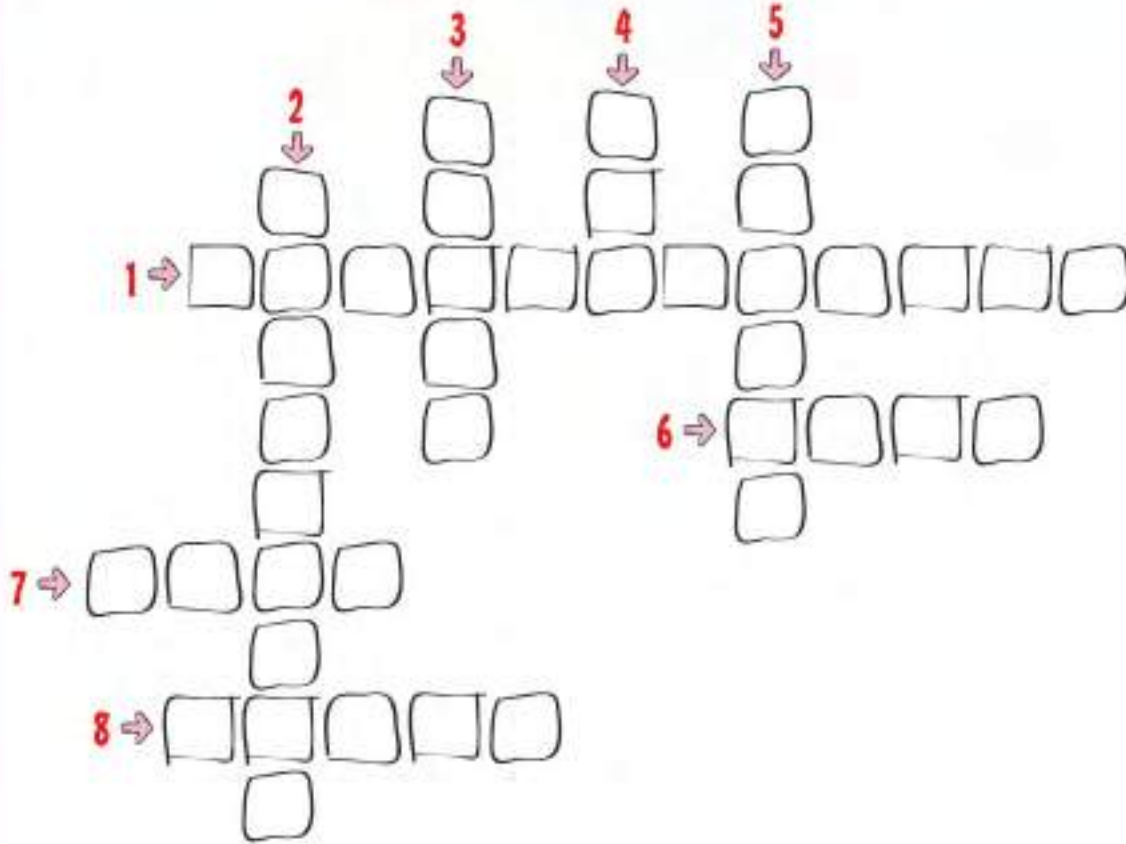
EMEK

KALKINMAK

TANRI VERGİSİ

ŞERBET

BAGIR

1. Sonradan elde edilmeyip yaratılıştan var olan nitelik.
2. Durumunu düzeltmek, aşamalı bir biçimde gelişmek, ilerlemek.
3. Karadeniz Bölgesi'nde kemeçe ile oynanan halk oyunu.
4. Korkunç, çok iri ve olağanüstü güçlü masal yaratığı.
5. Meyve suyu ile şekerli su karıştırılarak yapılan içecek.
6. Bir işin yapılması için harcanan beden ve kafa gücü, zahmet.
7. İnanç, düşünce, kanaat.
8. Göğüs.

b. Anlamını öğrendiğiniz bu kelimeleri ve kelime grubunu birer cümlede kullanarak defterinize yazınız.

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metne göre sözlü cevaplayınız.

1. Öğretmen, öğrencilere ormanın faydaları hakkında neler söylüyor?
2. Boztepe köyü nasıl bir yermiş?
3. Oyundaki köy, neden çorak bir yer hâline gelmiştir?
4. Metinde Boztepe köyünün hikâyesini kim anlatmaktadır?
5. Yeşilyurt köyü yıllar sonra hangi ismi almıştır?
6. Öğrenciler köylerini tekrar eski hâline çevirmek için neler yapmaya karar veriyorlar?
7. Öğrencilerin yerinde siz olsaydınız başka neler yapmak isterdiniz?

3. Etkinlik

Metnin konusunu ve ana fikrini yazınız.

Metnin konusu

Metnin ana fikri

4. Etkinlik

Metnin size ilginç gelen bir kısmını nedenleri ile birlikte aşağıdaki yazma alana yazınız.

Bana ilginç gelen kısım	İlgilene gelme nedenleri

5. Etkinlik

a. Yanda verilen Erozyonla Mücadele Haftası için yapılmış sosyal medya duyuru görselini inceleyiniz. Duyurudaki görsel ve yazılarla ilgili fikirlerinizi açıklayınız.

b. Buna benzer sosyal medya duyurularıyla daha önce karşılaştınız mı? Karşılaştıysanız duyuru üzerinde, konu ve tarih dışında nelerin yazılı olduğunu açıklayınız.

YAŞAM TOPRAKTA FİLİZLENİR

TOPRAK BOZULUMUNA DUR DE!

EROZYONLA MÜCADELE HAFTASI

TEMA

C. “Yaşam toprakta filizlenir.” cümlesiyle anlatılmak istenen nedir? Cümle, duyurulmak istenen konuyla ilgili midir? Siz de ormanın, toprağın, havanın veya suyun önemini anlatan bir cümle yazınız.

Ç. “Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında sizden istenilen araştırma sonucunda incelediğiniz afişlerden yola çıkarak ormanın önemini anlatan bir afiş de siz hazırlayınız.

Sınıfta başarılı bulunan afişleri öğretmeninizin rehberliğinde sınıf veya okul panosunda sergileyiniz.

6. Etkinlik

Toprağı korumanın en etkili yolu bitki örtüsünü ve ağaçları korumaktır. “Sonraki Derse Hazırlık” çalışmasında yaptığınız araştırmanın sonuçlarını göz önünde bulundurarak ormanın korunması için çalışan kuruluşların birinde aktif olarak görev yaptığınızı düşününüz. Bu kuruluşun daha etkili olabilmesi için yapılması gerekenleri yazınız. Yazınıza başlık koymayı unutmayınız.

Yazınızı bitirdikten sonra tekrar okuyunuz. Gözünüzden kaçan yazım ve noktalama yanlışları varsa bunları düzeltiniz. Yazınızı arkadaşlarınıza okuyunuz.

Sonraki Derse Hazırlık

Güneş Sisteminde bulunan gezegen ve yıldızlar hakkında araştırma yapınız. Araştırma sonucunda edindiğiniz bilgi ve görselleri sınıfa getiriniz.

1. Evren ve uzay hakkında neler biliyorsunuz?
2. Sizce yaşadığımız gezegenden daha büyük olan gezegenler var mıdır?

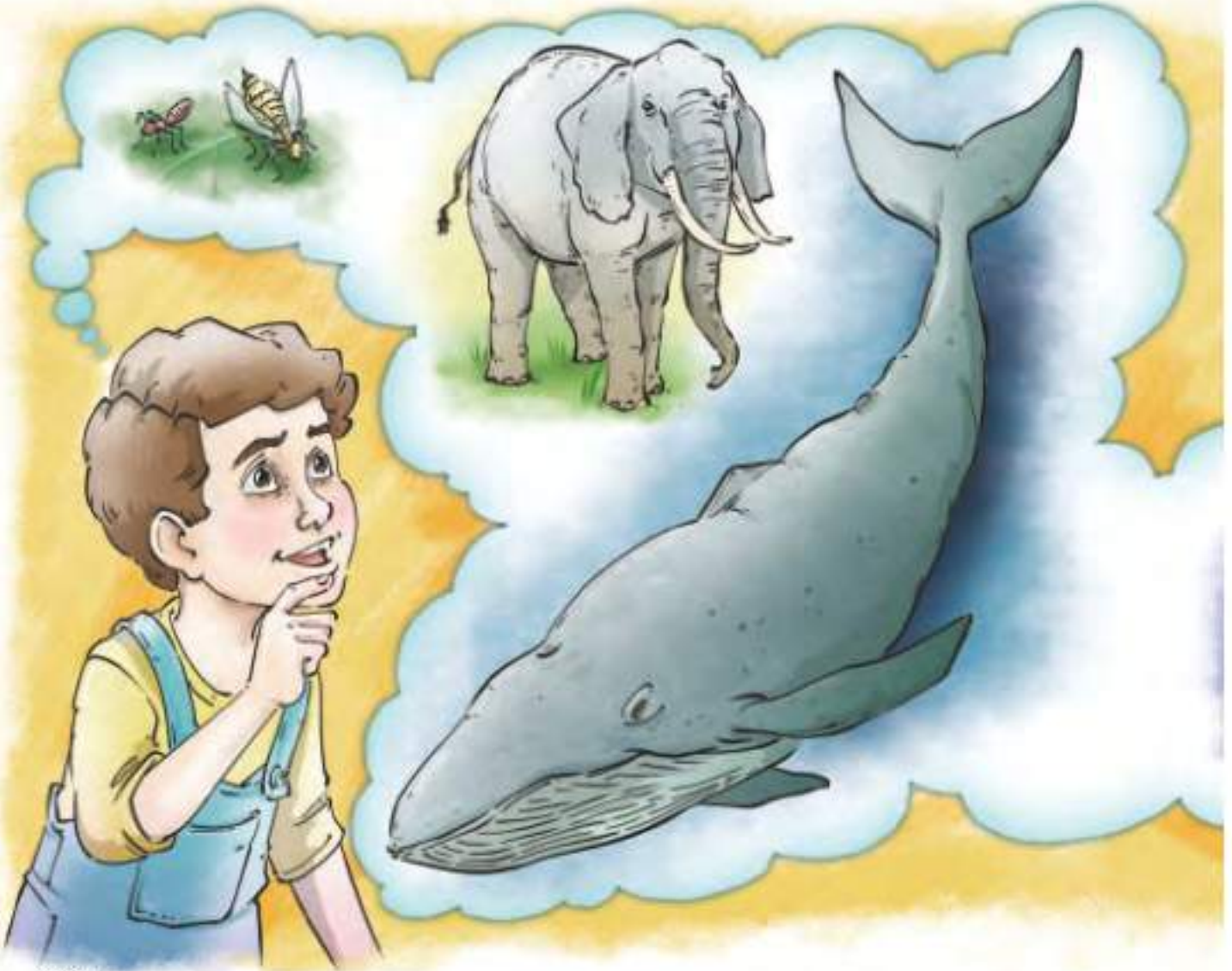
Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sessiz okuyunuz.

KÜÇÜK MÜYÜZ, BÜYÜK MÜ?

Bir karıncayı düşün, yürüyor sessizce. Yaklaşan kış mevsimi için topraktan yuvasına yiyecek taşıma telaşında hâlâ. Bu karıncaya göre ne kadar büyüğüz, öyle değil mi? Bizi nasıl görüyorlardır acaba?

Bir arıyı düşün şimdi de. Mevsimin son çiçekleri üzerinde çiçek tozları toplamaya dalmış bu arıya göre ne kadar da kocamanız öyle... Ya şu kediciğe ne demeli? Bacaklarımıza kuyruğunu sürterek miyavlayan kediciğin asla bizim kadar iri olamayacak mesela.

İşıltılı bir yol çizerek telaşsız ilerleyen şu minik salyangoz yanında da dev gibi görünüyor olmalıyız herhâlde. Ama bir fil düşün şimdi. Onun yanında küçülüveriyoruz işte. Bacak hizasına ancak çıkıyor büyük sandığımız bedenimiz.

Bir balinanın yanında hiç hükmümüz kalmıyor neredeyse... Ya da eski zamanlarda yaşayan dinazorların çağında olsaydık onlar da bir sinek gibi görüyor olabilirdi bizi pekâlâ.

Dünya'mız da böyle işte. Evin, sokağını, mahallen, ilçeni, ilini, ülkeni ve diğer ülkeleri düşün. Ne kadar da büyük bir gezegende yaşıyoruz böyle!

Bir yağmur tanesini, bir avuç suyu, bir ırmağı, bir denizi, okyanusları düşün sonra...

Bitmedi. Bir toprak tanesini, bahçeni, ekin yapıları, tarlaları, kıtaları düşün sonra. Her şey ne kadar da büyük ve ne kadar sonsuz görünüyor. Ama şimdi düşündüklerinin dışına çık! Kocaman sandığımız Dünya'nın dışına; uzaya! Her gün merakla izlediğin yıldızların yanına kadar çık. Büyük sandığımız dünya bir anda pinpon topu kadar küçülürdün bak. Müthiş bir ahenkle işleyen galaksiler arasında ilerledikçe büyük sandığımız her şey daha büyük olan karşısında ne kadar da küçük kalıyor böyle. Uzayın ve evrenin sonsuzluğu içinde bir nokta kadar kaldık işte.

İşte böyle sevgili okurlar!

Her şey ne kadar büyük ve aslında ne kadar küçük şöyle bir düşününce. Ama hepsinden önemli bir şey var, tek bir şey: Kalbin hiç küçük değil. İçine bir evreni sığdırmaya çalışmalısın elinden geldiğince...

H. Salih ZENGİN

Yazar Hakkında Bilgi

H. Salih ZENGİN (1974 -)

1974 yılında Kahramanmaraş'ta doğdu. İlk ve ortaöğrenimini yine bu şehirde tamamladı. Marmara Üniversitesi İşletme Fakültesinden mezun oldu. 2003'te yayımladığı çocuk kitapları ile Türkiye Yazarlar Birliği Çocuk Edebiyatı Ödülü'nü aldı. Eserlerinden bazıları şunlardır: Deveduşları Plan Yapmaz, Çok Serin Hikâyeler, Çok Mavi Hikâyeler, Gazoz Kapağı...

1. Etkinlik

Aşağıdaki kelimeler ve kelime grubuyla anlamları eşleştiriniz.

1	ışığı	☐ Güneş çevresinde dolanan, ondan aldıkları ışığı yansıtan gök cisimleri.
2	gezegen	☐ Yeryüzündeki altı büyük kara parçasından her biri, ana kara.
3	ekin	☐ Uyum.
4	kıta	☐ Bir şeyin ışıldarken saçtığı ışık.
5	uzay	☐ Gök varlıklarının bütünü, kâinat, âlem, kozmos.
6	pinpon	☐ Gök ada.
7	ahenk	☐ Gök cisimlerinin içinde bulunduğu sınırsız boşluk.
8	galaksi	☐ Masa tenisi.
9	evren	☐ Tahılın tarlaya atıldığı andan harman oluncaya kadar aldığı durum.

Anlamını öğrendiğiniz bu kelimeleri ve kelime grubunu sözlük defterinize yazdıktan sonra bunları cümlede kullanınız. Metinlerin işleniş sürecinde yapacağınız konuşma ve yazma etkinliklerinde anlamlarını öğrendiğiniz yeni kelimeleri kullanmaya özen gösteriniz.

2. Etkinlik

Metinde geçen "galaksi, pinpon" gibi kelimeler dilimize sonradan başka dillerden geçmiş kelimelerdir. Böyle kelimelerin yerine varsa Türkçelerini kullanmalıyız.

a. Aşağıdaki sözleri okuyunuz. Dilimizin korunması hakkındaki düşüncelerinizi paylaşınız.

"Milli duygu ile dil arasındaki bağ çok kuvvetlidir. Dilin milli ve zengin olması, milli duygumuzun gelişmesinde başlıca etkindir."
M. Kemal Atatürk

"Bir ülkeyi yıkmak istiyorsanız dilini tahrip edin."
Konfüçyüs

b. Dilimize henüz yerleşmemiş ama günlük hayatımızda kullandığımız aşağıdaki kelimelerin Türkçelerini karşlarına yazınız.

exit		star	
laptop		okey	
trend		spontane	
link		seans	

Dilimizi korumak için günlük hayatımızda dilimize henüz yerleşmemiş yabancı kelimelerin yerine Türkçelerini kullanmaya özen göstermeliyiz.

c. Yukarıdaki yabancı kelimelerin Türkçelerini birer cümlede kullanınız.

3. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metne göre sözlü olarak cevaplayınız.

1. Yazar karşılaştırma yapmak için hangi hayvanları metinde örnek olarak vermiştir? Yazarın bu yöntemle anlatımını ilgi çekici hâle getirdiğini düşünüyor musunuz? Neden?
2. Yazar, dünyamızın büyük ve küçük olmasını hayvanlar dışında hangi nesneleri örnek göstererek karşılaştırma yapıyor?
3. Yazar, küçük ya da büyük saydığı varlıklardan sonra neyi önemli buluyor? Yazarın bunu önemli bulmasının nedeni nedir? Siz bu konuda yazara katılıyor musunuz? Neden?
4. Metnin türü nedir? Bu türün genel özelliklerini açıklayınız.

4. Etkinlik

Metinde geçen aşağıdaki kelimelerle kelime grubunu okuyunuz. Bu kelimeleri ve kelime grubunu metinde hangi anlamıyla kullanıldığını belirleyerek işaretleyiniz.

Kelimeler	Gerçek	Mecaz	Terim	Kelimeler	Gerçek	Mecaz	Terim
kış				uzay			
toprak				kalp			
çağ				yıldız			
gezegen				ülke			
dışına çık				dev			

5. Etkinlik

İnsan, lakap, şehir, millet vb. adların ilk harflerinin her zaman büyük yazıldığını hatırlayınız. Bunun dışında dergi, kitap, gezegen ve yıldız adlarının ilk harfi de her zaman büyük yazılır.

Örnek

Arkadaşım Sait Faik Abasıyanık'ın **Semaver** kitabını okuyordu.

O sırada babam, kitapçıya her ay takip ettiği dergilerden olan **Varlık**'i sordu.

Dünya'mıza en yakın gezegen **Mars**'tir.

Geceleri, **Kutup Yıldızı**'na bakarak yönümüzü bulabiliriz.

İçinde kitap, dergi, gezegen ve yıldız adı geçen dört cümle de siz yazınız.

a. Aşağıdaki Ay görselini inceleyerek verilen bilgileri okuyunuz.

Ay, Dünya'nın tek doğal uydusudur. Güneş sistemi içindeki beşinci büyük doğal uydudur. Dünya ile Ay arasında merkezden merkeze uzaklık 384.403 (üç yüz seksen dört bin dört yüz üç) km yani Dünya'nın çapının yaklaşık 30 katı kadardır.

Ay'ın Dünya'ya uzaklığı: 384.403 km'dir.

Ay'ın yarıçapı: 1.737 km'dir.

Ay'ın yaşı: 4 milyardan fazladır.

b. Aşağıdaki cümleleri okuyarak cümlelerdeki sayıların yazılışlarına dikkat ediniz.

Ay'ın yarıçapı **bin yedi yüz otuz yedi** kilometredir.

Ay'ın, Dünya'ya olan uzaklığı **üç yüz seksen dört bin dört yüz üç** kilometredir.

Ay'ın yaşı **4 milyardan** fazladır.

Sayıların yazılışlarında aşağıdaki kurallara uymalıyız:

- I** Bir zorunluluk olmadıkça cümle rakamla başlamaz.
- II** Birden fazla kelimedenden oluşan sayılar ayrı yazılır:

Örnek: altı yüz, beş bin iki yüz seksen sekiz, yedi yüz elli bir

III Dört veya daha çok basamaklı sayıların kolay okunabilmesi amacıyla içinde geçen *bin, milyon, milyar ve trilyon* sözleri *harfle yazılabilir*

Örnek: 5 milyar, 7 trilyon, 10 bin

IV Romen rakamları tarihi olaylarda, yüzyıllarda, hükümdar adlarında, tarihlerde, ayların yazılışında, kitap ve dergi ciltlerinde, kitapların asıl bölümlerinden önceki sayfaların numaralandırılmasında, maddelerin sıralandırılmasında kullanılır.

Örnek: II. Dünya Savaşı; XX. yüzyıl; III. Selim, II. Murat, I. Cilt

c. Aşağıdaki sayıların okunuşlarını karşılıklarına yazınız.

1.325 : _____

2.965 : _____

4.654 : _____

200 : _____

358 : _____

7. Etkinlik

Beşer kişilik gruplara ayrılarak "Sonraki Derse Hazırlık" aşamasında sizden istenen görseller sıranızın üzerine yerleştiriniz. Görselleri inceleyerek uzayın ve Güneş sisteminin büyüklüğü hakkında tahminlerde bulununuz. Ardından uzayda istediği gibi seyahat edebilen bir astronot olduğunuzu hayal ediniz. Güneş sisteminde bulunan hangi gezegenlere gitmek istediğinizi nedenleriyle birlikte açıklayınız.

Konuşmanızı yaparken aşağıdaki kurallara uygun hareket ediniz.

Nezaket kurallarına uyarak arkadaşlarınıza ve öğretmeninize karşı uygun hitap ifadelerini kullanınız.

İşitilebilir bir ses tonuyla konuşunuz.

Dinleyicilerle göz teması kurunuz.

Kelimeleri anlamına uygun olacak şekilde doğru telaffuz ediniz.

Beden dilinizi etkili bir şekilde kullanınız.

Beden dili, vücudumuzun konuşurken yaptığı hareketlerdir. Beden dili genel anlamıyla fiziksel duruş, jest ve mimiklerimizin karşımızdakine ilettiği mesajdır. Yüzümüzün tüm kas hareketleri mimiklerimizi oluştururken, el-kol ve bacak hareketlerimiz jestleri oluşturur. Eğlenceli bir olayı asık suratla anlatmamız ya da acıklı bir olayı gülererek anlatmamız konunun içeriğinin anlaşılmasına neden olur. Konuşurken gerekenden fazla el ve kol hareketi yapmak dinleyenlerin dikkatini dağıtır.

8. Etkinlik

"Kalbin hiç küçük değil. İçine bir evreni sığdırmaya çalışmalısın elinden geldiğince..." cümlelerinde yazar, evrendeki her şeyi sevebileceğimizi belirtiyor. Evrendeki her varlığı sevmenin önemi hakkında defterinize bir yazı yazınız.

Yazma sürecine öncelikle yazmak istediklerinizi zihninizde tasarlayarak başlayınız. Gerekirse bunları maddeler halinde not alınız. Ardından konuyu ele alırken giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini nasıl ele alacağınızı belirleyiniz.

Yazınızı bitirdikten sonra gözden geçirerek yazım ve noktalama hatalarınız varsa bunları düzeltiniz. Yazınızı sınıf içinde okuyabilir ya da öğretmenin rehberliğinde sınıf panosunda sergileyebilirsiniz.

Sonraki Derse Hazırlık

Doğa olaylarını araştırarak sınıfa çeşitli doğa olaylarına ait farklı görseller getiriniz.

Hazırlık

1. Yaşamımızı devam ettirmek için doğa olaylarının önemli olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?
2. Yağmur yağarken neler hissediyorsunuz?

Metni, vurgu ve tonlamaya dikkat ederek sesli okuyunuz

YAĞMUR

Yağmur kiremitleri yıkar
Yol yol iner camlardan
Alır götürür yokuşların kirini.

Yağmur
Çoğaltır uykusunu yorulmuşların
Kimsesizlerin kederini.

Parmak uçlarında incecik bir tıptır
Usulca uyarır, çoğaltır
Terkedilmiş sokakların sessizliğini.

Yağmur
Çocukların düş gücüne
Gizlice bir pencere daha açar.

Yağmurda çocuklar
Gizlice biraz daha büyür
Çoğalır gözlerinde soru imleri.

Ayla ÇINAROĞLU

Sair Hakkında Bilgi

Ayla ÇINAROĞLU (1939 -)

Ankara'da dünyaya geldi. Devlet Güzel Sanatlar Akademisinde eğitim alan Çınaroğlu, 1961 senesinde buradaki eğitimini tamamladıktan sonra grafiker olarak çalışmaya başladı. Kültür Bakanlığı tarafından düzenlenen çocuk öyküsü ve çocuk filmi senaryosu yarışmalarında ikincilik, TOBAV'ın düzenlediği çocuk oyunu yarışmasında da birincilik elde etmiştir. Çok sayıda çocuk kitabı yazmıştır.

1. Efektivlik

Şiirden alınan aşağıdaki kelimelerin anlamlarını görsellerden ve geçtiği dizelerden hareketle tahmin ederek yazınız. Tahminlerinizi, kelimelerin sözlük anlamlarıyla karşılaştırınız. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri birer cümlede kullanınız.

inn

kiremit

düş

Tahminim

100

Tahminim

kiremit

Tahminim

20

Cümlelerim

2. Etkinlik

Şiirin konusunu ve ana duygusunu yazınız.

Şiirin konusu	Şiirin ana duygusu

3. Etkinlik

Yazılışları ve okunuşları aynı, anlamları farklı olan kelimelere eş sesli kelimeler denir. Okuduğunuz şiirde bulunan eş sesli kelimeleri yazınız. Bu kelimeleri iki farklı anlamıyla cümle içerisinde kullanınız.

Kelime	1. anlamı	2. anlamı
•		
•		
•		

4. Etkinlik

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Şiire göre yağmurun sebep olduğu olayları işaretleyiniz.

☐ Yokuşları temizler.	☐ Sele neden olur.
☐ Yorulmuş insanların uykusunu uzatır.	
☐ İnsanları evlerine koşturur.	☐ Sokakların sessizliğini artırır.
☐ Hayvanları yuvalarına gönderir.	☐ Çocukları büyütür.

5. Etkinlik

Şiirde hem gerçek hem de hayali öğelere yer verilmiştir. Şiirin bölümlerinde yer alan öğeyi yanına yazınız.

	Gerçek	Hayali
Yağmur kiremitleri yıkar		
Yol yol iner camlardan		
Alır götürür yokuşların kirini.		
Yağmur		
Çoğaltır uykusunu yorulmuşların		
Kimsesizlerin kederini.		
Parmak uçlarında incecik bir tıptır		
Usulca uyarır, çoğaltır		
Terkedilmiş sokakların sessizliğini.		
Yağmur		
Çocukların düş gücüne		
Gizlice bir pencere daha açar.		
Yağmurda çocuklar		
Gizlice biraz daha büyür		
Çoğalır gözlerinde soru imleri.		

6. Etkinlik

Şiire iki yeni başlık belirleyiniz. Bu başlıkları ve bunları belirleme nedenlerinizi aşağıya yazınız.

Birinci başlığım:

Bu başlığı seçme nedenim:

İkinci başlığım:

Bu başlığı seçme nedenim:

Aşağıda yağmurun oluşumuyla ilgili verilen açıklamayı okuyunuz. Açıklama önce-
si ifadenin sonundaki noktalama işareti dikkat ediniz.

Yağmur şu şekilde oluşur: Yeryüzündeki sular, Güneş'in etkisiyle buharlaşır ve yükselir. Yükselen su buharının bir kısmı bulut olur. Bulut olamayacak kadar küçük ve yere düşemeyecek kadar hafif olan su damlacıkları havanın etkisiyle gökyüzünde dolaşır. Su damlacıkları birleşerek büyüyüp ağırlaştığında yağmur olarak yere iner.

İki Nokta (:)

Açıklamaya başlamadan önce kullanılan noktalama işareti iki noktadır. İki nokta (:) dili-
mizde yaygın olarak şu görevlerde kullanılır.

1. Kendisiyle ilgili örnek verilecek cümlelerin sonuna konur:

Doğa olaylarından bazılarını hatırlayalım: kar, dolu, sis.

2. Kendisiyle ilgili açıklama verilecek cümlelerin sonuna konur:

Size biraz kendimden bahsedeyim: Meraklı, araştırmacı ve çalışkan biriyim.

3. Karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişiyi belirten sözlerden sonra konur:

Selim: Ben süt içmek istemiyorum!

Anne: Sütün ne kadar faydalı olduğunu bilmiyor musun?

İki noktadan (:) sonra gelen ifadeler bir cümle oluşturuyorsa ilk harfi büyük yazılır.

Aşağıdaki metinde () içine uygun noktalama işaretlerini yazınız.

Pelin() İbrahim ve Ahmet oyun alanında toplanmışlardı. Bir türlü oyuna başla-
yamıyorlardı() Bunun nedeni Özgür()'ün hâlâ ortalıkta görünmemesiydi () Bu
durum en çok da Pelin()'i üzmüş gibiydi.()

() Bence ne olursa olsun() onu beklemeliyiz() dedi()

İbrahim()

() Onu beklersek belki de hiçbir zaman oyuna başlayamayacağız() dedi.

Ahmet()

() Özgür olmadan oyunun tadı olmaz arkadaşlar() dedi() kızgın bir sesle()

Onlar böyle tartışıp dururken birden yanlarına Selin geldi()

() Arkadaşlar Özgür hastalanmış () haberiniz var mı()

Hepsi birden()

() Yaa() diye bağıldılar.

Birkaç dakika sonra oyundan vazgeçip Özgür()'ü ziyaret etmeye karar verdiler()

8. Etkinlik

Sınıfa getirdiğiniz doğa olayları görsellerini öğretmen masasının üzerine görünmeyecek şekilde karışık olarak yerleştiriniz. Öğretmen kontrolünde tahtaya çıkarak görsellerden birini rastgele seçiniz. Seçtiğiniz görselde bulunan doğa olayıyla ilgili düşüncelerinizi belirtiniz ve bu doğa olayının oluşumu hakkında konuşunuz. Konuşmanızda beden dilinizi etkili bir şekilde kullanarak konuşma ve dinleme kurallarına dikkat ediniz. Konuşmanızın ardından kendinizi aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Ölçütler	Evet	Hayır
Konuşmaya başlamadan önce söylemek istediklerimi zihnimde tasarladım.		
Seçtiğim doğa olayı hakkında duygu ve düşüncelerimi, konu dışına çıkmadan aktardım.		
Konuşurken gereksiz hareketlerden kaçınarak beden dilimi etkili bir şekilde kullandım.		
Konuşurken tekrar ifadelerden kaçındım.		
Dinleyici arkadaşlarımla göz teması kurdum.		
İşitilebilir bir ses tonuyla konuştum.		
Konuşma esnasında anlamını yeni öğrendiğim kelimeleri de kullandım.		
Konuşmamda dilimize henüz yerleşmemiş kelimeler yerine bunların Türkçelerini kullanmaya özen gösterdim.		
Düşüncelerimi etkili bir şekilde açıkladım.		
Örnekleri doğru yerde verdim.		

Evet sayınız: _____

Hayır sayınız: _____

"Hayır"larınızı "Evet"e çevirmek için yapmanız gerekenleri açıklayınız.

9. Etkinlik

Doğa olaylarından birini konu edinen bir dörtlük yazınız.

Sonraki Derse Hazırlık

Sınıfa, fon kâğıtları, yapıştırıcı, makas, ip ve boyama kalemleri getiriniz.

1. En sevdiğiniz hayvanlar hangileridir?
2. Evcil hayvanınız var mı? Varsa onunla neler yapıyorsunuz? Yoksa bir hayvan edinmek ister misiniz? Neden?

Metnin adından ve aşağıda verilen görselden hareketle metnin konusunu tahmin edip söyleyiniz.

Siz metni dinlerken öğretmeniniz dinleme etkinliğine ara verip size, metnin sonrasında olan olaylar hakkında sorular yöneltilip tahmininizi alacaktır.

Metni vurgu ve tonlamalara dikkat ederek dinleyiniz.

ATEŞ BÖCEĞİ

1. Etkinlik

Metinden alınan aşağıdaki kelimeleri, ilgili oldukları hayvan görselinin yanına yazınız. Bunun için metni bir kez daha dinleyiniz. Ardından bu kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizi sözlük anlamlarıyla karşılaştırınız.

kiremit

nasip

süslemek

dağıtım

hak

kader

böcek

zarif

kutsal

çöl

pay

içtenlik

Kelimeler

Kelimeler

Kelimeler

Tahminlerim

2. Etkinlik

Metnin konusunu ve ana fikrini yazınız.

Metnin konusu: _____

Metnin ana fikri: _____

3. Etkinlik

Aşağıda verilen açıklamayı okuyunuz. Ardından “Ateş Böceği” metnini ana hatlarıyla anlatınız. Verilen ölçütlere göre kendinizi değerlendiriniz.

Herhangi bir olayı ya da durumu detayına girmeden, metindeki oluş sırasına göre önemli kısımlarını göz önünde bulundurarak belirgin özellikleriyle anlatmaya ana hatlarıyla anlatma denir. Okuduğunuz ya da dinlediğiniz metinleri anlatırken ana hatlarıyla anlatmaya dikkat ediniz. Böylelikle konu dışına çıkmadan ve olay örgüsünden kopmadan metni anlatmış olacaksınız.

Ölçütler	Evet	Hayır
Metinde geçen olayları oluş sırasıyla anlattım.		
Konuşurken arkadaşlarımla beni duyabileceği bir ses tonu kullandım.		
Konuşurken metindeki olayların belirgin yönlerinden bahsettim		
Konuşmamda gereksiz tekrarlardan kaçındım.		
Konu dışına çıkmadan konuştum.		
Konuşmamda beden dilimi etkili şekilde kullandım.		

Evet sayınız: _____

Hayır sayınız: _____

“Hayır”larınızı “Evet”e çevirmek için yapmanız gerekenleri açıklayınız.

4. Etkinlik

Dinlediğiniz metinde geçen karakterleri tahtaya yazınız. Bu karakterlerden birini seçiniz. "Sonraki Derse Hazırlık" aşamasında sizden istenilen malzemeleri kullanarak bu karaktere uygun bir maske yapınız. Çalışmanız esnasında makası kullanırken dikkatli olunuz. Çalışmanızda öğretmeninizin yönlendirmelerine uygun davranınız. Maskelerinizi yaptıktan sonra tahtaya çıkarak dinlediğiniz metni canlandırınız.

Canlandırmanız esnasında seçtiğiniz karakterin özelliklerine uygun davranıp konuşunuz. Örneğin seçtiğiniz karakter ateş böceği ise yere çömelerek ince bir sesle konuşabilirsiniz. Leylek karakterini seçtiyseniz kalın bir sesle konuşarak onun gibi yürüyebilirsiniz. Canlandırmanız esnasında diğer arkadaşlarınızın sınıf tarafından görülmesini engellemeyiniz. Sizi izleyen arkadaşlarınıza sırtınızı dönmeyiniz.

5. Etkinlik

Aşağıdaki yazma alanına, sokak hayvanlarının korunması hakkında bir yazı yazınız. Yazınıza başlık koymayı unutmayınız.

Yazdıklarınızı gözden geçirerek varsa yazım ve noktalama yanlışlarınızı düzeltiniz.

Aşağıdaki alana yazınızı destekleyen bir resim yapınız.

DOĞANIN SESİ

Ben doğayım!
Güneş anne ısıtır bedenimi,
Kucağımda hayat bulur cümle yaratık,
Yüce dağlarım vardır, ufukları sisli,
Sonsuz ovalarım vardır, özgürlük kokar,
Denizlerim vardır, rüzgârımda köpürüp coşar,
Göklerim ki bazen bulutlanır,
Bazen mavi mavi ışıldar.
Uzar gider çayırlarım, ormanlarım,
Irmaklarım çağıl çağıl akar.

Ben doğayım!
Siz insanlar üzerime
Bağlar, bahçeler kurarsınız,
Ben de çeşit çeşit meyveler,
Renk renk çiçekler sunarım size,
Buğdaylar veririm bereketli toprağımdan.
Yeşil kırlarımda koyun, kuzu
ve sığırlar yayılır,
Onların eti ve sütüyle beslerim sizi,
Mutlu etmeye çalışırım hepinizi.

Ben doğayım!
Beni koruyun, temiz tutun ey insanlar!
Ağaçlarla donatın bağırimi,
Kirlenip bırakmayın
Suyumu, havamı, toprağımı.
Ben doğayım!
Biliniz ki benim ölümüm
Sizin ve tüm canlıların
Ölümü demektir.
Çünkü benimle varsınız,
Benimle soluk alırsınız!

M. Güner DEMİRAY

Sair Hakkında Bilgi

M. Güner DEMİRAY (1940 -)

Gemerek/Sivas doğumludur. İlk, orta ve liseyi Sivas'ta tamamladı. Gazi Eğitim Enstitüsünden mezun oldu. Farklı illerde köy öğretmenliği yaptı. Bir süre Milli Eğitim Bakanlığında ve Ankara Radyosunda çalıştı. 1984 yılında emekli olduktan sonra edebiyat çalışmalarına yoğunlaştı.

Eserlerinden bazıları şunlardır: Günaydın Anadolu (gezi), Yaşamak İçin (roman), Kuşları Düşünmek (şiiir), Dallar ve Gökler (şiiir), Tilkinin Kuyruğu (masal)...

Tema Değerlendirme Çalışmaları

GERİ DÖNÜŞÜMÜN YARARLARI NELERDİR?

Doğal kaynaklarımız dünya nüfusunun ve tüketimin artması nedeniyle her geçen gün azalmaktadır. Bundan ötürü doğal kaynaklarımızın daha verimli bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Geri dönüşüm işlemi sayesinde doğal kaynaklarımızı daha az kullanarak onları korumuş oluruz. Örneğin, kâğıdı geri dönüştürerek ağaç kesimini azaltıp ormanların yok olmasını engelleriz. Plastiği geri dönüştürerek petrol kaynaklarının tükenmesini önlemiş oluruz.

Enerji tasarrufu sağlanır: Geri dönüşüm sürecinde uygulanan işlemler daha azdır. Bu nedenle önemli ölçüde enerji tasarrufu sağlanır. Örneğin, bir alüminyum kutunun geri dönüşümü ile yüzde 95, kâğıdın geri dönüşümü ile yüzde 60 oranında enerji tasarrufu sağlanır. Yani bir kutuyu doğadan üretmek yerine, atık bir kutuyu dönüştürerek ürettiğimizde, harcayacağımız enerjinin yalnızca yüzde 5'ini kullanmamız yeterli olur.

Fatih ERDOĞAN-Keriman GÜLDİKEN

1- 4. soruları metne göre cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi geri dönüşümün yararları arasında sayılamaz?
 - A. Doğal kaynaklarımızı verimli bir şekilde kullanmış oluruz.
 - B. Ağaç kesimini azaltıp ormanları korumuş oluruz.
 - C. Önemli ölçüde enerjiden tasarruf yapmamızı sağlar.
 - D. Yeni binaların yapılması için maddi kazanç elde ederiz.
2. Aşağıdakilerden hangisi doğal kaynaklarımızın tüketilmesinin nedenlerinden biri değildir?
 - A. Atık kâğıtların geri dönüşümü
 - B. Dünya nüfusunun artması
 - C. Tüketimin artması
 - D. Ağaç kesiminden dolayı ormanların azalması
3. Aşağıdakilerden hangisi metnin ana fikridir?
 - A. Geri dönüşüm sayesinde enerji tasarrufu sağlarız.
 - B. Geri dönüşümle birlikte doğal kaynaklarımızı koruruz.
 - C. Geri dönüşümle birlikte sadece bazı kaynaklarımızı koruyabiliriz.
 - D. Geri dönüşüm günümüzde daha büyük bir gerekliliktir.
4. Metinde iki nokta (:)’nin kullanıldığı bir cümle yazınız. Bu cümlede iki noktanın kullanılmasının nedenlerini açıklayınız.

Küçük tavşan kış için hazırlık yapıyordu. Her gün erkenden kalkıyor, nerelerde daha fazla yiyecek bulabilirim diye düşünüyor, kahvaltısını yapıp yollara düşüyordu. O gün evden çıktı. Çeşitli meyve ağaçlarının bulunduğu ormana doğru yol aldı. Yolda yürürken birçok hayvanın ve böceğin kış için hazırlık yaptığını gördü. Onlarla selamlaşarak yoluna devam etti. Ormana vardığında öğle olmak üzereydi. Hızlıca yiyecek toplamaya başladı. Taşıyabileceği kadar yiyeceği toplar toplamaz evine doğru yola çıktı. Biraz ilerlemişti ki sert bir rüzgârla sendeledi. Güneş birdenbire bulutların arkasında kayboldu. Tuhaf bir korkuya kapıldı. Az sonra ağaçların dallarının arasından bir gölge belirdi. Bu, sözü edilen o boz ayı olmalıydı.

(5-9.) soruları yukarıdaki paragrafa göre tamamlayınız.

5. Paragraf hangi tür bir metinden alınmıştır?

6. Paragrafa uygun bir başlık belirleyip yazınız.

7. Paragrafı devam ettirerek hikâyeyi tamamlayınız.

8. Paragrafta geçen iki eş sesli kelimeyi yazınız. Bu kelimeleri iki farklı anlamıyla cümle içerisinde kullanınız.

9. Paragrafta hayali ve gerçek öğeleri belirleyerek söyleyiniz.

10. "Doğa ve Evren" temasındaki hikâye edici türdeki yazma çalışmalarınızı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Ölçütler	Evet	Hayır
Yazma konumu belirledim.		
Yazmaya başlamadan önce konuyu, olayı, kişileri, yeri ve zamanı zihnimde tasarladım.		
Büyük harflerin yazımına dikkat ettim.		
Yazılarıma başlık koymayı unutmadım.		
Harfler, kelimeler ve cümleler arasında uygun boşluklar bıraktım.		
Yazım ve noktalama kurallarına uydum.		
Herhangi bir olayı veya etkinliği oluş sırası içinde yazdım.		
Yazımı bitirdikten sonra birkaç kez okudum.		
Yazım ve noktalama yanlışlarımı fark edip bunları düzelttim.		
Yazdıklarımı arkadaşlarımla paylaştım.		

Cevabı "Hayır" olan ölçütleriniz için yapmanız gerekenleri açıklayınız.

11. "Doğa ve Evren" temasında en çok hangi metni ve etkinliği beğendiniz? Nedenleriyle birlikte yazınız.

12. "Doğa ve Evren" temasındaki dinleme ve konuşma etkinliklerinde uyduğunuz kurallar nelerdir? Bu süreçlerle ilgili eksikliklerinizi gidermek için yapmanız gereken çalışmaları açıklayınız.

Sonraki Derse Hazırlık

1. Çalabildiğiniz bir müzik aleti var mı? Varsa ve taşınabiliyorsa sınıfa getiriniz.
2. Müziğin önemi hakkında bir konuşma hazırlayınız. Konuşmanızı hazırlarken birkaç kez prova yapınız.

6. TEMA

SANAT

Dört Büyük Şair

Fotoğrafın İcadı (Dinleme/İzleme)

Çılgın Böcekler Korusu

Sinema

Tiyatroyu da Kim İcat Etti?
(Serbest Okuma)

Hazırlık

1. Daha önce koro etkinliklerine katıldınız mı? Katıldıysanız neler hissettiğinizi açıklayınız.
2. Hangi tür müzikleri dinlemekten hoşlanıyorsunuz? Neden?

Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz. Okuma esnasında anlamını bilmediğiniz kelimelerin altını çiziniz.

ÇILGIN BÖCEKLER KOROSU

Bir varmış, bir yokmuş,
Masal seven çokmuş.
Saymaya kalkmışlar,
Kırk bin yıl gece, kırk bin yıl gündüz,
Saymış bitirememişler,
Bu severmiş, bu sevmezmiş demeye kalmamış,
Söz sözü tamamlamış, masal da başlamış.

Ormanın birinde pek çok hayvan yaşarmış. Bunlardan biri de sivrisinekmiş. Bir gün sivrisinek ormandan şehre gitmiş. Gezmiş, dolaşmış, gördüklerini dönünce ormanda anlatmaya başlamış. Hayvanlar, onu merak ve ilgiyle dinliyorlarmış. Sivrisinek ilgiden pek memnundu. Sözlerine şöyle devam etmiş:

"İnsanlar, evlendikleri zaman düğün dedikleri eğlenceler düzenliyorlar. Evlendiklerini herkese duyuruyorlar. Şarkılar söyleyip oyunlar oynuyorlar."

Bu sözlerine bütün hayvanlar gülmüş. Çünkü hayvanlar arasında hiç böyle bir âdet yokmuş. Onlar sessizce evlenir, kimsenin haberi olmazmış.

Cırcır böceği:

"Ay ne kadar güzel! Biz de evlenenlere düğün yapalım, şarkılar söyleyelim." demiş.

Ayı söze karışmış:

"Şarkıyı sen söylemeyi düşünüyorsan hiç heveslenme. Biz zaten her gün seni dinliyoruz." demiş.

Bütün hayvanlar bunu onaylamış. Sonra neler yapacaklarını konuşmaya başlamışlar. Şarkıları kimin söyleyeceğine bir türlü karar verememişler. Meğer şarkı söyleme işine bütün böcekler talipmiş. Karasinekler, "Biz söyleyelim." diyormuş; sivrisinekler, "Hayır, biz söyleyelim." diyormuş. Ateş böcekleri "Biz çok güzel şarkı söyleriz." derken arılar, "Hiçbirinizin sesi bizimki kadar güzel değil, biz söyleriz." diyormuş. Kelebekler de heveslenmişler. Cırcır böcekleri zaten hazır bekliyorlarmış.

Sen söyleme, ben söyleyeyim derken kavgaya tutuşmuşlar. Ormanın kralı yaşlı bir aslanmış. Aslan bu kavgayı bitirecek bir çözüm bulmuş.

"Böceklerden bir koro kurulsun. Düğün şarkılarını koro söylesin!" demiş.

Böcekler hemen bir koro kurmuşlar. Sivrisinekler, karasinekler, ateş böcekleri, cırcır böceği, uğur böceği, arılar ve kelebeklerden kocaman bir koro oluşturulmuş. Korunun adını "Çılgın Böcekler Korosu" koymuşlar.

Pireler de zıplayarak onların yanına gelmişler.

"Biz de davul çalarız." demişler.

Onları duyan örümcekler:

"Biz de kaval çalarız, nefesimiz güçlüdür." demişler.

Geyiklerin düğünü için hazırlık yapmışlar. Söylenecek şarkıları belirlemişler. Arkasından provalar yapmışlar. Düğün günü davullar vurulup kavallar çalınmış. Çılgın Böcekler Korosu şarkılarını söylemeye başlamış. Bütün hayvanlar çok beğenmişler. Onlar da şarkılara katılmış, halay çekip oynamışlar. Düğünde herkes eğlenmiş.

Ormanların kralı aslan emir vermiş: "Bundan sonra evlenen her hayvan için düğün yapılacaktır."

Geyiklerden sonra yılan evlenmiş. Daha sonra da bir akrep evlenmiş. Onlara da aynı şekilde düğün yapmışlar. Her şey iyi güzelmiş ama Çılgın Böcekler Korusu her düğünde söyledikleri şarkıların sayısını artırıyorlarmış. Susmuyorlar ve düğünü bitirmek istemiyorlarmış. Maymunun düğününde hayvanlar artık isyan etmişler. Vakit geç olmuş, oynamaktan yorulmuşlar, uykuları gelmiş. Ama Çılgın Böcekler Korusu bir türlü susmuyormuş. Aslan, yaşlı olduğu için erkenden inine çekilip uyuyormuş. Zaten kulakları da az işitiyormuş. Şikâyet gelen hayvanlara:

"Ne şarkısı, ben bir şey duymuyorum." diyorlarmış.

Çılgın Böcekler Korusu, sabaha kadar şarkı söyleyip hayvanları canından bezdiriyormuş. Hayvanlar artık düğün falan istemez olmuşlar. Çılgın böceklerin bitmek tükenmek bilmeyen konserlerini dinlememek için evlenmeye korkar olmuşlar. O günlerde fil evlenecekti. Fil, koronun şefi olan arıya, "Şarkıları çok uzatmayın, gece olunca bitirin." diye tembih etmiş. Filin düğünü başlamış. Şarkılar söyleyip oynamışlar. Vakit gece olduğunda fil:

"Yeter artık, susun!" demiş.

Oysa böceklerin susmaya hiç niyetleri yokmuş. Fil tekrar uyarmış: "Eğlenceyi işkenceye çeviriyorsunuz. Ölçüsü kaçan her şey kötü olur." demiş.

Çılgın Böcekler Korusu, filin sözlerine hiç aldırmış etmemiş, şarkılarına devam etmişler.

Fil çok sinirlenmiş. Koca hortumuyla bütün böcekleri "hüüüp" diye çekip hortumunun içine toplamış. Sonra da hepsini dışarı püskürtmüş. Böceklerin her biri bir yere dağılmış. Bütün hayvanlar fili tebrik edip ona teşekkür etmişler. Onu düğün programlarının başkanı seçmişler. O günden sonra düğünü biteceği zaman fil, koroya "tamam" dediğinde onlar da susmuşlar. Siz de Çılgın Böcekler Korusu'nun şarkı söylediğini duyarsanız bilin ki bir düğün var. Susmazlarsa fili çağırmayı unutmayın.

Sema MARAŞLI

**Yazarı
Hakkında Bilgi**

Sema MARAŞLI (1969 -)

Kahramanmaraş'ta doğdu. Davranış bilimleri okudu. Yazmaya çocuk kitapları ile başladı. Zaman zaman ulusal gazetelerde yazmakta, radyo programlarına konuk olmakta ve evlilik üzerine eğitimler yapmaktadır.

1. Etkinlik

Metinde anlamını bilmediğiniz kelimeleri aşağıdaki alana yazarak anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizi kelimelerin sözlük anlamlarıyla karşılaştırınız. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri oluşturduğunuz sözlüğe de yazdıktan sonra bunları birer cümlede kullanarak defterinize yazınız.

Kelimeler	Tahminlerim

2. Etkinlik

Metnin konusunu en iyi yansıtan görseli işaretleyiniz.

3. Etkinlik

a. Okuduğunuz metinden alınan aşağıdaki cümleyi okuyunuz. Cümlede altı çizili kelime grubuna dikkat ediniz.

"Sen söyleme, ben söyleyeyim derken kavgaya tutuşmuşlar."

"Kavgaya tutuşmak" kelime grubu bir deyimdir. Deyimlerde kelimeler hatırlayacağınız gibi çoğunlukla gerçek anlamları dışında kullanılır.

Aşağıdaki deyimlerle anlamlarını eşleştiriniz.

gözüne girmek	gereksinimleri karşılamak
ağzında bakla ıslanmamak	yoksul duruma düşmek
ihtiyaca cevap vermek	belli bir konuda düşünceyi toplayamamak
aç susuz kalmak	karşılıklı ilişkiyi korumak
akli dağılmak	bir yerde insanın olmaması
fareler cirit atmak	sır saklamamak
yüz yüze bakmak	birinin sevgisini kazanmak

b. Deyimler gibi atasözlerinin de kalıplaşmış sözlerimizden olduğunu hatırlayınız. Atasözleri, atalarımızın uzun denemeler sonucunda söyledikleri özlü sözlerdir. Bu sözler toplumun büyük kesimi tarafından benimsenir.

Atasözü ve deyimlerin büyük çoğunluğu gerçek anlamları dışında kullanılan kelimelerden oluşur.

Örnek: "Damlaya damlaya göl olur." atasözü tasarrufun önemini anlatmaktadır.

"Ağaç yaşken eğilir." atasözü ise eğitimin genç yaşlarda verilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Aşağıdaki atasözlerini, anlamlarıyla eşleştiriniz.

1. Sakla samanı gelir zamanı.
2. Vakit nakittir.
3. Üzüm üzüme baka baka kararır.

-
- arkadaşlık
-
-
- tutumluluk
-
-
- çalışkanlık

4. Etkinlik

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- Sivrisinek şehirden dönünce hayvanlara neler anlatıyor?
- Düğün yapılması fikrini ortaya hangi böcek atıyor?
- Böcekler korusu hangi böceklerden oluşmaktadır?
- Hayvanlar bir süre sonra neden düğün yapmak istemiyorlar?
- Aslan şikâyetine gelen hayvanlara ne diyor? Aslanın bu davranışını doğru buldunuz mu? Neden?
- Fil, düğününde böcekleri susturamayınca ne yapıyor? Filin bu davranışı sizce doğru mudur?
- Metnin ana fikri nedir?
- Metinde en çok hangi karakteri sevdiniz? Neden?

5. Etkinlik

Metinden alınan aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimenin zıt anlamısını yazınız. Bu kelimelerin zıt anlamlılarını birer cümlede kullanınız.

Ormanın birinde pek çok hayvan yaşarmış.

Zıt anlamısı: _____

Cümlem: _____

Ormanın kralı yaşlı bir aslanmış.

Zıt anlamısı: _____

Cümlem: _____

Vakit geç olmuş.

Zıt anlamısı: _____

Cümlem: _____

6. Etkinlik

Metnin hikâye unsurlarını yazınız.

OLAY

VARLIK KADROSU

ÇILGIN
BÖCEKLER
KOROSU

ZAMAN

YER

7. Etkinlik

Sınıfa bir müzik aleti getirmişseniz bu aleti kullanarak arkadaşlarınıza bir ezgi çalınız. Arkadaşlarınızın da çalmalarından sonra müziğin önemi hakkında bir konuşma yapınız.

Konuşmanızda, kendi hayatınızdan örnekler veriniz. Ayrıca dinleme ve konuşma kurallarına uygun hareket etmeyi unutmayınız.

8. Etkinlik

Belli seslerden oluşan, bir müzik yapıtını söylemek üzere bir araya gelmiş insan topluluğuna koro denir. Beşer kişilik gruplara ayrılırsınız. Sevdiğiniz dört şarkıyı oylayarak seçiniz. Şarkıları seçme nedenleriniz hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz. Öğretmeninizin yönlendirmeyle gruplar hâlinde seçtiğiniz bir şarkıyı sınıfta söyleyiniz.

9. Etkinlik

Defterinize “müzik” konulu bir hikâye yazınız. Hikâyenizde hayali unsurlara yer veriniz. Olayların oluş sırasına ve hikâyede kullanılan unsurlara dikkat ediniz. Ayrıca serim, düğüm ve çözüm bölümlerini oluştururken önceki bilgilerinizden yararlanınız.

Hikâyenize başlık koymayı unutmayınız.

Hikâyenizi bitirdikten sonra, kontrol ederek yazım ya da noktalama yanlışlarınız varsa bunları düzeltiniz. Düzeltme aşamasından sonra hikâyenizi arkadaşlarınıza okuyunuz.

Öğretmeninizin rehberliğinde hikâyelerinizi sınıf veya okul panosunda da sergileyebilirsiniz.

Sonraki Derse Hazırlık

Sınıfınıza sevdiğiniz bir şairin şiirlerinden örnekler getiriniz.

1. Sınıfa getirdiğiniz şiirlerden birini okuyunuz. Bu şiiri sevme nedeninizi açıklayınız.
2. Sizce bir insanın şair olabilmesi için hangi özelliklere sahip olması gerekir?

Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sessiz okuyunuz.

DÖRT BÜYÜK ŞAİR

- Şu iki ay içinde dört büyük şair için anma günleri düzenlendi. Şiirleri okundu, anıları tazelendi. Sanat güçleri ve kültür hayatımıza getirdikleri yenilikler açık oturumlarda tartışıldı.
- Biliyorum bunların hangi şairlerimiz olduklarını soracaksın bana. Biri Yahya Kemal Beyatlı.
- Evet, biri o. Öbürleri de Namık Kemal, Ahmet Haşim ve Orhan Veli Kanık. Adlarını biliyor musun? Şiirlerini okudun mu?
- Orhan Veli'nin bir iki şiirini okudum. Öbürlerinin adlarını da bilmeyen yoktur. Çok ünlü sanatçılar bunlar.
- Önce Namık Kemal'den başlayalım istersen. Özgürlük ve yurt şairidir o. Şiirimizi yenilemiştir. *Vatan Yahut Silistre* adlı oyununu yazmıştır. Sonunda sürgüne gönderildi.
- Magosa'ya mı?
- Oraya. Zaten ölümü de Magosa'da, bir zindanda oldu.
- Yahya Kemal en büyük şairimiz mi?
- Öyle demeyelim. En büyük şairlerimizden biri. Büyük şairleri sıraya koymak doğru değil. Yanış atı değil ki onlar, birinci, ikinci, üçüncü diye ayıralım.
- Bir gazetede okumuştum...
- Hepsi büyüktür onların. Yahya Kemal, Türkçenin güzelliğini çok iyi bir biçimde ortaya koydu. İstanbul'u yazdı.

Namık KEMAL

Yahya Kemal BEYATLI

– Ahmet Haşim?

– O da Yahya Kemal’le aynı dönemde yaşamıştır. Şiirimizi çağdaş çizgiye getiren şairlerimizden biri de Ahmet Haşim’dir. Yalnızlık duygusunu, hüznü işlemiştir. Onun “Merdiven” şiiri şöyle başlar:

Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden

– Ben bir kitapta onun şiirlerini gördüm. Dili çok eskiydi.

– Bugün senin anlayacağın dilde yazılmış şiirleri de var. Onları oku.

– Orhan Veli şakacı bir şair. Dili de bugünkü dil.

– Orhan Veli bize daha yakın bir zamanda yaşamış da ondan. Çok genç öldü. Otuz altı yaşında. Tabii, daha başka şairler de var ama yeni şiir deyince o üçü akla gelir.

Ahmet HAŞİM

Orhan Veli KANIK

– Biri Oktay Rifat değil mi? Yaşıyor o.* Geçende bir ödül de almış.

– Evet, Behçet Necatigil Ödülü’nü aldı. Öbür arkadaşı da Melih Cevdet Anday.

Oktay RİFAT

Behçet NECATİGİL

- En genç şairler bunlar mı?
- Yok canım. Oktay Rifat da, Melih Cevdet Anday* da yetmiş yaşına gelmiş ustalar. Bir sürü şair var ülkemizde. Ülkemiz bir şairler ülkesi.
- Homeros bile Anadolu'da doğmuş. İki gözü de görmezmiş onun.
- Ama dünya durdukça yaşayacak iki dev yapıt bırakmış arkasında: İlyada ve Odyssea.
- Bir iki Türk şairi daha sayar mısın? Ama yaşıyor olsun.
- Fazıl Hüsnü Dağlarca,* Edip Cansever,* Hilmi Yavuz, İsmail Uyaroglu.*
- Cahit Külebi'yi* unuttun.
- Cahit Külebi unutulur mu?

Cemal SÜREYA

** Bu yazı yayımlandığında Oktay Rifat, Melih Cevdet Anday, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Edip Cansever, İsmail Uyaroglu ve Cahit Külebi hayattaydılar. Bugün artık yaşamıyorlar.*

Yazın Hakkında Bilgi

Cemal SÜREYA (1931-1990)

Cemal Süreya Erzincan'da doğdu, çocukluğunun ilk yıllarını bu kentte geçirdi. İlkokulu Bilecik ve İstanbul'da, ortaokul ve liseyi İstanbul'da okudu. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun oldu. Maliye Bakanlığı'nda müfettiş ve darphane müdürü olarak çalıştı. 25 yılı aşkın Türk Dil Kurumu üyeliğinde bulundu. Çeşitli dergi ve gazetelerde yazıları yayımlandı. Türk edebiyatındaki en önemli olaylardan olan İkinci Yeni hareketinin önde gelen şairlerindendir.

Eserlerinden bazıları şunlardır: Üvercinka (şiir), Göçebe (şiir), Sevda Sözleri (şiir), Güz Bitiği (şiir), Sıcak Nal (şiir), Şapkam Dolu Çiçekle (deneme), Günöbirlilik (deneme), Günler (günlük)...

1. Etkinlik

Metinden alınan aşağıdaki kelimeleri bulmacada belirginleştiriniz. Bu kelimelerin anlamlarını metinde geçtikleri cümleden hareketle tahmin edip yazınız. Tahminlerinizi kelimelerin sözlük anlamlarıyla karşılaştırınız. Bu kelimeleri anlamlarıyla birlikte oluşturduğunuz sözlüğe yazdıktan sonra bunları birer cümlede kullanınız.

OTURUM

DÖNEM

SANATÇI

ÇAĞDAŞ

USTA

ÜNLÜ

SÜRGÜN

ÖDÜL

SANAT

HÜZÜN

D	F	Ç	A	Ğ	D	A	Ş	N	U	O
Ö	V	O	Ü	N	L	Ü	F	B	S	T
N	S	Ğ	P	Y	G	U	S	T	A	U
E	S	Ü	R	G	Ü	N	K	Ü	A	R
M	F	P	R	H	Ü	Z	Ü	N	N	U
Ö	Z	S	A	N	A	T	Ğ	U	Ş	M
S	A	N	A	T	Ç	İ	Ğ	H	H	Ü
B	F	D	R	Ö	D	Ü	L	A	N	Ğ

Tahminlerim

usta	:	
oturum	:	
sürgün	:	
ödül	:	
sanat	:	
ünlü	:	
sanatçı	:	
hüzün	:	
çağdaş	:	

Cümlelerim

usta	:	
oturum	:	
sürgün	:	
ödül	:	
sanat	:	
ünlü	:	
sanatçı	:	
hüzün	:	
çağdaş	:	

2. Etkinlik

Metinden alınan aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimelerin eş anlamlılarını altlarına yazınız. Bu kelimeleri aynı cümlede eş anlamlısı yerine kullanınız. Cümlelerin anlamı değişti mi? Neden? Metinde geçen diğer eş anlamlı kelimeleri belirleyiniz.

Şiirleri okundu, anıları tazelendi.

Eş anlamlısı: _____

Cümlem: _____

Öbürlerinin adlarını da bilmeyen yoktur.

Eş anlamlısı: _____

Cümlem: _____

Özgürlük ve yurt şairidir o.

Eş anlamlısı: _____

Cümlem: _____

3. Etkinlik

Okuduğunuz metinden hareketle adı geçen şairler hakkında verilen bilgileri uygun yerlere yazınız.

Oktay Rifat

Namık Kemal

Orhan Veli
Kanık

Ahmet Haşim

4. Etkinlik

Aşağıda verilen kelimelerin zıt anlamlılarını metinde bulunuz. Bunları birer cümlede kullanınız.

Kelimeler	Zıt anlamlıları	Cümlelerim
evet		
açık		
yok		
ölüm		
doğru		
güzel		
ağır		
yakın		

5. Etkinlik

Şiire en yakın sanatlardan biri de müziktir. Bazı şairlerin, şiirlerini enstrümantal müzik eşliğinde okudukları bilinmektedir. Bildiğiniz böyle bir şair var mıdır? Varsa, şiirlerini dinlerken neler hissettiğinizi açıklayınız. Yoksa bilgi teknolojilerinden yararlanarak şiirlerini seslendiren ve aşağıda görselleri verilen şairleri araştırınız.

Siz bir şair olsaydınız şiirlerinizi seslendirerek sesli kayıt altına almak ister miydiniz? Nedenleriyle açıklayınız.

Açıklamalarınızı yaparken konuşma kurallarına uygun hareket ediniz. Aynı şekilde arkadaşlarınız konuşurken onları dikkatlice dinleyerek göz teması kurunuz.

Ahmet Arif

Aşık Veysel

Orhan Veli Kanık

Attila İlhan

Enstrümantal müzik yapan Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası ile ilgili aşağıdaki bilgileri okuyunuz. Orkestranın isminin kısaltmasına dikkat ediniz.

CSO (Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası) dünyada, bugüne kadar kesintisiz yaşamını sürdürebilmiş senfoni orkestralarının en eskilerinden biridir. 1826 yılında Padişah Sultan II. Mahmut devrinde başlayan Batılılaşma hareketleri ile ülkeye giren çok sesli müzik, kısa zamanda kurumsallaşmıştır. Türkiye'nin sanatsal gelişim süreci içinde CSO'nun katkısını unutmamak gerekir.

Kısaltmalarla ilgili kurallar şunlardır:

1. Kuruluş, ülke, kitap, dergi ve yön adlarının kısaltmaları her kelimenin ilk harfinin büyük olarak yazılmasıyla yapılır: TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi), TDK (Türk Dil Kurumu), TD (Türk Dili), TK (Türk Kültürü)

Ancak bazen kelimelerin, özellikle son kelimenin birkaç harfinin kısaltmaya alındığı da görülür. Bazen de aradaki kelimelerden hiç harf alınmadığı olur. Bu tür kısaltmalarda, kısaltmanın akılda kalabilmesi için yeni bir kelime oluşturma amacı güdülür: BOTAŞ (Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi)

2. Kuruluş, kitap, dergi ve yön adlarıyla ölçülerin dışında kalan kelime veya kelime gruplarının kısaltılmasında, ilk harfle birlikte kelimeyi oluşturan temel harfler dikkate alınır. Kısaltılan kelime veya kelime grubu; özel ad, unvan veya rütbe ise ilk harf büyük; cins isim ise ilk harf küçük olur: İng. (İngilizce), Atapark Mah. (Atapark Mahallesi), Prof. (Profesör) gibi.

Ancak kısaltması büyük harflerle yapıldığı hâlde bir kelime gibi okunan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın okunuşu esas alınır: ASELSAN'da, BOTAŞ'ın vb.

DeFTERinize yukarıdaki örneklerden farklı olacak şekilde içinde kısaltmaların geçtiği beş cümle yazınız.

Bir kelimenin, terimin veya özel adın, içerdği harflerden biri veya birkaçı ile daha kısa olarak ifade edilmesi ve simgeleştirilmesine kısaltma denir.

Gelenekleşmiş olan T.C. (Türkiye Cumhuriyeti) ve T. (Türkçe) kısaltmalarının dışında büyük harflerle yapılan kısaltmalarda nokta kullanılmaz.

Küçük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kelimenin okunuşu esas alınır: cm'yi (santimetre'yi), kg'dan (kilogram'dan) gibi.

7. Etkinlik

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında sizden istenilen ve sınıfa getirdiğiniz şiirleri sesli okuyunuz. Şiirlerin ana duygusunu söyleyiniz. Bu şiirlerin size hissettirdikleri ve şairlerin sanata yaptıkları katkılar hakkında konuşunuz. Konuşmanız esnasında yeni öğrendiğiniz kelimeleri ve dilimize yabancı dillerden geçmiş kelimelerin Türkçe karşılıklarını kullanmaya özen gösteriniz. Konuşma ve dinleme kurallarına uyunuz.

Konusunu ve ana duygusunu belirleyerek bir şiir yazınız. Şiirinizi yazmadan önce yazmak istediklerinizi zihninizde tasarlayınız. Şiirinizde eş sesli ve mecaz anlamlı kelimeleri de kullanmaya özen gösteriniz. Ayrıca dilimize henüz yerleşmemiş yabancı kelimeler yerine Türkçe karşılıklarını kullanmaya dikkat ediniz.

Sonraki Derse Hazırlık

Film eleştirileri yapan güvenilir kaynaklardan araştırmalar yapınız. İmkânlarınız dâhilinde sınıfa sevdiğiniz bir filmin afişini ya da afişin çıktısını getiriniz.

1. Ne sıklıkla sinemaya gidersiniz?
2. Sinemada izlediğiniz bir filmdeki olayları arkadaşlarınıza anlatınız.

Şiiri, vurgu ve tonlamaya dikkat ederek sesli okuyunuz.

SİNEMA

Sinema eteklerindeydi

Tepenin

Göz masalı sinema

İmrenirdik ya umutsuz

Bakardık dışından

Öylece avuturdu bizi

Göz masalı sinema

Taştı o

Bütün kerpiç evlere karşı

Kesme taştan

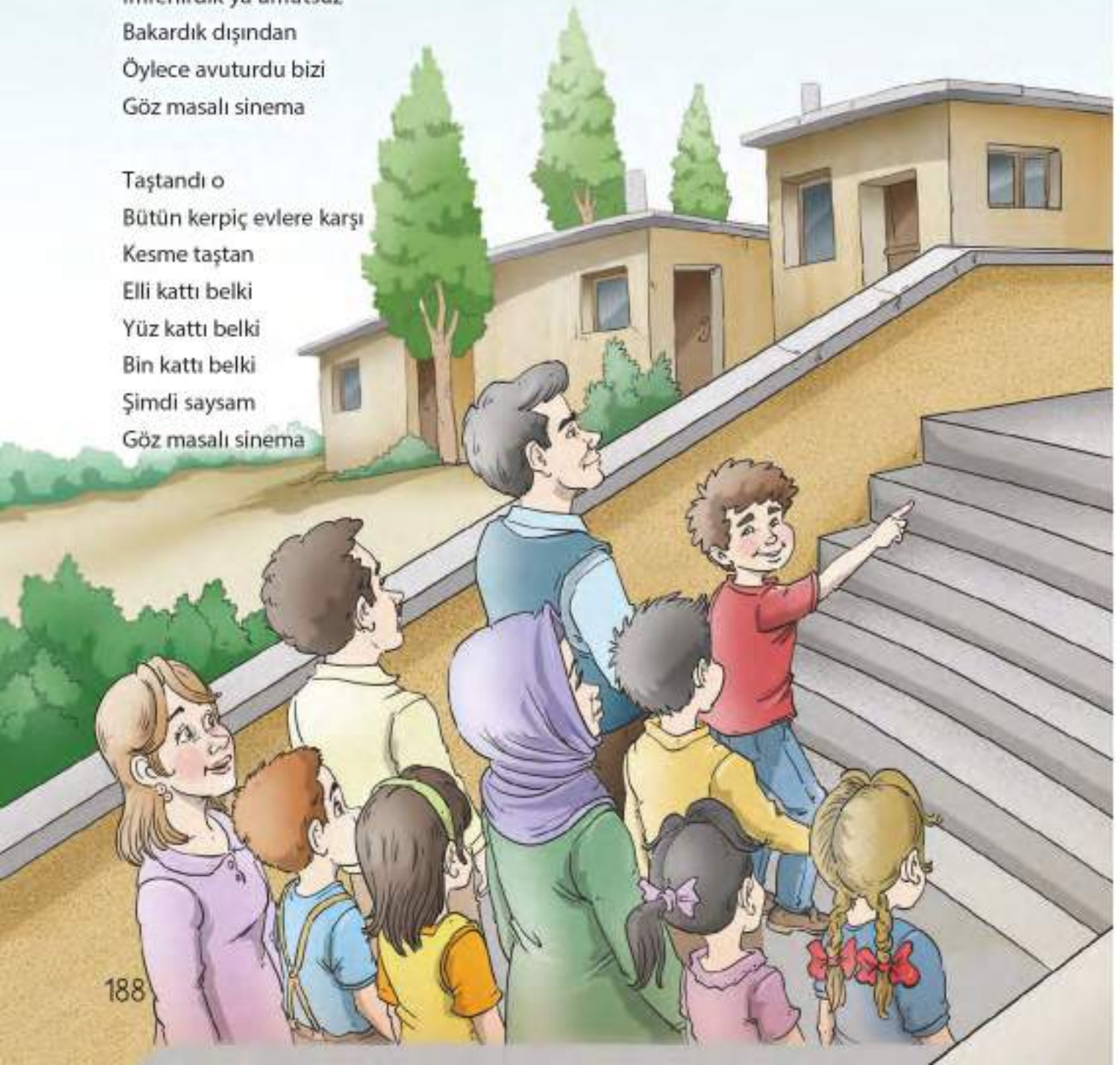
Elli kattı belki

Yüz kattı belki

Bin kattı belki

Şimdi saysam

Göz masalı sinema

SİNEMA

Sevinirdim ya çok
Korkardım da
İçine girerken
Kapkaranlık oluverirdi
Güpegündüz
Göz masalı sinema

Vardı
Gizli bir arkadaşlığımız
Gıtmediğim günler
Duyardım uzaktan
Beklerdi beni
Göz masalı sinema

lyice anlatamam ki
Karışık bir öyküdür
O yaşamalarımda benim
Göz masalı sinema

Fazıl Hüsnü DAĞLARCA

Şair Hakkında Bilgi

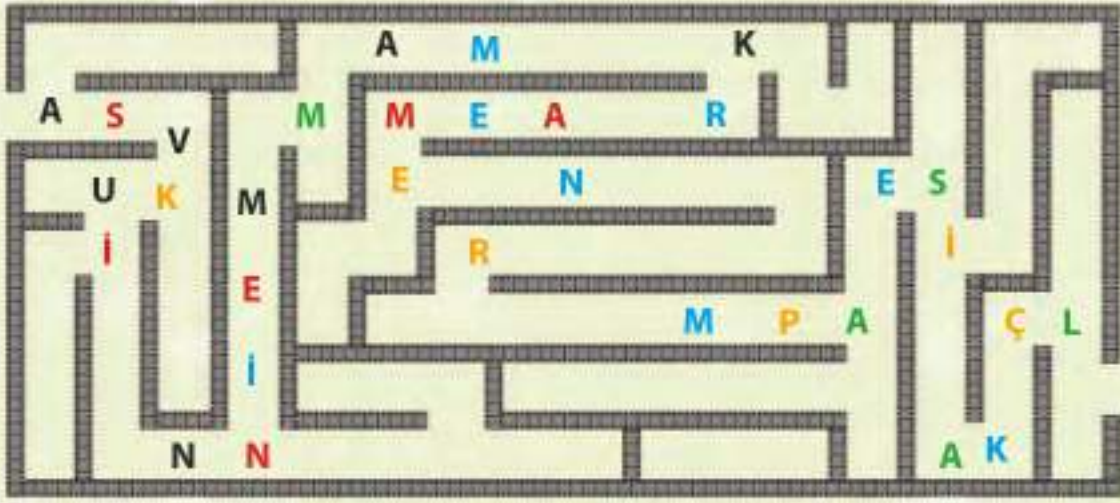

Fazıl Hüsnü DAĞLARCA (1914 - 2008)

26 Ağustos 1914 tarihinde İstanbul'da doğdu. İlkokulu Konya, Kayseri, Adana ve Kozan'da, orta öğrenimini Tarsus ve Adana'da tamamladı. Kuleli Askeri Lisesinden 1933 yılında mezun oldu. Hem Türkiye'de hem de uluslararası düzeyde birçok ödül kazandı. Dünyanın pek çok ülkesinde şiirleri okundu. Kitapları birçok dile çevrildi. Türkçeye bakışını "Türkçem, benim ses bayrağım" diyerek *Türkçe Katında Yaşamak* adlı şiirinde sergilemiştir. 2008 yılında İstanbul'da hayata gözlerini yumdu. Eserlerinden bazıları şunlardır: Havaya Çizilen Dünya, Çocuk ve Allah, Üç Şehitler Destanı, Cezayir Türküsü, Haydi, Yunus Emre'de Olmak...

1. Etkinlik

Labirentte çıkışa doğru ilerlerken topladığınız harfleri kullanarak anlamlı kelimeler oluşturunuz. Oluşturduğunuz kelimelerin anlamlarını tahmin ederek yazınız. Tahminlerinizi kelimelerin sözlük anlamlarıyla karşılaştırınız. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri birer cümlede kullanınız. Ardından bu kelimeleri anlamlarıyla birlikte sözlüğünüze yazınız.

Kelimeler

Tahminlerim

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları şiire göre cevaplayınız.

- Sinema, şehrin neresindedir?
- Çocukların sinemaya imrenerek bakmasının nedeni ne olabilir?
- Sinema nasıl bir yapıdır?
- Sinemaya girerken korku duyulmasının nedeni nedir?
- Şairin, sinemaya "karışık bir öykü" veya "göz masalı" demesinin nedeni ne olabilir?
- Sizce şair, hangi dönemdeki sinemadan bahsediyor olabilir?
- Sizin sinemaya bakışınız ile şairin sinemaya bakışı arasında hangi benzerlik ve farklılıklar bulunmaktadır?

3. Etkinlik

Okuduğunuz şiire farklı iki başlık belirleyiniz. Bu başlıkları ve bunları seçme nedenlerinizi yazınız.

Birinci başlığım:

Bu başlığı seçme nedenim:

İkinci başlığım:

Bu başlığı seçme nedenim:

4. Etkinlik

Aşağıda verilen bilgileri okuyup görselleri inceleyerek soruları cevaplandırınız.

Blog, insanların duygu ve düşüncelerini yazıp paylaştığı web (vep) tabanlı bir sistemdir. Bloğa İnternet günlüğü de denebilir. Bloglar bilgi edinmek için ziyaret edenlerden bir ziyaretçi kitlesi oluştururlar.

- Bu ve buna benzer görselleri kullanan bir blog ya da İnternet sitesi hangi konu ya da konular hakkında bilgi veriyor olabilir?
- Bu blog ya da İnternet sitesinin amacı nedir?
- Bu blog ya da İnternet sitesinin hedef kitlesi kimler olabilir?
- Bu bloğu ya da İnternet sitesini takip eden kişiler nelerden hoşlanıyor olabilir?
- Bu tür görselleri kullanan bir bloğun ya da İnternet sitesinin adı ne olabilir?
- Siz, İnternette gezinirken ziyaret ettiğiniz siteleri neye göre seçiyorsunuz?

Yay Ayraç ()

1. Cümledeki anlamı tamamlayan ve cümlelerin dışında kalan ek bilgiler için kullanılır. Yay ayraç içinde bulunan ve yargı bildiren anlatımların sonuna uygun noktalama işareti konur:

Ona bakarken (Bakmaktan kendimi alamıyorum.) beni görmesinden çok korkuyorum.

2. Özel veya cins isme ait ek, ayraçtan önce yazılır:

Mevlana'nın (1207-1273)...

3. Tiyatro eserlerinde ve senaryolarda konuşanın hareketlerini, durumunu açıklamak ve göstermek için kullanılır:

(Acı acı güler.) Evet yavrum... Şimdiki Boztepe'de, o zamanın Yeşilyurt'unda oluyordu tüm bunlar...

Eğik Çizgi (/)

1. Dizeler yan yana yazıldığında aralarına konur: *Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak / Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.* (Mehmet Âkif Ersoy)

2. Adres yazarken apartman numarası ile daire numarası arasına ve semt ile şehir arasına konur: *Barış Sokak, Nu.: 28/7 Emek / ANKARA*

3. Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur: *17/10/1987*

Yay ayraç () işaretinin kullanıldığı üç cümle yazınız.

Eğik çizgiyi (/) kullanarak evinizin adresini yazınız.

26. Etkinlik

Sınıfa getirdiğiniz film afişlerini sergileyiniz. Filmlerin konuları hakkında tahminlerde bulununuz. Tahmin sonuçlarınızı daha sonra güvenilir site ya da bloglardan araştırarak kontrol ediniz. Arkadaşlarınızla daha önce sinemada veya televizyonda izleyip de sizi etkileyen sinema filmleri hakkında konuşunuz.

Konuşma sürecinde konuşma ve dinleme kurallarına uygun hareket etmeyi unutmayınız.

Konuşma sürecinin ardından konuşmanızı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Ölçütler	Evet	Hayır
Beni etkileyen filmlerin konularını açık ve anlaşılır şekilde ifade ettim.		
Filmlerin sahnelerini anlatırken kahramanları canlandırdım.		
Konu dışına çıkmadan konuştum.		
Düşüncelerimi açıklarken nezaket ifadeleri kullandım.		
Arkadaşlarımı sözlerini kesmeden dinledim.		
Arkadaşlarının etkilendikleri filmlerin bazı sahnelerini zihnimde canlandırdım.		

27. Etkinlik

Bir blog yazarı olduğunuzu düşününüz. Bugün yaşadıklarınızı aşağıdaki yazma alanına yazınız. Yazınızı yazdıktan sonra gözden geçirerek noktalama ve yazım yanlışlarınız varsa bunları düzeltiniz. İsterseniz yazdıklarınızı arkadaşlarınıza okuyunuz.

Sonraki Derse Hazırlık

Sınıfa farklı dönemlerde çekilmiş fotoğraflarınızı getiriniz.

Hazınlık

1. Fotoğraf çekmekten hoşlanıyor musunuz? Neden?
2. Kendinize ait bir fotoğraf albümünüz var mı?

Metni vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek dinleyiniz.
Dinlerken metinde önemli gördüğünüz yerleri not ediniz.

FOTOĞRAFİN İCADI

Karanlık kutu önceleri yalnızca ressamlar tarafından çizim yapmayı kolaylaştıran bir araç olarak kullanılıyordu.

Niepsce (Nieps)'in çektiği bu fotoğrafta evinin penceresinden dışarı görülmektedir.

Daguerre (Daguer)'in çektiği bu fotoğrafta Fransa'nın, Paris şehrinde bulunan bir bulvarı görülmektedir. Aslında kalabalık olan bu bulvarda hareket halinde olan insanlar ve taşıtlar fotoğrafta çıkmamıştır. Yalnızca sol altta ayakkabısını boyatmak için durmuş bir insan ve ayakkabı boyacısı görülmektedir.

Talbot (Talbot)'un 1835 yılında elde ettiği negatif fotoğraf (solda) veya fotoğrafın pozitif. Fotoğraflarda Talbot'un evinin pencereleri görülmektedir.

Maxwell (Maksvell)'in geliştirdiği yöntemle çekilmiş ilk renkli fotoğraf. Fotoğraftaki nesne bir kurdele.

1. Etkinlik

Metinden hareketle aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Kelimeler ile sözlük anlamlarını eşleştiriniz. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri birer cümlede kullanınız.

1 cisim

2 görüntü

3 fotoğraf

4 devre

5 sinyal

6 algılayıcı

7 negatif (film)

8 plaka

9 yöntem

10 deney

11 pozitif (film)

Çeşitli araç ve malzeme kullanarak görüntüyü özel bir yüzey üzerinde sabitleme.

Kopya film.

Gerçekteki aydınlık ve karanlık bölümleri tersine gösteren fotoğraf camı veya filmi.

Bir amaca erişmek için izlenen, tutulan yol.

Algı yetisi olan.

Çevrim.

Doğada element, bileşik veya bunların karışımları hâlinde bulunan, kütlesi ve ağırlığı olan, duyularla algılanabilen şey.

Herhangi bir nesnenin mercek, ayna vb. araçlarla oluşturulan biçimi.

Bir şey bildirmek için verilen işaret.

Bilimsel bir gerçeği göstermek, bir yasayı doğrulamak, bir varsayımı kanıtlamak amacıyla yapılan işlem.

Metal yaprak.

Cümlelerim

2. Etkinlik

Aşağıdaki görselleri metindeki oluş sırasına göre sıralayınız.

3. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

- İlk fotoğraf makinesinin özelliği nedir?
- İlk fotoğraf ne zaman ve kim tarafından çekilmiştir?
- Kâğıt üzerine ilk fotoğraf nerede basılmıştır?
- İlk fotoğraf filmlerini kim, nerede gerçekleştirmiştir?
- Metinde fotoğrafla ilgili verilen bilgileri yeterli buluyor musunuz? Neden?

4. Etkinlik

Sınıftaki imkânlarınız dâhilinde öğretmenizin yönlendirmesiyle bir kamu spotunu izleyiniz. Sınıfta izlemek için imkânlarınız yoksa aile büyüklerinizin yardımıyla evde de izleyebilirsiniz.

İzlediğiniz kamu spotunun başlangıcında, ortasında ve sonunda yer alan görsel ve ifadelerin etkili bir şekilde kullanılıp kullanılmadığını açıklayınız. Ardından kamu spotunu başarılı bulup bulmadığınızı hakkında da düşüncelerinizi açıklayınız.

5. Etkinlik

Sınıfa getirdiğiniz fotoğraflarınızı arkadaşlarınıza gösteriniz. Aşağıdaki tabloda yer alan bilgileri bu fotoğraflardan birine göre doldurunuz.

Fotoğrafın çekim zamanı	
Fotoğrafın çekildiği yer	
Fotoğraf çekilirken yanınızda olan kişiler	
Fotoğraf çekilirken hissettikleriniz	
Fotoğrafa şimdi bakarken hissettikleriniz	
Gelecekte bu fotoğrafı önemli bulup bulmayacağınız hakkındaki düşünceleriniz	

TIYATROYU DA KİM İCAT ETTİ?

(...)

Tiyatro, bütün çocukların bildiği bir şeydir. Herhangi bir karakter ya da hikâye uydurduklarında, roller icat ettiklerinde ve tek başına ya da birlikte oynarken doğaçlama yaptıklarında, her gün yeniden oynadıkları, hep aynı oyundur tiyatro. (...)

Yalnız, tiyatro gösterisi için metinlerin yazılmış olması ve rollerin ezberlenmesi gerekir. Görüyorsun ki tiyatro sizin oyununuza çok benziyor. Çocuklar bütün gün tiyatro oynar. Oyuncular, siz çocukların işini meslek olarak yapanlardır. Fark budur. Onlar bununla para kazanır.

(...)

Tiyatroyu kimin icat ettiğini, eğer bana soracak olursan derim ki bunu sana anlatmam gerekmez. Sen bunu zaten biliyorsun. Yalnızca onun adına henüz tiyatro demiyorsun. Çocukların muhteşem yardımcı malzemeleri vardır. En olmaz şeylerden, paçavralardan eşyalara, giyeceklerden hayvanlara kadar her şeyden yararlanarak tiyatro yapabilirler. Çocukken orman-

larda kulübeler yaptığımızı hatırlıyorum. Kulübelerin içinde filmlerden, kitaplardan ya da çizgi romanlardan bildiklerimizi birbirimize anlatır ve onları taklit ederdik.

(...)

Eğer çocuklar baştan beri oyun oynamasalardı, tiyatro da olmazdı. Ayrıca çocuklar, bir tiyatro gösterisine gittikten sonra, en inanılmaz hikâyeleri uydururlar. Bir kukla ya da çocuk tiyatrosuna gitmiş olmaları fark etmez ya da sirkte bir palyaçoyu izlemiş olmaları...

Dairo FO

(Kısaltılmıştır.)

Yazarın Hakkında Bilgi

Dairo FO (1926 - 2016)

1926 yılında İtalya'da doğdu. Güzel Sanatlar Akademisinde okudu. Oyun yazarlığı, mim sanatçılığı ve tiyatro yöneticiliği yaptı. 1997 yılında Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandı.

Eserlerinden bazıları şunlardır: İlk Yedi Yıl, Oyuncunun El Kitabı, Bir Dişi Kaplanın Hikâyesi, Biri Herkes İçin, Hepsi Biri İçin ...

Tema Değerlendirme Çalışmaları

RESSAM VE ÇOCUK

Bütün bir geçmişi anımsıyordu ressam. Mavi gölü, kıyıdaki sazları, su kuşlarını, sise bürünmüş dağları... O, ünlü bir manzara ressamıydı. Kendini bildiğinden beri şövalesi, tuvalini, boyalarını kapar, çizeceği resimlerin coşkusuyla kırlara koşardı. Sabahın erken saatiyle, akşamın dar vakti onun tuvalinden geçer, günün nasıl bittiği anlaşılmadan gece gelirdi; lacivert giysili, kadife eldivenli gece... Ah, işte bu kötü bir benzetme olmuştu, çünkü neye benzetilirse benzetilsin geceyi sevmezdi ressam. Uzun zamandır yaşamını sürdürdüğü değirmen odasında akşam oldu mu en büyük lambayı yakar, kitap okur, müzik dinler, dostlarıyla söyleşir ama elini sürmezdi boyalara. Şaka değil; güzelim renkleri yalayıp yutarak dünyanın her köşesini, her noktasını bir anda karanlığa boğan geceye ne söyleyebilirdi ressam? Bu yüzden hep ayçiçeklerini, gürül gürül akan suları, çiy altında elmas gibi parıltıyan otlakları ve sonsuz buğday tarlalarını çizmişti. Bir de sabahı çilgün sevinçle karşılayan horozları ve... Balıkçıları...

Günün ilk saatleriyle ressam, şövalesi yerleştirdiği köşede resimleriyle uğraşırken, kıyıda bir balıkçı olurdu çoğu kez ya da misinayı gelişigüzel göle salmış kimseler. Bir keresinde, balıkçıdan çok sanatçıya benzettiği yaşlı bir adamla karşılaşmıştı ressam. Kısık gözleri, düşünceli yüzüyle sevdiği bir tiyatrocuyla çağrıştıran yaşlı adam, kıyıda saatlerce oturur, belki de yalnızca elindeki oltaya tutunmuş olmakla yetinirdi. Ressam, onun istediği balığı hiçbir zaman yakalayamadığını düşünürdü nedense. Kendisi de istediği resmi yapamamıştı bir türlü; en aydınlık, en mavi tablosunu çizememişti henüz. Bu yüzden yaşlı adamla kendisi arasında görünmez bir bağ olduğunu düşünür, tablolarından birini ona armağan etmeyi aklında kurar ama bu isteğini açığa vuramazdı.

Şükran FARIMAZ

1- 7. soruları metne göre cevaplayınız.

1. Ressam en çok nelerin resmini yapmayı seviyor?

A. İnsanların	B. Doğanın ve doğadaki varlıkların
C. Değerli eşyaların	D. Gök cisimlerin

2. Ressam neden geceleri sevmiyor?

- A. Doğadaki renkleri göstermediğinden
- B. Geceleri kitap okuduğundan
- C. Resim yapma isteğini ortadan kaldırdığından
- D. Geceleri dışarı çıkmak istemediğinden

3. Ressam, günün ilk ışıklarıyla şövalesi kurduğu köşeden bakarken neler dikkatini çekiyor?

A. Günü karşılayan horozlar	B. Sonsuz buğday tarlaları
C. Balık tutan kimseler	D. Sonsuzluğa uzayan deniz

4. Ressamın yaşlı balıkçıyla kendisi arasında bir bağ kurmasına neden olan düşünce nedir?

- A. Balıkçıyı eski bir tiyatrocu arkadaşına benzetmesidir.
- B. Balıkçının kendisi gibi her zaman düşünceli bir hâlinin olmasıdır.
- C. Balıkçının tıpkı kendi gibi geceleri sevmemesidir.
- D. Ressamın, balıkçının istediği balığı bir türlü yakalayamadığını düşünmesidir.

5. Metinde geçen iki eş sesli kelime bulunuz. Bunları farklı anlamlarıyla cümle içerisinde kullanınız.

6. Aşağıdaki kelimelerin zıt anlamlılarını metinde bulunuz. Bunları birer cümlede kullanınız.

Kelimeler	Zıt anlamlıları	Cümlelerim
gelecek		
karanlık		

7. Aşağıdaki kelimelerini eş anlamlılarını metinde bulunuz. Bunları birer cümlede kullanınız.

Kelimeler	Eş anlamlıları	Cümlelerim
hediye		
hatırlamak		

8. Aşağıdaki cümlelerde () içine uygun noktalama işaretlerini koyunuz.

○ Aşık Veysel'in en güzel şiirlerinden biridir bu () Güzelliğin () Ne diyor bu şiirde Veysel () Kim okurdu kim yazardı () () Bu düğümü kim çözerdi () () Koyun kurt ile gezerdi () () Fikir başka başka olmasa ()

○ Türkiye () de çok sayıda amatör ve profesyonel () Bunlardan bazılarını ileride mutlaka belirtmeliyim. () fotoğraf sanatçısı vardır ()

9. Aşağıdaki tabloda yer alan konuşma etkinliği ölçütlerini okuyarak size uygun olanı işaretleyiniz. Hayır cevaplarınız için öğretmeninizden yardım alarak kurallarla ilgili çalışmalar yapınız.

Ölçütler	Evet	Bazen	Hayır
İkili veya daha çoklu konuşmalarda göz teması kurarım.			
Konuşmalarında işitilebilir bir sesle konuşurum.			
Tartışmalarda veya karşılıklı konuşmalarda uygun hitap ifadeleriyle nezaket sözcüklerini kullanırım.			
Tonlama ve vurgulara dikkat ederim.			
Akıcı ve anlaşılır bir dil kullanırım.			
Konuşmanın akışı içinde sorular sorar ve bana sorulan sorulara cevaplar veririm.			
Konuşmada veya tartışmada ifade edilen fikirleri toparlar, bunlardan ne anladığımı ve kendi düşüncelerimi ifade ederim.			
Bazı konuşmalar için hazırlık yaparım.			
Konuşmamda bilgileri daha net bir şekilde aktarabilmek için grafikler, görseller veya çoklu medya araçlarını kullanırım.			
Konuşmamı konuya, ortama ve konuşmayı yapacağım kişi veya gruba göre ayarlarım.			

10. Aşağıda verilen yazma aşamalarında yaptığınız çalışmaları yazınız.

Hazırlık:

Metnin yazım süreci:

Metnin düzenlenmesi:

Metnin paylaşılması:

11. Aşağıdaki cümlelerde bazı kelimelerin ve kurumların kısaltmaları kullanılmıştır. Kısaltmaların doğru kullanıldığı cümlelerin sonundaki kutucuğa "D", yanlış kullanıldığı cümlelerin sonundaki kutucuklara ise "Y" yazınız.

T.B.M.M'ye düzenlenen geziye ben de gelmek istiyorum.

Gazete, dergi vb. ürünleri marketimizde bulabilirsiniz.

Manavdan iki k.g elma aldım.

Av Ahmet Bey, bu davayı mutlaka kazanacaktır.

Prof. Dr. Güler Arslan yarın okulumuzu ziyaret edecek.

Belediye Bşk. Berke Durmaz bisiklet yollarını yaygınlaştıracaklarını söyledi.

Kronometrede Sa, Dk, Sn birimleri yer almaktadır.

İneğimizin doğumunu Vet. Uygur Bey yaptıracak.

Aradığın kitabı sadece Demir A.V.M'de bulabilirsin.

Ankara'dan İstanbul'a THY ile gideceğim.

12. Aşağıdaki tabloda verilen kısaltmaların açılımlarını uygun yerlere yazınız.

Kısaltma	Açılımı	Kısaltma	Açılımı
Apt.		T.C.	
Asb.		H	
ör.		Mah.	
Gön.		T.	
MÖ		g	
Cad.		MS	
TL		TSE	
kr.		ÜT	
Sok.		km	

Sonraki Derse Hazırlık

"Mutluluk" konulu sözler araştırınız.

7. TEMA

BİREY VE TOPLUM

Ah Heidi Neredesin?

İpek Kelebeği (Dinleme/İzleme)

Eskiciyle Para Babası

Sözcükler

Güler Yüze ve Gülmeye Dair
(Serbest Okuma)

1. Sizce bütün insanların yaşam şekli aynı olsaydı, bu güzel olur muydu? Neden?
2. "Azıcık aşım, kaygısız başım." atasözünden ne anlıyorsunuz?

Metni, noktalama işaretlerine dikkat ederek sessiz okuyunuz.

ESKİCİYLE PARA BABASI

Bir zamanlar yoksul bir eskici varmış, eski ayakkabıları onarırmış. Bir yandan işini yaparken bir yanda da şarkı söylermiş. Sabahtan akşama kadar böyle geçirirmiş zamanını. Oradan gelip geçenler eskicinin şarkılarına bayılır, öyle durup hayranlıkla dinlerlermiş. O da beğenildiğini görünce büsbütün coşar, mutlu mu mutlu, gırtlığının tüm gücüyle söyler de söylermiş artık. Ama bir de komşusu varmış ki tam karşıtıymış bizim eskicinin, tam bir para babasıymış, zenginlik içinde yüzer, çok az şarkı söyler, çok da az uyurmuş. Sabaha karşı uykuya dalınca da bizim para babası yiyecek ve içecekler gibi uykunun da pazarda satılmamasından yakınmaya başlarmış. Günün birinde, parlak bir düşünce gelmiş aklına. Güzel sesli eskiciyi köşküne çağırtmış.

"Dostum, söyler misin bana, sen yılda ne kadar para kazanırsın?" diye sormuş.

Bizim şen eskici gülümsemiş.

"Yılda mı dediniz, efendim?

Ben böyle yapmam hesabımı." demiş. "Bir günün hesabını sonraki günün hesabına eklemem hiçbir zaman. Yılın sonunu getireyim, yeter. Nasıl olsa, her gün kendi ekmeğini getirir."

"Peki, günde ne kadar kazanırsın?" diye üstelemiş para babası.

"Kimi zaman çok, kimi zaman az ama hep bir şeyler kazanırım işte." demiş eskici. "İşin tatsız yanı boş kalmaktır; ülkemizde bayram sayısı çok fazla."

Para babası gülmüş.

"Bak, ben sana bir yardımda bulunayım." demiş. "Al şu yüz altını, özenle sakla, gerekince de hiç çekinmeden harca."

Bizim eskici yüzlerce yıldır topraktan çıkarılan tüm altınların önüne yığıldığını sanmış. Alıp evi-

ne getirmiş altınları. Getirip de şöyle önüne koyunca, bir korkudur çökmüş içine. "Ya bu altınları çalarlarsa?" diye söylenmiş. Sonra altınlarını sarmış, sarmalamış, evinin bodrum katına gömmüş. Ama hiç ayırımında olmadan, altınlarla birlikte bir şeyi daha gömmüş: Yaşama sevincini.

Artık şarkı söylemez olmuş, sesini yitirmiş. Uyku da gitmiş. Evine gelenlere kuşkuyla bakar olmuş, yerli yersiz kaygılanmaya başlamış. Gün boyu gözü kapıda, kulağı kırıştıymış artık. Geceleri bir kedi hafif bir gürültü yapacak olsa, birileri altınları alıp gidecek sanarak yatağından fırlayıveriyormuş. En sonunda bu yaşama dayanamaz olmuş, altınları sakladığı yerden çıkarmış, artık uykusundan uyandırmadığı adamın kapısını çalmış. "Efendim, alın şu yüz altınınızı da bana şarkılarımı ve uykumu geri verin." demiş.

La Fontaine Masalları

(La Fonten)

Anlatan: Tahsin YÜCEL

Yazarın Hakkında Bilgi

La Fontaine (1621 – 1695)

Fransa'da doğdu. Hukuk öğrenimi gördü. Fabl türünde verdiği eserlerle tanındı. Bu türde hayvanları konuşturarak insanlara doğru davranış kazandırmak amacı güttü. La Fontaine, dünya edebiyatına 238 adet fabl kazandırdı. Eserlerini 12 kitapta topladı.

Tahsin YÜCEL (1933 – 2016)

Elbistan / Kahramanmaraş'ta doğdu. İlkokulu burada bitirdikten sonra ailesiyle İstanbul'a yerleşti. Galatasaray Lisesini bitirdikten sonra İstanbul Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümüne girdi. Öykü, roman ve deneme alanında eserler yazdı.

Eserlerinden bazıları şunlardır: Uçan Daireler (öykü), Yaşadıktan Sonra (öykü), Komşular (öykü), Mutfak Çıkmazı (roman), Vatandaş (roman), Kumru ile Kumru (roman), Yazın ve Yaşam (deneme), Tartışmalar (deneme), Göstergeler (deneme)...

1. Etkinlik

Okumanızı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Ölçütler	Evet	Hayır
Akıcı bir biçimde okudum.		
Dudaklarımı kısırdatmadan gözlerimle takip ederek okudum.		
Noktalama işaretlerine dikkat ettim.		
Kelimeleri doğru telaffuz ettim.		
Türün özelliklerine uygun okudum.		
Okuma esnasında anlamını bilmediğim kelimelerin anlamlarını cümleden hareketle tahmin ettim.		
Okumamın sonunda metnin konusunu ve ana fikrini belirledim.		

Okumayla ilgili eksiklikleriniz varsa bunları gidermek için çalışmalar yapınız. Bu konuda öğretmeninizin yönlendirmesine dikkat ediniz.

2. Etkinlik

Tahtaya bir daire çizin. Daireyi on iki parçaya ayırarak aşağıdaki kelime ve kelime gruplarını dairenin içine yatay, dikey ya da eğik şekilde yazınız. Dairenin, kelimelerin içine yazılacağı bir büyüklükte olmasına dikkat ediniz.

eskici

gırtlak

komşu

köşk

hesap

coşmak

özen

bodrum

ayrımında olmak

para babası

kuşku

efendi

İki kişilik gruplara ayrılınız. Öğretmeninizin kontrolünde tahtaya çıkınız. "Çarkı çevirmek" ya da "anlamı tahmin etmek" görevlerinden birini seçiniz. Çarkı çevirmek isterseniz grup arkadaşınızın sırtı size dönükken işaret parmağınızı çarkın üzerinde orta hızda çeviriniz. Arkadaşınız size "Dur." dediğinde parmağınızın üzerinde olduğu kelimeyi söyleyiniz. Arkadaşınızdan kelimenin anlamını tahmin etmesini isteyiniz. Kelimelerin anlamlarını en çok bilen grup yarışmayı kazanacaktır. Tahminlerinizi kelimenin sözlük anlamına bakarak kontrol ediniz.

Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri sözlüğünüze yazınız.

3. Etkinlik

Aşağıdaki hikâye unsurlarını metinden hareketle yazınız.

OLAY	KİŞİLER
ZAMAN	YER

**ESKİCİYLE
PARA
BABASI**

4. Etkinlik

Metindeki karakterlerin kişilik ve fiziksel özelliklerini yazınız.

Kişilik özellikleri:

Fiziksel özellikleri:

Kişilik özellikleri:

Fiziksel özellikleri:

Aşağıdaki metni okuduktan sonra soruları cevaplayınız.

PİNTİ

Pintinin biri, elinde ne var ne yoksa hepsini altınla değiştirmiş, onu da götürüp gizlice bir yere gömmüş.

Her gün gelir toprağı kazar ve altınlarını bir müddet seyrettikten sonra tekrar gömermiş. Akli altınlarından bir an olsun gitmezmiş. Bir gün böyle, beş gün böyle, hep aynı şeyi yaparmış. Sonunda adamın biri onu uzaktan görmüş ve ne yaptığını merak etmiş. Pinti gittikten sonra toprağı kazarak altınları alıp yerine taş parçaları koymuş.

Ertesi gün pinti gelip toprağı tekrar kazmış. Bir de bakmış ki altınlar yok. Dövünüp ağlamaya, saçını başını yolmaya başlamış.

Tesadüfen oradan biri geçiyormuş. Pintinin dövünüp ağladığını görünce merak edip yanına yaklaşmış.

- Ne ağlıyorsun, diye sormuş. Pinti, olanları anlatınca adam ona şöyle demiş:

- Bu kadar ağlayıp dövünmen boşuna. Senin altının ha varmış ha yokmuş. Toprağın altındaki altınlardan sana ne fayda? Senin için altınla taşın bir fark mı var? Anlaşıyor ki sen altının varken de onun bir hayrını görmüyormuşsun.

Ezop Masalları
haz. Hasan Avni Yüksel

● "Eskiciyle Para Babası" metni ile "Pinti" metninin konularının benzer ve farklı yönlerini yazınız.

Benzer yönleri:

Farklı yönleri:

● "Eskiciyle Para Babası" metnindeki "Para Babası" ile "Pinti" metnindeki "Pinti"nin kişilik özelliklerini karşılaştırınız.

6. Etkinlik

Aşağıda verilen görseli inceleyerek metni okuyunuz. Ardından gerçek mutluluğun parayla ilgili olup olmadığı hakkında bir konuşma yapınız. Konuşmanızda dilimize henüz yerleşmemiş yabancı kelimeler yerine Türkçe karşılığını kullanmaya özen gösteriniz. "Sonraki Derse Hazırlık" aşamasında yaptığınız araştırma sonucunda ulaştığınız sözleri konuşmanızda yeri geldikçe kullanınız.

Afrika denilince akla gelen ilk şey "yoksulluk" ve "açlık" olsa gerek. Bu nedenle Afrika'da yaşam şartları oldukça zor... İnsanlar, yetiştirdikleri ürünlerle besleniyorlar. Birçoğunun evi kötü durumda. Eğitim alabilen çocuk sayısı oldukça az. Ama Afrikalılar sanılanın aksine mutsuz değiller. Aza kanaat edebilen, sabırlı ve çalışkan insanlardan oluşan bu topluluk ulaşamayacakları hayallerin peşinden koşmaktansa evlerinin çatılarını onarabilmek gibi başa-rabilecekleri şeyler üzerine düşünüyorlar. Bu yüzden hayal kırıklıklarından uzak, mutlu yaşayabiliyorlar.

7. Etkinlik

Aşağıdaki karikatürü inceleyiniz. Karikatür hakkındaki düşüncelerinizi yazınız. Yazınızı bitirdikten sonra tekrar okuyarak varsa yazım ve noktalama yanlışlarınızı düzeltiniz.

Sonraki Derse Hazırlık

Aile büyüklerinizden biriyle nasıl bir çocukluk geçirdiği hakkında konuşunuz. Aile büyüklerinizin çocukluk dönemiyle ilgili önemli bulduğunuz bilgileri not ediniz.

1. Sizce gelecekte insanların hayatında ne tür değişiklikler olacaktır?
2. Gelecekle ilgili hangi planları yapıyorsunuz? Bu planları gerçekleştirmek için neler yapmanız gerekecek?

Metni, noktalama işaretlerine dikkat ederek sessiz okuyunuz.

AH HEİDİ NEREDESİN?

İnsanları birbirinden ayıran ne dil, ne din, ne ırk ne de renktir. Benim için insanları birbirinden ayıran şey, yalnızca düşünceleri ve hayalleridir. Sınırsızca düşünmenin ve hayal kurmanın ustası ise çocuklardır.

Belki de Heidi'yle (Heydi) bu yüzden çok iyi anlaşıyorduk. İkimiz de hayal kurmayı seviyorduk. Heidi kim mi? İsviçreli bir köylü kızı, benim en yakın çocukluk arkadaşım. Gerçi, yıllar sonra benim dışımda pek çok çocukla yakın arkadaş olduğunu öğrenmiş ve bu yüzden ona çok kızmıştım!

Heidi bir çizgi film kahramanıymış kimin umurunda. Ben Heidi'yle Alp dağlarında koşup oynuyordum ya önemli olan da buydu. Heidi'nin doğaüstü güçleri, büyücülük marifetleri, bilgisayarı ve süslü kıyafetleri yoktu. Ama onunla vakit geçirmek çok keyifliydi. Dağdan aşağıya yuvarlanırken, dedesinin kızarttığı peyniri hapur hupur yerken, komşusu Peter'le keçilerin sütünü sağarken hep birlikteydik.

Annesi ile babası öldükten sonra dedesinin yanına yerleşen Heidi hiç de mutsuz bir çocuk değildi. Aksine huysuz dedesine bile yaşam coşkusu aşılayacak kadar iyimser ve her zaman bildiğini okuyacak kadar da inatçıydı. Heidi gökyüzündeki yıldızları seyretmeden asla uyuyamazdı. Ben ise uyamadan önce hep aynı dilekte bulunurdum; bir an önce büyü-yeyim ve çocukken yapamadıklarımı yapayım.

Çok basit şeyler istiyordum aslında: Tek başıma sokağa çıkayım, istediğim kitabı okuya-yım, mutfaktaki en üst rafta duran reçel kavanozuna uzanabileyim... Bazen daha zor şeyler de isterdim elbette; çocukların yönettiği bir dünyada yaşamak, uçak kullanmak ve gökku-şağının altından geçmek...

Yıllar birbirini kovaladı ve ben büyüdüm. Evet, artık sokağa tek başıma çıkabiliyorum ama gökkuşağının altından geçmek için hâlâ "Heidi" gibi bir çocuğun elimi tutmasına ihti-yaç duyuyorum.

Ah Heidi neredesin?

Dursun Ege GÖÇMEN

Yazar Hakkında Bilgi

Dursun Ege GÖÇMEN (1973 -)

1973'te Aydın'ın Söke ilçesinde doğdu. Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümünü bitirdi. Hâlen bir tele-vizyon kanalında editör olarak görev yapan yazar, evli ve bir çocuk annesidir. Çocuk ve gençlik edebiyatı alanında yayımlan-mış 6 kitabı bulunan Göçmen, 2007'de Gülten Dayıoğlu Roman Ödülü'nü, 2008'de Rıfat Ilgaz Öykü Ödülü'nü kazandı.

Eserlerinden bazıları şunlardır: Canı Sıkılan Çocuk, Münakaşa Değil Münazara, Leoparın Kuyruğu, Alacağınız Olsun...

1. Etkinlik

Metinden alınan bazı kelimeler gökkuşağının renkleri üzerinde harfleri karışık olarak verilmiştir. Bu harflerden anlamlı kelimeler oluşturunuz. Bulduğunuz kelimeleri aşağıdaki anlamlarına göre satır başlarına yazınız. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri birer cümlede kullanınız.

Kelimeler

Anlamları

Düşmekte olan yağmur damlacıklarında Güneş ışınlarının kırılıp yansımasıyla gökyüzünde oluşan yedi renkli, kemer biçimindeki görüntü.

Kalıtımsal olarak ortak fiziksel ve fizyolojik özelliklere sahip insanlar topluluğu.

Huyu iyi olmayan, kötü huylu.

Ustalık, hüner, uzmanlık.

Büyü yapan kimse.

Doğa yasalarına uymayan, doğa yasalarıyla açıklanamayan.

Cümlelerim

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

- Yazara göre insanları birbirinden ayıran en önemli şey nedir?
- Yazar Heidi'yi neden seviyor?
- Heidi nasıl bir çocuktur?
- Yazar uyurken ne diliyor?
- Yazarın büyümesine rağmen tek başına yapamadığı şey nedir? Si geçmişte yapamadığınız hâlde bugün rahatlıkla yapabildiğiniz şeyler nı

3. Etkinlik

Metnin konusunu ve ana fikrini yazınız.

Metnin konusu

Metnin ana fikri

4. Etkinlik

Satır sonuna sığmayan kelimeleri bölmek için kısa çizginin (-) kullanıldığını hatırlayınız. Kısa çizginin yaygın olarak kullanıldığı yerler hakkında aşağıda verilen bilgiler okuyunuz.

Kısa Çizgi (-)

- Satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna konur:

Okuduğum kitap o kadar heyecanlıydı ki bir an olsun elimden düşürmedim. Sabaha kadar okumak istedim.

- Cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna konur, bitişik yazılır:

Elinde farklı boyutlarda kitaplarla –altısı oldukça büyüktü- içeri girdi.

- Heceleri göstermek için kullanılır:

ça-lış-mak, o-ku-yor-du, mut-lu-luk...

- Arasında, ve, ile, ila, ...-den ...-e anlamlarını vermek için kelimeler veya sayılar arasında kullanılır: *Ankara-İstanbul yolu, Türk-Fransız ilişkileri, Türkçe-İngilizce Sözlük, 1912-1913 Balkan Savaşları...*

Aşağıdaki kelimelerin satır sonlarına sığmadığında nasıl bölüneceğini örnekteki gibi gösteriniz.

kitap	ki - tap	azimli	
babaanne		haftalık	
arabalar		edebiyat	
kapıcı		toplama	

5. Etkinlik

Metinde geçen "Heidi"nin geçmişten günümüze çocukların zevkle izlediği bir çizgi film karakteri olduğunu biliyor musunuz? Siz daha çok hangi çizgi filmleri izliyorsunuz? Çizgi filmler dışında izlediğiniz diğer programların adları nelerdir?

Televizyonu izlerken de belli kurallara göre hareket etmeliyiz. Televizyonu yakından izlememek, çok fazla televizyon karşısında zaman geçirmemek, yaşımıza uygun programları izlemek gibi... Aşağıdaki işaretleri inceleyerek işaretlerin nerelerde kullanıldığını ve ne anlama geldiğini söyleyiniz.

GENEL İZLEYİCİ KİTLESİ

7 YAŞ VE ÜZERİ İZLEYİCİ KİTLESİ

7 YAŞ ALTI İZLEYİCİ KİTLESİ AİLE EŞLİĞİNDE İZLEYEBİLİR

13 YAŞ ALTI İZLEYİCİ KİTLESİ AİLE EŞLİĞİNDE İZLEYEBİLİR

15 YAŞ VE ÜZERİ İZLEYİCİ KİTLESİ

13 YAŞ VE ÜZERİ İZLEYİCİ KİTLESİ

18 YAŞ VE ÜZERİ İZLEYİCİ KİTLESİ

ŞİDDET VE KORKU UNSURLARI İÇERİR

OLUMSUZ ÖRNEK OLUŞTURABİLECEK DAYRANISLAR İÇERİR

15 YAŞ ALTI İZLEYİCİ KİTLESİ AİLE EŞLİĞİNDE İZLEYEBİLİR

Akıllı işaretler, televizyon yayınlarının içeriğiyle ilgili izleyiciyi bilgilendirmek için televizyon programı başlamadan önce yer alan uyarıcı işaret sistemidir. Akıllı işaretler, çocukları ve gençleri televizyon yayınlarının olası zararlı etkilerinden korumayı amaçlamaktadır.

Televizyon içerikleri ve akıllı işaretler sistemi hakkında daha fazla bilgi edinmek amacıyla RTÜK'ün (Radyo ve Televizyon Üst Kurulu) <https://www.rtuk.gov.tr/> adresli web sitesini ziyaret edebilirsiniz.

6. Etkinlik

Aile büyüklerinizin çocukluklarında nasıl zaman geçirdiklerini, hangi oyunları oynayıp hangi çizgi filmleri izlediklerini arkadaşlarınıza anlatınız. Büyüklerinizin çocukluk dönemleriyle kendinizinkini karşılaştırınız.

7. Etkinlik

Bildiğiniz meslek adlarını söyleyiniz. İleride seçmeyi düşündüğünüz meslekte yapmak istediklerinizi aşağıdaki alana yazınız. Yazdıklarınıza bir başlık koymayı unutmayınız.

Sonraki Derse Hazırlık

Türkçenin konuşulduğu ülkeler ve dilimizin genel özellikleri hakkında araştırma yapınız.

Hazırlık

1. Konuşurken veya yazarken seçtiğimiz kelimeler önemli midir? Neden?
2. Atatürk'ün "Türk dili, Türk milletinin kalbidir, beynidir." sözünden anladıklarınızı açıklayınız.

Şiiri vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek sesli okuyunuz.

SÖZCÜKLER

Sözcükler

Anne sütüdür

Çocuklara şiiri sevdiren

Ve her çocuğun

Çemberiyle dönen.

Bir şarkı yağmurdan

Bir masal düşten

Bir kırmızı nar

Sözcükler.

Oğullara portakal çiçeği

Kızlara ak zambaktır sözcükler

Sütün mavisinde

İkindinin gölgesinde.

Biliyorum

En güzel terzi

Sözcükleri biçip

Çocuklara yansıtan

Şiirin süt dili

Annelerdir.

Biliyorum artık

Şiirin sütü

Annelerden akar

Bir de çocukluktan.

İsmail KARAKURT

Şair
Hakkında
Bilgi

İsmail KARAKURT (1964 -)

Yozgat'ta doğdu. İlkokulu ve ortaokulu bu şehirde, liseyi Kayseri'de okudu. Gazi Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Çeşitli ilçe ve şehirlerde öğretmenlik yaptı. Birçok dergide şiir ve yazıları yayımlandı.

Eserlerinden bazıları şunlardır: Mahrem Mecazlar, Çocukluğum Bir Çocuk...

1. Etkinlik

Görsellerden hareketle şiirde geçen aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin edip yazınız. Tahminlerinizi kelimelerin sözlük anlamlarıyla karşılaştırınız. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri sözlüğünüze yazdıktan sonra cümle içerisinde kullanınız.

biçmek

çember

zambak

biçmek:

çember:

zambak:

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları şiire göre cevaplayınız.

- Çocuklara şiiri sevdiren nedir?
- Şair, sözcükleri nelere benzetiyor?
- Şaire göre en güzel terzi kimdir?
- Şair, son dördlükte, şiirin sütünün annelerden aktığını söyleyerek ne demek istiyor?
- Şiirin ana duygusu nedir?

3. Etkinlik

Şiirin konusu olan ifadeyi işaretleyiniz.

Konuşmanın güzelliği

☐

Şiirin önemi

☐

Sözcüklerin güzelliği

☐

Annelerimizin öğrettiği sözcükler

☐

4. Etkinlik

Şiirin ana duygusu olan ifadeyi işaretleyiniz.

Çocuklara şiiri, şarkıyı, masalı
sevdiren sözcüklerdir.

Çocukların sözcükleri sev-
mesi son derece önemlidir.

Anneler, çocuklarını güzel
sözcüklerle büyütürler.

Sözcükler çocukların diğer in-
sanlarla iletişim kurmasını sağlar.

5. Etkinlik

Okuduğunuz şiire farklı iki başlık belirleyiniz. Bu başlıkları ve bunları seçme nedenle-
rinizi aşağıdaki yazma alanına yazınız.

Birinci başlığım:

Bu başlığı seçme nedenim:

İkinci başlığım:

Bu başlığı seçme nedenim:

6. Efkinlik

Okuduğunuz şiir hakkındaki düşüncelerinizi anlatan bir yazı yazınız. Yazınızda şiiri beğenip beğenmediğinizi, şiirin ana duygusunun ilginizi çekip çekmediğini nedenleriyle birlikte belirtiniz. Yazınızın altına imza atınız.

Yazdıklarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız. Arkadaşlarınızla aynı düşünce ve duyguları taşıyıp taşımadığınızı yorumlayınız.

7. Etkinlik

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında yaptığınız araştırmadan hareketle Türkçenin konuşulduğu ülkeler ve dilimizin genel özellikleri hakkında edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız. Konuşmanızda insanın ana dilini iyi konuşmasının, ana diliyle yazmasının önemini anlatmayı unutmayınız.

Konuşmanızda konu dışına çıkmayınız. İstitebilir bir ses tonuyla konuşarak dinleyici arkadaşlarınızla göz teması kurunuz.

Sonraki Derse Hazırlık

<https://www.trt.tv> adresinde bulunan "İyilik Ödülleri" adlı kamu spotunu izleyiniz.

Hazırlık

1. Hayvanlara zarar vererek elde edilen ürünleri kullanmamız sizce doğru mudur?
2. Giysilerinizin hangi aşamalardan geçerek elde edildiğini biliyor musunuz? Düşüncelerinizi açıklayınız.

Metni dinlerken okumaya ara verilip size metnin sonrasıyla ilgili olaylar hakkında tahminleriniz sorulacaktır. Tahminlerinizi 1. etkinliğe yazınız. Dinleme sürecinin ardından tahminlerinizin yanına metinde gerçekleşen olayları yazınız. Tahminlerinizi böylece kontrol ediniz.

IPEK KELEBEĞİ

1. Etkinlik

Aşağıdaki sorulara yönelik tahminlerinizi yazınız. Dinleme sürecinin ardından metinde gerçekleşen olayları da yazınız.

1. Çocuk yumurtaları göremeyince ne yapmış olabilir?

Tahminim:

Metinde gerçekleşen:

2. Vedat ne görmüş olabilir?

Tahminim:

Metinde gerçekleşen:

2. Etkinlik

Metni dinlerken uyduğunuz ölçütler için "Evet" i, uymadıklarınız için "Hayır" ı işaretleyiniz.

Ölçütler	Evet	Hayır
Metni dinlerken başka şeylerle ilgilenmedim.		
Metni dinlerken arkadaşlarımdan dikkatimi dağıtmadım.		
Metni dinlerken görgü kurallarına uydum.		
Metni dinlerken dikkatimi metne verdim.		
Metni dinlerken ilgimi çeken yerlerle ilgili notlar aldım.		
Metni dinlerken arkadaşlarımla konuşmadım.		
Soru sormak için metnin bitmesini bekledim.		
Metni, uygun bir oturma pozisyonunda dinledim.		

Evet sayınız:

Hayır sayınız:

"Hayır"larınızı "Evet"e çevirmek için yapmanız gerekenleri açıklayınız. Dinleme etkinliklerindeki başarınız hakkında neler düşünüyorsunuz? Bu tür etkinliklerde zaman içerisinde nasıl bir ilerleme kaydettiniz? Arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. Etkinlik

Aşağıda, metinden alınmış bazı kelimelerin heceleri verilmiştir. Alt bölümde yer alan anlamlarından hareketle heceleri bir araya getirerek kelimeler oluşturunuz. Oluşturduğunuz kelimeleri, anlamının bulunduğu yerlere yazınız. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri birer cümlede kullanınız.

Kelimeler

Anlamları

Savaşta ele geçen düşman.

Saçsız, bitki örtüsü olmayan.

İçinden ışığın geçmesine ve arkasındaki şeylerin görülmesine engel olmayan.

Yemek yeme isteği.

Yumurtadan çıkan kelebek kurtçuklarının ilk durumu.

Dalından yeni koparılmış, tazeliği üstünde, daha büyümemiş bitki.

İpek böceği kozaları çözülerek çıkarılan ve dokumacılıkta kullanılan çok ince, esnek ve parlak tel.

Olağandan daha hacimli, olağanı aşan büyüklüğü olan.

Cümlelerim

4. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

- Vedat'ın babası, eve ne getiriyor?
- Vedat, ipek böceği kurtçuklarını beslemek için dut yapraklarını nereden alıyor?
- Sabahat Teyze, Vedat'a niçin kızıyor?
- Tırtılların iştahı neden kesiliyor?
- Koza delinince içinden ne çıkıyor?
- Vedat, kozalardan ipek elde edildiğini ve bunun için keleklerin ölmesi gerektiğini düşününce ne hissediyor? Vedat'ın yerinde siz olsaydınız ne hissederdiniz?

5. Etkinlik

"İpek Kelebeği" metnine farklı iki başlık belirleyiniz. Bu başlıkları ve bu başlıkları önerme nedenlerinizi yazınız.

Birinci başlığım:

Bu başlığı seçme nedenim:

İkinci başlığım:

Bu başlığı seçme nedenim:

6. Etkinlik

"Sanat" temasında izlediğiniz kamu spotunu hatırlayınız. Bu kamu spotunun dışında izlediğiniz kamu spotları varsa, bunların içerikleri hakkında konuşunuz.

Halkın yararını, toplumun huzur ve refahını gözeterek reklamların bütününe kamu spotu denir. Kamu spotu reklamları; devlet tarafından düzenlenmekte olup televizyonlar aracılığıyla halka aktarılmaktadır.

KAMU SPOTU

Sınıfınızın imkânları dâhilinde "İyilik Ödülleri" kamu spotunu tekrar izleyiniz. "İyilik Ödülleri" kamu spotu hakkındaki düşüncelerinizi ve iyiliğin toplum hayatındaki önemi konusunda konuşunuz.

Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Soframızın vazgeçilmez gıdalarından olan ekmeğin geçtiği aşamaları maddeler hâlinde yazınız.

Tarla sürme

Tohum ekme

İlaçlama-gübreleme

Hasat

Taşıma

Una dönüştürme

Hamur yapma

Ekmek pişirme

Ekmekçiden satın alma

Yazdıklarınızı gözden geçirin. Yazım ya da noktalama yanlışlarınız varsa bunları düzeltiniz. Metninizi arkadaşlarınıza okuyunuz.

GÜLER YÜZE VE GÜLMEMEYE DAİR

Asık suratlı insanlardan hoşlanır mısınız desem tabii bana gülersiniz. Zaten ben de gülmeniz için söze böyle başladım. Güler yüze ve gülmeye dair olan bu konuşmayı asık suratla dinlemenizi istemem tabii. Konuşurken söze başladığınız sırada karşınızdakinin kaşlarını çatıldığını, asık bir suratla sizi dinlediğini görürseniz konuşmak hevesiniz kırılır. Lafı kısa kesip bu tatsız sohbeti bir an önce bitirmeye bakarsınız. Bir de karşınızdakinin sizi güler yüzle dinlediğini, hatta araya biraz da tatlı söz karıştırarak sohbete renk verdiğini göreceksiniz. Konuştukça konuşacağınız gelir. Benim için buradan, sizlerin yüzlerinizi görmek her ne kadar mümkün değilse de gözlerimi güler yüzle dinlediğinizi tahayyül etmek bana cesaret veriyor.

Zaten öyledir. Güler yüz her şeyden evvel insana cesaret verir. Çünkü güler yüzlü insanlar her kusuru hoş gören, affeden insanlardır. Dünyada ilk adımlarını yeni atmaya başlamış bir çocuğa herkes güler yüzle bakar. Onun her kusuru yapabileceğini ve bütün bu kusurların affedilmeye layık olduğunu önceden kabul ettiğimiz için çocuk karşısında gülümser bir yüz takınırız. Olgun insanlar yalnız çocuklara değil, herkese affedicidir, kusura pek aldırmayıcı bir yüzle bakarlar. Bu dünya öyle çatık kaşla dolaşmaya, şunun bunun kalbini kırmaya değer bir dünya değildir. Onun için güler yüzlü insanlar arasında yaşayanların hayatı asık suratlı insanlar arasında kalmış insanların hayatından daha tatlı geçer.

Bazı kimseler vardır, sanki Cenabıhak onlara gülmeyi yasak etmiştir. Gülümsemeyi aklı başında adamın ciddiyetini bozan bir hâl zannederler. Yüz göz olmasınlar diye çocuklarına

gölmezler; laubali demesinler diye komşularına gülmezler. Kaşları sanki kudretten çatılmıştır. Çalışırken çatık, konuşurken çatıktırlar. Hatta kendilerine ettikleri zulüm yetmiyormuş gibi gülünlere de kızarlar. Yalnız gülümsemekle kalmayıp arada bir kahkahalar savuranları ciddi meseleler konuşmaya değmez insanlar yerine koyarlar.

Hayatı böyle saymak çok yanlışdır. Unutmayalım ki biz insanların hayvanlardan bir farkımız konuşmaksa öteki farkımız da gülmektir. Hiç siz ömrünüzde gülen, kahkahalar savuran bir hayvan gördünüz mü? Zavallılar kim bilir ne kadar gülmek istiyorlardı! Hatta insan kardeşlerinin öyle bazı tuhaflıkları vardır ki onların karşısında herhâlde kahkahalarla gülmek için can atıyorlardır. Ama ne hikmetse, yüzleri gülmeye elverişli bir şekilde yaratılmamıştır. Kendilerini ne kadar zorlasalar gülemezler. Buna mukabil insanlar, çok şükür gülebiliyorlar. Tabiat bize böyle bir imkân bahşetmişken bu imkânı niçin bol bol kullanmamalı?

(...)

Şevket RADO

(Kısaltılmıştır.)

**Yazarın
Hakkında Bilgi**

Şevket RADO (1913 – 1988)

Bugünkü Makedonya sınırları içerisindeki Radoviş'te doğdu. 1912'de patlak veren Balkan Savaşları'ndan dolayı anavatanına geldi. İstanbul'da Hukuk Fakültesini bitirdi. Çeşitli gazetelerde köşe yazarı ve yayın müdürü olarak çalıştı. Eserlerinden bazıları şunlardır: Eşref Saat, Hayat Böyledir, Tatlı Dil, Aile Sohbetleri, Hayat Ansiklopedisi...

Tema Değerlendirme Çalışmaları

ŞAKACI FİL

Yağmur ormanlarının birinde bir fil yaşamış. Bu filin en büyük zevki, diğer hayvanlara şaka yapmakmış. Hortumuna doldurduğu suyu, en olmadık zamanda birisinin üzerine püskürtür ve kahkahalarla gülermiş. Bazen de öyle kötü şakalar yaparmış ki hayvanlar ne yapacaklarını şaşırırmış.

Bu şakalardan bunalan hayvanlar bir toplantı yaparak, "Artık bu işin tadı kaçtı. Biz de ona öyle bir şaka yapalım ki anlasın şaka yapmanın ne demek olduğunu." diyerek aralarında anlaşmışlar.

Bir gün fil uyurken diğer hayvanlar filin hortumuna bir tıpa tıkamış. Fil uyanınca nefes alamadığını görüp çok korkmuş. Sonra da üfledikçe üflemiş. O üfledikçe, üflediği hava kendisini şişirmeye başlamış. Şiştikçe hafiflemiş ve tıpkı bir balon gibi yükselmeye başlamış. Fil yukarılara doğru çıkınca soğuk bir hava ile karşılaşmış ve öyle bir hapşırılmış ki hortumundaki tıpa çıkmış. Tıpa çıkınca karnındaki hava da boşalmış. Hava çıktıkça bizim yaramaz fil alçalmış ve yere yavaşça inmiş. Fil yere inince de birazcık canı yanmış.

Ormandaki diğer hayvanlar bütün bu olayları seyretmiş. Fil yere inince hepsi gülüşmeye başlamış. "İşte!" demişler. "Senin yaptığın şakalar da bizim canımızı böyle acıtıyordu. Biz yapma dedikçe sen gülüyordun. Sana yaptığımız bu şakadan sonra, yaptıklarının ne kadar kötü bir şey olduğunu anlamışsındır umarız?" Şakacı fil önceki yaptıklarından dolayı herkesten çok özür dilemiş. Bir daha kötü şakalar yapmayacağına söz vermiş. Fil ne demiş biliyor musunuz? "Sözüm söz olsun, yediğim tuz olsun, yattığım yer buz olsun ki bir daha kötü şakalar yapmayacağım!" Bütün hayvanlar biliyorlarmış ki artık fil ağır şakalar yapmayacak.

Mehmet VURAL

1- 7. soruları metne göre cevaplayınız.

1. Fil ve diğer hayvanlar nerede yaşıyorlarmış?

- A. Gölde
- C. Mağarada

- B. Derede
- D. Yağmur ormanlarında

2. Filin en büyük zevki neymiş?

- A. Yemek yemek
- B. Oyun oynamak
- C. Şaka yapmak
- D. Uyumak

3. Fil, diğer hayvanlara ne tür şakalar yapmaktan hoşlanıyormuş?
- A. Arkadaşlarının hoşuna giden
B. Arkadaşlarını güldüren
C. Arkadaşlarını mutlu eden
D. Arkadaşlarını rahatsız eden

4. Diğer hayvanlar file nasıl bir şaka yapıyorlar?
- A. Filin canını acıtmayacak küçük bir şaka yapıyorlar.
B. Filin hoşuna gitmeyen sözler söylüyorlar.
C. Onun kendilerine yaptığı şakaya benzer bir şaka yapıyorlar.
D. Filin bir daha aralarına katılmasına engel olan bir şaka yapıyorlar.

5. Filin hortumundaki tıpa nasıl çıkıyor?
- A. Filin öksürmesiyle
B. Diğer hayvanların yardımıyla
C. Filin hapşırmasıyla
D. Filin nefes almasıyla

6. Fil yere nasıl iniyor?
- A. Hızlıca
B. Takla atarak
C. Dönerek
D. Yavaşça

7. Fil yere inince diğer hayvanlara ne söylüyor?
- A. Bana bunu nasıl yaparsınız!
B. Bir daha size şaka yapmayacağım.
C. Bir daha sizinle konuşmayacağım.
D. Sizinle birlikte yaşamak istemiyorum.

8. Aşağıdaki ifadeleri, kısaltmalarıyla eşleştiriniz.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi

Acele Posta Servisi

Avukat

Bakınız

Cadde

Coğrafya

Gram

General

Sokak

Atatürk Kültür Merkezi

Apartman

Gen.

cad.

g

bk.

coğ.

sok.

APS

AIHM

AKM

Av.

Apt.

AFAD

9. Aşağıdaki soruları, "Birey ve Toplum" temasında okuduğunuz bir kitaba göre cevaplayınız.

Kitabın adı: _____

Yazarı: _____

Sayfa sayısı: _____

Yayınevi: _____

Konusu: _____

Karakterleri: _____

Kitapta önemli bulduğunuz bir olay: _____

8. TEMA

BİLİM VE TEKNOLOJİ

Beyin Ne İş Yapar?

İnternet (Dinleme/İzleme)

Öğrenme ve Marie Curie

Akıl Aydınlığında

İbni Sina (Serbest Okuma)

1. Hangi bilim dallarına ilgi duyuyorsunuz? Neden?
2. Bilim insanı olmak ister miydiniz? Neden?
3. Hangi bilim insanı hakkında araştırma yaptınız? Araştırmanız sonucunda bu bilim insanı hakkında neler öğrendiniz?

Metni, noktalama işaretlerine dikkat ederek sessiz okuyunuz.

ÖĞRENME VE MARIE CURIE (Meri Küri)

(Maria, karlı bir kış günü Varşova'da doğar. Yüzünde hiç eksilmeyen gülümsemesi ve sevecenliğiyle tüm kasabanın ilgisini üzerine çeker. Dört beş yaşlarına geldiğinde babasının odasındaki deney kitaplarına ilgi duyar. Öğretmen olan babası, kızının okula gitme yaşı gelinceye kadar ona evde ders çalıştırır. Kızının fen dersine aşırı ilgisi olduğunu fark eden baba, onun gelecekte her güçlüğü yeneceğine inanır.

Ortaokul yıllarında Maria bir yandan okula devam ederken bir yandan babasının laboratuvarında deneyler yapar. O yıllarda Polonya'da kız çocukları liseye gönderilmez. Ayrıca Maria zaten yoksul olduğundan onun liseye devam etmesinin önünde iki engel vardır. Bütün bu olumsuzluklara rağmen babası, Maria'nın öğrenme isteğini ve üstün yeteneğini değerlendirmek ister.

Okuyacağınız bölüm, Maria'nın bu aşamadan sonra yaşadıklarını anlatmaktadır.)

(...)

Bir gün babası ve Maria, yakındaki bir lisenin müdürüyle konuşmaya gitmişler. Babası yaptığı işin ne derece doğru olduğundan emin değilmiş. Çünkü lisedeki bütün öğrenciler erkek çocuklarmış. Babası Maria'nın öğrenme tutkusunu ve yeteneklerini lisenin müdürüne anlatmış. Aslında müdür de bütün çocukların okula gitmesini, kız ya da erkek ayrımı yapılmamasını istiyormuş. Ayrıca Maria'nın öğrenme hevesi ve okuma isteği, onun bir kız çocuğu olması nedeniyle engellenmemeli, diye düşünüyormuş. Bu Maria için büyük bir şans olmuş.

Mücadeleler sonunda Maria liseye kabul edilmiş. Ancak yoksul bir ailenin çocuğu olduğu için çalışmak zorundaymış. Maria babasına yük olmamak için çok çalışıyor, hem ders veriyor hem de derslerine çalışıyormuş. Maria'nın okulun ilk günlerinde açlıktan bayılması, öğretmenlerini ve babasını çok üzmüş. Ama Maria'nın içindeki istek öyle büyükmüş ki ne olursa olsun çalışmaya ve her gün yeni bir şeyler öğrenmeye devam ediyormuş. Sonunda liseyi birincilikle bitirmiş. Onun bu başarısı, diğer kız çocuklarına ve anne babalara örnek olmuş. Kasabalılar artık kız çocuklarını liseye göndermeye başlamışlar.

Şimdi Maria'nın en büyük isteği, dünyaca ünlü bilim insanlarından ders almak ve daha da çok şey öğrenmekmiş. Babası, Maria'ya burs bulabilmek için birçok yere başvurmuş. Sonunda, Maria okulunda çok başarılı olduğu için devleti para yardımı yaparak onu Paris'te okutmaya karar vermiş. Maria Paris'e gitmiş. Orada birçok bilim insanıyla tanışmış, onlardan ders almaya başlamış. Burs olarak aldığı para ona yetmediğinden para kazanmak için yine ders veriyor, çoğu zaman da aç kalıyormuş. Ama Maria'nın içindeki öğrenme isteği ona hep güç veriyormuş.

Sıkıntılı anlarında, "Ben yeni şeyler bulmak, yeni şeyler öğrenmek için buradayım. İçim öğrenme arzusuyla, dünya gizemlerle dolu. Ne kadar okusam, ne kadar araştırsam hâlâ o kadar çok şey var ki öğrenilecek." diye kendi kendini motive ediyormuş.

Maria her gün yeni şeyler öğreniyor, laboratuvar da araştırmalar yapıyor-muş. Çalıştığı laboratuvar da onun gibi araştırmacı olan Pierre Curie (Piyer Küri) ile tanışmış. Pierre Curie de devamlı çalışıyor, deneyler yapıyor, hiç yorulmuyormuş. Birbirlerini ve öğrenmeyi seven bu iki çalışkan insan, sonunda evlenerek birlikte çalışmaya başlamışlar. Artık ona herkes Fransızca Maria'nın karşılığı olarak Marie (Meri) diyor-muş.

Bir gün eşi ile beraber çalıştıkları üniversiteden araştırmaları için bir laboratuvar istemişler. Bu istekleri yerine getirilmeyince yılmamış ve üniversitenin bahçesine baraka kurarak çalışmalarına orada devam etmişler.

Maria ve eşi, baraka laboratuvarlarında uranyum taşının üzerinde yaptıkları deneyler sonucunda “radyum” ve “polonyum” diye adlandırdıkları iki element bulmuşlar. Maria, ülkesinin adı Polonya olduğu için bulduğu elemente “polonyum” adını vermiş. Bu başarısından dolayı “bilim tarihine geçen ilk kadın” olmuş. Uranyum taşıyla yaptığı çalışmalar nedeniyle Nobel Kimya ve Nobel Fizik ödüllerini almaya hak kazanmış.

Maria, hiçbir karşılık beklemeden daha çok öğrenmek için uğraşmış. Aç kalmış ama yılmamış. Hiçbir şey onu öğrenmekten alıkoyamamış. O bulduğu şeylerle insanlığın yararına çalışmış. Bulduğu element, hastalıkların iyileşmesinde ve ilaç yapımında kullanılmış... Küçük fareciğiyle edindiği o küçük uranyum taşını hiçbir zaman yanından ayırmamış.

Evet çocuklar, insanların istediklerine ulaşabilmeleri için çalışmaları gerekir. Maria’nın da istediği “hep daha fazla öğrenmek” idi. O, bu isteğine tüm yaşamını adadı. Hep daha fazlasını öğrenmek istedi. Öğrendikleri ile insanlık için yararlı şeyler keşfetti. Maria isteğini, karşılaştığı tüm zorluklara rağmen gerçekleştirdi. Eğer siz de isterseniz, öğrenmek için çalışırsanız yaşamdan ne istediğinizi anlar ve hedefinize ulaşabilirsiniz.

Özge SELÇUK – Reyhan BASK

(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

Aşağıda metinden alınan bazı kelimeler verilmiştir. Kelimeleri bulmaca içinde belirginleştirdikten sonra bunların anlamlarını tahmin edip yazınız. Tahminlerinizi kelimelerin sözlük anlamlarıyla karşılaştırınız. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri cümle içerisinde kullanarak cümleleri defterinize yazınız.

DENEY

YETENEK

TUTKU

HEVES

BURS

URANYUM

ELEMENT

LABORATUVAR

laboratuvar

yetenek

tutku

heves

deney

burs

uranyum

element

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

- Maria ve babası, neden lise müdürüyle konuşmaya gidiyorlar?
- Maria, okulun ilk günlerinde neden bayılıyor?
- Maria, liseyi hangi derece ile bitiriyor?
- Maria'nın üniversiteye gitmesi için kim burs veriyor?
- Maria ve eşi, laboratuvarlarını neden baraka içine kuruyorlar?
- Maria'nın bulduğu element hangi amaçlar için kullanılıyor?
- Marie Curie'nin birçok olumsuzluk karşısında pes etmemesinin nedeni nedir?

Siz onun yerinde olsaydınız nasıl davranırdınız?

3. Etkinlik

Metnin konusu olan ifadeyi işaretleyiniz.

Marie Curie'nin çocukluğu

☐

Marie Curie'nin öğrencilik hayatı

☐

Marie Curie'nin iyi bir bilim insanı olmak için verdiği mücadele

☐

Marie Curie'nin ömrünün son yılları

☐

4. Etkinlik

Metnin ana fikri olan ifadeyi işaretleyiniz.

Karşılaştığımız zorluklardan yılmayıp mücadele etmeye devam etmeliyiz.

Her insan imkânları ölçüsünde isteklerini gerçekleştirebilir.

Önemli işleri başarabilmek için çevremizdeki insanlardan yardım almalıyız.

Her insanın kendine özgü bir yaşam tarzı vardır.

5. Etkinlik

Metinle ilgili aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Görsellerin metnin hangi bölümlerini yansıttığını altlarına yazınız.

6. Etkinlik

Türk bilim insanı “Canan Dağdeviren” hakkında verilen bilgileri okuyunuz. Dağdeviren’in bilime olan merakının nasıl başladığını ve Marie Curie ile arasındaki benzerlikleri söyleyiniz.

Canan DAĞDEVİREN

İlk ve orta öğrenimini Kocaeli’nde yaptı. 2007’de Hacettepe Üniversitesi Fizik Mühendisliği Bölümünden mezun oldu. Sabancı Üniversitesi Malzeme Bilimi ve Mühendisliği programındaki yüksek lisans eğitimini 2009’da tamamladı. Aynı yıl Fulbright (fulbrayt) Bursu kazanarak Malzeme Bilimi ve Mühendisliği Bölümünde doktora eğitimine başladı. Bu süreçte esnek ve katlanabilir, deri üstüne yapıştırılabilir veya giyilebilir elektronik aletler üzerine çalışmalar yaptı. Medikal teknoloji alanında çalışarak pilsiz çalışan giyilebilir bir kalp çipi ve cilt kanserini teşhis eden bir cihaz geliştirdi. Kendisi bilime olan merakında iki dönüm noktası olduğunu belirtmektedir. Bunlardan ilki babasının kendisine Marie Curie hakkında hediye ettiği bir kitap; ikincisi ise fizik profesörüken Erdal İnönü’den bizzat aldığı *Anılar ve Düşünceler* adlı eser.

7. Etkinlik

Aşağıdaki görseli inceleyiniz. Görseldeki çocukların merdivenlerden kolayca çıkabilmesi için bir makine tasarlayınız. Tasarladığınız makinenin nasıl çalıştığını ve çocuklara nasıl yardımcı olacağını altındaki yazma alanına yazınız.

Tasarladığım makinenin çalışma düzeni:

8. Etkinlik

Marie Curie, hedefine ulaşmak için bir an bile olsun çabalamaktan vazgeçmedi. Her türlü zorluğun üstesinden gelerek hayallerini gerçekleştirmeyi başardı. Bilim insanlarının öğrenmeye karşı bu kadar istekli olmalarının sebebi sizce ne olabilir? Bu konuda bir konuşma yapınız. Konuşmanıza başlamadan önce bilim insanlarının zorluklar karşısında pes etmemelerinin nedenlerini düşününüz. Ayrıca konuşma esnasında nezaket ifadelerinin kullanımına dikkat ediniz. Konuşma ve dinleme kurallarına uyunuz.

TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu), ülkemizdeki bilim insanlarını çeşitli burs ve faaliyetlerle destekleyen bir devlet kurumudur. Aşağıda TÜBİTAK'ın burs başvurusu esnasında istediği belgelerden biri olan özgeçmiş formu verilmiştir. Bilgileri yazarak formu doldurunuz. Formu doldururken anlamadığınız bölümler için öğretmeninizden yardım isteyiniz.

FOTOĞRAF ALANI	ÖZ GEÇMİŞ
Başvuru sebebi	
Adı	
Soyadı	
Doğum tarihi	
Uyruğu	
Cinsiyeti	
Eğitim durumu	
Gösterdiği başarılar	
Yabancı dili	
Adresi	

Sonraki Derse Hazırlık

Beynimizin çalışma düzeni hakkında araştırma yapınız.

1. Sizce beyin, vücudumuzdaki organları nasıl kontrol ediyor olabilir?
2. Sizce bilgisayarlar insan beyninden daha zeki midir? Neden?

Metni, noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

BEYİN NE İŞ YAPAR?

Tüm vücudumuz olağanüstü bir haberleşme ağı ile sarılıdır. Buna sinir sistemi denir. Sinir sistemini İnternet ağına benzetebiliriz. Fakat İnternet ile kıyaslanmayacak kadar hızlı ve karmaşık bir ağıdır bu!

Vücudumuzun her organından ve her bir noktasından beynimize mesajlar gider. Mesela ayağımıza bir iğne batsa, bu mesaj, sinir hücrelerimiz tarafından saatte 240 km bir hızla beynimize iletilir. Ayağınızla beyniniz arasındaki mesafeyi ve bu hızı karşılaştırdığınızda sinir sisteminizin hızını az çok kestirebilirsiniz. Dokunduğumuz şeyin sıcak mı soğuk mu olduğunu yine bu sistem sayesinde anında fark ederiz.

Dokunma ve hissetme duyumuzun dışındaki duyularımız da yine sinir sistemimizden beynimize giden uyarılar sayesinde çalışır.

Gözümüze gelen görüntüler, kulağımıza gelen sesler, burnumuza gelen kokular, dilimizin tattığı tatlar... Hepsini sinir sistemimizin, beynimize yolladığı mesajlar aracılığıyla bilebiliriz. Beynimizde tüm bu organlarımız için özel bölümler vardır. Mesela gözümüzün gördüğü şeyleri, beynimizin görme ile ilgili bölgesine ileten sinir hücreleri aracılığı ile fark edebiliriz. Ancak iş bununla da kalmaz. Beynimizin bölümleri birbirleri ile her an iletişim içindedir. Biz tanıdığımız birinin yüzünü gördüğümüzde, hafızamız devreye girer ve kimin yüzüne baktığımızı biliriz. Annemizin sesini, teyzemizin sesinden de yine beyin bu eşsiz sistemleri sayesinde ayırt edebiliriz.

Beynimiz, vücudumuzun tüm fonksiyonlarını yöneten ve denetleyen kontrol merkezidir. Şu an sizlere bu kelimeleri yazarken kafamın içinde sayısız işlem gerçekleşmekte ve beyin hücrelerim milyarlarca bilgi alışverişini bir anda yapabilmektedir.

Kim bilir kaç sene önce öğrendiğim kelimeler ardı ardına zihnimde sıralanmakta, otuz sene önce öğrendiğim harfleri anında tanıyıp arka arkaya dizebilmekteyim. Bunun için gözlerim, görme merkezine klavyenin, bilgisayar ekranının, içinde oturduğum odanın görüntüsüne ait hesapsız bilgiyi ulaştırıyor. Kollarımdaki kaslar, beynimin kim bilir hangi bölgesinden gelen emirlerle kasıla gevşeye hareket etmekte ve böylece parmaklarım, klavyenin üzerinde tıkr tıkr gezinmekte... Bu sırada kalbim her zamanki gibi çalışmakta, az önce yediğim kaşarlı tost ise midemde sindirilmektedir.

(...)

Peki bizim için bu kadar önemli bir organ nasıl koruma altına alınmış biliyor musunuz? Her şeyden önce beyin, tıpkı bir ceviz içi gibi sert bir kabuğun içindedir. Adına kafatası dediğimiz bu kabuk hem sert hem de birbirlerine hareket etmemecesine bağlanmış, girintili çıkıntılı 8 ayrı parçadan oluşur.

(...)

Tank USLU
(Kısaltılmıştır.)

Yazar Hakkında Bilgi

Tank USLU (1974 -)

Adapazarı'nda doğdu. Lise yıllarında bir derginin yazı işlerinde çalışmaya başladı. Uzun bir süre bu derginin yazı işleri müdürlüğünü yaptı. Şu anda aynı dergiyi çıkaran yayınevinin editörüdür. Hem kendi ismiyle (Özkan Öze) hem de Tank Uslu ismiyle pek çok kitabı yayımlandı. Yazı çalışmalarını aralıksız sürdüren yazar, evli ve iki çocuk babasıdır.

Eserlerinden bazıları şunlardır: Şu Acayip Gözler, Şu Acayip Kuşlar, Acayip Şeyler Dizisi, Peygamberimizin Küçük Arkadaşları...

1. Etkinlik

Metni okumanızı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Ölçütler	Evet	Hayır
Dikkatimi metne yoğunlaştırdım.		
İşitilebilir bir ses tonu kullandım.		
Heceleme, tekrar ve geri dönüşler yapmadım.		
Vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ettim.		
Noktalama işaretlerine dikkat ettim.		
Kelimeleri anlamına uygun okudum.		

Evet sayınız: _____

Hayır sayınız: _____

"Hayır"larınızı "Evet"e çevirmek için neler yapmayı düşünüyorsunuz? Arkadaşlarınıza açıklayınız.

2. Etkinlik

Aşağıda, okuduğunuz metinden alınan bazı kelime ve kelime grupları verilmiştir. Kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Ardından aşağıdaki oyunu oynayınız.

Kelimeler

sinir sistemi	İnternet ağı	organ	mesaj	duyu	uyarı
hafıza	ses	göz	burun	koku	kalp
tost	ceviz	yönetmek	işlem	hücre	kabuk
kafatası	bilgisayar	klavye	kas	kol	parmak

KELİME OYUNU

Dörder kişilik gruplara ayrılınız. İş birliği içerisinde grubunuza bir isim belirleyiniz, sonra bir arkadaşınızı grubunuzun sözcüsü olarak seçiniz. Öğretmeninizin yönlendirmesiyle tahtaya çıkarak yan yana sıralanınız.

Sözcü olarak seçilen kişi dışındaki üç kişi, yukarıdaki kelime ya da kelime gruplarından birini seçer ve bunları söylemeden kelime ya da kelime gruplarının çağrıştırdığı bir kelimeyi grubun sözcüsüne söyler. Sözcü, arkadaşlarının söylediklerinden hareketle seçilen kelimeyi bulmaya çalışır. Gruplar buldukları her kelime için 1 puan alırlar. En çok puanı alan grup oyunu kazanır.

Oyuna bütün kelimeler bitinceye kadar devam ediniz. Metinde anlamını bilmediğiniz diğer kelimeleri de oyuna dâhil edebilirsiniz. Oyun sonrasında kelimelerle ilgili tahminlerinizi sözlük anlamlarıyla karşılaştırmayı unutmayınız. Anlamını öğrendiğiniz kelime ve kelime gruplarını anlamlarıyla birlikte sözlüğünüze yazınız.

3. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

- Vücudumuzdaki haberleşme ağının adı nedir?
- Sinir sistemindeki mesajlar kaç kilometre hızla hareket eder?
- Vücudumuzun fonksiyonlarını yöneten ve denetleyen organ hangisidir?
- Kafatası kaç parçadan oluşmaktadır?
- Sinir sistemi beyinle nasıl iletişim kurar?
- Metnin konusu nedir?
- Metnin ana fikri nedir?

4. Etkinlik

Okuduğunuz metne farklı iki başlık belirleyiniz. Bu başlıkları ve bunları seçme nedenlerinizi yazınız.

Birinci başlığım:

Bu başlığı seçme nedenim:

İkinci başlığım:

Bu başlığı seçme nedenim:

5. Etkinlik

Metinden hareketle beynimizin çalışma şeklini düşününüz. Çevrenizde gördüğünüz teknolojik araç ve gereçlerden hangisi ya da hangileri bu şekilde çalışıyor? Nedenleriyle birlikte aşağıdaki yazma alanına yazınız.

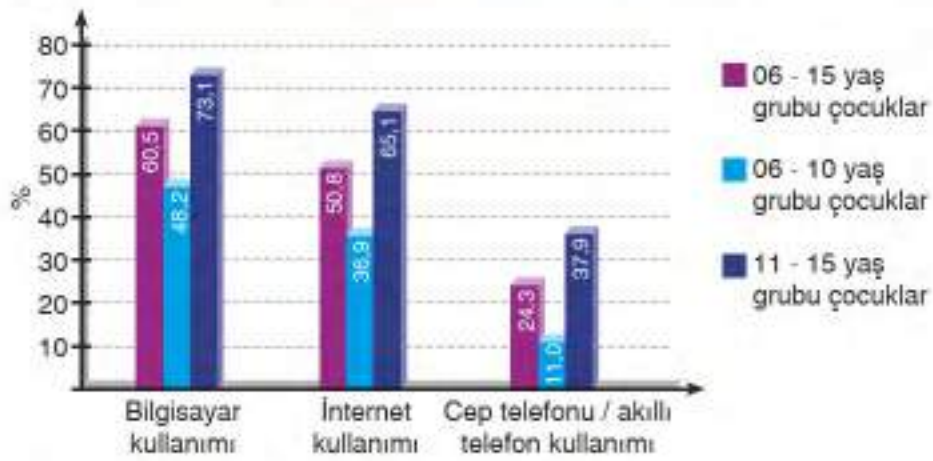

6. Etkinlik

TÜİK'in (Türkiye İstatistik Kurumu) "06-15 Yaş Grubu Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı ve Medya" araştırması sonucunda verilen aşağıdaki bilgileri okuyarak grafiği inceleyiniz. Grafikle ilgili soruları cevaplayınız.

06-15 Yaş Grubu Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı ve Medya

2013 yılı Nisan ayında gerçekleştirilen bu araştırmada 6-15 yaş grubu genel olmak üzere, farklılıkları daha iyi gözlemleyebilmek için yaş grubu 06-10 ve 11-15 olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Bu araştırma sonucunda ülkemizdeki çocukların hemen hemen yarısının her gün İnternet kullandığı ve bilgisayar kullanım yaşının ortalama 6-10 yaş grubu için 6, 6-15 yaş grubu için 8 olduğu saptandı. Bu grupların bilgisayar, İnternet ve cep telefonu kullanımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

1. En çok bilgisayar kullanan yaş grubu hangisidir?
2. En az cep telefonu kullanan yaş grubu hangisidir?
3. İnterneti en çok kullanan yaş grubu hangisidir?
4. Cep telefonunu en çok kullanan yaş grubu hangisidir?
5. Çocukların bu yaşlarda İnternet ve cep telefonunu kullanarak zaman geçirmelerini doğru buluyor musunuz? Neden?
6. Siz zamanınızın ne kadarını İnternet kullanarak geçiriyorsunuz? Gereğinden fazla İnternet kullanmanın zararları hakkındaki düşüncelerinizi açıklayınız.

7. Etkinlik

"Bilim ve teknolojiadaki gelişmeler sonucunda gelecekte insan beynine benzer bir makine yapılabilir mi? Eğer yapılırsa bu makine hangi alanlarda kullanılabilir? Sizce böyle bir buluş yapılmalı mı?" sorularından hareketle bir yazma konusu belirleyiniz. Yazınızı sonraki sayfada yer alan alana yazınız. Yazmaya başlamadan önce yazmak istediğiniz konuda yer vereceğiniz bölümleri zihninizde tasarlayınız. Yazınıza başlık koymayı unutmayınız.

Yazınızın içeriğine uygun bir resim yapınız.

Sonraki Derse Hazırlık

Dünyaca ünlü bilim insanımız olan Aziz Sancar hakkında güvenilir kaynaklardan araştırma yapınız. Araştırma sonucunda edindiğiniz bilgileri kullanarak Aziz Sancar hakkında bir konuşma hazırlayınız. Konuşmanızı hazırladıktan sonra birkaç kez prova yapınız.

Hazırlık

1. Sizce insan zekâsının bir sınırı var mıdır? Neden?
2. Gelecekte ne tür buluşların yapılacağını düşünüyorsunuz?

Şiiri, öğretmeninizin kontrolünde vurgu ve tonlamaya dikkat ederek sesli okuyunuz.

AKIL AYDINLIĞINDA

Çok büyük şu insan aklı
İnsan aklı
Masmavi
sonsuz
bir deniz

Görüyor musun
Akıl aydınlığında yüzüyor gemi
Akıl aydınlığında koşuyor kamyon
Kayıyor tren
İşçilerin emeğinden almış da hızını
Bak ne yaman geçiyor uçak
Akıl aydınlığında

Akıl aydınlığında
Terle oyuluyor dağlar
Suyla doluyor baraj
Çıt, basıyorsun düğmeye
Birden fışkırıyor elektrik
Bir aydınlık, beyninden
Yollara kitaplara
Bir aydınlık, güle oynaya
Okullara fabrikalara
Göğeren başaklara ordan...
Bir aydınlık ki bin sorudan
Gökyüzü atlasına, taa Samanyolu'na

Bakıyorsun
Kuyruğundan ateşler saçarak
Yıldızlara yaklaşıyor uzay gemimiz
Sen de içindesin ben de
Yeni dünyalar arıyoruz birlikte
Karanlıklarda gizlenen büyücü
Korkup kaçıyor bizden
Aynı filmlerdeki gibi

Ellerimin içinde
Gülümsüyor evren
Gülümsüyoruz
Payımıza düşen mutlulukla
Artık tutsak değiliz yeryüzünde

İşte yıldızlar işte bize göz kırpan
Ay'ın gümüş orağı işte
İşte Venüs, Neptün, Uranus
İşte işte dünyamız
Maviş bir topaç gibi
Ağır dönmekte

Akıl aydınlığında şimdi
Sofrada ekmek
Saksıda çiçek
Gökyüzü pencerede
Daha güzel durmakta
Günden güne emekle
Daha da çiçeklenmekte dünyanın yüzü

Çok büyük şu insan aklı
Aklımız bizim sonsuz gökyüzü

Aziz SİVASLIOĞLU

Sair Hakkında Bilgi

Aziz SİVASLIOĞLU (1950 -)

Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. İlkokulu ve ortaokulu bu ilçede tamamladı. Perşembe Öğretmen Okulundan mezun oldu.

Aziz Sivaslıoğlu, yıllarca ülkemizin farklı şehirlerinde öğretmen olarak çalıştıktan sonra şimdi yazar ve editör olarak hayatına devam etmektedir.

Eserlerinden bazıları şunlardır: Ay Dede'yi Çalmışlar, Okul Bitti, İlk Öykülerim, Kedi Medi'nin Maceraları, Fırtına Balıkçıları, Pembe Kurbağa Düş Görüyor...

1. Etkinlik

Kutucukların içinde verilen kelimelerin ilişkili olduğu kelime ya da kelimeleri okuduğunuz şiirden bularak üstlerindeki yerlere yazınız. Yazdığınız kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizi sözlük anlamlarıyla karşılaştırınız. Anlamını öğrendiğiniz kelime ve kelime gruplarını sözlüğünüze yazdıktan sonra bunları cümle içerisinde kullanınız.

deniz kayık ulaşım aracı yelken	lastik kara yük şoför	demir uzun yolcu bilet
işçi sabır başarı hedef	canlı ev yaşam gezegen	maden takı renk madalya
işçi sabır başarı hedef	canlı ev yaşam gezegen	maden takı renk madalya

Cümlelerim

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları, şiire göre cevaplayınız.

- Şair, dünyadaki bütün gelişmelerin nedenini neye bağlıyor? Siz bu konuda şair gibi düşünüyor musunuz? Neden?
- İnsan, aklını kullanarak uzayda nerelere gidebiliyor?
- Şair, "Artık tutsak değiliz yeryüzünde." sözüyle ne söylemek istiyor olabilir?
- Şiirde Samanyolu'na ait hangi gezegenlerden bahsediliyor?

3. Etkinlik

Şiirin ana duygusunu yazınız.

4. Etkinlik

Şiirdeki gerçek ve hayali unsurları aşağıdaki yazma alanlarına yazınız.

Gerçek unsurlar

Hayali unsurlar

5. Etkinlik

Şiirde geçen gezegen ve yıldız adlarını aşağıdaki yazma yerlerine yazarak bunları birer cümle içerisinde kullanınız. Bu kelimelerin ilk harflerinin neden büyük yazıldığını açıklayınız.

Gezegen ve yıldız adları

Cümlelerim

6. Etkinlik

Aşağıdaki ulaşım türlerinden hangisiyle yolculuk yapmak istediğinizi nedenleriyle yanlarına yazınız.

7. Etkinlik

"Sonraki Derse Hazırlık" aşamasında yaptığınız araştırma sonucunda edindiğiniz bilgilerden hareketle Aziz Sancar hakkındaki konuşmanızı yapınız. Konuşmanızı yaparken Aziz Sancar ile Marie Curie (Mari Kuri)'nin benzer yönleri üzerinde durunuz. Ayrıca konuşma sürecinde konuşma ve dinleme kurallarına uygun hareket ediniz.

8. Etkinlik

Aziz Sancar gibi bir bilim insanı olduğunuzu düşününüz. Okulda, trafikte veya evde insanların hayatını kolaylaştıracak bir icat tasarlayınız. Bunun için arkadaşlarınızla, aile büyüklerinizle, öğretmenlerinizle görüş alışverişinde bulunabilir, onların önerilerini dikkate alabilirsiniz.

İcadınızı tasarlarken işlem basamaklarının sırasına uyunuz. Verilen işlem basamaklarına uyarak bir buluş yapmanın mümkün olup olmadığı hakkındaki düşüncelerinizi defterinize yazınız.

1. Bir Fikir Seçiniz

İcadınızın nasıl görünmesini istiyorsunuz? Kafanızdaki şekle göre birkaç tane çizim yapınız. İcadınızı özel yapan şeyleri çiziminizde belirtiniz.

2. İcadınızı Araştırınız

İcat yapacağınız konu hakkında güvenilir kaynaklardan araştırma yapınız.

3. İcadınızı Yapınız

İcadınızı yaparken uygun malzemeler kullandığınızdan emin olunuz. Malzeme israfından kaçınarak geri dönüşümden faydalanınız. Çalışmanızı gerçekleştirirken yaralanmalardan korunmak için dikkatli olunuz, uygun kıyafetler seçiniz. Okuldaysanız öğretmeninizin, evdeyseniz aile büyüklerinizin uyarılarına uyarak güvenlik önlemleri alınız.

4. İcadınızı Tanıtınız

İcadınızı tanıtan bir sunum hazırlayınız. Sunumunuzda icadınızın özelliklerini, kullanım şekillerini gösterdiğinizden emin olunuz.

Sonraki Derse Hazırlık

İnternet kullanımının yaygınlaşması ile hayatımızda meydana gelen değişiklikleri araştırınız. Araştırma sonucunda edindiğiniz bilgileri maddeler hâlinde defterinize yazınız.

Hazırlık

1. İnternet nasıl icat edilmiş olabilir? Tahminlerinizi açıklayınız.
2. Yaptığınız araştırma sonucunda İnternet'le hayatımızda meydana gelen değişiklikleri açıklayınız.

Metnin başlığını okuyarak görselleri inceleyiniz. Metnin konusunu tahmin ediniz. Metni vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek dinleyiniz.

İNTERNET

1. Etkinlik

Şiiri ikinci kez dinleyiniz. Dinlerken metinde boş bırakılan ifadeleri tamamlayınız.

İNTERNET

Öğrenmek _____ şeyi
Bulmak _____ tıklarım,
Neyse o şey _____ zamanda
Damlar _____
_____ saniyeler içinde
Dileğim, dostluğum _____
_____ tarafa.
_____ ekranda
Uygarlığın birikimi parıldar,
Yani İnternet _____ bilgisunar,
Bir _____ bucaksız okyanus,
_____ dalabildiğin kadar.

2. Etkinlik

Şiire iki farklı başlık belirleyiniz. Başlıkları ve bu başlıkları seçme nedenlerinizi yazınız.

Birinci başlığım:

Bu başlığı seçme nedenim:

İkinci başlığım:

Bu başlığı seçme nedenim:

3. Etkinlik

Metnin konusunu ve ana fikrini yazınız.

Metnin konusu:

Metnin ana fikri:

4. Etkinlik

Aşağıda dinlediğiniz metinden alınan bazı kelimeler verilmiştir. Görsellerden ve metinden hareketle kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Kelimeleri ve tahminlerinizi ilgili görselin altına yazdıktan sonra bunları sözlük anlamlarıyla karşılaştırınız. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri birer cümlede kullanınız.

OKYANUS

Tahminlerim

SANIYE

Tahminlerim

EKRAN

Tahminlerim

Cümlelerim

5. Etkinlik

Aşağıdaki soruları şiire göre cevaplayınız.

- Şiirde bilgiye ulaşmak için hangi araçların kullanımından söz edilmektedir?
- Ekranda parlayan şey nedir? Siz de bu şekilde düşünüyor musunuz? Neden?
- Şiire göre İnternet, kullanıcılarına neler sunar?

6. Etkinlik

Görselleri verilen teknolojik aletlerden hangileriyle İnternet'ten bilgi edinebilirsiniz? İşaretleyiniz. Bu aletleri kullanırken nelere dikkat ediyorsunuz?

7. Etkinlik

Aşağıdaki görseli inceleyiniz. Görselden hareketle defterinize bir hikâye yazınız. Hikâyenizde giriş, gelişme, sonuç bölümlerine dikkat ederek olayları belirli bir oluş sırası içinde yazınız.

Hikâyenizi bitirdikten sonra birkaç kere okuyunuz. Yazım ve noktalama yanlışlarınızı düzeltiniz. Hikâyenizi arkadaşlarınıza okutarak onların da fikrini alınız. İsterseniz öğretmeninizin kontrolünde hikâyenizi sınıf içinde okuyarak da paylaşabilirsiniz.

8. Etkinlik

Teknolojik aletleri kullanırken dikkatli olmalıyız. Saç kurutma makinesine ait kullanma kılavuzundan alınan aşağıdaki sayfayı inceleyiniz. İncelemenizin ardından aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- Kullanma kılavuzu ne işe yarar?
- Kullanma kılavuzu içinde teknolojik aletlere ait ne tür bilgiler yer almaktadır?

1. ÖNEMLİ GÜVENLİK VE ÇEVRE TALİMATLARI

Elektrik kablosu veya cihaz hasarlıysa cihazı kullanmayınız. Yetkili servise başvurunuz.

- Şebeke güç kaynağınız cihazın tip etiketinde belirtilen bilgilere uygun olmalıdır.
- Cihaz çalışırken hava emiş ve çıkış deliklerini kapatmayınız.
- İlave koruma için bu cihaz, ev aletleri akım cihazına bağlanmalıdır.
- Bu cihazı uzatma kablosuyla kullanmayınız.
- Cihaz banyoda kullanıldığında, kurutucu devresi açık da olsa suya yakınlık bir tehlike arz edeceğinden, kullanım sona erdiğinde cihazın fişini prizden çekiniz.
- Cihaz elektriğe bağlıyken elleriniz nemli veya ıslaksa cihazın fişine dokunmayınız.
- Cihazın kablosunu etrafına sarmayınız.
- Bu cihazı banyo küveti, duşlar, lavabolar veya içinde su bulunan diğer kapların yakınında kullanmayınız.
- Cihazı patlayıcı veya yanıcı ortamların ve maddelerin bulunduğu yerde veya yakınında kullanmayınız.
- Ambalaj malzemelerini saklıyorsanız çocukların ulaşamayacağı bir yerde muhafaza ediniz.

Kullanma kılavuzu teknolojik aletlere ait özellikleri, bu aletlerin hangi koşullarda kullanılacağı, kullanım sonrası yapılması gerekenler, bakımı ve temizliği hakkında bilgiler içerir.

Teknolojik ürünlerin kullanılmadan önce kullanma kılavuzlarının okunmasının, bu ürünü kullanacak olanlara sağlayacağı faydalar hakkında konuşunuz. Konuşmanızı yaparken konu dışına çıkmamaya özen gösteriniz. Ayrıca arkadaşlarınızı dinlerken de nezaket kurallarına uygun hareket ediniz.

İBNİ SİNA

Serbest Okuma

İbni Sina'nın eserlerini okuyunca bin yıl öncenin bilgisiyle o kitapları nasıl yazdığına hayret ediyorum.

İbni Sina, 980 ve 1037 yılları arasında yaşadı. Ama yazdığı çalışmalar çağının çok ilerisindeydi.

Doğrusu ben de bin yıl sonra okunacak çok kıymetli eserler yazmak isterim.

57 yıl süren hayatını neredeyse hiç teneffüs vermeden, durup dinlenmeden yaşadı.

Oğlum biraz ara verseydin. Çok çalıştın.

Sen üzülme babacığım, ben iyiyim.

Fıkıh yani İslam hukukunu çok iyi öğrendi.

10 yaşındayken Kur'an'ı ezberledi.

Matematik başlangıçla kendisine zar geldiye de büyük bir emek vererek çalıştı ve matematik alanında da en başarılılardan biri oldu.

Ben matematikten korkacağıma matematik benden korksun.

Kıtap okumayı ve kütüphaneleri çok sevdi.

Oğlum aynı kitabı kaçınca kez okudun, sıkılmadın mı?

Her okuduğunda farklı bir yönünü keşfediyordum babacığım.

14 yaşına geldiğinde öğrenmekte olduğu konuları artık öğretmenlerinden daha iyi biliyordu.

Ben bu hastayı tedavi edemedim İbni Sina. Bir de sen çalış bakalım iyileştirebilecek misin!

Genç yaşta hastaları tedavi etmeye başladı. Tedavi giderlerini ödeyemeyecek hastalardan ücret almıdı.

Vaay be! Bu genç, muhtemelen bir doktor olacak.

21 yaşına geldiğinde, bulunduğu ülkenin en ünlü doktorlarından biri oldu.

Yaşı çok gençmiş ama hastalıkları pek çoğunun ilacını bulabiliyormuş.

Yaşı ilerledikçe, Doğu'da en büyük bilim insanlarından biri oldu.

Samanoğulları ülkesinde çok ünlü bir doktor varmış diye duydum.

Öyleymiş. Keşke o kadar uzak bir ülkede olmasa da gidip tanışsak.

Orta çağ Avrupası için de tıp biliminin öncülerindendi. Batılılar onu Avicenna diye andılar. Avrupa'da tıp alanında çok önemli ilerlemeler olmasını sağladı.

Sırt ağrıları için yazdığı ilaçları hastalarına uyguladım, iyileştiler.

Yüzerce yıl tıp alanında ondan daha iyi bir bilim insanı yetişmedi. Avrupa'da onun yazdığı kitaplar okundu.

Ben de göğüs ağrısı ilaçlarını kullandım. Ne kadar zeki bir bilim insanıymış İbni Sina.

Yalnız tıp alanında değil, başka pek çok alanda eserler verdi. Mantık, din, psikoloji, ahlak, müzik, matematik, astronomi, fizik konularında da yazdı. Bu kadar fazla alanda yazmak ve icatlar yapmak tek bir kişi için çok zordu. Günümüzde bile çok zor.

Kendisinden önceki bilim insanlarının çalışmalarını da çok iyi inceledi. Bazılarının yaptığı buluşları övdü, bazılarının da yanlışlarını bularak eleştirdi.

Keşke biraz ara verseniz.

Sen üzülmeye sevgili yardımcım. Ben iyiyim.

Farabi'ye bu konuda katılmıyorum. Bunu da kitabıma not düşeyim.

150'den fazla kitap yazdı. Bu kitaplar hâlâ kaynak olarak kullanılmaya devam ediyor.

SON

Tema Değerlendirme Çalışmaları

BİLİMİN İZİNDE

Thomas Alva Edison (Toma Elva Edisın), 11 Şubat 1847'de ABD'de, Ohio (Ohayo) Eyaleti'nin Milan kentinde doğdu. Babası Samuel Ogden (Samyıl Ogden), annesi Nancy Matthews Edison'du (Nensi Matevs Edisın). Ailesinin yedinci çocuğuydu. Geçirdiği ağır bir hastalık yüzünden okula geç başlamak zorunda kaldı. Bunun yanında okul yaşamının çok uzun ve başarılı geçtiği söylenemez. Öğretmenleri onun, öğretilenleri algılamakta yavaş olduğunu düşündükleri için düzenli eğitim yaşamı yalnızca üç ay sürdü. Bununla birlikte annesi bir öğretmendi ve oğlunun eğitimini severek üstlendi. Oğlunu sürekli okumaya, çalışmaya ve deneyler yapmaya yüreklendiren annesini Edison şu sözlerle anlatıyor: "Annem bana o kadar güveniyor, beni öylesine yüreklendiriyordu ki onu düş kırıklığına uğratmak istemiyordum."

Öğrenimini kitap okuyarak sürdüren Edison, evlerinin kilerine de bir kimya laboratuvarı kurmuştu. Kimya deneylerine, özellikle volta kaplarından elektrik akımı elde etmeye yönelik deneylere ilgi duyuyordu.

Küçük yaşlarından beri Edison çok çalışan, düşünüp deneyler yapmaktan usanmayan azimli biriydi. "Dehanın yüzde 1'i ilham, yüzde 99'u terdir." sözü bugün onun unutulmaz sözleri arasında yer alıyor. Çalışkanlığının yanında azimli biri olduğunu ise elektrik ampulünü 1001. denemede bulduğunda ona sorulan bir soruya verdiği yanıt gösteriyor. Öyle ki 1000 kez başarısız olduğunu hatırlatan bir gazeteciye Edison, "Hayır" diye yanıt veriyordu, "Elektrik ampulü 1001 adımda gerçekleştirilen bir buluştur."

Gökhan TOK

1- 6. soruları metne göre cevaplayınız.

1. Edison okula niçin geç başlamak zorunda kalmıştır?

- A. Ağır bir hastalık geçirdiği için.
- B. Yoksul bir ailenin çocuğu olduğundan.
- C. Babasının okumasına karşı olduğu için.
- D. Yaşadığı yerde okul olmadığı için.

2. Öğretmenlerine göre Edison'un okul hayatının başarılı geçmemesinin nedeni nedir?

- A. Derslerin ilgisini çekmemesidir.
- B. Tembel bir öğrenci olmasıdır.
- C. Oyuna daha çok zaman ayırmasıdır.
- D. Anlatılanları kolayca algılayamamasıdır.

8. Edison'un başarılı bir insan olmasında en büyük katkı sağlayan kimdir?

- A. Babası
B. Annesi
C. Öğretmeni
D. Ablası

9. Edison'un en önemli özelliği nedir?

- A. Çok azimli olmamasıdır.
B. Çabuk bıkkınlık göstermesidir.
C. Bıkıp usanmadan deneyler yapmasıdır.
D. Derslerden çok oyuna zaman ayırmasıdır.

5. Edison'un felsefesini özetleyen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A. İlham olmadan hiçbir bilim insanı başarılı olamaz.
B. İlhamdan daha önemli olan sistemli çalışmadır.
C. Deha, insanın doğuştan sahip olduğu bir yetenektir.
D. İnsan, hayatını tamamen çalışarak geçirmelidir.

6. Edison'un gazeteciye verdiği cevaptan hareketle onun için ne söyleyebiliriz?

- A. Zeki ve esprilidir.
B. Kızgın ve anlayışsızdır.
C. Kendini beğenmiş ve ukaladır.
D. Umursamaz ve hazır cevaptır.

7. Metnin konusunu ve ana fikrini yazınız.

Konusu: _____

Ana fikri: _____

8. Eda, Thomas Alva Edison hakkında bir konuşma yapacaktır. Eda'nın konuşma yaparken dikkat etmesi gereken kuralları açıklayınız.

9. Mehmet, "Ulaşım Türleri ve Araçları" konusunda bir metin yazacaktır. Mehmet'in metnini yazarken yer vermesi gereken konuları işaretleyiniz. Bu konuları metinde ele alınış durumlarına göre sıralayınız.

Metinde yer alması	Konu başlığı	Sıralanışı
	Eski çağlarda ulaşım	
	Ulaşımın önemi	
	En güvenilir ulaşım türü	
	Kara yolu ulaşımı	
	Haberleşme şekilleri	
	Hava yolu ulaşımı	
	Kuşların özellikleri	
	Demir yolu ulaşımı	
	Trafik kazalarının nedenleri	
	İlk bisikletin yapılması	
	Güvenli oyun alanları	
	Deniz yolu ulaşımı	
	En hızlı ulaşım türü	

10. Aşağıdaki cihazları kullanırken dikkat etmeniz gereken kuralları yanlarına yazınız.

SÖZLÜK

A

- âdet:** Topluluk içinde eskiden beri uyulan kural.
- afiş:** Bir şeyi duyurmak veya tanıtmak için hazırlanan, kalabalığın görebileceği yere asılmış, genellikle resimli duvar ilanı.
- ağırlamak:** Misafire saygı göstererek onun her türlü rahatını, gereksinimini sağlamak.
- ahlaksal:** Toplum içerisinde bireylerin uymak zorunda oldukları kurallara, gelenek ve göreneklere uygun olma durumu.
- algılamak:** Bir olayı veya bir nesnenin varlığını duyu organlarıyla kavramak.
- araştırma:** Birini veya bir şeyi bulmak için bir yeri gözden geçirme işi.
- astronomi:** Gök cisimlerinin konumlarını, hareketlerini, birbirine olan uzaklıklarının ölçülmesini, bunların yapılarını inceleyen bilim, gök bilimi.
- aş:** Yemek.
- avlu:** Bir yapının veya yapı grubunun ortasında kalan üstü açık, duvarla çevrili alan.

B

- bağdaşmak:** Anlaşmak, uzlaşmak.
- bağımsızlık:** Davranışlarını, tutumunu, girişimlerini herhangi bir gücün etkisinde kalmadan düzenleyebilme işi.
- belge:** Bir gerçeğe tanıklık eden yazı, fotoğraf, resim, film ve benzeri olan.
- bilinç:** İnsanın kendisini ve çevresini tanıma yeteneği.
- blog:** İnsanların öğrendiklerini, bildiklerini, paylaşmak istediklerini yazdığı web tabanlı bir sistem.
- boz:** Açık toprak rengi.
- buket:** Çiçek demeti.

Ç

- çağ:** Zaman dilimi, vakit.
- çağıldamak:** Sular akarken taşlara, kayalara çarparak "çağıl çağıl" ses çıkarmak.
- çiy:** Havada buğu durumundayken akşamın ve gecenin serinliğiyle yerde veya bitkilerde toplanan küçük su damlaları.
- çoban:** Koyun ve keçi sürülerini otlatan kimse.

D

- dergi:** Siyaset, edebiyat, teknik, ekonomi vb. konuları inceleyen ve belirli aralıklarla çıkan süreli yayın.

- destan:** Tarih öncesi tanrı, tanrıça, yarı tanrı ve kahramanlarla ilgili olağanüstü olayları konu alan şiir.
- detay:** Bir bütünün önemce ikinci derecede olan öğelerinden her biri, ayrıntı.
- doğaçlama:** Birdenbire, düşünmeden, içine doğduğu gibi.
- dosya:** Aynı konu, aynı kimse, aynı işle ilgili belgeler bütünü.
- durum:** Bir şeyin içinde bulunduğu koşulların hepsi.
- duyarlılık:** Duyarlı olma durumu.
- duyu:** İnsanların ve hayvanların, dış dünyanın uyarılarını görme, işitme, koklama, dokunma ve tatma organlarıyla algılama yeteneği.

E

- edinmek:** Elde etmek.
- ekonomik:** Ekonomi ile ilgili olan, az masraflı.
- eleştiri:** Bir insanı, bir eseri, bir konuyu doğru ve yanlış yanlarını bulup göstermek amacıyla inceleme işi.
- eser:** Emek sonucu ortaya konan ürün.
- evcil:** Eve ve insana alışmış.
- evren:** Gök varlıklarının bütünü.
- eyalet:** Çoğunlukla valilerce yönetilen ve yönetim bakımından bir tür bağımsızlığı olan yönetim bölgesi.

F

- fiyonk:** Kurdele, şerit, kumaş vb.nin kelebek şeklinde bağlanmış biçimi.
- fiziksel:** Kişinin dış görünüşüyle ilgili olan.

G

- gelenek:** Bir toplumda, bir toplulukta eskiden kalmış olmaları dolayısıyla saygın tutulup kuşaktan kuşağa iletilen, yaptırım gücü olan kültürel kalıntılar, alışkanlıklar, bilgi, töre ve davranışlar.
- görkemli:** Büyüklüğü, görünüşü ve güzelliğiyle görenleri etkileyen.
- görsel:** Görme duyusuyla ilgili olan, görmeye dayanan.
- görüş:** Bir olay, varlık veya düşünce üzerinde varılan yargı, fikir.
- gözetim:** Kontrol altına alarak izleme işi.
- grafik:** Biçim, desen veya çizgilerle gösterme.

H

- hitap:** Sözü birine veya birilerine yöneltme, seslenme.

hücre: İnce bir zar içindeki protoplazma ve çekirdekten oluşmuş, bir organizmanın yapı ve görev bakımlarından en küçük birimi.

hürriyet: Her türlü dış etkiden bağımsız olarak insanın kendi iradesine, kendi düşüncesine dayanarak karar vermesi durumu, özgürlük.

I

ırgat: Tarım işçisi.

İ

içgüdü: Bir canlı türünün bütün bireylerinde akıl ve düşünceden bağımsız olarak doğuştan gelen bilinçsiz her türlü hareket ve davranış.

imece: Kırsal topluluklarda köyün zorunlu ve isteğe bağlı işlerinin köylülerce eşit şartlarda emek birliğiyle gerçekleştirilmesi.

in: Yaban hayvanlarının kendilerine yuva edindikleri kovuk.

israf: Gereksiz yere para, zaman, emek vb.ni harcama, savurganlık.

isyan: Her hangi bir amaçla kurulu düzeni veya devlet güçlerine karşı gelme, başkaldırı.

işkence: Bir kimseye maddi veya manevi olarak yapılan aşırı eziyet.

K

kağnı: İki veya dört tekerlekli, dingili tekerlekle birlikte dönen öküz arabası.

kalfa: Aşaması çırakla usta arasında bulunan zanaatçı, mimar yardımcısı.

kalpak: Kesik koni biçiminde deri, kürk veya kumaştan yapılmış başlık.

kandil: İçinde sıvı bir yağ ve fitil bulunan kaptan oluşmuş aydınlatma aracı.

karikatür: İnsan ve toplumla ilgili her tür olayı konu alarak abartılı bir biçimde veren, düşündürücü ve güldürücü resim.

kas: Tellerden oluşan ve kasılarak vücut hareketlerini sağlayan organ ve bu organın telse dokusu.

kavram: Bir nesnenin veya düşüncenin zihindeki soyut ve genel tasarımı.

kavrama: Anlama.

kerpiç: Duvar örmekte kullanılmak için kalıplara dökülüp güneşte kurutulmuş saman ve balçık karışımı ilkel tuğla.

kervansaray: Ana yollarda kervanların konaklaması için yapılan büyük yapı.

keşfetmek: Var olduğu bilinmeyen bir şeyi bulmak.

kimya: Maddelerin temel yapılarını, birleşimlerini, dönüşümlerini, çözümleme, birleşim ve üretim yöntemlerini inceleyen bilim.

kişisel: Kişi ile ilgili, kişiye ilişkin, kişinin kendi malı olan.

komisyon: Alt kurul.

kompozisyon: Öğrencilere duygu ve düşüncelerini etkili ve düzgün bir biçimde anlatmaları için yaptırılan yazılı veya sözlü çalışma.

koy: Denizin, gölün küçük girintiler biçiminde karaya doğru sokulduğu bölümü.

kusur: Eksiklik.

kültür: Bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü.

L

lala: Çocuğun bakım, eğitim ve öğretimiyle görevli kimse.

laubali: Saygısız, çekinmesi olmayan.

levha: Bir yere asılmak için yazılmış yazı.

liman: Gemilerin barınmalarına, yük alıp boşaltmalarına, yolcu indirip bindirmelerine yarayan doğal veya yapay sığınak.

lojman: Bir kuruluş veya iş yerindeki çalışanlara parasız veya az bir kira karşılığında verilen konut.

lokma: Ağza bir defada alınıp götürülen yiyecek parçası.

M

maddi: Mal, para, varlıkla ilgili olan.

manevi: Görülmeyen, duyularla sezilebilen, ruhani, maddi karşıtı.

mantık: Doğru düşünme sanatı ve bilimi.

medrese: İslam ülkelerinde, genellikle İslam dini kurallarına uygun bilimlerin okutulduğu yer.

medya: İletişim ortamı.

mesaj: Yazı veya sözle anlatılması amaçlanan duygu, düşünce.

milli: Milletle ilgili, millete özgü.

misina: Yapay ve sentetik ham maddeden tek kat çekilmiş, değişik kalınlıkta iplik.

mücadele: Birbirlerine isteklerini kabul ettirmek için iki taraf arasında yapılan zorlu çaba.

N

ne mene: Ne çeşit, ne türlü.

nezaket: Başkalarına karşı saygılı ve incelikli davranma.

O

- organ:** Vücudun, belirli bir görev yapan ve sınırları kesin olarak belirlenmiş bölümü.
ozan: Şiir söyleyen veya yazan kimse, şair.

Ö

- öge:** Bir bütünün parçalarından her biri.
ölçüt: Bir yargıya varmak veya değer vermek için başvurulmuş ilke.
ön yargı: Bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli şart, olay ve görüntülere dayanarak önceden olumlu ya da olumsuz karar vermek.
özür: Bir kusurun hoş görülmesini gerektiren sebep.

P

- paçavra:** Eskimiş bez veya kumaş parçası.
pankart: Toplantı ve gösterilerde taşınan, üzerinde benimsenen amacın birkaç sözle gösterildiği karton veya bezden levha.
prova: Bir şeyin amacına uygun, istenilen düzeyde olup olmadığını anlamak için yapılan deneme.
psikoloji: Duyum, heyecan, düşünme vb. olguları ve bunların yasalarını inceleyen bilim, ruh bilimi.

R

- ritim:** Bir dizede, bir notada vurgu, uzunluk veya ses özelliklerinin, durakların düzenli bir biçimde tekrarlanmasından doğan ses uygunluğu.

S

- sadrazam:** Osmanlı Devleti'nde başbakan.
saka: Bir kuş türü.
sazlık: Genellikle su kıyılarında, bataklık yerlerde yetişen ince, açık sarı renkli kamışın çok olduğu yer.
sini: Üzerinde yemek de yenilebilen, yuvarlak, bakır veya pirinçten büyük tepsisi.
slogan: Bir düşüncüyü kolay hatırlanıp tekrarlanabilir bir biçimde ifade eden kısa, çarpıcı söz.
sözleşme: Hukuki sonuç doğurmak amacıyla iki veya daha çok kişinin, kuruluşun karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanlarıyla gerçekleşen işlem, bağit, akit, mukavele, kontrat.
sunum: Sunma işi.

- süreç:** Aralarında birlik olan veya belli bir düzen veya zaman içinde tekrarlanan.

Ş

- şehzade:** Padişahların ve oğullarının erkek çocuklarına verilen unvan.
şövale: Ressam sehпасı.

T

- tanık:** Gördüğünü ve bildiğini anlatan, bilgi veren kimse.
tas: Genellikle içine sulu şeyler konulan metal vb.nden yapılmış kap.
tasarlamak: Bir şeyin nasıl gerçekleşebileceğini düşünmek.
tavsiye: Öğüt vermek, yol göstermek.
tayin: Atama.
telafluz: Bir kelimenin ses, hece, ton ve vurgu bakımından söylenme biçimi, söyleniş.
tesadüf: Rastlantı.
tıpa: Şişe gibi dar delikleri tıkamaya yarayan mantar.
tutsak: Savaşta ele geçen düşman, esir.
tuval: Üzerine resim yapılan, gerdirilmiş keten, kenevir veya pamuklu kaba kumaş.

U

- ufuk:** Düz arazide veya açık denizde gökle yerin birleşir gibi görüldüğü yer.
us: Düşünme, anlama ve kavrama gücü, akıl.

V

- vasi:** Bir yetimin veya akılca zayıf, hasta birinin malını yöneten kimse.

Y

- yansıtma:** Işık, ses, görüntü vb.ni geri göndermek, yansımaları sağlamak.
yaygın: Çoğu kimselerce duyulmuş, öğrenilmiş, kullanılmış veya benimsenmiş olan.
yaylı: Yaylı olan.
yoğunlaşma: Bütün dikkatini bir konu üzerinde toplamak.
yönelmek: Bir şeye belli bir yön vermek.
yöre: Bir bölgenin belli bir yer ve çevresini kapsayan sınırlı bölümü.
yürürlük: Gereğinin yapılı olması durumu.

Z

- zevk:** Hoşa giden veya çekici bir şeyin elde edilmesinden, düşünülmesinden doğan hoş duygu, haz.

CEVAP ANAHTARI

1. Test*

1. B 2. C 3. D 4. A

2. Test*

1. C 2. C 3. B 4. A 5. A 6. B

9. SORU

- Atatürk'ün babasının adı **Ali Rıza Efendi**dir.
- Atatürk'ün içinde büyük bir **çocuk** ve **doğa** sevgisi bulunmaktaydı.
- Atatürk'ün başlıca eserlerinden biri de **Nutuk**'tur.
- Atatürk 1881 yılında **Selanik**'te doğdu.
- Mustafa Kemal önce **Mahalle Mektebi**ne daha sonra **Şemsi Efendi** ilkokuluna gitti.
- Mustafa Kemal ortaokulu **Selanik Askeri Rüştiyesi**'nde bitirdi.

3. Test*

1. A 2. D 3. A 4. B

9. SORU

- Öğretmenim bana da hediye verdi. (D)
- Kitabımı ev de unuttum. (Y)
- Pikniğe sen de gelecek misin? (D)
- Arkadaşımı dinle ki o da seni dinlesin. (D)
- Bahçede ki ağacı babam dikti. (Y)
- Tam da asansöre binmiştim ki telefon çaldı. (D)
- Silgim sende kalmış. (D)
- Ben de sınavdan 85 aldım. (D)
- Yatmadan önce dişlerini fırçalaki çürümesinler. (Y)
- Elif bu akşam bizde kalacak. (D)

4. Test*

1. B 2. C 3. C 4. D 5. A

7. SORU

- Nasrettin Hoca **fıkraları** bizi hem güldürür hem de düşündürür.
- Her yıl 6 Mayıs'ta **Hıdrellez**'i kutlarız.
- **Türküler** kültürümüzün önemli değerlerindendir.
- **Zurna**, geleneksel müzik aletlerimizdendir.
- Bağımsızlık sembollerimizden biri de **bayraktı**r.

8. SORU

- Bayrakki bir ülkenin en önemli bağımsızlık sembolüdür. (Y)
- Yaşar Kemal de Ahmet Hamdi Tanpınar da büyük yazarlarımızdandır. (D)
- Sendeki bu yetenek ben de olsaydı, neler yapardım, neler... (Y)
- İstanbul'un tarihi yerleri de çok fazladır. (D)
- Benide yanında götürsen ne güzel olur. (Y)
- Ahmet ki bağlamayı hepimizden çalar, o bile konserde heyecanlandı. (D)

5. Test*

1. D 2. A 3. B 5. HİKÂYE

6. Test*

1. B 2. A 3. C 4. D

8. SORU

Aşk Veysel'in en güzel şiirlerinden biridir bu (:) Güzelliğin (...) Ne diyor bu şiirde Veysel (?) Kim okurdu kim yazardı (?) (/) Bu düğümü kim çözerdi (?) (/) Koyun kurt ile gezerdi (.) (/) Fikir başka başka olmasa (...)

Türkiye (')de çok sayıda amatör ve profesyonel (-) Bunlardan bazılarını ileride mutlaka belirtmeliyim (-) fotoğraf sanatçısı vardır (.)

11. SORU

- T.B.M.M'ye düzenlenen geziye bende gelmek istiyorum. (Y)
- Gazete, dergi vb. ürünleri marketimizde bulabilirsiniz. (D)
- Manavdan iki k.g elma aldım. (Y)
- Av Ahmet Bey bu davayı mutlaka kazanacaktır. (Y)
- Prof. Dr. Güler Arslan yarın okulumuzu ziyaret edecek. (D)
- Belediye Bşk. Berke Durmaz bisiklet yollarının yaygınlaştıracaklarını söyledi. (D)
- Kronometrede Sa, Dk, Sn birimleri yer almaktadır. (Y)
- İneğimizin doğumunu Vet. Uygur Bey yaptıracak. (D)
- Aradığın kitabı sadece Demir A.V.M' de bulabilirsin. (Y)
- Ankaradan İstanbul'a THY ile gideceğim. (D)

12. SORU

Kısaltma	Açılımı	Kısaltma	Açılımı
Apt.	Apartman	T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
Asb.	Astsubay	H	Hastane
ör.	Örnek	Mah.	Mahalle
Gön.	Gönderen	T.	Türkçe
MÖ	Milattan önce	g	Gram
Cad.	Cadde	MS	Milattan sonra
TL	Türk lirası	TSE	Türk Standartları Enstitüsü
kr.	Kuruş	ÜT	Üretim tarihi
Sok.	Sokak	km	Kilometre

7. Test*

1. D 2. C 3. D 4. C 5. C 6. D 7. B

8. Test*

1. A 2. D 3. B 4. A 5. B 6. A

KAYNAKÇA

- Akal, Aytül ve Mavisel Yener. "Arkadaşlık" *Ay Kaç Yaşında?*. İstanbul: Uçanbalık Yayınları, 2013.
- Atçakarlar, Nefise. "İbni Sina" *TRT Çocuk dergisi*. İstanbul: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu, 2017. S 86. s. 46 - 49.
- Atila, Mehmet. "Kurtuluş" *Defterim Işık Saçıyor*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 2005.
- Besleyici, Hadi. "Yeşil Yurt" *20 Okul Piyesi*. İstanbul: İnkılâp Yayınları, 2010.
- Bilgin, İsmail. "Müstecip Onbaşı" *Çanakkale'nin İsimsiz Kahramanları*. İstanbul: Erdem Yayınları, 2016.
- Cılga, Abbas. "Sesini İsteyen Kurbağa" *Sesini İsteyen Kurbağa*. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 2011.
- Çınaroğlu, Ayla. "Yağmur" *Şiir Gemisi*. İstanbul: Uçanbalık Yayınları, 1999.
- Çiftkaya, Murat. "Dostluk" *Sevgi ve Şefkat Öyküleri*. İstanbul: Hayat Yayın Grubu, 2014.
- Dağlarca, Fazıl Hüsnü "Sinema" *Göz Masalı*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2013.
- Demiray, M. Güner. "Doğanın Sesi" *Kuşları Düşünmek*. Ankara: Koza Yayın Dağıtım, 2009.
- Demiray, M. Güner. "İnternet" *Annem Bir Çiçek*. Ankara: Koza Yayın Dağıtım, 2012.
- Dölek, Sulhi. "İpek Kelebeği" *Kestane Şekeri*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 2015.
- Erdoğan, Fatih ve Keriman Güldiken. "Geri Dönüşümün Yararları Nelerdir?" *Çevreci Kedi Çevki ile Geri Kazanım*. İstanbul: Çevko Vakfı Yayınları, 2016.
- Farıma, Şükran. "Ressam ve Çocuk", *Güzel Şarkılar Kitabı*. İstanbul: Can Yayınları, 2005.
- Fo, Dario. "Tiyatroyu da Kim İcat Etti?", *Çocuklar Soruyor, Nobelliler Cevaplıyor*. çev. Elif Günçe. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları, 2015.
- Geçmiş, Gülnur. "Tarihî Eserleri ve Mutfağıyla Ünlü Kentimiz Hatay" *Bilim Çocuk dergisi*. Ankara: Tübitak Yayınları, 2018. S 248, s. 36 - 39.
- Göçmen, Dursun Ege. "Ah Heidi Neredesin?" *Aynaya Gülerek Bak*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları, 2011.
- Gürpınar, Melisa. "Bayrak" *Gel Dünyayı Seyrederim*. İstanbul: Can Yayınları, 2008.
- İnan, Afet. "Atatürk'ün Doğa Sevgisi" *Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler*. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları, 2015.
- Kanık, Orhan Veli. "Hepsi Haklı" *Nasrettin Hoca Hikâyeleri*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2010.
- Karakurt, İsmail. "Sözcükler" *Çocukluğum Bir Çocuk*. Ankara: MEB Yayınları, 2017.
- Kavurmacı, Çiğdem Zuhal. "Kıpkırmızı Bayrağım" *Çocuk Şiirleri Antolojisi*, Ankara: Kül Yayınları, 2007.
- Kaynak, Melike Funda. "Tavan Arası Öyküsü" *Senfonik Öyküler*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 2011
- Korat, Gürsel. "Leylek ile Tilki" *Bir Masal Anlat*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2014.
- Maraşlı, Sema. "Çılgın Böcekler Korosu" *Şimdi Masal Zamanı*. İstanbul: Epsilon Yayınları, 2005.
- Mercanoğlu. Salih. "İyi Dilekler Günü" *Güzel Günler Kitabı*. İstanbul: Can Yayınları, 2008.
- Móricz, Zsigmond. "Beş Kuruşun Ağırlığı" *Yaz Masalları*. çev. Tarık Demirkan. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2008.
- Oğuzkan. A. Ferhan. "Beni de Tanık Olarak Göster!" *Anılarda Atatürk*. İstanbul: Bu Yayınevi, 2005.
- Ongun, İpek. "Size Saygı Duyulmasını İstiyorsanız Dürüst Olun" *Bu Hayat Sizin*. İstanbul: Artemis Yayınları, 2015.
- Özkan, Hakkı. "Ateş Böceği" *Ben Bir Elektrik Direği*. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 2011.
- Özçalın, Adnan. "Selimiye'nin Öyküsü" *Anıtların Öyküleri*. İstanbul: Büyülü Fener Yayınları, 2010.
- Rado, Şevket. "Güler Yüze ve Gülmeye Dair" *Eşref Saati*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları, 2015.
- "Rafadan Tayfa ile Sokak Oyunları" *TRT Çocuk dergisi*. İstanbul: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu, 2015. S 61. s. 8 - 11.
- Selçuk, Özge ve Reyhan Bask. "Öğrenme ve Marie Curie" *Öğrenme ve Marie Curie*. Ankara: MEB Yayınları, 2017.
- Sıvıoğlu, Kübra. "Fotoğrafın İcadı" *Bilim Çocuk dergisi*. Ankara: Tübitak Yayınları, 2013. S 185. s. 14 - 17.
- Sivasloğlu, Aziz. "Akıl Aydınlığında" *Okul Bitti*. Ankara: Koza Yayın Dağıtım, 2015.
- Süreya, Cemal. "Dört Büyük Şair" *Aritmetik İyi Kuşlar Pekiyi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2015.
- Tarım, Betül. "Gül Ağacı Çay Bahçesi'nden Hacivat Karagöz'e" *Sevinci Eksik Şiirler*. haz. Mustafa Ruhi Şirin. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları, 2011.

- Tok, Gökhan. "Bilimin İzinde" *Bilim Çocuk dergisi*. Ankara: Tübitak Yayınları, 2006. S 102. s. 34 - 35.
- Tülün, Hatice Özdemir. "Kuş Çocuk" *TRT Çocuk dergisi*. İstanbul: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu, 2018. S 90. s. 4-7.
- Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). Ankara: MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, 2018.
- Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2011.
- Uslu, Tarık. "Beyin Ne İş Yapar?" *Şu Acayip İnsan Vücudu*. İstanbul: Uğurböceği Yayınları, 2015.
- Vural, Mehmet. "Şakacı Fil", *Ev ve Sınıf Etkinlikleri*. İstanbul: Erdem Yayınları, 2004.
- Yamaç, Ayşe. "Başkomutan Mustafa Kemal" *Bir Destandır Mustafa Kemal*. İstanbul: Bu Yayınevi, 2015.
- Yazgan, Bestami. "Sevgi Çelengi" *Bilgi Çiçeği Öğretmenim*. İstanbul: Nar Yayınları, 2016.
- Yazım Kılavuzu*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2012.
- Yurdakul, R. Seyfi. "Küçük Fare ile Aslan" *Azerbaycan'dan Masallar*. Ankara: MEB Yayınları, 2017.
- Yücel, Tahsin. "Eskiciyle Para Babası" *La Fontaine Masalları*. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları, 2010.
- Yüksel, Hasan Avni. "Pinti" *La Fontaine'den Seçmeler*. Ankara: MEB Yayınları, 2017.
- Zengin, H. Salih. "Küçük müyüz, Büyük mü?" *Minika GO dergisi*. İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık, 2017. S 10. s. 12 - 13.

İNTERNET KAYNAKÇASI

www.tdk.gov.tr

www.ttkb.gov.tr

<http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812312239736-T%C3%BCrk%C3%A7e%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1%202018.pdf> (Erişim tarihi: 07.12.2018)

1. TEMADA DİNLEME/İZLEME METNİ: HALAY: <http://www.kulturcocuk.gov.tr/data/muzik/halay.mp3> (Erişim Tarihi: 20.11.2018)

<http://www.milliyet.com.tr/ataturk-konulu-siir-resim-ve-kompozisyon-adana-yerelhaber-249283/> (Erişim tarihi: 23.05.2018)

2. TEMADA DİNLEME/İZLEME METNİ: ATATÜRK <http://www.eba.gov.tr/video/izle/0258781f884f7368c42b090b9acc65206b5f281ed6736> (Erişim tarihi: 20.11.2018)

4. TEMADA DİNLEME/ İZLEME METNİ: GENÇ OSMAN DESTANI

<http://www.eba.gov.tr/ses/dinle/1265eaac02a0cb4cd498d8a6b42d7b4e5cbab47b24001> (Erişim tarihi: 20.11.2018)

4. Temada, "Çanakkale İçinde Türküsü"nün alındığı internet sitesi: <http://www.eba.gov.tr/video/izle/152380ee8b48dd5904750a9f934a9ab5ac4390ef3e002> (Erişim tarihi: 20.11.2018)

<http://www.trthaber.com/haber/turkiye/anzak-koyunda-geleneksel-safak-ayini-362377.html> (Erişim tarihi: 20.11.2018)

<http://www.kultur.gov.tr/> (Erişim tarihi: 20.11.2018)

<http://siir.sitesi.web.tr/abdurrahim-karakoc/anadolu-sevgisi.html> (Erişim tarihi: 20.11.2018)

http://www.tema.org.tr/web_14966-2_1/entitalfocus.aspx?primary_id=1911&type=2&target=categori al1&detail=single&sp_table=&sp_primary=&sp_table_extra= (Erişim tarihi: 21.11.2018)

<https://www.cso.gov.tr/> (Erişim tarihi: 21.11.2018)

<https://www.rtukisaretler.gov.tr/> (Erişim tarihi: 21.11. 2018)

<https://www.trt.tv/izle/278158/iylilik-odulleri-kamu-spotu> (Erişim tarihi: 21.11.2018)

Canan DAĞDEVİREN ile Röportajımız (Giyilebilir Kalp Pili Mucidi) http://www.iosb.org.tr/v3/index.php?option=com_content&view=article&id=371&Itemid=20 (Erişim tarihi: 21.11.2018)

<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=15866> (Erişim tarihi: 21.11.2018)

GÖRSEL KAYNAKÇA

Bütün resimler ve çizimler bu kitap için yayınevinde üretilmiştir.

Aşağıda kaynakları belirtilen görsel unsurlar dışındaki tüm görseller yayınevi arşivinden kullanılmıştır.

- 15 2. Görsel: <https://www.yenisafak.com/hayat/portakal-agacinin-son-meyvesi-lokma-2051228> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 22 2. Görsel: <https://www.yenisafak.com/gundem/okumayi-sevdiren-kitaplar-2795224> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 29 1. Görsel: TRT Çocuk dergisi, S 61, s. 8-11
- 34 1, 2, 3, 4. Görseller: <http://www.trtcocuk.net.tr/rafadantayfa> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 36 1. Görsel: shutterstock_632214977.jpg
2. Görsel: shutterstock_409464814.jpg
3. Görsel: shutterstock_80044969.jpg
4. Görsel: shutterstock_1098019259.jpg
- 37 1. Görsel: https://i.ytimg.com/vi/-74qt58_FVQ/maxresdefault.jpg (Erişim tarihi: 5.12.2018)
2. Görsel: <http://www.fdiyafram.com/wp-content/uploads/2018/04/23-nisan-halay.jpg> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
3. Görsel: shutterstock_354324470.jpg
4. Görsel: shutterstock_525527947.jpg
- 41 2. Görsel: <http://mabelard.blogspot.com/2015/03/betul-tarimanla-siire-hayata-dair.html> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 48 2. Görsel: <http://www.mistikalem.com/kultur-sanat/ismail-bilgin-medine-muhafizi-fahrettin-pasayi-anlatti-habe-ri-5784> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 50 2. Görsel: shutterstock_181365692.jpg
- 52 Görsel: <https://www.cnnturk.com/video/turkiye/anzak-koyunda-safak-ayini> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 54-55 1. Görsel: *Atatürk ve Kurtuluş Savaşı Müzesi*. Ankara: T. C. Genelkurmay Başkanlığı. s. 82-83.
- 55 2. Görsel: http://www.buyayinevi.com/site/wp-content/uploads/2011/09/ayse_yamac.jpg (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 59 Görsel: shutterstock_687675685.jpg
- 60 1. Görsel: <https://www.flickr.com/photos/uclerkayasi/2513545296> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
2. Görsel: <http://www.sanalbasin.com/mehmet-karabel-yazdi-bu-cocuklar-kim-bilseniz-sasirsiniz-24564763/> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
4. Görsel: shutterstock_156620603.jpg
- 61 Görsel: <https://ataturktoday.com/AtaturkGunlugu/AgustosAugust/6.htm> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 62 Görsel: <https://isteaturk.com/Kronolojik/Tarih/1936/5> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 67 1, 2, 3, 4. Görseller: *Atatürk ve Kurtuluş Savaşı Müzesi*. Ankara: T. C. Genelkurmay Başkanlığı. s. 10.
5. Görsel: (1990). *Atatürk* (haz. Özel, M.). Ankara: T. C. Kültür Bakanlığı Yayınları. s. 25.
6. Görsel: Palazoğlu, A. B. (1995). *Atatürk İlkeleri*. Ankara: Türk Hava Kurumu Yayını. s. 334.
7. Görsel: (2005). *Kurtuluş, Kuruluş, Cumhuriyet*. Ankara: ATO Yayınları. s. 212.
- 69 1. Görsel: shutterstock_721333543.jpg
2. Görsel: http://www.ata.tsk.tr/content/media/07/ataturk_albumu_1.pdf (s. 71) (Erişim tarihi: 5.12.2018)
3. Görsel: http://www.ata.tsk.tr/content/media/07/ataturk_albumu_1.pdf (s. 131) (Erişim tarihi: 5.12.2018)
4. Görsel: (1990). *Atatürk* (haz. Özel, M.). Ankara: T. C. Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü. s. 134.
- 70 Görsel: (1990). *Atatürk* (haz. Özel, M.). Ankara: T. C. Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü. s. 46.
- 71 1. Görsel: http://pinarhisarortaokulu.meb.k12.tr/icerikler/29-ekim-konulu-yarismada-dereceye-giren-ogrenciler-odullendirildi_5819462.html (Erişim tarihi: 5.12.2018)
2. Görsel: <http://www.atam.gov.tr/duyurular/kurtulus-ve-kurulusun-sembol-kenti-izmir-konulu-ii-uluslararası-tarih-sempozyumu> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 73 2. Görsel: http://www.osmanakbasak.com/Ekin_Izmir/Yazarlar_Kitaplar/Mehmet_Atilla/Mehmet_Atilla_Iskandil.htm (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 80 2. Görsel: http://gurselkorat.blogspot.com/2014/12/normal-0-false-false-false-en-us-ja-x_9.html (Erişim tarihi: 5.12.2018)

- 86 2. Görsel: <https://www.artemisayayinlari.com/yazar-detay.php?w=108261> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 91 2. Görsel: <http://www.biyografya.com/biyografi/770> (Erişim tarihi: 24.05.2019)
- 109 2. Görsel: <https://islamansiklopedisi.org.tr/kanik-orhan-veli> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 114 1. Görsel: shutterstock_755357116.jpg
2. Görsel: shutterstock_111140045.jpg
3. Görsel: Bilim Çocuk dergisi, S 248, s. 37
- 115 1. Görsel: shutterstock_411285973.jpg
2. Görsel: shutterstock_1141984055.jpg
3. Görsel: shutterstock_1107650486
4. Görsel: shutterstock_364252001
5. Görsel: Bilim Çocuk dergisi, S 248, s. 39
- 119 Görsel: shutterstock_324951014.jpg
- 120 2. Görsel: <http://www.aljazeera.com.tr/haber/melisa-gurpinar-yasamini-yitirdi> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 122 1. Görsel: Atatürk ve Kurtuluş Savaşı Müzesi. Ankara: T.C. Genelkurmay Başkanlığı, Tarihsiz. s. 96.
2. Görsel: shutterstock_1075298345.jpg
3. Görsel: <https://www.izmirorganizasyon.com/wp-content/uploads/havva-yildirim-anaokulu-29-ekim-senlik-organizasyonu-10.jpg> (Erişim tarihi: 24.05.2019)
4. Görsel: shutterstock_1328993747.jpg
- 128 1. Görsel: <https://avatars.yandex.net/get-music-content/33216/117707d1.a.1169859-1/m1000x1000?webp=false> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
2. Görsel: <http://asikveyseldernegi.org.tr/images/ana3.jpg> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
3. Görsel: https://i1.imgiz.com/rshots/9660/muharrem-ertas-leyla-yar_9660340-5349_1280x720.jpg (Erişim tarihi: 5.12.2018)
4. Görsel: <https://koerbin.files.wordpress.com/2013/11/pa190607.jpg> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
5. Görsel: <http://www.bodrumageldik.com/upload/news/buyuk/bodrumageldik-arif-sag-i-oldurduler-.jpg> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
6. Görsel: http://image.cdn.iha.com.tr/Contents/2010/12/10/HaberDetayi/IHA_20101210_114031.jpg (Erişim tarihi: 5.12.2018)
7. Görsel: <https://pbs.twimg.com/media/C6kvmzBWwAATgkg.jpg> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 132 2. Görsel: <https://www.evrensel.net/haber/336390/adnan-ozyalciner-nostalji-yapmak-icin-anlatmiyorum> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 145 Görsel: <http://www.thebrandage.com/yasam-toprakta-filizlenir-7783> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 149 Görsel: http://www.diyenetdergi.com/media/k2/items/cache/2c9ddefab4fbfd1f2622b5eb62d3503_XL.jpg (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 155 2. Görsel: <http://hepkitap.com.tr/yazarlarimiz/ayla-cinaroglu> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 167 Görsel: <http://www.biyografya.com/biyografi/5079> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 174 2. Görsel: <http://www.bagcilar.bel.tr/icerik/465/17032/marasli--kalbimizde-kin-birakmayalim.aspx> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 181 1. Görsel: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/78/Nam%C4%B1k_Kemal-3_2_a.jpg (Erişim tarihi: 5.12.2018)
2. Görsel: <https://i.pinimg.com/originals/22/13/ac/2213ac75062e76b50996e835aee0d812.jpg> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
3. Görsel: <https://simgesiir.files.wordpress.com/2010/04/ahmethasim2.jpg> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
4. Görsel: <http://www.eskimeyenkitaplar.com/ruya-orhan-veli-kanik-siir/> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 182 1. Görsel: http://admin.biyografya.com/_docs/photos/7108127380e9a4df6e4c317cddbffd02.jpg (Erişim tarihi: 5.12.2018)
2. Görsel: <https://i.ytimg.com/vi/4shr6LXQEUM/maxresdefault.jpg> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
3. Görsel: <http://ia.tmgrup.com.tr/0b02b9/0/0/0/780/1170?u=http://i.tmgrup.com.tr/es/2018/01/09/1515486839438.jpg> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 184 1. Görsel: <http://edebiyathalkasi.blogspot.com/2018/04/oktay-rifat-horozcu-1914-1988.html> (Erişim tarihi: 5.12.2018)

2. Görsel: <https://i.ytimg.com/vi/6-VN4eztsGY/maxresdefault.jpg> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
3. Görsel: <http://www.eskimeyenkitaplar.com/ruya-orhan-veli-kanik-siir/> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
4. Görsel: <http://www.karcin.com/content/ahmet-hasim> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 185 1. Görsel: <http://www.ilem.org.tr/blog/ahmed-arife-dair/> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
2. Görsel: <https://gaiadergi.com/asik-veysel-askin-halleri/> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
3. Görsel: <https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/9697> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
4. Görsel: <http://www.ensonhaber.com/attila-ilhan-kimdir.html> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 186 Görsel: <http://i.hurimg.com/i/hurriyet/75/0x0/59e4a3380f2544134cf69bc2.jpg> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 189 Görsel: <https://i.ytimg.com/vi/NK-bCLGLwbU/maxresdefault.jpg> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 191 1. Görsel: <http://hafifmuzik.org/kose-yazisi-2/alkan-avcioglu-yazdi-turk-filmlerinin-bastan-savma-afisleri/> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
2. Görsel: <http://www.adanahaber.net/kultur-sanat/cocuklar-sana-emanet-oyunculari-optimumda-h16597.html> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
3. Görsel: <http://tr.web.img3.acsta.net/pictures/14/12/15/16/19/500313.jpg> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 194 1. Görsel: <https://ifod.org.tr/2011/05/gecmisten-gunumuze-fotograf-makinalari> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 2, 3. Görseller: <https://www.ahaber.com.tr/galeri/teknoloji/fotografin-icadi-ve-ilk-fotograf> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
4. Görsel: http://www.mahmutozturan.net/fs_ilkler.html (Erişim tarihi: 5.12.2018)
5. Görsel: <https://www.fotolifeakademi.com/fotograf-nedir/> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 197 Görsel: <https://www.tbv.com.tr/blog/wp-content/uploads/2012/03/TBV-Billboard.jpg> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 198 3. Görsel: <https://www.independent.co.uk/Obituaries/dario-fo-controversial-playwright-and-satirist-takes-final-bow-aged-90-a7365121.html> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 205 2. Görsel: <https://twitter.com/sunayakin/status/690645947496468480> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 209 1. Görsel: shutterstock_259112966.jpg
2. Görsel: <https://ok.ru/group/57880318705706/topic/65901930102826> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 211 2. Görsel: https://www.tudem.com/images/yazarlar/dursun_ege_gocmen_0a9e7.jpg (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 213 1. Görsel: <http://www.mundopeke.com/web/heidi/posters/lllust21.gif> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
2. Görsel: <http://www.etkinlikistanbul.net/heidi-toriumda.html> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 216 2. Görsel: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/7e/Ismail_karakurt.jpg (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 217 1. Görsel: shutterstock_611242877.jpg
2. Görsel: shutterstock_732348424.jpg
3. Görsel: shutterstock_1056563348.jpg
- 226 2. Görsel: <https://www.bilgitimi.com/sevket-rado-kimdir-eserleri.html> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 237 4. Görsel: <https://medium.com/mit-media-lab/launching-a-lab-7b02413072ad> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 240 1. Görsel: shutterstock_294290399.jpg
2. Görsel: shutterstock_71291281.jpg
3. Görsel: shutterstock_349209884.jpg
- 241 1. Görsel: shutterstock_454368649.jpg
2. Görsel: http://www.felahkitap.com/wp-content/uploads/2017/07/IMG_1459-2-768x889.jpg (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 247 2. Görsel: http://hareket67.com/wp-content/uploads/2018/03/IMG_9757.jpg (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 250 1. Görsel: http://img01.alkislarlayisiyorum.com/images/all_content_thumbnail/153/153845-2470.jpg (Erişim tarihi: 5.12.2018)
2. Görsel: <https://www.denkbilgi.com/wp-content/uploads/uzay-gemisi.jpg> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
3. Görsel: <http://www.yildizlux.com/hali-yat-tekne-tasarimlari.html> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
4. Görsel: <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/aziz-sancar-kimdir-nerelidir-40890746> (Erişim tarihi: 5.12.2018)
- 257 Görsel: TRT Çocuk dergisi, S 86, s. 49